

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ ★ FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

**ÜSKÜDAR İLÇESİ'NDEKİ ÇOCUK OYUN ALANLARININ
YETERLİLİK VE KALİTE AÇISINDAN İNCELENMESİ**

**YÜKSEK LİSANS TEZİ
Şehir Plancısı Gülhan ÇETİN
(502971613)**

Anabilim Dalı : ŞEHİR VE BÖLGE PLANLAMASI

Programı : PEYZAJ PLANLAMASI

MAYIS 2003

**ÜSKÜDAR İLÇESİ'NDEKİ ÇOCUK OYUN ALANLARININ
YETERLİLİK VE KALİTE AÇISINDAN İNCELENMESİ**

**YÜKSEK LİSANS TEZİ
Şehir Plancısı Gülhan ÇETİN
(502971613)**

**Tezin Enstitüye Verildiği Tarih : 26 Haziran 2003
Tezin Savunulduğu Tarih : 26 Mayıs 2003**

**Tez Danışmanı : Prof.Dr. Ahmet Cengiz YILDIZCI
Diğer Jüri Üyeleri Doç.Dr. Hakan ALTINÇEKİÇ (İ.Ü.)
Yr.Doç.Dr. Funda YİRMİBEŞOĞLU (İ.T.Ü.)**

MAYIS 2003

ÖNSÖZ

Yerleşmelerde, kentleşmenin getirdiği yoğunluk sebebiyle, zamanla kaybolan rekreasyon alanlarının ayrılmaz bir parçası olan çocuk oyun alanlarının varlığı, giderek önemli hale gelmiştir. Çocuk, oyun sayesinde çevresini saran sosyal, maddesel ve hayali dünyaları, bu dünyalarla olan ilişkileri keşfeder. Çocuk, oyun yardımı ile, içinde yaşadığı toplumun bir parçası olur ve gelişir.

Oyun ve çocuk ilişkisinin kurulduğu bu çalışmada; kent planlama kriterleri temel çerçevesi içinde irdelenen tasarım kriterlerine göre, Üsküdar İlçesi bütünündeki çocuk oyun alanları incelenerek, yeterlilikleri, kaliteleri ve kullanım özellikleri değerlendirilmiştir.

Çalışmamda, tezimin biçim ve içeriğinin zenginleşmesinde, değerli düşünceleriyle beni yönlendiren danışmanım Sayın Prof. Dr. Ahmet Cengiz Yıldızcı'ya destek oldukları için teşekkürlerimi bir borç bilirim.

Üsküdar İlçesi'ndeki çocuk oyun alanlarını, tek tek dolaşmamı sağlayarak, veri toplamamda bana yardımcı olan Üsküdar Belediyesi Park ve Bahçeler Müdürlüğü çalışanlarına teşekkür ederim.

Benden desteğini esirgemeyen, maddi ve manevi olarak her zaman yanımda bulunan aileme, çalışmanın zorluklarını benimle paylaşan Emine Azaklı, veri toplamak ve tezimi tamamlamak için gerekli donanımları sağlayan Mesut Başgut arkadaşlarıma, benden tüm tez çalışmam sırasında her türlü desteğini esirgemeyen, Yüksek Mimar-Şehir Plancısı Mehmet Şenay'a yardımlarından dolayı teşekkür ederim.

Gülhan Çetin

Mayıs, 2003

İÇİNDEKİLER

TABLO LİSTESİ.....	v
ŞEKİL LİSTESİ.....	ix
ÖZET.....	xiii
SUMMARY.....	xvi
1. GİRİŞ.....	1
1.1. Çalışmanın Amacı.....	1
1.2. Çalışmanın Kapsamı.....	2
1.3. Çalışmanın Yöntemi.....	2
2. ÇOCUK VE OYUN.....	4
2.1. Oyunun Çocuk İçin Önemi.....	4
2.2. Oyun Tipleri.....	6
2.2.1. Fiziksel Aktivitelere Dayalı Oyunlar.....	6
2.2.2. Toplu Zeka Oyunları.....	6
2.2.3. Sosyal Oyunlar.....	7
2.3. Oyunun Gelişme Etapları.....	7
2.3.1. Süt Çocukluk Dönemi.....	7
2.3.2. Özerklik Dönemi.....	8
2.3.3. Gelişim Oyun Dönemi.....	9
2.3.4. Gelişim İlkokul Dönemi.....	10
2.4. Oyunun Mekana Yansıması.....	11
3. ÇOCUK OYUN ALANLARI.....	15
3.1. Çocuk Oyun Alanlarının Önemi.....	15
3.2. Çocuk Oyun Alanlarının Türleri.....	16
3.2.1. Kullanım Amaçlarına Göre Çocuk Oyun Alanlarının Sınıflandırılması... ..	16
3.2.1.1. Geleneksel Çocuk Oyun Alanları	16
3.2.1.2. Çağdaş Çocuk Oyun Alanları.....	17
3.2.1.3. Macera Çocuk Oyun Alanları.....	19
3.2.1.4. Özel Öğrenme Amaçlı Çocuk Oyun Alanları.....	21
3.2.2. Yaş Gruplarına Göre Çocuk Oyun Alanlarının Sınıflaması.....	22

3.2.2.1. Kreş Grubu (0-3 Yaş) Çocuk Oyun Alanları.....	23
3.2.2.2. Anaokulu Grubu (4-6 Yaş) Çocuk Oyun Alanları.....	24
3.2.2.3. İlköğretim Grubu (7-15 Yaş) Çocuk Oyun Alanları.....	26
3.3. Çocuk Oyun Alanlarının Planlama ve Tasarım Kriterleri.....	28
3.3.1. Oyun Alanların Yer Seçimi ve Çevresel Değerleri.....	28
3.3.2. Oyun Alanlarının Düzenleme Amaçları.....	31
3.3.3. Çocukların Açık Havada Oynadıkları Oyun Türleri ve İhtiyaçları.....	31
3.3.4. Oyun Alanlarının Tasarım Kriterleri.....	32
4. ÜSKÜDAR İLÇESİ ARAŞTIRMA ALANINDA ÇOCUK OYUN ALANLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ.....	54
4.1. Araştırma Alanının Genel Özellikleri.....	54
4.2. Üsküdar İlçesi'nde Çocuk Oyun Alanlarının Mahallelere Göre Dağılımı	58
4.3. Üsküdar İlçesi'ndeki Çocuk Oyun Alanlarının Özellikleri.....	59
4.4. Üsküdar İlçesi'nde Çocuk Oyun Alanları Kullanıcılarında Sosyal Yapı Analizi.....	71
5. GENEL DEĞERLENDİRME VE SONUÇ.....	162
KAYNAKLAR	172
EKLER	174
ÖZGEÇMİŞ	231

TABLO LİSTESİ

	<u>Sayfa No</u>
Tablo 3.1. Çocuk oyun alanı donatıları ve çocukların farklı ihtiyaçlarına göre donatılarda yapılabilecek değişiklikler	46
Tablo 3.2. Çocuk oyun alanı materyalleri ve öneriler	49
Tablo 3.3. Oyun alanı yer kaplaması materyallerinin karşılaştırılması	52
Tablo 4.1. Üsküdar'da yıllara göre nüfus değerleri ve oranları.....	56
Tablo 4.2. Üsküdar İlçesi'ndeki çocuk sayısı ve yaş gruplarına göre ayrılması gereken çocuk oyun alanı büyüklüğü.....	60
Tablo 4.3. Ankete katılan ebeveynlerin cinsiyet dağılımı.....	73
Tablo 4.4. Cinsiyet ile çocuk oyun alanlarının kullanım sıklığının karşılaştırılması.....	74
Tablo 4.5. Ankete katılan ebeveynlerin yaş dağılımı.....	74
Tablo 4.6. Ebeveyn yaş grupları ile çocuk yaş gruplarının karşılaştırılması...	75
Tablo 4.7. Ankete katılan kişilerin medeni durumları.....	76
Tablo 4.8. Ankete katılan ebeveynlerin doğum yerinin illere göre dağılımı....	77
Tablo 4.9. Ankete katılan ebeveynlerin doğum yerinin bölgelere göre dağılımı.....	78
Tablo 4.10. Ankete katılan ebeveynlerin İstanbul'da oturma süreleri.....	79
Tablo 4.11. Ankete katılan ebeveynlerin İstanbul'da oturma süreleri ile çocuk oyun alanı kullanım sıklığının karşılaştırılması.....	80
Tablo 4.12. Ankete katılan ebeveynlerin sahip oldukları çocuk sayısı.....	80
Tablo 4.13. Ankete katılan ebeveynlerin çocuklarının yaş gruplarına göre dağılımı.....	81
Tablo 4.14. Ebeveynlerin çocuk oyun alanı kullanım sıklığı ile çocuk yaş gruplarının karşılaştırılması.....	82
Tablo 4.15. Ankete katılan ebeveynlerin eğitim durumları.....	83
Tablo 4.16. Ankete katılan ebeveynlerin eğitim durumları ile çocuklarını oyun alanına getirme sıklığının karşılaştırılması.....	84
Tablo 4.17. Ankete katılan ebeveynlerin meslek durumları.....	84
Tablo 4.18. Ankete katılan ebeveynlerin diğer meslek durumları.....	85
Tablo 4.19. Cinsiyet ile ebeveynlerin meslek durumlarının karşılaştırılması....	86
Tablo 4.20. Ankete katılan ebeveynlerin gelir durumları.....	86
Tablo 4.21. Ankete katılan ebeveynlerin konut sahipliği.....	87
Tablo 4.22. Ankete katılan ebeveynlerin oturdukları konut tipleri.....	88
Tablo 4.23. Ankete katılan ebeveynlerin oturdukları konut tipleri ile çocuklarını oyun alanına getirme sıklığının karşılaştırılması.....	89
Tablo 4.24. Ankete katılan ebeveynlerin çocuklarının genellikle oynadıkları yerler.....	89
Tablo 4.25. Ankete katılan ebeveynlerin çocuklarının yaş grupları ve çocukların genellikle oynadıkları yerlerin karşılaştırılması.....	91

Tablo 4.26.	Ankete katılan ebeveynlerin çocuklarını oyun alanlarına getirme sıklığı.....	91
Tablo 4.27.	Ankete katılan ebeveynlerin çocuklarını oyun alanına getirme sıklığı ile oyun alanında kaldıkları sürenin karşılaştırılması.....	92
Tablo 4.28.	Ankete katılan ebeveynlerin oyun alanında kalma süresi.....	93
Tablo 4.29.	Ankete katılan ebeveynlerin cinsiyeti ile oyun alanında kalma süresinin karşılaştırılması.....	94
Tablo 4.30.	Ankete katılan ebeveynlerin sahip oldukları çocuk sayısı ile oyun alanında kalma sürelerinin karşılaştırılması.....	95
Tablo 4.31.	Ankete katılan ebeveynlerin bulundukları çocuk oyun alanını tercih sebepleri.....	95
Tablo 4.32.	Ankete katılan ebeveynlerin bulundukları çocuk oyun alanı diğer tercih sebepleri.....	96
Tablo 4.33.	Ankete katılan ebeveynlerin çocuk oyun alanı tercih sebepleri ve ebeveynlerin yaş durumunun karşılaştırılması.....	98
Tablo 4.34.	Ankete katılan ebeveynlerin oyun alanını güvenli bulma durumu.....	98
Tablo 4.35.	Ankete katılan ebeveynlerin cinsiyeti ile oyun alanını güvenli bulma durumunun karşılaştırılması.....	99
Tablo 4.36.	Ankete katılan ebeveynlerin oyun alanını güvenli bulmama nedenleri.....	100
Tablo 4.37.	Ankete katılan ebeveynlerin çocuklarının tercih ettiği oyun elemanları.....	101
Tablo 4.38.	Ankete katılan ebeveynlerin çocuklarının yaş grupları ile tercih ettikleri oyuncakların karşılaştırılması.....	102
Tablo 4.39.	Ankete katılan ebeveynlerin oyun alanlarında eksikliğini hissettiği oyun elemanları ve diğer unsurlar.....	103
Tablo 4.40.	Ankete katılan ebeveynlerin oyun alanlarında çocuklarıyla vakit geçirme durumu.....	104
Tablo 4.41.	Ankete katılan ebeveynlerin oyun alanını temiz ve bakımlı bulma durumu.....	105
Tablo 4.42.	Ankete katılan ebeveynlere göre oyun alanlarındaki aksayan yönler.....	106
Tablo 4.43.	Ankete katılan ebeveynlerin çocukları için nasıl bir oyun alanı istedikleri.....	107
Tablo 4.44.	Ankete katılan öğrencilerin cinsiyet durumu.....	111
Tablo 4.45.	Ankete katılan öğrencilerin cinsiyet durumu ile oyun alanı kullanım sıklığının karşılaştırılması.....	112
Tablo 4.46.	Ankete katılan öğrencilerin yaş durumu.....	112
Tablo 4.47.	Ankete katılan öğrencilerin yaş durumu ile oyun alanı kullanım sıklığının karşılaştırılması.....	113
Tablo 4.48.	Ankete katılan öğrencilerin devam etmekte oldukları sınıf durumu.....	114
Tablo 4.49.	Ankete katılan öğrencilerin annelerinin meslek durumu.....	114
Tablo 4.50.	Ankete katılan öğrencilerin babalarının meslek durumu.....	115
Tablo 4.51.	Ankete katılan öğrencilerin oturdukları mahalleler.....	116

Tablo 4.52.	Ankete katılan öğrencilerin mahallelerinde ya da yakınlarındaki oyun alanı durumu.....	117
Tablo 4.53.	Ankete katılan öğrencilerin mahallelerindeki ya da yakınlarında ki oyun alanı durumu ve oyun alanı kullanım sıklığının karşılaştırılması.....	119
Tablo 4.54.	Ankete katılan öğrencilerin oyun alanına gitme sıklığı.....	120
Tablo 4.55.	Ankete katılan öğrencilerin oyun alanına gitme sıklığı ile oyun alanında kalma süresinin karşılaştırılması.....	121
Tablo 4.56.	Ankete katılan öğrencilerin oyun alanına gitme sebepleri.....	121
Tablo 4.57.	Ankete katılan öğrencilerin cinsiyeti ile oyun alanına gitme sebeplerinin karşılaştırılması.....	123
Tablo 4.58.	Ankete katılan öğrencilerin yaşı ile oyun alanına gitme sebeplerinin karşılaştırılması.....	124
Tablo 4.59.	Ankete katılan öğrencilerin oyun alanında ne kadar vakit geçirdikleri.....	124
Tablo 4.60.	Ankete katılan öğrencilerin cinsiyet durumu ile oyun alanında ne kadar vakit geçirdiklerinin karşılaştırılması.....	126
Tablo 4.61.	Ankete katılan öğrencilerin yaş durumu ile oyun alanında ne kadar vakit geçirdiklerinin karşılaştırılması.....	126
Tablo 4.62.	Ankete katılan öğrencilerin yaş durumu ile oyun alanına kimlerle gidildiğinin karşılaştırılması.....	127
Tablo 4.63.	Ankete katılan öğrencilerin cinsiyet durumu ile oyun alanına kimlerle gidildiğinin karşılaştırılması.....	128
Tablo 4.64.	Ankete katılan öğrencilerin yaş durumu ile oyun alanına kimlerle gidildiğinin karşılaştırılması.....	129
Tablo 4.65.	Ankete katılan öğrencilerin oyun alanında kimlerle oynadıkları.....	129
Tablo 4.66.	Ankete katılan öğrencilerin cinsiyet durumu ile oyun alanında kimlerle oynadıklarının karşılaştırılması.....	130
Tablo 4.67.	Ankete katılan öğrencilerin yaş durumu ile oyun alanında kimlerle oynadıklarının karşılaştırılması.....	131
Tablo 4.68.	Ankete katılan öğrencilerin oyun alanında rahat ve özgürce hareket edebilme durumu.....	132
Tablo 4.69.	Ankete katılan öğrencilerin cinsiyet durumu ile oyun alanında rahat ve özgürce hareket edebilme durumunun karşılaştırılması....	133
Tablo 4.70.	Ankete katılan öğrencilerin yaş durumu ile oyun alanında rahat ve özgürce hareket edebilme durumunun karşılaştırılması.....	133
Tablo 4.71.	Ankete katılan öğrencilerin oyunları için oyun alanlarındaki boş alan durumu.....	134
Tablo 4.72.	Ankete katılan öğrencilerin cinsiyeti ile oyunları için oyun alanlarındaki boş alan durumunun karşılaştırılması.....	135
Tablo 4.73.	Ankete katılan öğrencilerin yaş durumu ile oyunları için oyun alanındaki boş alan durumunun karşılaştırılması.....	135
Tablo 4.74.	Ankete katılan öğrencilerin oyun alanındaki en çok hangi oyun aletini sevdikleri.....	136
Tablo 4.75.	Ankete katılan öğrencilerin cinsiyet durumu oyun alanındaki en çok hangi oyun aletini sevdikleri.....	137

Tablo 4.76.	Ankete katılan öğrencilerin yaş durumu ile oyun alanındaki en çok sevdikleri oyun aletinin karşılaştırılması.....	138
Tablo 4.77.	Ankete katılan öğrencilerin oyun aletleri dışında, oyun alanında oynadıkları oyunlar.....	139
Tablo 4.78.	Ankete katılan öğrencilerin cinsiyet durumu ile oyun aletleri dışında, oyun alanında oynadıkları oyunlar.....	140
Tablo 4.79.	Ankete katılan öğrencilerin yaş durumu ile oyun aletleri dışında, oyun alanında oynadıkları oyunların karşılaştırılması.....	141
Tablo 4.80.	Ankete katılan öğrencilerin oyun alanında arkadaşlarıyla en çok oynadıkları oyunlar.....	142
Tablo 4.81.	Ankete katılan öğrencilerin cinsiyet durumu ile oyun alanında arkadaşlarıyla en çok oynadıkları oyunların karşılaştırılması.....	144
Tablo 4.82.	Ankete katılan öğrencilerin yaş durumu ile oyun alanında arkadaşlarıyla en çok oynadıkları oyunların karşılaştırılması.....	145
Tablo 4.83.	Ankete katılan öğrencilerin gittikleri oyun alanını dışında başka oyun alanına gitme durumu.....	146
Tablo 4.84.	Ankete katılan öğrencilerin cinsiyet durumu ile gittikleri oyun alanını dışında başka oyun alanına gitme durumunun karşılaştırılması.....	147
Tablo 4.85	Ankete katılan öğrencilerin yaş durumu ile gittikleri oyun gittikleri oyun alanı dışında başka oyun alanına gitme durumunun karşılaştırılması.....	147
Tablo 4.86	Ankete katılan öğrencilerin başka oyun alanlarına gitme sıklığı.....	148
Tablo 4.87	Ankete katılan öğrencilerin oyun alanlarında oynamak istedikleri oyunlar.....	149
Tablo 4.88	Ankete katılan öğrencilerin cinsiyet durumu ile oyun alanlarında oynamak istedikleri oyunların karşılaştırılması.....	150
Tablo 4.89	Ankete katılan öğrencilerin oyun alanlarında en çok nelerin eksikliğini duydukları.....	151
Tablo 4.90	Ankete katılan öğrencilerin cinsiyet durumu oyun alanlarında en çok nelerin eksikliğini duyduklarının karşılaştırılması.....	153
Tablo 4.91	Ankete katılan öğrencilerin yaş durumu oyun alanlarında en çok eksikliğini duyduğu şeylerin karşılaştırılması.....	154
Tablo 4.92	Ankete katılan öğrencilerin oyun alanlarını kendileri yapsaydı neler yapacakları.....	155
Tablo 4.93	Ankete katılan öğrencilerin cinsiyet durumu ile oyun alanlarını kendileri yapsaydı neler yapacakları.....	156

ŞEKİL LİSTESİ

	<u>Sayfa No</u>
Şekil 3.1 : Geleneksel oyun alanı	17
Şekil 3.2 : Çağdaş oyun alanı elemanı – tünel, kaydırak ve tırmanma elemanından oluşan kombine oyun elemanı.....	19
Şekil 3.3 : Macera oyun alanı	21
Şekil 3.4 : Özürlü çocuklara göre yükseltilmiş bir kum havuzu	22
Şekil 3.5 : Kreş bahçesi	24
Şekil 3.6 : Oyun alanının bölgelere ayrılması.....	36
Şekil 3.7 : Çocuk oyun alanı tasarımında alan kullanımı örneği.....	39
Şekil 3.8 : Tırmanma elemanı	40
Şekil 3.9 : Salıncak	41
Şekil 3.10 : Kaydırak, tırmanma ve salıncaktan oluşan kombine oyun sistemi	42
Şekil 3.11 : Geleneksel tahterevalli	43
Şekil 3.12 : Yaylı tahterevalli	43
Şekil 3.13 : Yaylı oyuncaklar	44
Şekil 3.14 : Su kaydıracağı	45
Şekil 4.1 : Araştırma alanının metropoliten kent bütünü içindeki konumu....	55
Şekil 4.2 : Üsküdar İlçesi idari bölünüş haritası.....	57
Şekil 4.3 : G-30 Parkı Çocuk Oyun Alanı, Örnek Mahallesi, Üsküdar.....	61
Şekil 4.4 : Küçük Park Çocuk Oyun Alanı, Kandilli, Üsküdar.....	62
Şekil 4.5 : Salih Solman Piknik Alanı Çocuk Oyun Alanı, Ferah Mahallesi, Üsküdar.....	62
Şekil 4.6 : Taşlıbayır Parkı Çocuk Oyun Alanı, Kısıklı, Üsküdar.....	63
Şekil 4.7 : Abdullah Ağa Parkı Çocuk Oyun Alanı, Burhaniye, Üsküdar.....	64
Şekil 4.8 : İcadiye Parkı Çocuk Oyun Alanı, İcadiye, Üsküdar.....	65
Şekil 4.9 : Ferah Parkı Çocuk Oyun Alanı, Ferah, Üsküdar.....	65
Şekil 4.10 : Ayvacık Parkı Çocuk Oyun Alanı, Cumhuriyet Mahallesi, Üsküdar.....	66
Şekil 4.11 : Dostluk Parkı Çocuk Oyun Alanı, Bulgurlu Mahallesi, Üsküdar..	67
Şekil 4.12 : Kuruçeşme Parkı, Çocuk Oyun Alanı, İcadiye Mahallesi, Üsküdar.....	67
Şekil 4.13 : Küplüce Parkı Çocuk Oyun Alanı, Küplüce, Üsküdar.....	68
Şekil 4.14 : Mimoza Parkı Çocuk Oyun Alanı, Bulgurlu, Üsküdar.....	69
Şekil 4.15 : Şenol Güneş Parkı Çocuk Oyun Alanı, İcadiye Mahallesi, Üsküdar.....	69
Şekil 4.16 : Ankete katılan ebeveynlerin cinsiyet dağılımı.....	73
Şekil 4.17 : Cinsiyet ile çocuk oyun alanlarının kullanım sıklığının karşılaştırılması.....	74
Şekil 4.18 : Ankete katılan ebeveynlerin yaş dağılımı.....	75
Şekil 4.19 : Ebeveyn yaş grupları ile çocuk yaş gruplarının karşılaştırılması.	76
Şekil 4.20 : Ankete katılan kişilerin medeni durumları.....	76
Şekil 4.21 : Ankete katılan ebeveynlerin doğum yerinin bölgelere göre dağılımı.....	78

Şekil 4.22 : Ankete katılan ebeveynlerin İstanbul'da oturma süreleri.....	79
Şekil 4.23 : Ankete katılan ebeveynlerin İstanbul'da oturma süreleri ile çocuk oyun alanını kullanım sıklığının karşılaştırılması.....	80
Şekil 4.24 : Ankete katılan ebeveynlerin sahip oldukları çocuk sayısı.....	81
Şekil 4.25 : Ankete katılan ebeveynlerin çocuklarının yaş gruplarına göre dağılımı.....	81
Şekil 4.26 : Ebeveynlerin çocuk oyun alanı kullanım sıklığı ile çocuk yaş gruplarının karşılaştırılması.....	82
Şekil 4.27 : Ankete katılan ebeveynlerin eğitim durumları.....	83
Şekil 4.28 : Ankete katılan ebeveynlerin eğitim durumları ile çocuklarını oyun alanına getirme sıklığının karşılaştırılması.....	84
Şekil 4.29 : Ankete katılan ebeveynlerin meslek durumları.....	85
Şekil 4.30 : Cinsiyet ile ebeveynlerin meslek durumlarının karşılaştırılması..	86
Şekil 4.31 : Ankete katılan ebeveynlerin gelir durumları.....	87
Şekil 4.32 : Ankete katılan ebeveynlerin konut sahipliği.....	87
Şekil 4.33 : Ankete katılan ebeveynlerin oturdukları konut tipleri.....	88
Şekil 4.34 : Ankete katılan ebeveynlerin oturdukları konut tipleri ile çocuklarını oyun alanına getirme sıklığının karşılaştırılması.....	89
Şekil 4.35 : Ankete katılan ebeveynlerin çocuklarının genellikle oynadıkları yerler.....	90
Şekil 4.36 : Ankete katılan ebeveynlerin çocuklarının yaş grupları ve çocukların genellikle oynadıkları yerlerin karşılaştırılması.....	91
Şekil 4.37 : Ankete katılan ebeveynlerin çocuklarını oyun alanlarına getirme sıklığı.....	92
Şekil 4.38 : Ankete katılan ebeveynlerin çocuklarını oyun alanına getirme sıklığı ile oyun alanında kaldıkları sürenin karşılaştırılması.....	93
Şekil 4.39 : Ankete katılan ebeveynlerin oyun alanında kalma süresi.....	93
Şekil 4.40 : Ankete katılan ebeveynlerin cinsiyeti ile oyun alanında kalma süresinin karşılaştırılması.....	94
Şekil 4.41 : Ankete katılan ebeveynlerin sahip oldukları çocuk sayısı ile oyun alanında kalma sürelerinin karşılaştırılması.....	95
Şekil 4.42 : Ankete katılan ebeveynlerin bulundukları çocuk oyun alanını tercih sebepleri.....	96
Şekil 4.43 : Ankete katılan ebeveynlerin çocuk oyun alanı tercih sebepleri ve ebeveynlerin yaş durumunun karşılaştırılması.....	98
Şekil 4.44 : Ankete katılan ebeveynlerin oyun alanını güvenli bulma durumu.....	99
Şekil 4.45 : Ankete katılan ebeveynlerin cinsiyeti ile oyun alanını güvenli-güvensiz bulma durumunun karşılaştırılması.....	99
Şekil 4.46 : Ankete katılan ebeveynlerin oyun alanını güvenli bulmama nedenleri.....	100
Şekil 4.47 : Ankete katılan ebeveynlerin çocuklarının tercih ettiği oyun elemanları.....	101
Şekil 4.48 : Ankete katılan ebeveynlerin çocuklarının yaş grupları ile tercih ettikleri, oyuncakların karşılaştırılması.....	102
Şekil 4.49 : Ankete katılan ebeveynlerin oyun alanlarında çocuklarıyla vakit geçirme durumu.....	104
Şekil 4.50 : Ankete katılan ebeveynlerin oyun alanını temiz ve bakımlı bulma durumu.....	105
Şekil 4.51 : Ankete katılan öğrencilerin cinsiyet durumu.....	111
Şekil 4.52 : Ankete katılan öğrencilerin cinsiyet durumu ile oyun alanı kullanım sıklığının karşılaştırılması.....	112
Şekil 4.53 : Ankete katılan öğrencilerin yaş durumu.....	112
Şekil 4.54 : Ankete katılan öğrencilerin yaş durumu ile oyun alanı kullanım sıklığının karşılaştırılması.....	113

Şekil 4.55	: Ankete katılan öğrencilerin devam etmekte oldukları sınıf durumu.....	114
Şekil 4.56	: Ankete katılan öğrencilerin annelerinin meslek durumu.....	115
Şekil 4.57	: Ankete katılan öğrencilerin babalarının meslek durumu.....	116
Şekil 4.58	: Ankete katılan öğrencilerin oturdukları mahalleler.....	117
Şekil 4.59	: Ankete katılan öğrencilerin mahallelerinde ya da yakınlarındaki oyun alanı durumu.....	118
Şekil 4.60	: Ankete katılan öğrencilerin mahallelerindeki ya da yakınlarındaki oyun alanı durumu ve oyun alanı kullanım sıklığının karşılaştırılması.....	120
Şekil 4.61	: Ankete katılan öğrencilerin oyun alanına gitme sıklığı.....	120
Şekil 4.62	: Ankete katılan çocukların oyun alanına gitme sıklığı ile oyun alanında kalma süresinin karşılaştırılması.....	121
Şekil 4.63	: Ankete katılan öğrencilerin oyun alanına gitme sebepleri.....	122
Şekil 4.64	: Ankete katılan öğrencilerin cinsiyeti ile oyun alanına gitme sebeplerinin karşılaştırılması.....	123
Şekil 4.65	: Ankete katılan öğrencilerin yaşı ile oyun alanına gitme sebeplerinin karşılaştırılması.....	124
Şekil 4.66	: Ankete katılan öğrencilerin oyun alanında ne kadar vakit geçirdikleri.....	125
Şekil 4.67	: Ankete katılan öğrencilerin cinsiyet durumu ile oyun alanında ne kadar vakit geçirdiklerinin karşılaştırılması.....	126
Şekil 4.68	: Ankete katılan öğrencilerin yaş durumu ile oyun alanında ne kadar vakit geçirdiklerinin karşılaştırılması.....	127
Şekil 4.69	: Ankete katılan öğrencilerin oyun alanına kimlerle gittikleri.....	127
Şekil 4.70	: Ankete katılan öğrencilerin cinsiyet durumu ile oyun alanına kimlerle gidildiğinin karşılaştırılması.....	128
Şekil 4.71	: Ankete katılan öğrencilerin yaş durumu ile oyun alanına kimlerle gidildiğinin karşılaştırılması.....	129
Şekil 4.72	: Ankete katılan öğrencilerin oyun alanında kimlerle oynadıkları...	130
Şekil 4.73	: Ankete katılan öğrencilerin cinsiyet durumu ile oyun alanında kimlerle oynadıklarının karşılaştırılması.....	131
Şekil 4.74	: Ankete katılan öğrencilerin yaş durumu ile oyun alanında kimlerle oynadıklarının karşılaştırılması.....	131
Şekil 4.75	: Ankete katılan öğrencilerin oyun alanında rahat ve özgürce hareket edebilme durumu.....	132
Şekil 4.76	: Ankete katılan öğrencilerin cinsiyet durumu ile oyun alanında rahat ve özgürce hareket edebilme durumunun karşılaştırması..	133
Şekil 4.77	: Ankete katılan öğrencilerin yaş durumu ile oyun alanında rahat ve özgürce hareket edebilme durumunun karşılaştırması.....	133
Şekil 4.78	: Ankete katılan öğrencilerin oyunları için oyun alanındaki boş alan durumu.....	134
Şekil 4.79	: Ankete katılan öğrencilerin cinsiyeti ile oyunları için oyun alanındaki boş alan durumunun karşılaştırması.....	135
Şekil 4.80	: Ankete katılan öğrencilerin yaş durumu ile oyunları için oyun alanındaki boş alan durumunun karşılaştırması.....	136
Şekil 4.81	: Ankete katılan öğrencilerin oyun alanındaki en çok hangi oyun aletini sevdikleri.....	136
Şekil 4.82	: Ankete katılan öğrencilerin cinsiyet durumu ile oyun alanındaki en çok hangi oyun aletini sevdikleri.....	138
Şekil 4.83	: Ankete katılan öğrencilerin yaş durumu ile oyun alanındaki en çok sevdikleri oyun aletinin karşılaştırılması.....	138
Şekil 4.84	: Ankete katılan öğrencilerin oyun aletleri dışında, oyun alanlarında oynadıkları oyunlar.....	139

Şekil 4.85	: Ankete katılan öğrencilerin cinsiyet durumu ile oyun aletleri dışında, oyun alanında oynadıkları oyunların karşılaştırılması....	141
Şekil 4.86	: Ankete katılan öğrencilerin yaş durumu ile oyun aletleri dışında, oyun alanında oynadıkları oyunların karşılaştırılması.....	142
Şekil 4.87	: Ankete katılan öğrencilerin oyun alanında arkadaşlarıyla en çok oynadıkları oyunlar.....	143
Şekil 4.88	: Ankete katılan öğrencilerin cinsiyet durumu ile oyun alanında arkadaşlarıyla en çok oynadıkları oyunların karşılaştırılması.....	145
Şekil 4.89	: Ankete katılan öğrencilerin yaş durumu ile oyun alanında arkadaşlarıyla en çok oynadıkları oyunların karşılaştırılması.....	146
Şekil 4.90	: Ankete katılan öğrencilerin gittikleri oyun alanı dışında başka oyun alanlarına gitme durumu.....	146
Şekil 4.91	: Ankete katılan öğrencilerin cinsiyet durumu ile gittikleri oyun alanı dışında başka oyun alanına gitme durumunun karşılaştırılması.....	147
Şekil 4.92	: Ankete katılan öğrencilerin yaş durumu ile gittikleri oyun alanı dışında başka oyun alanına gitme durumunun karşılaştırılması..	148
Şekil 4.93	: Ankete katılan öğrencilerin başka oyun alanlarına gitme sıklığı..	148
Şekil 4.94	: Ankete katılan öğrencilerin cinsiyet durumu ile oyun alanlarında oynamak istedikleri oyunların karşılaştırılması.....	151
Şekil 4.95	: Ankete katılan öğrencilerin cinsiyet durumu oyun alanlarında en çok nelerin eksikliğini duyduklarının karşılaştırılması.....	153
Şekil 4.96	: Ankete katılan öğrencilerin yaş durumu oyun alanlarında en çok nelerin eksikliğini duyduklarının karşılaştırılması.....	154
Şekil 4.97	: Ankete katılan öğrencilerin cinsiyet durumu ile oyun alanlarını kendileri yapsaydı neler yapacakları.....	156

ÜSKÜDAR İLÇESİ'NDEKİ ÇOCUK OYUN ALANLARININ YETERLİLİK VE KALİTE AÇISINDAN İNCELENMESİ

ÖZET

Kentlerin serbest ve açık alan (yeşil alan) sistemlerinin bir parçası olan çocuk oyun alanları, 0-15 yaş grupları arasındaki çocukların yararlanabileceği oyun alanları olarak tanımlanmaktadır. Bir veya birkaç konut yerleşmesinin yararlanabileceği, çeşitli fonksiyonlara cevap verebilecek şekilde düzenlenmektedirler. Küçüklerin oyun alanlarının sağlanmasının yanında, yetişkinlerin de küçük çapta belirli sportif davranışlarını karşılayacak biçimde düzenlenen bölümleri içerirler. Büyüklükleri, ilgili konut birimlerinin yapı ve nüfus yoğunluğu, sosyal ve ekonomik koşulları ve bunların ileriye dönük nüfus projeksiyonlarına göre saptanması gereken aktif açık alanlardır.

Araştırmanın amacı, hızlı büyüme süreci içindeki İstanbul kentinde, giderek kaybolan rekreasyon alanlarının ayrılmaz bir parçası olan çocuk oyun alanlarının, kent planlama kriterleri temel çerçevesi içinde irdelenen tasarım kriterlerine göre, seçilen Üsküdar İlçesi Örnek Alanı bütününde inceleyerek yeterliliklerini, kalitelerini ve kullanım özelliklerini ortaya koymaktır.

Çalışma beş bölümden oluşmaktadır. Birinci bölüm, giriş, çalışmanın amacı, kapsamı ve yöntemi hakkında bilgilerin verildiği bölümdür.

İkinci ve üçüncü bölümlerde, çocuk ve oyun ilişkisi, oyun alanı türleri ve oyun alanlarının tasarım kriterleri üzerinde durulmuştur. Bu bölümlerde ortaya konulan tasarım kriterlerine göre, Üsküdar İlçesindeki çocuk oyun alanlarının kalite, yeterlilik ve kullanım özelliklerini saptamak için yapılan alan çalışması ve sonuçları ise dördüncü ve beşinci bölümlerde verilmiştir.

Yapılan alan çalışmasında ilk olarak, mevcut veriler, tarafımdan yerinde toplanmıştır. İlçede yer alan 149 adet çocuk oyun alanı tek tek dolaşılıp birebir gözlem yapılarak fiziksel çevreye ilişkin bilgiler toplanmıştır. Bu bağlamda, çocuk oyun alanları, donatı sayısı ve türleri, donatı estetik durumu, sert zemin- yeşil alan durumu, alan, konum ve ulaşım özelliklerine bağlı olarak incelenerek bu özelliklere ilişkin ele alınan kriterler çerçevesinde kalite ve yeterlilik saptamaları yapılmıştır.

Kullanım özelliklerini belirlemek için, çocuk oyun alanı kullanıcıları olan, çocuklarını oyun alanlarına getiren ebeveynlerle 100, çocuklarla 150 olmak üzere 250 kişiyle anket yapılmıştır. Objektif bilgi toplamaya yönelik, ebeveynlerle ve çocuklarla yapılan anketler için farklı formlar hazırlanmıştır.

Ebeveynlerle yapılan anketin içerdiği bölümler:

- Çocuklarını oyun alanlarına getiren ebeveynlerin özelliklerinin saptanması.
- Oyun alanı kullanım özelliklerine yönelik olarak, kullanım sıklıklarının belirlenmesi.

- Oyun alanında kalınan süre.
- Tercih nedenleri.
- Oyun alanının çevresel etmenler ve donatı özelliklerine göre güvenlik durumunun değerlendirilmesi.
- Çocuklarının en çok tercih ettiği oyun elemanı.
- Eksikliği duyulan donatılar ve mevcut donatıların yeterliliği.
- Bakım ve temizliğinin değerlendirilmesi.
- Çocukları için yapılmasını istedikleri oyun alanları, beklentileri.

Çocuklar (öğrenciler) ile yapılan anketin içerdiği bölümler:

- Kullanıcı özelliklerinin saptanması.
- Oyun alanlarına gitme sıklıkları.
- Tercih nedenleri.
- Oyun alanında kalınan süre.
- Oyun alanına kimlerle gittikleri ve kimlerle oynadıkları.
- Oyun alanlarındaki boş alan miktarlarının değerlendirilmesi.
- En çok sevdikleri oyun elemanlarının ve aktivitelerin belirlenmesi.
- Diğer oyun alanlarını kullanım sıklığının belirlenmesi.
- Çocukların oyun alanlarında eksikliğini duydukları, yapmak istedikleri aktiviteler.
- Tasarımını kendilerinin yapmaları halinde, yapacakları oyun alanı özellikleri, beklentiler.
- Hayallerindeki çocuk oyun alanı resimleri.

Sayılan bu ana başlıklardaki kriterlerden yararlanılarak bağımlı ve bağımsız değişkenler oluşturularak bunlar arasındaki ilişkiler SPSS (PC) programında analiz edilerek, çapraz tablolar ve grafikler oluşturulmuştur.

Son olarak, tüm bu çalışmalarda elde edilen bulguların değerlendirmesi yapılmıştır. Oyun alanlarının çoğunun kötü ve orta kalitede oldukları saptanmıştır. Üsküdar ilçesindeki çocuk oyun alanları gerek sayı gerek alan bakımından nüfusa oranla standartların çok altındadır. Bu alanların hiç biri, ilgilendirdikleri çocuk nüfuslarına (0-15) göre, yeterli m²/çocuk oranını vermemektedir. Mevcut çocuk oyun alanlarının hepsi okul öncesi (4-6) yaş grubundaki çocukların gereksinimlerini karşılayacak niteliktedirler. 0-3 yaş grubu çocuklar için oyun alanlarının hiç biri özellikle zemin ve donatı güvenliği açısından uygun değildir. Okul çağı çocuklarından, 7 ile 12 yaş grupları arasında oyun alanı kullanımı görülmekte, fakat 13-15 grubu çocukların oyun alanlarına gitmedikleri

görülmektedir. Bu grup çocukların ihtiyaç duyduğu spor oyunları için geniş alanlara ihtiyaç duyulmaktadır. Çoğu çok dar olan oyun alanları, bu ihtiyaca cevap vermemektedir. Oyun alanlarının büyük bir kısmı 250 m² den küçüktür.

Oyun alanlarının yerleşme içindeki dağılımları rastlantılar sonucudur. Homojen bir dağılım göstermemektedir. Birkaç bölgede yoğunluk varken bazı bölgelerde hiç oyun alanı yoktur. Bölgedeki yerleşme üniteleri ve mahallelere göre ulaşılabilirlikleri ve etki alanları göz önüne alınmaksızın düzenlenmişlerdir.

Çocuk oyun alanlarının çoğunluğunda geleneksel oyun araçlarından oluşan, standart tek tip ve daha çok okul öncesi dönem çocuklarına göre donatılar mevcuttur. Donatılar, farklı yaş gruplarındaki çocukların fiziki ve diğer eğitsel konulardaki gelişimleri dikkate alınmadan seçilmiştir. Sayılan tüm bu yetersizliklerden dolayı oyun alanlarının kullanılma süreleri çok kısadır. Oyun alanlarına gelen ebeveynler ve çocuklar ancak 1-2 saatlerini oyun alanında geçirmektedirler.

Yeni oyun alanları için yer bulunması, tasarımının yapılması, oyun elemanlarıyla donatılması ve mevcut oyun alanlarıyla birlikte bunların işletilmesini sağlamak ve bakımını yapmak Üsküdar Park ve Bahçeler Müdürlüğü'nün sorumluluk alanındadır. Kısıtlı olanaklara sahip olan belediyelerin bu konudaki hizmetleri yetersizdir. Bu kısıtlı olanaklara rağmen yapılan bir oyun alanı kısa bir zamanda harap haline gelmektedir. Belediyelerin, çocuk oyun alanlarını düzenli bir şekilde planlaması gerekliliğine karşın, düzenlenen oyun alanlarının, kullanıcılar tarafından iyi kullanılması gerekmektedir. Halkın oyun alanı kullanımı konusunda bilinçlenmesi gerekmektedir.

EVALUATION OF PLAYGROUNDS IN USKUDAR DISTRICT BY THE FACTORS OF EFFICIENCY AND QUALITY

SUMMARY

Playgrounds can be defined as a part of open urban spaces that is used by children in 0-15 age group and are arranged to serve many activities for one or more housing settlements. This recreational facility, playgrounds, may consist of playing activities for children as well as some specific sport facilities for older people. In these places, size of the playground, density of housing population and building structure, social and economic conditions and also projection for purposed population should be determined.

Aim of this research is to bring up characteristics of quality and uses of playgrounds as an important level of recreational activities, with the planning and design principles and by means of examining Uskudar District case study.

This study consists of five chapters. In the first chapter, introduction, aim, context and methodology of the study have been determined.

In the second and third chapters, relations between child and playing activities, types and design criteria of playground are examined. Then design criteria that are mentioned in these chapters are considered to specify the characteristics of use, quality and efficiency of the playgrounds in Uskudar District Case Area.

On the case study, firstly objective data has been examined in the aerial survey. Observation has been also done in the 149 playgrounds in the Uskudar District. In this context, playgrounds, types and numbers of equipments, aesthetic value of these equipments, relations of covered ground and green surfaces, size, location and transportation features are considered and quality and efficiency are evaluated with these criteria.

To define characteristics of uses, social survey has been done with parents in the number of 100 that take their children to playgrounds and children in the number of 150, as the total number of 250. To get the accurate data, different interviews have been prepared for parents and children.

The statements that are examined in social survey with parents:

- Qualifications of parents that take their children to playgrounds,
- Frequency, of using the playground,
- Time that is spent in the playground,
- Reasons for preference,

- Evaluation of safety condition with environmental factors, and qualifications of equipments
- Most preferred playground equipment by children,
- Efficiency and sufficiency of equipments
- Evaluation of maintenance and cleaning,
- Demand and expectations for new equipment,

The statements that are examined in social survey with children:

- Qualifications of the users,
- Frequency, of using the playground,
- Reasons for preference,
- Time that is spent in the playground,
- Person with who they go to playground and play,
- Evaluation of open spaces in playground,
- Most preferred playground equipment by children,
- Frequency of uses of other equipments,
- Demand for new equipment and activities,
- Expectations of qualifications of their own imagined playground,
- Pictures of their own imagined playground.

Criteria that are mentioned above are formed the dependent and independent variables and relations between these are analyzed by means of SPSS (PC) software program, transversal tables and graphs are done.

Finally, evaluation has been made after all these findings. It is discovered that most playgrounds are in bad or moderate condition. Playgrounds in Uskudar District are not efficient by either their size of their number when the proportion with population is considered especially thinking standards. None of these playgrounds cannot meet the standard ratio of size and children (in the age of 0-15) that they should serve. All these playgrounds are in the qualification of serving children in pre-school age groups (4-6) and also not suitable for children in the age of 0-3, with their quality. These playgrounds are mostly used by children in the age of 7-12 but not in the age of 13-15 that in these group sport activities that require more size in are demanded. Existing playgrounds that are in the less size than 250 m² are so small that they cannot serve such an intervention.

Location of playground in the settlement are coincidental and do not have any homogenous distribution. In some places they are more densely located in some do not because of arrangement with neglecting accessibility and effecting areas to settlements and neighborhood units.

In most playgrounds there are only traditional and similar type of equipments that can be used only in the ages pre-school group. These equipments have not been chosen for various age groups and neglect the physical and pedagogical purposes. Because of these insufficient factors frequency of spending time in the playgrounds can be decreasing that parents and children have been spending only one or two hours in the playgrounds.

Main authority to arrange, design, operate and maintain new playground and its equipment is Directorate of Uskudar Parks and Gardens (Üsküdar Park ve Bahçeler Müdürlüğü). Services of municipality that has limited opportunities are insufficient that these playgrounds can be easily become ruin. In the other hand public should be more sensitive and get awareness to maintain playground.

1. GİRİŞ

Çocuklarımızın fiziksel ve ruhsal olarak dengeli yetişebilmesi için oyun faktörü çok önemlidir. Eskiden çocuklar, geniş aile fertleri içinde yaşarlar, ailelerin çoğu müstakil evlerde oturdukları için, genelde arkadaşları ile birlikte evlerinin bahçelerinde, geniş sokaklarda, boş arazilerde oynarlardı. Fakat değişen, büyüyen kısaca kentleşme süreci geçiren, trafik yoğunluğunun olduğu, boş arazilerin dolduğu yerleşmelerde oyun alanlarının varlığı önemli hale gelmiştir.

İstanbul, Türkiye'nin çeşitli bölgelerinden aldığı göçler sonucu nüfusu hızla artan bir şehir olmuştur. Çocukların oynadığı açık alanlar hızla konut ve iş merkezlerine dönüşmüştür. İstanbul'da en tali sokaktan dahi her dakika araba geçtiği için, çocukların sokakta oynaması imkansız hale gelmiştir. Bu yüzden çocuklar oyun oynayabilmek için boş alanlara ve oyun elemanlarına ihtiyaç duyarlar.

Çocuk için oyun mekanı, daha geçirgen, insanlarla, arkadaşlarıyla daha rahat iletişimde olabileceği, mekansal duyularını geliştirebileceği bir alan olmalıdır. Kent yaşamında çocuğa oyun alanları gibi ortak kullanım alanlarının sağlanması, onların daha zengin toplumsal ilişkilere girmesini sağlar. Kentsel mekan içinde düzenlenecek, anlamlı ilavelerle simgeleştirilen oyun alanlarının, çocuğun büyümesinde ve kimlik kazanmasında olumlu etkileri olacaktır.

Bu çalışmada, İstanbul'un büyük ilçelerinden biri olan Üsküdar'daki çocuk oyun alanları, mevcut donatıları ve özellikleri, alansal büyüklüğü, ulaşımı, konumu vb. kriterler esas alınarak, kalite ve yeterlilik açısından incelenecek, çocuklar ve ebeveynler tarafından kullanım özellikleri, beklenen ihtiyaca cevap vermesi açısından, değerlendirilmesi yapılarak belirlenecektir.

1.1 Çalışmanın Amacı

Bir kent parçasında, çocuk oyun alanları, yeşil sistemin bir parçası olarak önemli yer teşkil eder. Bu çalışmanın amacı, Üsküdar İlçesi bütününde çocuk oyun alanlarını, mevcut durumuyla ilgili olarak, donatı çeşitleri ve sayısı, donatı estetik durumu, alansal büyüklüğü, konumu ve ulaşımı kriterlerine bağlı olarak inceleyerek, oyun alanlarının yeterliliğini, kullanım şeklini ve kalitesini saptamaktır.

1.2 Çalışmanın Kapsamı

Çocuk oyun alanında en önemli unsur çocuktur. Dolayısıyla çocuk oyun alanı oluşturulurken, çocuk ve oyun ilişkisinin kurulması gerekir. Bu anlamda, bu ilişkiyi kurmak amacıyla çalışmanın ikinci bölümünde, çocuk ve oyun başlığı altında, oyunun çocuk için önemi ve oyun tipleri tanımlanmış, çocukta oyunun gelişme dönemleri ve bütün bunlarla ilişkili olarak oyunun mekan üzerindeki etkileri üzerinde durulmuştur.

Üçüncü bölümde; bir kent bütününde, çocuk oyun alanlarının önemine değinilmiş, çocuk oyun alanı türleri, kullanım amaçlarına ve yaş gruplarına göre sınıflandırılmış, ve tüm bunlara bağlı olarak çocuk oyun alanlarının planlama ve tasarım kriterleri açıklanmıştır. Önce; çocuk oyun alanı planlamasının genel kriterleri üzerinde durulmuş, daha sonra; bir alanın, oyun alanı olarak düzenlenmesi için izlenecek tasarım kriterleri üzerinde durulmuştur.

Dördüncü bölümde; yukarıda ortaya konulan çocuk oyun alanı planlama ve tasarım kriterleri ışığı altında, Üsküdar İlçesi Örnek Alanı'nda çocuk oyun alanlarının değerlendirilmesi yapılmıştır. İlk olarak, çocuk oyun alanlarının mahallelere göre dağılımı ve onların mevcut durumları ile ilgili olarak, bir takım kriterlere göre incelemeler yapılmış, kalitesi ve yeterlilik saptaması yapılmıştır. Ayrıca çocuk oyun alanı kullanıcıları ebeveyn ve çocuklarla, oyun alanı kullanımına yönelik olarak yapılan anketlere ilişkin sosyal yapı analizleri yapılmıştır.

Beşinci bölümde; çocuk oyun alanları hakkında verilen tüm bilgilerden yola çıkılarak, Üsküdar İlçesi'ndeki tüm çocuk oyun alanları hakkında birtakım sonuçlara varılmıştır. Çocuk oyun alanı kullanımının hangi faktörlere göre değiştiği, mevcut oyun alanlarının yeterliliği hakkında bulgular elde edilen bulgulardan bir takım sonuçlara ulaşılmıştır ve önerilerde bulunulmuştur.

1.3 Çalışmanın Yöntemi

Üsküdar İlçesi'ndeki çocuk oyun alanlarının kullanım özelliklerine yönelik yapılan çalışmada, ilk olarak çocuk oyun alanlarının özelliklerine ilişkin bilgiler için literatür araştırması yapılmıştır.

İkinci olarak, örnek alanında, yer alan tüm mahallelerdeki 150 adet oyun alanı tek tek dolaşarak yerinde gözlem yapılmış, her bir oyun alanı:

- Donatı çeşitleri ve sayısı

- Donatı estetik durumu
- Sert zemin, yeşil alan oranı
- Alansal büyüklüğü
- Konum
- Ulaşım

Kriterlerine göre incelenmiş ve bu kriterlere göre Üsküdar'daki oyun alanlarının kullanım özellikleri ve kalitesi belirlenmiştir.

Buna ek olarak; anket yöntemiyle, Üsküdar'daki çocuk oyun alanlarının kullanımı ile ilgili olarak, önce ebeveynlerle 100 adet anket, daha sonra Üsküdar'da bir ilköğretim okulu öğrencileri ile 150 adet anket görüşmesi yapılmıştır.. Elde edilen bilgilerin Microsoft Access kullanılarak veri tabanları oluşturulup, SPSS programında çapraz tablo ve grafikleri yapılmıştır. Bunun sonucunda oyun alanı kullanıcılarının sosyal yapı analizi yapılmış, oyun alanı kullanımı, oyun alanı niteliği ve sosyal yapı ilişkisi kurulmuştur.

2. ÇOCUK VE OYUN

2.1. Oyunun Çocuk İçin Önemi

Oyun nedir? Öğrenme mi, spor yapmak mı çalışmak mı yoksa dinlenmek midir? Oyun zevk vermezse iştir. İş zevk verirse oyundur. (Beltzig, 1987)

Oyun, her bireyin çocukluğunda yaşamış olduğu bir olgudur. Kişiler çocukluklarıyla ilgili anılarını hatırlamaya başladığında çoğunun aklına küçükken oynadığı oyunlar, oynarken büyük keyif aldıkları, belki hala bir yerlerde sakladıkları oyuncaklar gelir. “Çocuk ve oyun” kavramları birbirleri ile o derece özdeşleşmiştir ki birini söyleyince hemen diğeri çağrışım yapar.

Çocuk oyun sayesinde çevresini saran sosyal, maddesel ve hayali dünyaları , bu dünyalarla olan ilişkilerini keşfeder. Çocuk, oyun yardımıyla içinde yaşadığı toplumun bir parçası olur ve gelişir.

Arkadaşlık, çocuk için aileden sonra, yaşamın her çağında gerekli olan, iletişim gruplarının tüm özelliğini taşıyan, ortak davranış kalıbı ve tutumların paylaşıldığı, yeni davranış kalıbı ve tutumların oluşturulduğu en küçük toplumsal birimdir. Arkadaşlık, kendiliğinden oluşan bir iletişim grubudur. (Köknel, 1997)

Çocuğun arkadaş gereksinimi üç yaşında, başka bir deyişle, oyun döneminde başlar, üç altı yaş dilimi arasında yer alan bu dönemde çocuk, başka çocuklarla birlikte olduğu oyun grupları içinde ilk iletişimini kurar ve sürdürmeye çalışır. Çocuk bu tür iletişimlerini ya doğrudan doğruya ya da oyuncaklar aracılığıyla kurup geliştirir. Aileden öğrendiği, benimsediği davranış biçimlerini, oyun grupları içinde sınavı yapıp uygular. Böylece bireysel davranış ve tutumlarını gerçekçi biçimde değerlendirir. Arkadaş grubu içinde kalmak ve oynamak için alışlagelen kimi davranışında ve tutumunda değişiklik yapmayı öğrenir. Çok sevdiği ve o güne kadar tek başına oynadığı arabasını, bebeğini, kovalarını, küreğini, uçağını arkadaşlarıyla paylaşarak onlarla birlikte olmayı sağlar. Oyuna katılmak amacıyla onların dediklerine boyun eğip, kendisine verilen rolü ve yeri benimser. (Köknel, 1997)

Çocuk, tek başına dolaşabilecek olgunluğa eriştikten sonra çevresini genişletmeye, yaşantısını zenginleştirmeye başlar. Çocuğun bulunduğu alanın ötesinde neler olduğunu anlayıp kavrayabilmesi için hareket özgürlüğü şarttır.

Ev çevresi dışında, üç altı yaşındaki çocukların en sağlıklı biçimde iletişim ve oyun grupları oluşturdıkları yerler çocuk bahçeleri, parkları ve yuvalarıdır. Bu çevrelerde çocuk başka çocuklarla iletişim kurmayı öğrenir. Kendi özerklik, özgürlük ve sorumluluk sınırını anlar. Üstünü başını, oyuncaklarını toplamak, kendi başına yemek yemek, yatıp kalkmak, tuvalete gitmek gibi davranışları öğrenir ve benimser. Grubu oluşturan başka çocukların katkısıyla yaratıcılığı artar. Kısaca oyun içinde yaşamayı öğrenir. (Köknel, 1997)

Oyun; öğrenme yetisini geliştirirken, fiziksel uyum ve çaba gerektirdiğinden çocuğun fiziksel ve zihinsel olarak da sağlıklı olmasını sağlar. Oyun sayesinde çocuk risk almayı ve bu riski alabileceği dereceyi öğrenir.

20. y.y. eğitimcilerinin ve psikologlarının bazılarının da oyun hakkındaki görüşleri önemlidir.

Literatürde oyun, zorla yapılmayan, eğlenmek ve tat almak amacıyla girilen fiziksel ya da zihinsel etkinlik olarak tanımlanır. Aslında tek bir cümleyle “oyun”u tam ve basit olarak tanımlamak mümkün değildir. Oyunun tanımını yapmaktaki zorluk, oyun süreci ve fonksiyonlarının ve bunların çocuk üzerindeki ölçülebilir değişimlerini birbirlerinden ayırt etmenin çok zor olmasından kaynaklanmaktadır. Oyunu anlamadaki ve açıklamadaki bu zorluk, tanımların birbirlerine girmesine neden olur. Oyunun iki düzeyi vardır. Birincisi çocukların oyun oynadıkları alanda kalmalarını sağlamak, ikincisi ise eğitim ile ilgili gelişmelerine katkıda bulunmaktır. Bu iki oyun düzeyi arasındaki farklılığı kavrayabilmek hiç kolay değildir. Çocukların aktif olarak katıldığı oyun bazen iyi gözükabilir ancak buna karşılık eleman (ekipman) noksanlığı eğitimsel gelişmeye sekte vurur. (Fanuscu, 1994)

Oyun ve öğrenmek insanın temel faaliyetleridir. Bunlar sayesinde insanın erkenden sosyal ve ruhani kuvvetleri, birbirine ait olma hissi ve yardımseverliği, düşünmesi ve problemleri çözmesi, hafızası ve hayal gücü gelişir, açığa çıkar. Oyunun çocuğun ruhsal (psikolojik) ve bedensel (fiziksel) gelişimi açısından anlamı hiç kimse tarafından inkar edilemez. Bilim adamlarının ortak kanaatlerine göre oyun faaliyeti temel olarak, oyunun belirli bir amaç olmaksızın (örneğin, öğrenmek için) yalnız kişinin kendi isteği ile gelişmesiyle, işten ayrılır. Oyunsal aktivite, ögesel bir gereksinimdir ve zevkle tecrübe edilir. Fark edilmeden oyun sayesinde çok çeşitli öğrenim süreçleri gerçekleşir. Oyunun türü ve içeriği ile çocuğun yeni yeni gelişen davranış biçimleri, toplumsal, manevi tutum aynı şekilde işbirliği, meslektaşlık, başkalarını dikkate alma, sosyal disiplinlik, dürüstlük ve yasaklık hissi şekillenir. Oyunun aktivitesi, grup dahilindeki rasyonel ve duygusal bağları teşvik eder,

entelektüel ve estetik gelişime katkı sağlar, başarı tecrübelerini getirir ve mağlubiyetle başa çıkmayı öğretir. Oyun aynı zamanda aktif dinlenmeye de hizmet eder, sinirsel gelişimi teşvik eder, ruhsal ve bedensel sağlığa katkı sağlar. (Ruske, 1982)

Tüm bu görüşlerden çıkan sonuç, oyun, ne “fazla enerjinin harcanması”, ne de “dinlenmek, yorgunluğu gidermek” için yapılan bir eylemdir. Oyun, çocuğun bedensel, ruhsal gelişimini etkileyen, toplum kurallarına uyum sağlamayı öğreten, eğlendirici ve oyalayıcı yönleri olan bir eğitim biçimidir.

2.2. Oyun Tipleri

2.2.1 Fiziksel Aktivitelere Dayalı Oyunlar

Çocuklar fiziksel aktivitelere dayalı oyunlar sayesinde vücutlarını iyice çalıştırırlar. Bu faaliyetler organların daha çabuk işlemesine sebep olur. Kan dolaşımı daha serbest olduğundan artık maddeler vücuttan daha çabuk atılırlar.

Beden gelişiminde önemli rol oynayan adale (kas) kuvvetlenmesi ve kontrolü de oyun sayesinde olanak kazanmaktadır. Aktif olarak oyun oynayan çocukların hastalıklara karşı direnci, pasif çocuklara oranla daha fazladır.

Çocukların gerçekleştirmiş olduğu kayma, koşma, atlama, zıplama eylemleri ve basketbol, voleybol, futbol gibi adale geliştirici oyunlar, el göz ve ayak koordinasyonunu sağlayıcı fiziksel güce dayalı oyunlardır. Bu oyunlara geleneksel top oyunlarının her türü girdiği gibi, tamir etme, olta yapma, bahçe tırnağı gibi eylemler de eklenebilir. (Chamberlin, 1998)

2.2.2 Toplu Zeka Oyunları

Çocuk, bu tür oyunlar sırasında bir çok şey tanır, öğrenir, tecrübe kazanır, hayal gücünü çalıştırır. Bir takım zihin yeteneklerini de geliştirir. Oyun oynarken eşya ile temas eder. Oyun sayesinde tabiatla olan ilişkisini geliştirir. Çocukların zekalarını geliştirici, beş duyusunu kullanmayı sağlayıcı, araştırma gücünü artırıcı, yaratıcı, problem çözme öğretici eylemleri kapsar.

Zeka geliştirici yaratıcı oyunlar, yapılar dair mantığı geliştirirler ve mekansal düşünme kabiliyetini öğretirler. Hedef arayışı içinde olmaya ve düzen anlayışı geliştirmeye yardımcı olurlar. Çalışmayı, boyamayı, materyallere ve yapı malzemelerine, renklere duyarlı olmayı öğretirler. Bu oyunlar, estetik bakış açısına bir katkıdır ve çocuğun yaratıcılığını teşvik eder. Bu tipe ait diğer eylemler arasında

çevreyi keşfetme, bahçe ve hayvanlarla uğraşma, deneyleri uygulama eylemleri sayılabilir.

2.2.3 Sosyal Oyunlar

Çocuk grup faaliyetlerinden büyük tatminkarlık elde eder. Oyuncak araç ve gereçlerini başkaları ile beraber kullanmayı öğrenir. Sosyal içerikli oyun, rol yapma, tiyatro, organize oyun, baraka proje uygulama, konuşma, yürüme, diğer çocukları seyretme gibi eylemleri kapsar.

Çocuklar bu tür oyunlar sayesinde sıra beklemeyi, böylelikle arkadaşlarıyla işbirliği yapmayı öğrenir. Grubun başarısı için çalışmanın ne demek olduğunu anlar. Bunun sonucu olarak da fikir ve ideal birliği, ortaklığı meydana çıkar. Topluluk oyunları duyarlılık ve tepki kabiliyeti gerektirir. Toplum içindeki tutumunu öğretirler, iktisadi ve kültürel yöntemler hakkında bir fikir sağlarlar.

Çocukların geleneksel olarak kendilerinin geliştirdiği, bir takım kuralları olan öteden beri gelen seksek, saklambaç, dört kare gibi oyunların yanı sıra rol yapma, plan kurma gibi eylemler de sosyal oyun olarak sayılabilir. (Chamberlin, 1998)

2.3 Oyunun Gelişme Etapları

Çocuk, genç, ergin ve yaşlı kuşakların, güncel davranışlardan uzaklaşmaları, bir sonraki gün için daha verimli, daha huzurlu olabilmeleri açısından, oyun, eğlence, dinlenme ve benzeri eylemlerde bulunmaları da gerekmektedir.

Doğuşundan başlayarak sürekli gelişim içinde olan çocukların, oyun ve eğlence ihtiyacını, gelişme sürecindeki farklı davranışlarından dolayı; süt çocukluk, özerklik, gelişim oyun ve gelişim ilköğretim dönemi grupları şeklinde incelemekte yarar vardır.

2.3.1 Süt Çocukluk Dönemi (0-1 yaş)

Oyun, bir çocuğun hayatının ilk dönemlerinden başlayarak duygusal gelişiminde önemli bir araçtır. Fakat bu dönemde oyunun mekansal açıdan pek bir önemi yoktur.

Bu yaştaki çocuğun oyunu, anne ile arasındaki sıkı duygusal ilişkilere bağlıdır. Kendini keşfe başladığında varlığı ilk oyuncağı olmuş olur. Elleri ve ayaklarını kavrar, ellerini dikkatle, ilgiyle seyreder. Büyük bir eğlenme zevki ile vücuduyla oynar. Psikologlar doğumdan sonra 4-5 aylık oluncaya kadar süren bu döneme çocuğun kendi çevresindeki dünyası demektedirler.

Bu dönemden sonra artık kendisine yakın eşyalarla oynamaya başlar. Önceleri bu, yorganın kenarı, karyolanın parmaklığı, yatağına aldığı oyuncak, ayı ya da tavşandır.

Çocuk iki yaşına gelene kadar oyuncaklar sadece bir nesne anlamı taşırlar. İki yaşına gelindiğinde birer nesne anlamını taşıyan bu oyuncaklar, kendilerine özgü birer varlık olmaya başlarlar. Bu nedenle ilk yılda veya biraz daha sonra çocuğa renkli şeyler, hareket eden kuşlar, eliyle sallayabileceği çingiraklar, karyolasının parmaklığına takılacak halkalar verilmektedir.

0-12 aylığa kadar, zil ve çingiraklar, halkalar, halkalı zincirler, hareketli ve renkli nesneler, renkli yumuşak toplar, kumaştan bebek ve hayvanlar, iç içe giren birbirine takılan küp çanaklar, basit kuklalar, kumda oynayacak araba, kova ve kürekler, renkli balonlar, en basit birleştirme oyuncakları, yüzer oyuncaklar gibi oyuncaklar bu yaştaki çocuklar için yararlıdır.

2.3.2 Özerklik Dönemi (1-3 yaş)

Bu yaşlardaki çocuklar, aksiyonlara anlam verir. Aksiyonlar bir şey için yapılır. Örneğin, iki yaşındayken çocuk, yastığını yere atar, üzerine yatar ve uyduğunu söyler. Çocuğun yürümeye ve konuşmaya başladığı dönemdir.

Bir yaşından sonra aylar geçtikçe çocuk tahta oyuncaklarla oynayacak, bunları, üst üste koyup kule yapacak, plastikten kesilmiş parçaları belirli yerlere oturtacak duruma gelir.

İki yaşına gelince oyun, psikolojik açıdan da ayrı bir anlam kazanmaya başlar. Artık çocuk kendisini annesinden iyice ayırt edebilmektedir. Fakat yine de duygusal bakımdan annesine bağlıdır. Bu nedenle oyunlarının pek çoğu çocukla anne arasındaki bağı simgeleştirir. İki yaşındaki çocuk için önemli olan oyuncaklar; bebekler, kukla ve maskaralar, palyaçolar, çeşitli hayvanlardır. Çocuk bu dönemde, oyunlarında anne ve babası gibi davranır. Onları taklit eder. Başka bir deyimle iki yaşındaki çocuk kendi başından geçen deneyleri tekrarlar.

Bu tekrarlayışta ya da prova edişte kendi gerçek rolünü başkalarına (oyuncaklarına) yükler, kendisi ise annesinin rolünü alır. Bu da bir çeşit bağımsızlık kazanma yolunda attığı ilk adımdır.

Bu dönem çocukların oyuncakları arasında, küpler, basit birleştirme oyuncakları, ilk inşaat kutuları, plastikten çarklı oyuncaklar, lastik toplar, bebekler, atlı karıncalar, oyuncak otomobiller telefon, mukavva ve renkli yapraklı kitapçıklar olarak sayılabilir.

2.3.3 Gelişim Oyun Dönemi (4-6 yaş)

Bu aşamada çocuk, ilk oyuncakları ile kendine bir dünya yaratır. Bu dönem çocuğun bireyleşme bilincine ulaştığı, kendi özerklik, özgürlük ve sorumluluk sınırını anladığı, çocuğun yuvaya gitme yaşının geldiği bir dönemdir.

Gözlemlerimizle, evde kendi başına giyinip soyunmayı, yiyip içmeyi, tuvalete gitmeyi, oynamayı, oyuncaklarını toplamayı beceremeyen nice çocuğun aynı davranışları yuvada başka çocuklarla birlikte kolayca yaptıklarını izlemiştir. Kendi başına, kapısı, penceresi, bacası, damı yerli yerinde bir ev resmi yapmayı beceremeyen çocukların bir araya geldiklerinde her şeyi yerli yerinde bir evi, ağacıyla, yoluyla, kapısının önünde duran arabası, deniz kıyısında iskeleye bağlı kayığıyla yaptıkları, yuva öğretmenlerinin günlük gözlemleri arasındadır. Bu durum arkadaş ve oyun grubunun yaratıcılığı arttırdığını, yeni bir davranış biçimi kazandırdığını gösteren örneklerden biridir. (Köknel, 1997)

Çocuk bu dönemde toplumsallaşarak duygusal anne-çocuk çemberinin dışına çıkar ve evde üçlü bir duygusal bağın, anne, baba, çocuk üçgeninin bir parçası olur. Toplumsallaşmayı gerçekleştiren etken, yaşla birlikte çocuğun yuvaya gitmesi ya da yuvaya gitmiyorsa sokakta yaşlıları ile oynayabilmesidir. Zaten annesi ile arasındaki sıkı duygusal bağı yavaş yavaş çözen de budur.

3-6 yaşlar arasında oyun, çocuğun kendisinin büyükler dünyasına ait olmadığını anlayarak bu boşluğu düşsel yolla kapatma isteğinin bir sonucudur. Çocuk tek başına bir varlık olduğunun farkına varır. Bunun mantıki sonucu olarak büyüklerin dış dünyaya ait olduklarını düşünür. Kendinin de büyükler dünyasından olmasını ister. Bu isteği gerçekleştirecek tek şey düştür. Hayal gücüdür. Hayal gücü uygulamasını oyunda bulur. Evcilik oyunları bu döneme rastlar. Bu oyunda çocukların belirli rolleri vardır. Kimi baba, kimi anne, kimi de erkek ya da kız çocuk olur. Kadroyu genişletip mahallenin bakkalı olan, komşu olanlarda vardır. Misafirlik, doktorluk, öğretmenlik, polislik oyunları da psikolojik bakımdan aynı anlamı taşırlar. Son oyunların başka bir anlamı daha vardır. Çocuklar ürkütücü, sıkıntılı durumları, bu oyunlarla dışarıya yansıtmış olurlar.

3-6 yaşlar arasındaki çocuklar için uygun oyuncaklar, topaç, ev ve değişik inşaat logoları, çember, çeşitli kıyafetleri olan bebekler, kız çocukları için, ev eşyası modelleri, yani oyuncak salon, mutfak eşyası modelleri, yürüyen hayvanlar, vurgulu çalgılar, birleşip ayrılan mozaikler (yap-boz), oyuncak tren, model otomobiller olarak sayılabilir.

2.3.4 Gelişim İlkokul Dönemi (7-15 yaş)

Gelişim ilkokul dönemi, yedi yaş'la başlar. Bu aynı zamanda okul çağıının başlangıcıdır. Okul çalışmalarıyla karşılaştırılınca artık oyunun eğitici öneminin azaldığı görülür. Çocuğun bu dönemde öğrenecek dersleri, yapılacak ödevleri, ilgileneceği ciddi işler vardır. Ancak oyun bu çağda da çocuk için son derece önemlidir. Okul nedeniyle oyunu bir yana bırakmak yerine, okulu bir çeşit oyuna ve elden geldiğince en eğlenceli biçimde bir oyuna çevirmek en yararlı yoldur.

Bu dönemin belirleyici özellikleri, büyüme hızının yavaşlaması, el kol becerisinin artması, cinsel kimliğin iyice belirlenmesi, bedenin dengesinin daha yerinde olması sayılabilir. Oyun davranışı olarak da, top oyunlarının, kurallı oyunların, sek sek, saklambaç, kaydırak gibi oyunların, kız erkek gruplaşmalarının ve cinsiyete göre farklı oyun eğilimlerinin başlaması sayılır.

Bu konunun ruhsal yönleri de önemlidir. 6-12 yaşlar arası, ruhsal bakımdan karmaşık bir dönemdir. O yaşa kadar içinde gelişip büyüdüğü aile çevresini bırakan çocuk, artık dış dünyaya açılmaktadır.

Şimdiden sonra gelişmesi o çevre içinde olacaktır. Kendini bir çeşit disipline sokma zorunluluğu başlamıştır. İsteklerini başkalarının istekleri ile bağdaştıracaktır. Artık büyükler dünyasında eskiden olduğu gibi düş gücü ağır basan bir tutumla değil, fakat kendi gerçek etkinliği ile yer alır.

7-15 yaş arası çocuk eskiden aile çevresinde sınırlı kalan sevgi ve nefretini kabul etme ve etmeme eğilimlerini, baş eğme ve bağımsızlık duygularını toplumsal düzeyde dışa vurma olanağı bulur. Bu olanak grup oyunlarıdır. Bütün bu eğilimleri dışa vurma gereği doğal saldırganlıkla birleşir. Özellikle erkek çocukta bu pek belirgindir. En yaygın dışa vuruş biçimi de savaş oyunudur.

7-15 yaşlar da gösterdiği özelliklerin yanında, gelişim süreci içinde çocuğun 13-15 yaşları arasında bağımsızlık duyguları giderek artmaktadır. Bunun neticesi olarak bu yaş grubundan çocuklar kişisel özelliklerine göre beraber olma duygusundan çok, ilgi duyduğu, uyum sağladığı kişilerle ilişki kurarak arkadaşlıklarını sürdürme yeteneğine erişmiştir. Okul ve mahallelerdeki gruplaşmalar bu davranışın belirgin örnekleridir. Oyun ve eğlence gereksinimlerini bu anlayış ve grup içinde karşılamaktadırlar. Futbol, voleybol gibi daha çok beden gücüne dayalı oyunlar bu çağın öncelikle seçtikleri oyunlardır. Bu tür oyunların getirdiği mekansal boyutların büyüklüğü, bu çağ çocuklarını, çocuk bahçelerinden oyun alanlarına yöneltmektedir.

2.4 Oyunun Mekana Yansıması

Oyun alanı, (playspace) kavramı, çocukların sosyal, duygusal, kavramsal ve fiziksel olarak gelişimini ve eğitimi sağlayıcı aktivitelere imkan veren açık hava öğrenme çevresi, kısaca tüm bunlara cevap verecek şekilde tasarlanmış oyun mekanı bütünüdür.

Piaget'e göre mekan kavramı algısal mekan ve zihinsel mekan olarak ikiye ayrılmaktadır. Mekansal algı, daima görece niteliğini korur ve algısal, yapılarda bulunmayan, tersine çevrilebilirlik özelliğinden yoksun olduğu için de hiçbir zaman belli sistematik çarpıtmalardan tümüyle arınamaz. Zihinsel mekan ise, işlemsel düşünebilme devresinin öncesine ve sonrasına denk gelecek biçimde, "duyusal devinimsel mekan" ve "yeniden canlandırılan mekan" aşamalarını içerir.

Duyusal devinimsel dönem, duyuların algıların ve sezginin egemen olduğu dönemdir. Duyusal devinimsel mekan, pratikte yaşanmış düzenlenmiş, eylem ya da davranış düzeyinde dengelenmiş bir kavramdır. Ancak zihinsel olarak canlandırma evresine henüz ulaşmamıştır.

Yeniden canlandırılan mekan kavramı iki yaşlarında başlar ve somut işlemler döneminde işlemsel düşünmeyle birlikte gelişir. Bu eylem, mekansal eylemin hatırlanması değil, simgesel ve içselleştirilmiş bir eylemdir. Yani zihinde canlandırma yeniden üretmedir.

Piaget'e göre çocuklarda mekansal kavramların gelişimi şu şekilde olmaktadır.

1. Çocuk eylemleri, çevre ile etkileşerek, önce devinimsel hareketlere, daha sonra içselleştirilmiş eyleme ve en sonunda işlemsel eyleme dönüşmektedir. Kavramların temelinde eylem yer almaktadır.
2. Mekansal kavramlar, yalnızca algı düzeyinde oluşmakta, mekan yaşantıda zaten varolan bir veri gibi görünse de kavram, zihinsel alanda evrimleşme ile kazanılmaktadır.
3. Mekan kavramı mantıksal bir gelişim izlemektedir. Önce topolojik ilişkiler sonra paralel bir biçimde projektif ve metrik mekana ilişkin ilişkiler ortaya çıkmaktadır.

Çocuk ve mekan ilişkisi konusuna bu kavramsal yaklaşımdan sonra, çocukların oyunları için ortaya çıkan mekan ihtiyacının onların oynadıkları oyun türlerine bağlı olarak değiştiği sonucuna varırız.

Çocukta hareket, saldıma, kirlenme gibi doğal dürtülerle ortaya çıkan ve gürültü, yön, pozisyon ve yer değiştirme eylemleriyle bağlantılı olan, koşmak, atlamak, zıplamak, tırmanmak, kaymak, ve sallanmak gibi oyunlar için geniş mekanlar gerekmektedir. Buna karşılık, gürültü, yön, pozisyon, hareket ve yer değiştirme, gibi eylemlerle kısmen bağlantılı olan oturma, konuşma, dinlenme, yazma, okuma, kesme, yapıştırma, dizme, evcilik, doktorculuk, sosyal rol oyunları, kum havuzlarında bireysel oyunlar gibi oyunlar için ise geniş mekan gereksinimi yoktur.

Futbol, basketbol, voleybol ve tenis gibi yönlendirme sonucu ortaya çıkan spor oyunları için, ve geleneksel kültüre bağlı olarak oynanan (saklambaç, yağ satarım bal satarım gibi) (Veyis, S, 1979) oyunlar için daha büyük mekanlara ihtiyaç vardır.

Çocukta doğal dürtüler sonucunda ortaya çıkan oyunlar için gerekli mekanı yaratma ve aynı mekanlarda yönlendirme nedeniyle oluşan oyunlara olanak tanıyacak mekanları yaratma zorunluluğu oyunun mekana yansıtılması konusunda ışık tutacak etkenler olacaktır.

Farklı yaş gruplarındaki çocukların mekansal ilişkileri de farklılık gösterir. Okul öncesi çocuklarda özellikle 0-3 yaş grubu çocukların oyun sırasında göz önünde tutulma gibi kontrol istemi nedeniyle, oyun mekanının evde, evin servis ve yaşama bölümleri ile yakın olması, dışarıda da genel yerleşim düzeni içinde en uygun konumda olmalıdır.

Çocuk oyun alanları için en uygun mekan organizasyonu , çocuk oyunlarının yönlendirmesi sonucu gerçekleşebilir. Örneğin 4 yaşa kadar olan çocukların aksiyon çapı daha çok bakıcısı ve bulunduğu yer ile sınırlıdır. Bu yaşa kadar olan çocuklar için trafikten uzakta tutma zorunluluğu vardır. Bu daha çok çocuğun henüz daha fizyolojik gelişimiyle beraber, zihinsel ve ruhsal gelişimini henüz tamamlamadığı için algılamasının ve öğrenmesinin yavaş olmasına bağlıdır. Konsantrasyon ve kombinasyon yetisi yetersizdir. O yüzden trafik içerisinde yeterince hızlı olamaz. Ancak çocuk 11 ve 12 yaşlarında ancak erişkinlerle kıyaslanabilecek duruma gelmektedir.

Okul öncesi çocuk (0-6 yaş) yavaş, araştırmacı ve alanın sınırlı bir bölümünü kullanma eğiliminde, okul çağı çocuğu (7-14 yaş) ise tüm alanı ve ekipmanları kullanmaktadır. Gençler de alanı uzun konuşmalar için ve buluşma yeri olarak kullanmaktadır. (Moorye, 1974).

Çocuk için oyun mekanına sahip olmak gerek evde gerekse dış mekanda çok önemlidir. Ailelerin çoğunun evde çocukları için yeterli oyun mekanı ayırma olanağı

yoktur. Aile bireyleri mevcut müstakil hacimleri paylaşamadıklarından çocuk-büyük ilişkilerini sürekli olarak beraber kılmaktadır. Bu beraberlik, güncel davranışların etkilediği farklı ruh hallerinden dolayı zaman zaman sinir bozukluklarına yol açmakta, gerçekte doğal davranışlarını sürdüren çocuğun oyun ve hareketlilik eylemi, aile bireyleri üzerinde ters tepkiler yaratmaktadır. Bunun da çocuk ve ebeveyn arasındaki bağları farkında olmadan zedelediği aşıkardır.

Okul öncesi çağı sonları (5-6 yaş) ve okul çağında, çocukta giderek gelişen sahiplik duygusu paralelinde, ona ait bir bölüm ayırabilmek, o mekanın bazı sorumluluklarını ona yüklemek dolaylı bir şekilde kişiliğinin olumlu yönde eğitilmesini gerçekleştirecektir. O yüzden konut yakın çevresinde düzenlenecek bir oyun mekanı çocuklara günlük yaşamın gerekliliği içinde denetimli bir özgürlük vermesi açısından önemlidir.

Çocuklar için sokakların, oyun değeri olarak önemi büyüktür. Bunun nedeni sokak ve caddelerin iletişim aracı olması ve bir yaşantı çeşitliliği sergilemesidir. Fakat bazı araştırma sonuçlarına göre, sokak ve caddelerdeki, iletişim araçlarının yoğunluğu ve bugünkü nitelik ve kullanım biçimlerine bağlı olarak çocuk üzerinde belirgin baskılar oluşturmaktadır. Çocuğa yönelen ve gelişimine olumsuz etkileri olabilecek çok çeşitli baskılara, gerek duyulduğu anda yapıcı bir mesafe koyma olanağına sahip olabilmesi nedeniyle, okul öncesi ve ilkokul çocuğuna oyun olanağı konut yakın çevresinde sağlanmalıdır.

Çocuğun, çevresindeki diğer insanlardan, öğelerden ve olaylardan kendisine yönelen baskıların olumsuz etkilerinden sıyrılabilmesi için, istediği anda kendi oyun mekanında yalnız ve özgür kalabilmesinin önemi büyüktür. Çocuğun kendi dünyasında olduğu zamanlarda, kendisi gibi duyup, düşünen akranlarıyla olabilesidir. Aynı arkadaş grubu arasındaki etkileşim, çocuğu psikolojik açıdan rahatlatacağı gibi sosyal gelişimine de yardım edecektir.

Çocuk toplumsal olmak zorundadır. Oyunun devamı için, belli kuralların kabulü kendi sırasına, hakkına razı olma, verilen sözde durma, yalan söylememe gibi davranış biçimlerini benimsemek gerektiğini fark edecektir.

Oyun alanlarında farklı yaş gruplarının bir arada olması çocuklar için çok faydalıdır. Aynı çevre içinde çocuk kendi yaşlıtlarının yanı sıra yetişkinler ve diğer büyük çocuklarla da sürekli bir etkileşime gireceğinden, farklı yaş grupları arasındaki akıcı yaşam gerçekliği içinde, çocuğun deneyim alanını zenginleştirecektir. Bu yüzden oyun alanlarında farklı yaş gruplarındaki çocuklara ayrılan mekanların akıcı bir etkileşim olanağı yaratacak şekilde tasarlanması gerekir. Farklı yaş gruplarının oyun

mekanları arasındaki etkileşimin yanında, arkadaş grubunun sürekli olması da mekanın oyun değerini artırıcı bir etkidir.

Oyun çevresinin oyun değerini artırıcı diğer etkenler:

- Araç trafiği açısından güvenli olmalı
- Oyun çevresinin araç ve gereç donatımının iyi olması
- Oyun mekanında doğal elemanların varlığı
- Oyun olanağının konut, ana okul ve okulun yakın çevresinde bulunması
- Oyun çevresinde sürekli aynı arkadaş gruplarının olması

Önemli olan bu etkenlerin tümünün birden aynı mekanda olmasıdır. Ancak birlikte çevrenin oyun değerini oluşturup, niteliklerine göre mekanın oyun değerini arttırmaları.

Çocuk için oyun mekanı, düzenlenmiş oyun alanları haricinde, boş alanlar, otoparklar, caddeler ve konut yakın çevresidir. Çocuklar istedikleri zaman çeşitli çevre şartlarına aldırış etmeden uygun olmayan yerlerde oynayabilirler. Otoparklar çocuklar için tehlikeli olmasına rağmen çocuklar buralarda oynamayı çok sever. Caddelerde oynayan çocuklar genellikle evlerinin önündeki caddeleri tercih ederler. Çünkü bu caddeler, diğer caddelerdeki çocuklara karşı ait olma ve güvenlik hissini veren birleştirici faktör konumundadır.

Konut yakın çevresinde oyun olanağı oluşturma, oyun olanağının çocuk açısından, yaşam mekanlarıyla bütünleştirilmesidir. Bu yaklaşım iç mekan- dış mekan birliği kurmayı, oyunun iç mekandan dış mekana kesintisiz akışını sağlamayı, tasarımda oyunu mekana yansıtırken oyun alanından çok oyun yerleri kapsamında çözüm getirmeyi gerektirmektedir.

3. ÇOCUK OYUN ALANLARI

Çocuk oyun alanları, çocuklar tarafından çok yoğun bir şekilde kullanılan, bir ya da birkaç konut yerleşim birimine hizmet edecek, çeşitli fonksiyonlara cevap verecek şekilde düzenlenmiş aktif rekreasyon alanlarıdır. 1-15 yaş grubu içinde yer alan çocuklardan, küçükler için oyun alanlarının sağlanmasının yanında, yetişkinler için de küçük çapta belirli sportif davranışlarını karşılayacak biçimde düzenlenen bölümleri içerirler.

3.1 Çocuk Oyun Alanlarının Önemi

Çocuklar oyun alanlarında macera ve gizemlilik duygularını tatmin ederler. Hayallerini ve tek başına bir şeylerin üstesinden gelme duygusunu tadarlar. Kısaca oyun içinde, sınırlandırılmış hayatlarının biraz olsun sınırlarını genişletirler.

Çocuk oyun alanları, çocukların pek çok alanda gelişimine yardımcı olur. Oyun alanlarının faydalarını üç temel noktada toplayabiliriz: (Themes, 1999)

- Çocuklar doğa ile ilişki içinde olurlar.
- Sosyal oyunlar için çeşitli fırsatlar sunar.
- Hareket özgürlüğü ve fiziksel aktiviteler için imkan sağlar.

Doğa ile bütünleşik düzenlenmiş oyun alanları, özellikle İstanbul'daki gibi yoğun beton yığınları içinde büyüyen çocuklar için çok önemlidir. Çocuklar buralarda doğa ile ilgili keşifler araştırmalar yapabilir. Çeşitli böceklerin, kuşların türleri, yaşayışları hakkında bilgi edinebilir. Sıcak, soğuk, yağmur, güneş, rüzgar gibi hava olayları onların araştırmalarında farklı ilginç sonuçlara ulaşmalarını sağlar. Oyun alanları çocukların zaman içinde doğanın değişimini anlamaları bakımından çok önemlidir.

Çocuk oyun alanları, çocukların sosyalleşmesinde büyük rol oynar. Çocuğun burada diğer çocuklarla olan iletişimi sayesinde, işbirliği ve dayanışma duygusu, paylaşımcılık duyguları gelişir. Çocuğun toplum içinde girişkenliği artar. Çocuğun başkalarının yardımı olmadan, karar verme yeteneği gelişir.

Çocuklar oyun alanlarında evde olduklarından daha çok hareket serbestisine sahiptir. Burada koşma, tırmanma, kayma, gibi aktiviteler sayesinde fiziksel gelişimlerini iyi bir şekilde gerçekleştirirler.

3.2 Çocuk Oyun Alanlarının Türleri

Çocuk oyun alanlarının tesisinde, üzerinde durulması gereken bazı esaslar vardır. Belirli yaşlardaki çocukların ortak arzularını, oyun ve eğlenme açısından sahip oldukları özellikleri dikkate almak gerekmektedir.

Çocuk bahçeleri, çeşitli yaş gruplarındaki çocukların oyun eğilimlerine, fiziksel kapasiteleri ve zeka düzeylerine göre donatılmalıdır. (Yıldızcı, 1982)

Çocuk oyun alanları, kullanım amaçlarına ve hitap ettikleri yaş gruplarına göre iki grupta incelenir.

3.2.1. Kullanım Amaçlarına Göre Çocuk Oyun Alanlarının Sınıflandırılması

Kullanım amaçlarına göre; çocuk oyun alanları dört grupta incelenir:

3.2.1.1. Geleneksel Oyun Alanları

Yerleşim birimlerinde sıklıkla rastlanan oyun alanı tipidir. Yöneticilerin, kamu çalışanları, öğretmen ve idareciler tarafından kataloglardan seçilen tek tip malzeme ile yapılan donatılardan oluşur. Oyun elemanları da genelde tek tip oyuna imkan verecek niteliktedir.

Bu tür oyun alanlarında oyun elemanları kombine değildir. Genelde iki ya da daha fazla salıncak, bir kaydırak bir ya da iki tahterevalli ve basit bir tırmanma elemanından oluşurlar. Oyun elemanları çoğunlukla metal malzemelidir. Oyun alanına yerleştirilmeleri de ayrı ayrı, birbirinden bağımsız şekilde olur.

Yararları:

- Daha çok adale geliştirici, tırmanma, kayma, sallanma gibi hareketleri gerçekleştirmeye yönelik donatılar bulunur, dolayısıyla çocukların fiziksel gelişimine yardımcı olur.
- Bu tür elemanlar çocukları cezp ettiği için oyun için güçlü bir istek uyandırır.
- Denge, koordinasyon gelişimine yardımcı olur.
- Bu tür oyun alanlarında bıkkınlık en azdır.

Sakıncaları:

- Genelde malzeme olarak metal kullanıldığı için, metalin zamanla paslanma yapması açısından tehlikelidir.
- Sert salıncaklar, tek başına duran kaydıraklarda güvenlik pek yoktur. Düşme sırasında yaralanmalara sebebiyet verebilirler.
- Genelde tek kaydırak, tek tırmanma elemanı şeklinde bulundukları, kombine bir şekilde bir araya gelmedikleri için daha çok bireysel oyunlara izin verirler, grup oyunlarına pek imkan vermezler.
- Yaratıcılığı teşvik etmez.

Şekil 3.1: Geleneksel Oyun Alanı (Ata-1 Parkı, Bulurlu Mahallesi, Üsküdar, 2003)

3.2.1.1 Çağdaş Oyun Alanları

İçlerindeki donatısıyla birlikte tasarımı, psikologlar, sosyologlar, pedagoglar, mimarlar, peyzaj mimarları gibi pek çok disiplinin katkılarıyla yapılan, oyun çeşitleri, özel oyun tipleri ve onların konstrüksiyonu için güvenlik, estetik, bakım kolaylığı, ekonomiklik gibi özellikleri göz önünde bulundurularak oluşturulan oyun alanlarıdır. (Chamberlin, 1998)

Arazi ve malzemeler heykelimsi bir tarzda kullanılmıştır. Oyun alanı durağandır. Çocuktan başka hareketli yoktur. Su fıskiyeleleri, kaydırak ve tünellerden oluşan kombine oyun sistemi, tırmanma kuleleri bulunur. Bu tür parklar estetik ve eğlenceli olmasından dolayı büyüklerin de ilgisini çeker. Sıkılmadan vakitlerini geçirebilecekleri parklardır.

Yurt dışında görülen örneklerde, bu tip parklara girişler ücretlidir ve çocuklar istedikleri malzemelerle oynayabilirler. Su kayakları, su savaşları, orman jimnastiği gibi oyun malzemeleri vardır. Bazı parklarda çocukların ata binmesi, atla gezinti yapabilmesi bile mümkündür. Fakat bunlar bakımları zor ve maliyetli donanımlardır.

Yararları:

- Çocukların eğitimi için yararlı oyun formlarını içerirler.
- Çocuklar buradaki oyun elemanlarından, özellikle sudan çok etkilenirler. Su oyunları sayesinde çocuğun dokunma duyuları gelişir.
- Hayal gücünü geliştiricidir. Geleneksel oyun alanlarına göre sosyal oyunlara daha çok imkan verir.
- Estetik olmasından dolayı komşuluk ünitelerinde büyükler tarafından da tercih edilirler.
- Parkta bitkilendirme ve ağaçlandırma yapılması hem büyüklerin hem de çocukların hoşuna gider.
- Çağdaş oyun alanlarında bazı spesifik karakteristikler (kuşatılmış alanlar gibi) belirli oyun davranışlarını geliştirebilir.

Sakıncaları:

- Tasarımında her ne kadar ekonomiklik ön plana çıksa da, çok beton kullanımı veya toprak doldurmadan dolayı pahalıya mal olur.
- Çocukların en çok hoşlandıkları, tırmanma elemanı gibi adale geliştirici elemanlar burada yoktur. Çocuklar çabuk bıkar ve sıkılır.
- Karmaşıktırlar.
- Bakım ve temizliği çok zordur.
- Geri çekilme, mahremiyet, ortak kullanım vb. sorunlar çıkabilir.

Şekil 3.2: Çağdaş Oyun Alanı Elemanı-Tünel, Kaydırak ve Tırmanma Elemanından Oluşan Kombine Oyun Elemanı (Sahil Parkı Çocuk Oyun Alanı, Marmaris)

3.2.1.1. Macera Oyun Alanları

Çağdaş oyun alanlarına karşıt oyun alanlarıdır. Bu oyun alanlarında hiçbir alet statik değildir. Çocukların kendi oyun çevresini ve kendi oyun aletlerini kendisinin yaratabileceği, küçük çekiç, çivi gibi el aletleri, kütük parçaları, eski lastikler (araba lastikleri), sandıklar vb. materyallerden oluşur. Elektrik ve sulu oyun aletleri, taşıma kamyon giriş yerleri vardır. Bu tür oyun alanlarında bir oyun öğreticinin olması çok yararlı olur. Normalde geleneksel ve çağdaş oyun alanlarının bakımı ve onarımına harcanacak para ile bir oyun öğretici tutulabilir. Oyun öğretici ne gibi oyunların nerede, nasıl, hangi aletlerle oynanacağını veya hangi oyunun oynanması gerektiğini öğretir. Çocuklar burada çukurlar kazabilirler, bahçe işleri yapabilirler, hayvanlarla oyunlar oynayabilirler ve çeşitli el aletleri ile tamirat ve ufak çaplı inşaat işiyle uğraşabilirler. (Chamberlin, 1998.)

Macera oyun alanları içerisinde 'yaratıcı oyun alanları' da bulunmaktadır. Bu tip alanlar çocuklara kendi çevrelerini yaratabilecekleri modüler 'gevşek bölümler'

önerir. Modüler parçalar çocuklara, aletlere gerek duymadan kendi oyun alanlarını yaratma olanağı sağlar. Bu alanlar çocukların çeşitli el sanatları ve tiyatro gibi konularla ilgilenebileceği alanlardır. Yaratıcı oyun alanları, toplu, sosyal, fiziksel oyunların hepsini kapsamakla birlikte, bu alanlarda çocuklar alet kullanmayı öğrenemezler. Modüler sistemler, çocuklara istedikleri serbestliği sağlayamaz.

Ayrıca bu tip oyun alanları, doğaya ilişkin bir takım ip uçlarının elde edildiği alanlardır. Ağaçlar, çalılar, çiçekler, hayvanlar, yer örtücüler, su, toprak, çamur gibi elemanlarla donatılır. Böylelikle bu alanlar, çocuğun doğa ile ilişki içinde olması, macera içinde çeşitli keşifler yapması ve bir takım sonuçlara ulaşması konusunda yardımcı olur. Eğitim açısından, özellikle biyoloji, ekoloji, botanik, renk, form gibi konuları öğretmeye imkan vermesi açısından önemlidir. Çocuklar bu alanlarda çevreye saygıyı öğrenirler, daha çok grup bilincine ulaşırlar, sosyal ve fiziksel oyunlar oynamayı öğrenirler.

Yararları:

- Hayal gücünü geliştiricidirler.
- Sosyal ve fiziksel oyun gereksinimlerinin çoğunu karşılarlar.
- Emniyetlidirler.
- Çocukların kendini ifade etmesini, paylaşımcılığı geliştirir.
- Problemlerin üstesinden gelme yetisi kazandırırılar.
- Oyun çeşitliliği yaratması açısından, çocuklar uzun süre sıkılmadan oyun alanında kalabilirler.
- Çocukların doğada keşifler yapmasına imkan sağlarlar.

Sakıncaları:

- Macera oyun alanında kullanılan materyaller (eskimiş lastikler, sandık vb.) çok özel şekilde bir araya getirilmediği takdirde, oyun alanı bir çöplük görünümünde olabilir. Ebeveynler bu görünümünden dolayı çocuklarının pislikle oynamasını istemeyebilirler.
- Ebeveynler bu oyun alanlarında çocuklarını bıraksalar bile sürekli çocuklarını kontrol etme ihtiyacı içinde olurlar. Çocukların da bu rahat ortamda özgürlükleri kısıtlanmış olur.

- Bu tür oyun alanları genelde okul çağı çocukları için düzenlenir. Fakat küçük çocukların da alet kullanabileceği düşünülerek onlara göre de düzenlemeler yapılabilir.

Şekil 3.3: Macera Oyun Alanı (Urban Signage Design, Graphic Publishing Co., Ltd.,1982)

3.2.1.2. Özel Öğrenme Amaçlı Çocuk Oyun Alanları

Özürlü çocuklar için planlanan oyun alanlarıdır. Bu durumdaki çocukların toplu, sosyal, fiziksel oyunlara adapte olmalarını sağlar. Bu tip oyun alanlarında dikkat edilmesi gereken özelliklerin başında, zeminin, tekerlekli sandalyedekiler için ulaşılabilir yumuşaklıkta olması, tatlı eğimlerin olması, çeşitli renkleri ve sesleri kapsaması gelir. Su ve kum oyunlarından faydalanabilmeleri için su ve kum havuzlarının bir masa yüksekliğinde olması gerekir. Çocuk oyun alanlarında yer alan bütün donatılarda bir takım değişiklikler yapılarak özürlü çocuklarında yararlanabilmesi sağlanır. Donatılarla ilgili bu konuya bölüm sonunda yer verilmiştir. (Tablo 3.1)

Yararları:

- Özürlü çocuklara, normal oyun deneyimi yaşatırlar. Bütün donatıların onların yararlanabileceği şekilde düzenlenmiş olması, normal çocukların oynadığı her tür oyunu oynayabilmeleri onları mutlu eder. Bu da ruhsal gelişimleri için önemlidir.

- Sosyal, fiziksel yönden gelişimlerine faydalı olurlar. Ayrıca grup oyunlarına imkan vermesi açısından önemlidir. Özürlü çocuklar bu oyun alanlarında başka çocuklarla iletişim kurabilirler.

Sakıncaları:

- Özürlü çocukların ayrı tutularak onlara göre oyun elemanlarının düzenlenmesi hem özürlü çocuklar tarafından, hem de normal çocuklar tarafından istenmeyebilir.
- Oyun alanında çocuğun mutlaka bir yetişkin tarafından gözlemlenmesi şarttır. Çocuk kendini bu durumda pek özgür hissetmeyebilir. Tek başına sınırlı şeyler yapabildiği için mutsuz olabilir.

Şekil.3.4: Özürlü Çocuklara Göre Yükseltilmiş Bir Kum Havuzu ("Theems T., 1999. Let's Go Outside, Designing The Early Childhood Playground," s.49)

3.2.2 Yaş Gruplarına Göre Oyun Alanlarının Sınıflaması

Çocuklar yaşlarına göre farklı oyun eğilimlerinde oldukları için fiziksel güç ve yeteneklerine uygun donatılma ihtiyaçlarından dolayı, oyun alanlarının yaş gruplarına göre de sınıflandırılması yapılmıştır.

3.2.2.1 Kreş Grubu (0-3 Yaş) Çocuk Oyun Alanları

Bu gruptaki çocukların oyun alanları kreş bahçeleri özelliğindedir. Bu oyun alanları için çok büyük alanlar olması gerekmez. Çocuk başına 7-10 m² alan yeterlidir. Konut grubu biriminde asgari 50 m² alan önerilmektedir. Komşuluk birimlerinde ise yerleşim biriminin yapısal özelliği, çevrenin doğal koşulları, çocuk nüfusuna bağlı olarak bu alan ihtiyacı değişmektedir. 300-500 m² asgari alan ölçüsü önerilmektedir.

Bebekler, yeni yürümeye başlayan çocukların tüm dünyaları elleri, ağızları, gözleri, kulakları sayesinde çevreye verdikleri tepkilerdir. Çocukların kavrama yetenekleri fiziksel gelişimlerine bağlı olarak artar. Bu yüzden oyun alanlarında, çocukların fiziksel gelişimini sağlayıcı, güvenli bir ortamda, emekleme, yürüme, tırmanma ve kendilerinden yaşça büyük çocuklarla koşmaları için mekanlar oluşturulmalıdır.

2 ve 3 yaşlarındaki çocuklar artık, düşüncelerini sembolleştirme yeteneğine sahip olurlar. Deneme yanılma yoluyla bir takım şeyleri öğrenme eğiliminde olurlar. Hayal gücüne dayalı oyunlar oynamaya başlarlar. Bu gruptaki çocuklar yeni konuşmayı öğrendikleri için kelime haznelerinin gelişiminde, oyun mekanında kullanılan, objelerin, resimlerin vb. ayrı bir önemi vardır. Ayrıca oyun mekanı oluşturulurken, salıncakların, oturma mekanlarının konumu ya da diğer donatıların konumu diğer çocuklarla konuşabilecek şekilde ayarlanmalıdır.

Mekandaki tüm öğelerin (yapısal, bitkisel) çocuk ölçeğine indirgeyerek şekillendirip düzenlemesi gerekir. Duvar, basamak, yer döşemesi, örtü, çatı öğeleri, form, ölçü, tekstür yönünden titizlik ve duyarlılıkla seçilip tasarımlanmalıdır. Etrafı alçak, tehlike yaratmayacak dikensiz bitki, tel, çit gibi malzemeden çevrelenmelidir. Bitki örtüsünün seçiminde de aynı duyarlılıkla hareket etmek gerekir. Çocukların üzerinde dolaşip oynayabileceği ve bakımlı çim alanlar, küçük boylu çalı ve ağaççıkların yanı sıra gölge yapan ağaçlar da seçilmelidir. Bu yaştaki çocuklar her türlü şeyi ağızına atma eğilimi içinde bulundukları için, oyun alanında yer alacak olan bitki türlerinin dikenli olmasından, çeşitli toksik maddeler içeren meyveli çalı yada ağaççıkların kullanılmasından kaçınılmalıdır.

Oyun elemanları sade ve temiz olmalıdır. Kum havuzu, salıncak, az derinlikte bir havuzcuk, hareketli plastik oyun aletleri, yürümeye yeni başlayan çocuklar için gerekli donatılar, koruyucu kenarlıklı küçük çukurlar yaratılabilir. Ayrıca en önemli nokta çocuklarını oyun alanına getiren ebeveynler ya da diğer gözetmenler için oturma mekanları yapılmalıdır.

Kısaca bu oyun alanlarının tasarımı:

- Çocukların hareket kabiliyetleri kontrolsüz olduğu için, sivri ve köşeli hatlar kullanılmamalı, sert elemanlar olmamalı ve mekanda kot farkları yaratılmamalıdır
- Sağlık koşullarını iyi organize ederek, çocuğun emekleyeceği, yerde sürüneceğı düşünülerek dezenfekte edilen elemanlar kullanılmalıdır.
- Kum ve su havuzları fazla derin olmayacak şekilde kullanılmalıdır.
- Çocuk hareketli olduğu için belli şekillerde alanı daraltılmalı fakat bu hissettirilmemelidir.

Şekil.3.5: Kreş Bahçesi (Kobayashi H.,1988. Comtempory Japanese Landscape, Process Architecture Co., Ltd. Tokyo, Japan)

3.2.2.2 Anaokulu Grubu (4-6 Yaş) Çocuk Oyun Alanı

Bu yaş grubundaki çocukların yararlanacağı çocuk oyun alanları bir anaokulu bünyesinde veya bir mahalle parkı içerisinde yer alabilir. Bu tür oyun alanları için asgari olarak 300-500 m² lik alan ayrılmalıdır. Tabii bu rakam yerleşim alanının ve yakın çevresinin fiziksel özelliklerine ve oradaki çocuk nüfusuna bağlı olarak artabilir. 1000 m² ve daha fazla alanlı oyun alanları düzenlenebilir. Çocuk başına 10-15 m² alan düşmelidir.

Çocuk oyun alanlarının etki alanları (ulaşılabilirlikleri) için önerilen yarıçap 200 metredir. Bu mesafenin yoğun yerleşme alanlarında daha az olması gerekir. Bir yerleşmede etki alanı yarıçapının 400 metreden fazla olmaması gerekir.

Ancak bloklar ve yoğun apartmanların olduğu yerleşmelerde, çocukların caddeleri geçip oyun alanına ulaşma olanaklarının olmadığı durumlarda bu çap 600 metre olabilir.

Bu gruptaki çocuklar artık fiziksel olarak biraz daha geliştikleri için hareketleri de buna bağlı olarak daha hızlıdır. Dönme, zıplama, sallanma, takla atma, denge bulma gibi eylemleri gerçekleştirme eğilimi içinde bulunurlar. Bu yüzden oyun alanı tasarımında çocukların bu eylemlerini gerçekleştirebileceği donatılar kullanılmalıdır. Fiziksel gelişime paralel olarak çocukların kavrama yetenekleri de gelişir. Grup objelerinin renkleri, şekilleri, ölçüleri ve fonksiyonları onlar için önemli olmaya başlar. Çocukların hayal güçleri de geliştiği için bu gelişimi artırıcı oyun imkanlarını sağlayıcı donatılar da oyun alanında yer almalıdır.

Çocuk oyun alanını yer seçimini yaparken çok eğimli alanlardan kaçınmak gerekir. Az eğimli alanlarda ancak 40-50 cm'lik platformlar şeklinde ayrılarak farklı aktiviteler düzenlenebilir. Alandaki doğal eğimden ve vadi gibi doğal çukurlardan da uygun şekilde yararlanılabilir. Fakat tehlikeli alanlar da yaratmamak gerekir. Fazla derin çukurlar, düşmelere ve kaymalara sebep olabilecek fazla dik alanlar yaratmamak gerekir. Ayrıca yüksek duvarlar, uzun ve dik merdivenler ve derin havuzlar yapılmamalıdır. Çocukların görsel ve fiziksel olarak ilgisini çekecek yüksekliği 1 m'yi geçmeyen tepecikler yapılabilir. Bu yaşlardaki çocuklar objeleri bir yerden bir yere taşıma, söküp monte etme gibi eylemlerden çok hoşlanırlar. O yüzden oyun alanında modüler oyuncaklara yer verilmelidir. Dekoratif alçak duvarlar, renk, şekil, form, grafik anlatımlı resimlerin yer aldığı panolardan oluşan bir alan tasarlanabilir. Fakat panolarda yer alan resimlerin çok fazla karmaşık ya da ürkütücü olmasından kaçınılmalıdır. Oyun alanlarının ebeveynlerin rahatça gözlem yapabileceği alanlar olarak tasarlanması gerekir. Her noktanın gözlemleyen tarafından rahatça

görülebilmesi gerekir. Oyun alanlarında yer alan oturma elemanlarının buna göre yerleştirilmesi gerekir.

4-7 yaş grubu oyun alanında yer alacak temel oyun öğeleri:

- Büyük kum havuzu veya kumlu suni bir plaj (Yayılmış olan kumlar sık sık dezenfekte edilerek bulaşıcı hastalıklara karşı korunmalıdır)
- Tırmanma elemanı (Ahşap, demir, zincir, ip, beton, taş, duvar olabilir.)
- Ahşap kulübe, minyatür gemi veya uzay aracı modeli,
- Minyatür dağ, merdivenler,
- Kaydırak, salıncak, tahterevalli,
- Paten ve bisiklet pisti,
- Ahşap ve beton denge elemanları
- Hem güneş alan, hem de güneşten korunacak yerlere sahip kumlu oyun alanları

Oyun alanının yeşil dokusunun nasıl olacağı da önemlidir. Dikimler için çocukların merakını canlılaştıracak nadir türler, çok renkli hafif tekstürlü, neşeli bir mekan yaratan, çocuk ölçeğine bağlı kalan boyutta, küçük ağaç ve ağaççıkların seçilmesine dikkat edilmelidir. Ağaççık ve ağaçları çiçeklenme ve meyveleşme mevsimlerine göre seçerken bahçenin kullanımının en yoğun olduğu mart nisan aylarından, haziran sonuna kadar olan sürenin dikkate alınması gerekir.

Çiçekli ağaççıklar olarak; Süs elması, süs kirazı, erguvan, süs eriği, meyveli ağaçlar olarak; malta eriği, Trabzon hurması, ayva, erik, kiraz ağaçları kullanılabilir. Fena kokulu, zehirli, dikenli çok fazla çiçek tozu yapan (İğde, İstanbul mimozası, kavak, porsuk, zakkum vb.) ağaç ve ağaççıklar kullanılmamalıdır.

3.2.2.3 İlköğretim Grubu (7-15 Yaş) Çocuk Oyun Alanları

Bu grup oyun alanları, diğer çocuk bahçelerine göre daha kapsamlı alanlardır. Bir veya birkaç iskan ünitesinin yararlanabileceği ‘İlkokul Yerleşme Birimi’ bünyesinde çeşitli fonksiyonlara cevap verebilecek nitelikte düzenlenmektedirler. Küçüklerin oyun alanlarının sağlanmasının yanında yetişkinlerin de küçük çapta belirli sportif davranışlarını karşılayacak biçimde düzenlenen bölümleri içerirler.

“Playground” denen bu oyun alanları çocuk bahçelerinden farklı, daha aktif açık alanlardır. Bu alanların ölçülerinin ilgili iskan birimi veya iskan birimlerinin yapı ve

nüfus yoğunluklarına, sosyal ve ekonomik koşullarında, bunların ileriye dönük nüfus projeksiyonlarına, göre saptanması gerekmektedir.

Komşuluk grubu içinde yer alacak oyun alanları için asgari 500 m² alan (Küçük bir antrenman sahası içeren) önerilmektedir. İlkokul ile birleştirilmeleri halinde okul ile beraber 4000 m² alan öngörülmektedir. (Hizmet edeceği konut birimi de 700-1000 kişidir). Bazı batı ülkelerinde 800 kişi için 4-5 dekar alan hesap edilmektedir.

Genellikle nüfusun dörtte birinin 5-15 yaş arasındaki çocuklardan oluştuğu düşünülerek, ayrıca bunların üçte birinin aynı anda oyun alanında olduğu varsayılarak her çocuk için 6-7 m² alan saptanması öngörülmektedir.

Oyun alanlarının hizmet etki yarıçapları için 400-800 m öngörülmektedir. Yerleşme biriminin diğer çevresel etmenlerine göre bu etki alanının yarıçapı değişebilir.

Bu yaş grubundaki çocukların, mantıklı düşünme, çok karmaşık durumları planlama yeteneklerine sahip, karar verici, hız ve zaman kavramları gelişmiştir. Oyun alanı düzenlenirken onların bireysel olarak oynayacakları oyun ve aktiviteler için (Tırmanma, kayma, fiziki her çeşit egzersiz, paten, bisiklet, yüzme vb.) donatılara, heyecan ve merak duygularını geliştirmek, çeşitli konulara karşı yeteneklerinin ortaya çıkmasını sağlayıcı heykel ve plastik sanatlar gibi ilgili donatılara yer vermek gerekir. Ayrıca grup oyunlarına imkan verecek mekanlar (müzik, folklor, tiyatro gösterileri gibi), informal yarışlar (çuval, yumurta, ip çekme vb.), piknik alanları, satranç, dama ve özellikle kız çocukları için 'sek sek' oyunları için sert yüzeyli alanlar gerekecektir. Basketbol, futbol, voleybol, hentbol gibi organize oyunlar için de alan ayrılmalıdır. Alanın konumu ve büyüklüğüne göre de uçurtma uçuracak alanlar ayrılmalıdır.

Bu yaş grubundaki çocuklar için düzenlenecek açık oyun alanlarının büyükler tarafından gözlenmesine gerek yoktur. Bu yaşlardaki çocuklar kendilerini yönltebilecek ve grup olarak oynayabilecek kapasiteye sahiptirler. Bu yaştaki çocukların oynayacağı alanlarda:

- Futbol, basketbol, voleybol ve hentbol alanları
- Geniş çim ve çayırılık oyun alanları
- Bisiklet ve paten pistleri
- Çocukların düşünce ve yaratıcılık yeteneklerini geliştirmeye yarayan macera alanları bulunmalıdır.

Oyun alanlarında yeşil alan düzenlemesi yapılırken, geniş çim alanlar yaratılmalı, bu alanların gölgeli ve güneşli alanlar olarak dengeli bir şekilde ayrımı yapılmalıdır. Tehlike yaratabilecek, sık çalılık ve ağaçlıklardan kaçınılmalıdır. Devamlı ve kasvetli bir hava verecek ibreli ağaçlardan kaçınılmalı, yüksekten taçlanan ağaçlar seçilmelidir.

Güzel çiçekli, renk, form, tekstür olarak hoş görünen ağaçlar kullanılmalıdır. Yasak çim alanlar yaratılmamalıdır. Basıma dayanıklı çim türleri kullanılmalıdır.

3.3 Çocuk Oyun Alanlarının Planlama ve Tasarım Kriterleri

Çocuk oyun alanlarının ve bahçelerinin tasarımında, tasarımcının amaçları ile çocukların açık havada gerçekleştirdikleri çeşitli aktivite ve oyun gereksinimleri çakışmalıdır.

Planlamanın temel basamakları:

- Oyun alanının yer seçimi ve çevresel değerlerinin saptanması
- Oyun mekanının düzenlenme amacı
- Çocukların açık havada oynadıkları oyun türlerini ve ihtiyaçlarını saptamak
- Oyun alanının tasarımı

3.3.1 Oyun Alanlarının Yer Seçimi ve Çevresel Değerleri

Çocuk bahçeleri veya oyun alanları, komşuluk ünitesi veya kent parkı içinde yer alabileceği gibi toplu konut alanlarında belirli bir yaş grubuna hitap eden ya da diğer yaş gruplarıyla birlikte kombine edilmiş alanlar olarak tasarlanabilir.

Yer seçimi tasarımın en önemli aşamasıdır. Uygun olmayan ya da kullanılmayan mevkilere (Trafik yoğun, ulaşımın ve çocukları gözlemlemenin zor, korumasız sahil şeridi, kanalizasyon, su boruları vb, yakın olduğu mevkiler) yerleştirilen çocuk oyun alanları hem boş yere para harcanmasına, hem de çocukların emniyetleri açısından sakıncalı yerlerde oynaması ile sonuçlanır.

İyi bir tasarım, alan koşullarının saptanması ve değerlendirilmesi ile olur. Yer seçiminde alanın doğal elemanlarının türü, miktarı, topografyanın durumu (çok eğimli alanlar, dik yamaçlar) ve diğer çevresel etmenlerin etkisi önemlidir.

Planlamada göz önüne alınan hiyerarşi sınıflaması:

1. Çevresel alanlar (Boş arsalar, caddeler, sokaklar, okul bahçeleri vb.)
2. Komşuluk ünitesi veya kent parkı içindeki çocuk oyun alanları
3. Okullar ve kreşler
4. Merkezileştirilmiş kamu kullanımına açık alanlardaki çocuk oyun alanları

1. Çevresel alanlar

Çocuklar oyun oynama saatlerinde çoğunlukla oyun alanı dışındaki alanlarda oynarlar. Bu alanlar küçük çocuklar için, hemen evlerinin kapısının önünü, ön bahçe, alçak garaj üstleri, alçak duvar ve çitler veya evlerin balkonlarını kapsar.

Büyük çocuklar için ise biraz daha uzakta yer alan çevresel alanlar, boş arsalar, sokaklar, kaldırımlar, yakındaki okul bahçeleri gibi alanlar oyun alanı olabilir. Bu yüzden genel olarak yerleşim planı yapılırken plancıların bu durumu göz ardı etmemesi, bu alanların iyi bir şekilde planlamasının yapılması gerekir.

2. Komşuluk Ünitesi veya Kent Parkı İçindeki Oyun Alanları

Komşuluk ünitelerindeki parklarda yer alacak çocuk bahçelerinde yaş gruplarına göre alansal ayırım yoluna gidilir. Ama bazı yoğun yerleşmelerde alan yetersizliğinden dolayı bu ayrıma gidilemez. Alan küçük ise yalnızca bir oyun alanı sağlanabilir. Bu alanın 0-4 yaş grubunun sabahları, 5-12 yaş grubunun okul sonrası ve akşamları kullandığı düşünülebilir.

Çevrede yer alan konut alanlarının yoğunluğu, orada yaşayan insanların eğitim durumu ve gelir düzeyi gibi sosyal faktörler oyun alanı planlamasında ve kullanımında etkili olur.

Düşük yoğunluk ve düşük gelir grubuna sahip konut bölgelerinde oyun alanlarına çocuklar ebeveynleriyle beraber yürüyerek gelirler. Genellikle bu tip oyun alanlarına 12-15 yaş grubu talep etmektedir.

Düşük yoğunluk ve yüksek gelir grubuna hitap eden konut yerleşmelerinde, parklar, idare binaları, alışveriş yolu ile bütünleşecek bir şekilde planlanmakta, ulaşım otomobillerle sağlanmaktadır. Bu parklara özellikle 12-17 yaş grubu için gerekli fonksiyonlar getirilmelidir. Arabası olmayanlar için toplu ulaşım imkanları sağlanmalıdır.

Orta yoğunluk ve düşük gelir düzeyi olan yeni komşuluk ünitelerindeki çocuk bahçelerinde alışılmış çocuk oyun araçları yanında esnek bir kullanım imkanı veren açık alanlara rastlanmaktadır. Parka ulaşım yürüyerek yada toplu taşımacılıkla olmaktadır.

Orta yoğunluk ve yüksek gelir düzeyi olan komşuluk ünitelerinde çocuk oyun alanlarına çok fazla yer verilmeyip, genelde köpeklerini gezdirenler için gezi yolları tasarımılanır.

Yüksek yoğunluk ve düşük gelir düzeyi olan komşuluk ünitelerinde parkların büyüklükleri ve güvenlikleri önemlidir. Bu parklar için küçük yerler ayrılmakta ve sık kullanılmaktadırlar. Genellikle bu parklardaki oyun alanlarında 12-15 yaş grubuna fazla yer verilmez.

Yüksek yoğunluk ve gelir düzeyi olan komşuluk ünitelerindeki parklar küçük bir alan kaplar ve çocuk bahçelerine yer verilmez. Çocuk bahçeleri bazı konutların yanlarına yerleştirilir.

Park içinde tesis edilen çocuk oyun alanları için park içinde tehlikesiz gürültüsüz, güneşli, parkta oturan, dinlenen, kitap okuyan kimselerin ve yaşlıların bulunduğu yerlerden uzak yerlerin seçilmesi ve etrafının yeşil bir kuşakla sarılması gerekir.

3. Okullar ve Kreşler

Çocuklar için açık alanlardaki aktiviteleri, kapalı alanlardaki aktivitelerin bir devamı şeklindedir. Kapalı ve açık alanlar arasındaki kullanım devamlılığı vurgulanmaktadır. Suyla ve kumla ilgili oyunlar iki tip alanı da kapsayacak şekilde oluşturulabilir. Bahçe eylemi içeren alanlar, kapalı mekanlar yanında, tüm yıl kullanılması için üstü kapalı mekanları da içermelidir.

Okullar için, açık alanlarda en önemli elemanlar spor sahaları, sert zeminli alanlar ve diğer spor olanaklarıdır. Bu alanların, kapalı spor salonlarının yakınlıklarına kurulması tercih edilir.

4. Merkezleştirilmiş Kamu Kullanımına Açık Alanlar

Çocuklar ile büyüklerin bir arada bulunduğu, alışveriş merkezleri, kütüphaneler, merkezleşmiş parklar ve rekreasyon alanları gibi alanlar tüm toplumu cezbeden alanlardır.

İnsanların toplandıkları her yerde oyun alanları vardır. Anne ve babalar gitmek istedikleri yerlerde, çocuklar için de oyun yerleri bulunabilirse daha huzurlu olurlar.

Merkezileştirilmiş kamu kurumuna açık alanlarda çocuklar için tek te olsa hayvanat bahçesi, çocuk müzeleri, kendi kendine yap parkları gibi yerler bulunmalıdır.

3.3.2 Oyun Alanlarının Düzenlenme Amaçları

Oyun alanını planlarken o oyun alanının hangi amaca hizmet edeceğinin iyi saptanması gerekir. Oyun alanını, sanki bir iç mekan organizasyonu yapılmış gibi, bir program dahilinde tasarımılamak gerekir. Bunun için bu alanın çocukların dış mekandaki aktivite ve oyun ihtiyaçlarına cevap verecek bir yol izlenmelidir.

Açık hava oyun alanını yapma amacımız:

- Çocukların doğa ile ilişki içinde olmasını sağlamak, onları bu konuda cesaretlendirmek,
- Çocuklardaki enerjinin harekete geçip, ortaya çıkmasını sağlamak,
- Çocukların fiziksel aktivitelerine yön vermek ve onların bu yönde gelişimlerini sağlamak,
- Grup bilincini oluşturmak, çocuklar arasındaki dayanışmayı teşvik etmek,
- Çocukların kendi özerkliğini ve inisiyatifinin gelişmesini sağlamak,
- Çocukların özel ihtiyaçlarını tamamlamak,
- Yaratıcılıklarının geliştirilmesi,
- Çeşitli problemlerinin çözümü için fırsatları sağlamak,
- Her yaş grubu çocuk oyunlarına imkan sağlamak,
- Çocuk ve yetişkin iletişimine imkan vermek, olmalıdır.

3.3.4 Çocukların Açık Havada Oynadıkları Oyun Türleri ve İhtiyaçları

Çocuk oyun alanı olarak planlanacak alanın önceden çocuklar tarafından kullanımının nasıl olduğu, boş bir arsa olarak çocuklar orayı herhangi bir aktivitelerinde kullanıyor mu, kullanıyorsa ne şekilde kullanıyor? Eğer alan için çocukların kullanımı söz konusu ise oraya yapılacak oyun alanı için bir takım ip uçları elde edilebilir. Açık mekanda oyun alanı tasarımının başarılı bir şekilde gerçekleşmesi için çocukların açık hava mekanını ne şekilde kullandıklarının saptanması gerekir. Bunun için en etkili yöntem gözlem yapmaktır.

Çocukları açık hava mekanında gözlemlenmenin iki yolu vardır. İlk olarak bir çocuğun bireysel olarak oynadığı oyunların izlenmesidir. Yani çocuk 5, 10, 15 dakikalık periyotlar halinde izlenerek, varsa oyun partneri ile oynadığı oyunların türü saptanır. Çocuğun oynadığı oyunun, yaratıcı, sosyal, fiziksel, kavramsal değer taşıyıp taşımadığı belirlenir. Bu gözlemler 2-3 gün sürebilir ve mümkünse farklı çocuklar üzerinde de yapılır.

İkinci olarak, çocuklar grup olarak gözlemlenmelidir. Onların tüm mekandaki hareketleri, aktiviteleri, gürültülerinin, seslerinin ahengine bakılır. Eğer gözlem bir okul bahçesinde yapılıyorsa çocukların öğretmenleriyle olan iletişimine bakılır. Bir yetişkinin oyun alanındaki çocukla olan etkileşimine bakılır.

Oyun alanının hangi yaş grubundaki çocuklar için kullanılacağı da çok önemlidir. Bebeklerin, yeni yürümeye başlayan çocukların, ya da okul öncesi çocukların, okula giden çocukların oyun alanına geldiklerinde kendilerine ayrılmış mekanlarda oynaması gerekir. Ayrıca oyun alanına gelen yetişkin ve çocuk oranı, yetişkinlerin çocuklarla olan iletişimini sağlayacak mekanların oluşturulması önemlidir.

Hangi ekipmanların çocukların ihtiyaçlarına göre olduğu da bu gözlemler sırasında ortaya çıkarılmalıdır. Bunun sonucunda, çocuk oyun alanının ne şekilde donatılacağı konusunda önemli bulgular elde edilir. Çocuğun öğrenme ve gelişimine başarılı bir şekilde hizmet edecek bir oyun alanı tasarımı için bu çok önemlidir.

3.3.4 Oyun Alanının Tasarımı

Oyun alanı tasarımı aşamasında, taslak bir plan oluşturulması tasarımın kolaylaşması açısından önemlidir. Daha sonra oyun alanı yapılacak alana ilişkin özelliklerin tespiti yapılır ve tüm bu tespitler dikkate alınarak oyun alanının düzenlemesi yapılır. Bir oyun alanının planlanması, özelde şu aşamalarla gerçekleşir.

1. Oyun alanının özelliklerin tespiti
2. Bölgeleme yöntemi ve donatıların organizasyonu
3. Oyun alanında bulunması gereken donatı çeşitleri ve aktiviteler
4. Bitkilendirme
5. Güvenlik
6. Yetişkinlerin oyun alanındaki rolü

1. Oyun Alanının Özelliklerinin Tespiti

Alansal özelliklerin tespiti:

- Oyun alanı yapılacak alan ölçülerek, taslak planla karşılaştırılır.
- Alanda mevcut olan elemanların (Yaya yolları, ağaçlar, çalılıklar, çitler, binalar, kayalar, sürekli yada süreksiz elemanlar vb.) tespit edilmesi gerekir.
- Mevcut bitkiler, türlerinin tespiti ve bünyesinde zararlı madde bulundurup bulundurmadığını saptamak.
- Alanın güneş, gölge, rüzgar, yağmur, kar gibi iklim olaylarından ne şekilde etkilendiği belirlenir.
- Lağım, su, gaz, gibi yeraltından geçecek ekipmanların yerinin tespiti, yukarıdan geçecek elektrik yada telefon kablolarının durumu.
- Topografyanın durumu. Doğal eğimler, vadiler ve bunlardan tasarımda ne şekilde yararlanabileceğinin tespiti.
- Drenaj probleminin çözülmesi.
- Oyun aktiviteleri için su elemanın varlığı.

Çevresel özelliklerin tespiti:

- Çevrenin karakterinin endüstriyel, kırsal, merkeze yakın ya da uzak olma durumunun tespiti, etrafta yaşayan halkın sosyo-ekonomik durumunun belirlenmesi.
- Komşuluk ilişkilerinin tespiti.
- Çevredeki donatılar. (Yangın musluğu vb.)
- Oyun alanı mesafe olarak çocuklara evlerinden ve kendi çevrelerinden kopukluk hissi vermemelidir.
- Trafik, konut yerleşimleri, iş yeri gibi etmenlerin oyun alanına etkisinin tespiti, güvenlik, kabul edilebilir gürültü seviyesi ve çalışma saatleri gibi etmenlerin etkisi.

İşletme ile ilgili özelliklerin tespiti:

- Projenin finanse edilmesi.
- Donatılar için gerekli kaynağın bulunması.
- Oyun alanını kimin inşaa edeceği
- Peyzajının nasıl olacağının tespiti

İklim özelliklerinin tespiti:

Oyun alanı planlaması yapılırken iklim ve hava koşullarını tespiti gerekir. Açık hava aktiviteleri iklim koşullarından direkt etkilendiği için oyun alanının tüm koşullarda kullanılabilir olması, tüm sezon boyunca yararlanılabilmesi için gerekli donatılar yerleştirilmelidir. Değişik hava koşullarının tasarıma etkisi:

- Güneş ışığı

Oyun alanı yapılacak olan alan gözlemlenerek, güneş ışığının direkt ve eğik geldiği noktalar, ve günün saatlerine göre gölgelik ve güneşli alanlar tespit edilmelidir. Asfalt, demir, beton, çelik ısıyı çok emdikleri için, sıcak yerlerde bu malzemelerden yapılan yüzeyler çocuklar için konforsuzdur.

Eğer bu malzemelerin kullanılması zorunlu ise, bu malzemelerden yapılan elemanların günün sıcak saatlerinde gölgelik olan alanlara yerleştirilmesine dikkat edilmelidir.

Odun, ip, çimen ve bir takım plastik malzemeler kullanılarak oluşturulan yüzeyler ciddi yanıkları önlerler. Sıcak havalar için bunlar iyi seçimdir. Çocuklar yazın sıcaktan korunmak için ağaç gölgesi, tente vb. gölgelik alanlara ihtiyaç duyarlar. Bunun için oyun alanı tasarımında bu tür elemanlara da yer verilmelidir. Güneş ışığı, bir taraftan da hem bitkilerin gelişimi, hem de oyun alanında yer alan kumun ve suyun sterilize olması için gereklidir.

- Rüzgar

Sıcak günlerde serin bir esinti oyun alanında oynayan çocuklar için iyidir, fakat soğuk ve sürekli esen rüzgarlar çocukların oyun vakitlerini kısıtlarlar. Rüzgarın oyun alanında bir tehlike yaratmaması için sürekli rüzgar yönünün tespit edilmesi ve oyun alanının tasarımının ona göre yapılması gerekir. Oyun alanı, rüzgardan çok etkileniyorsa, ağaççık, çalı gibi doğal elemanlar ya da çit gibi elemanlar, alana rüzgar kırıcı olarak yerleştirilebilir.

- Yağmur

Yağmur bazı bölgeler için hayatın bir parçasıdır. Oyun alanlarında yağmur sonrası su birikintileri, özellikle salıncak ve kaydırakların olduğu bölgelerde konforsuz alanlar oluştururlar. O yüzden oyun alanının drenaj sorunu çözülmelidir. Eğer bir yerleşme yılın dört mevsimi bol yağış alıyorsa, orada düzenlenecek olan oyun alanlarının üstü yağmur geçirmeyecek bir tente ile kapatılabilir.

- Kar

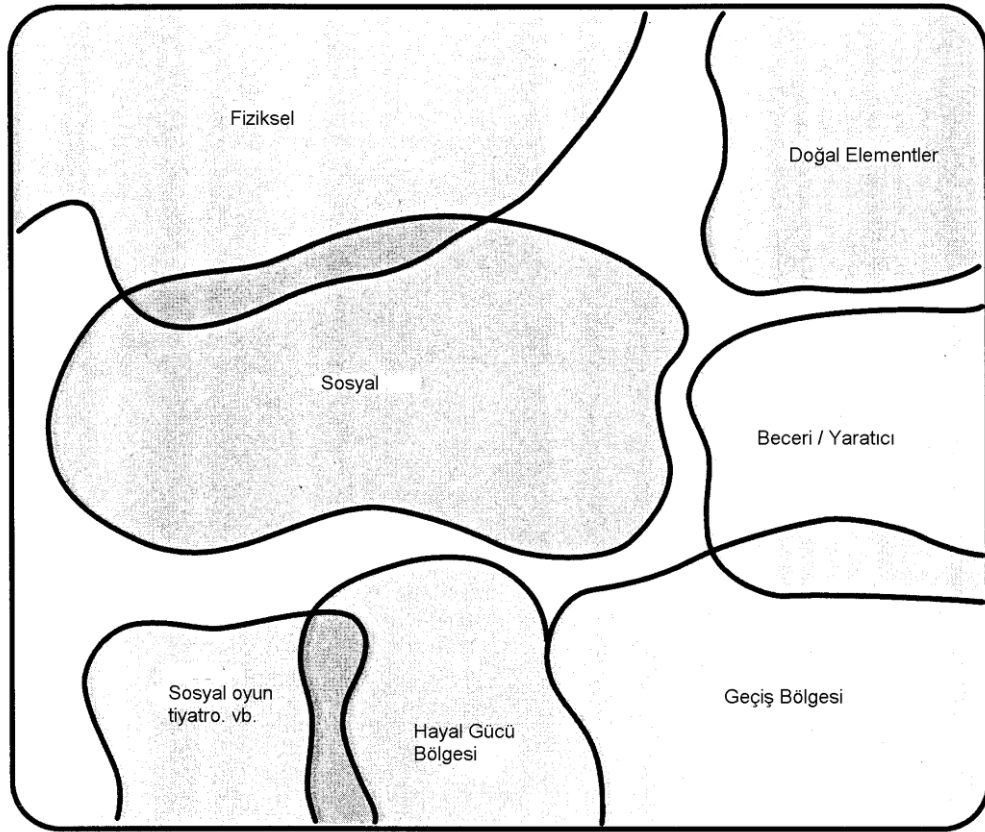
Kar yağışının fazla olduğu, yılın belli bir süresi kar altında bulunan yerlerde, oyun alanı düzenlenirken karın sağladığı eğlenceli fırsatlardan yararlanılabilir. Kızakla ve diğer türlü kayma şekillerine göre kayma alanları yaratılabilir.

2. Bölgeleme Yöntemi ve Donatıların Organizasyonu

Tüm bu alana ilişkin özellikler dikkate alınarak düzenlemesi yapılacak oyun alanının geniş kapsamlı, donatı yerlerinin alansal olarak ayrıldığı bir plan yapılır. Alan organize edilirken, fiziksel ve sosyal oyunlar için gerekli donatılar arasındaki uyumsuzluğun minimuma indirilmesine dikkat edilir.

Oyun alanının düzenlenmesi için pek çok yöntem vardır. Bunlardan en başarılı sonuç vereni bölgeleme yöntemi yaklaşımıdır. (Şekil 3.5)

Alan, oyun alanında yer alacak donatılar, doğa, ve ebeveynler vb. ile çocukların etkileşimi dikkate alınarak küçük gruplara ayrılır. Karmaşık bir şekilde alanı kullanmak yerine, çocukların değişik deneyim ve aktivitelerine göre bölgelere ayırmak ve her biri bölgeye kendisiyle ilintili donatıları yerleştirmek gerekir. Bölgeler de birbiriyle etkileşim içinde olmalıdır. Alanı bölgelere ayırmak, karmaşıklığı ortadan kaldırır, daha az gürültülü, ayrıca yaratıcı ve el becerilerini geliştirici oyunların diğer gürültülü oyunlardan ayrılması sağlanır. Ayrıca büyük çocukların liderlik ve baskın olma durumu engellenmiş olur.

Şekil 3.6: Oyun Alanının Bölgelere Ayrılması (Theems T. 1999. “Let’s Go Outside! Designing The Early Childhood Playground”, s.32)

Esbensen, oyun alanı tasarımında çocukların oynadıkları oyun türlerine göre 7 bölgeye ayırır:

- Geçiş bölgesi

Bu bölge, oyun alanı ve binalar yada oyun alanındaki farklı oyun bölgeleri arasında kalan alanlardır. Bu alanlar çocukların, zaman ve mekan kavramını geliştirirler.

Oyun alanına nereden gireceklerini, ne kadar, hangi oyun mekanında kalacaklarını belirlerler. Genelde bu alanlarda sessiz aktiviteler, banklar, sıralar gibi oturma elemanları bulunur.

- El becerisi geliştirici ve yaratıcı donatıların bulunduğu bölge

Oyun alanlarında genelde hareketli aktiviteler yer almasına rağmen, hareket gerektirmeyen, el becerisi, yaratıcılığı geliştiren aktiviteler de baskın hale gelebilir. Bu bölgelerde, boyalar, boyama platformları, resim yapma panoları vb. olabileceği gibi, küçük tamirat işleri için çekiç, çivi, odun parçaları vb. elemanlar yer alabilir.

- Düş bölgesi

Çocukların hayal gücünü geliştirici materyaller yer alır. Eskimiş, külüstür araba, eski araba lastiklerinden, yığılmış odun blokları, kovalar, oyuncak buldozerler, kamyonlar, arabalar, su ve kumlu mekanlarla zenginleştirilir.

- Sosyal bölge

Oyun alanları hareketli alanlar olmasına rağmen topluluk duygusunun yoğun hissedildiği mekanlardır.

Çocuklar orada arkadaşlarıyla otururlar, konuşurlar, bir yetişkinle bir keşiflerini paylaşırlar, gözlem yaparlar. Piknik masaları, sıralar, yaşlı ağaç kütükleri, büyük bir kayanın üstü, bu tür tartışmalar, gözlemler ve sessiz kalma için gerekli mekanlardır.

- Sosyal-dramatik bölge

Bir tiyatro, oyun arabası, küçük kale gibi donatılar içerebilir. Oyun evinin içinde masa, sandalye gibi oturma grupları bulunabileceği gibi, çocuklar zaman zaman dışarıdan içeriye bu elemanları taşıyabilirler. Ayrıca bu bölgede çeşitli gösteriler, tiyatro, folklor vb. organizasyonların yapılacağı platformlar oluşturulur.

- Fiziksel bölge

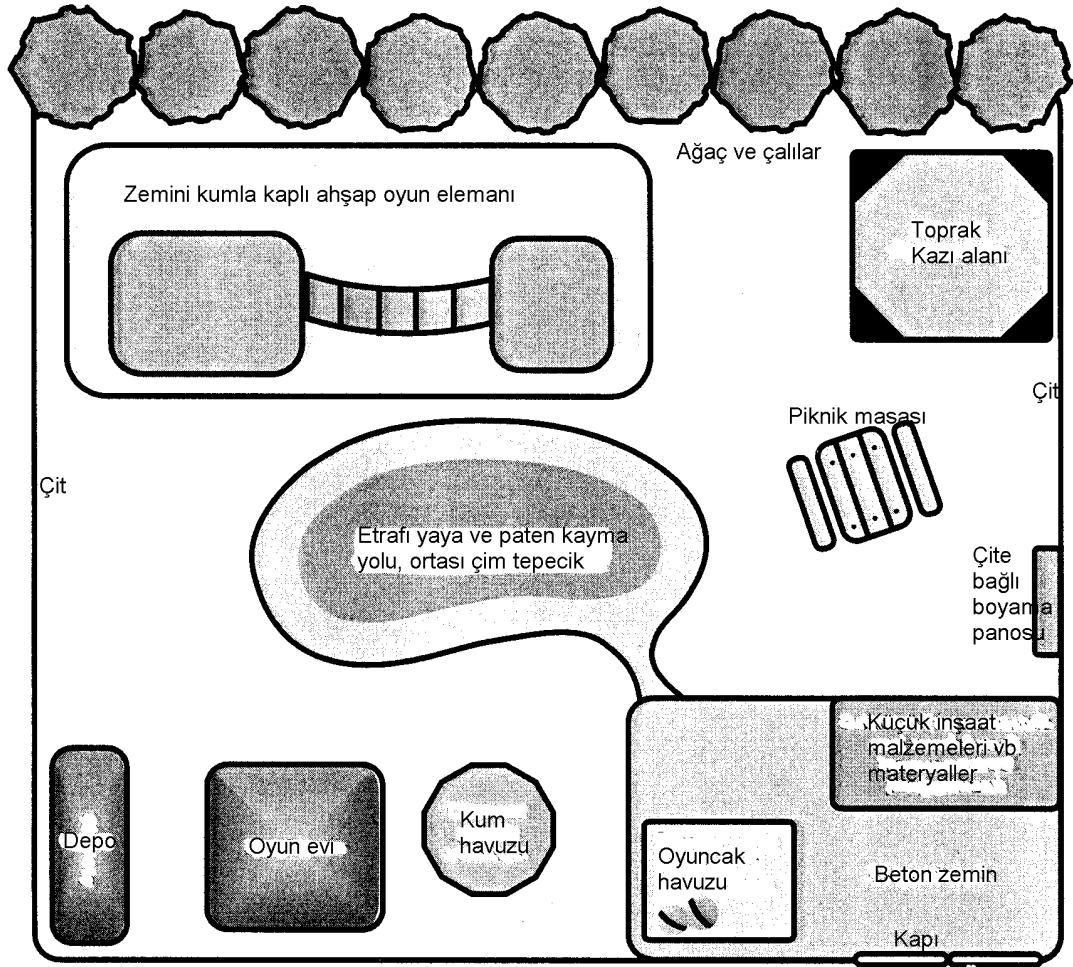
İç mekana yerleştirilmesi zor olan aktivitelerin dış mekana yerleştirildiği bölgedir. Çocukların adalelerini, denge koordinasyon yeteneklerini geliştirici donatıları içerir. Koşma, yürüme, kayma, tırmanma, dönme faaliyetleri için, bisiklet binme, skuter, paten kayma, el arabası kullanma için yollar, yer alan donatılardan bazılarıdır. Çocukların yaşlarına göre bu donatılar ayarlanmalıdır. Genel kural çocukların bu elemanları bir büyükleri gözetiminde kullanmasıdır. Aksi takdirde çeşitli kazalar meydana gelebilir.

- Doğa ile bütünleşmiş bölge

Oyun alanlarında yer alması gereken, kum, çimen, zararlı madde içermeyen bitkiler, çiçekler, ağaçlar çocukların doğayı anlaması araştırması için çok önemlidir. Oyun alanı değişik bitki türlerini içermelidir. Kazı yapma, çukurlar açma, bitki yetiştirme, çim veya çiçek gibi, böcekleri tanıma ya da kaya bahçeleri gibi özel öğrenme alanları yaratılabilir.

Bölgeleme yöntemiyle oyun alanının planlanması, çocukların oyun özellikleri ile oldukça ilintilidir. Bu yöntemde dikkat edilmesi gereken noktalar:

- Bölgeler oyun faaliyetleri arasındaki uyumsuzluğu minimuma indirecek şekilde organize edilmelidir. Örneğin, sessiz oyun mekanı, hareketli oyun mekanından uzak olmalıdır.
- Tek başına veya bir partnerle oynanan oyun mekanları kadar, grup oyunlarını teşvik edici mekanlar ayrılmalıdır.
- Yüksek aktivite içeren, fiziksel bölge ile geçiş bölgesi birbirine yakın düzenlenmemelidir.
- Birbirlerine uygun oyun bölgeleri birleştirilebilir. Örneğin, yaratıcı oyun bölgesi ve sosyal oyun bölgesi birleştirilebilir.
- Bütün oyun bölgeleri çocuğun bu yöndeki aktivitelerini ortaya çıkarmak için tasarlanmalıdır.
- Oyun alanındaki bölgeler, her noktadan görülebilmeli, yetişkinlerin gözlemlerini donatılar engel olmamalıdır.
- Her bir bölgeyi birbirinden ayırmak için, bölgeyi belirleyici farklı materyaller kullanılmalıdır. Örneğin, salıncakların altı çakıl olabilir, kum havuzunun etrafı odun bordürlerle geçilebilir.
- Açık alanlara fazlaca yer verilmelidir. Bölgelerin çok sıkışık olması karmaşıklığa yol açabilir. Çocukların araştırma yapma isteği azaldığı gibi uyumsuzluklara da yol açabilir.
- Ağaççıklar, çalılar ve diğer peyzaj elemanları yer almalıdır.
- Oyun alanı, çöp konteynırlarından, yoğun trafikten, ve yüksek gürültülü bölgelerden uzak düzenlenmelidir. Eğer zorunluluk var ise , kötü kokuların azaltılabileceği elmanlar, gürültü engelleyici bariyerler, ağaç ve çalılar kullanılmalıdır.
- Oyun alanının bakımının yapılabilmesi ve acil durumlarda ulaşılabilir olması gerekir

Şekil 3.7: Çocuk Oyun Alanı Tasarımında Alan Kullanımı Örneği (Theems T. 1999, “Let’s Go Outside! Designing The Early Childhood Playground”, s.33)

3. Oyun Alanında Bulunması Gereken Donatı Çeşitleri ve Aktiviteler

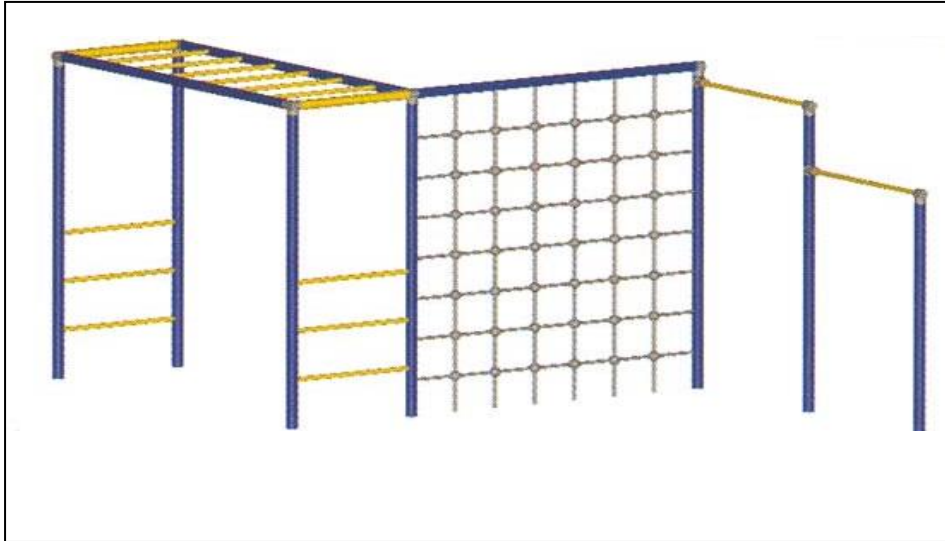
Oyun alanına donatıları yerleştirirken, çocuklar için eğlenceli olmasının yanında öğrenmeyi de teşvik edici olmasına dikkat edilmelidir. Oyun alanlarında kullanılan donatılar, durağan yapıda olanlar ve bağımsız, beceri geliştirici materyaller olarak iki kısımda incelenir.

Durağan haldeki oyun elemanları daha çok yüksek hareketliliğin olduğu aktiviteler için yerleştirilir. Birçok oyun alanında bulunan, salıncaklar, kaydıraklar ve tırmanma aletleri vb. donatılardır. Bunlar için çok çekici modüler yapılar oluşturulabildiği gibi doğal elemanların kullanılmasıyla da tırmanma, kayma atlama vb. aktiviteler için oyun yerleri oluşturulabilir. (Alçak bir ağaç gövdesine tırmanma, ağaçlara bağlı halatlarla oluşturulmuş salıncaklar, ahşaptan denge platformları vb).

Oyun elemanları ahşap, demir, plastik, cam vb materyallerden yapılır. Seçim yapılırken dayanıklı olmasına, bakımının kolay olmasına, ve karışık renkli, farklı materyallerin bir arada kullanılmış olmasına dikkat edilir. Yani oyun elemanı seçilirken, çocuklara çekici gelecek, davet edici, oyuna başlatıcı ve güvenli olmasına dikkat edilmelidir. Oyun alanı, küçük ise, çok yer kaplayan bu durağan elemanlardan sadece bir ya da iki tane küçük boyutta olanlardan koyulmalı, hareketli küçük oyun elemanlarıyla takviye edilmelidir.

- Tırmanma elemanları

Tırmanma elemanları, çok değişik şekillerde ve ölçülerde olabilir. Bir ağaç kütüğü, kaya, merdiven gibi basit bir platform olabileceği gibi, tünel, köprü, gözetleme kulesi, kaydırak, küçük tepecikler şeklinde de olabilir. Çocukların yaşlarına göre bu tırmanma aletlerinin yüksekliğinin ayarlanması gerekir. Yani en küçük ve en büyük çocuğun vücut gelişimine göre ayarlanmalıdır. Tırmanma elemanlarının yükseltilmesi kullanacak olan çocukların dengelerinin etkilenmesi onların vücutlarının çekim merkezine oranlı olarak ayarlanmalıdır.

Şekil 3.8: Tırmanma elemanı (Alan=2.60mx4.15m, Yükseklik=2.05),
www.isinplastik.com.

- Salıncaklar

Salıncaklar, oyun alanında çocuklar tarafından en çok ilgi gören, hız, hareket, ve yükseklik duygusunu tattıran elemanlardır. Özellikle okul öncesi çocukların çok hoşlandığı, kendisini iten yetişkin ya da arkadaşıyla konuşma halinde olduğu elemanlardır. İletişim açısından bu önemlidir. Salıncaklar bildiğimiz geleneksel

olanların yanında, yatay halde halatlarla bağlanarak büyük araba lastiklerinden yapılanları vardır.

Salıncaklara özellikle küçük çocuklar bir yetişkinin kontrolünde binmelidir. Tek başına bindikleri zaman yükseklik ve hızlarını ayarlayamayabilirler. Bu da hem kendileri için hem de çevredeki çocuklar için düşme ve çarpma tehlikesi oluşturabilir.

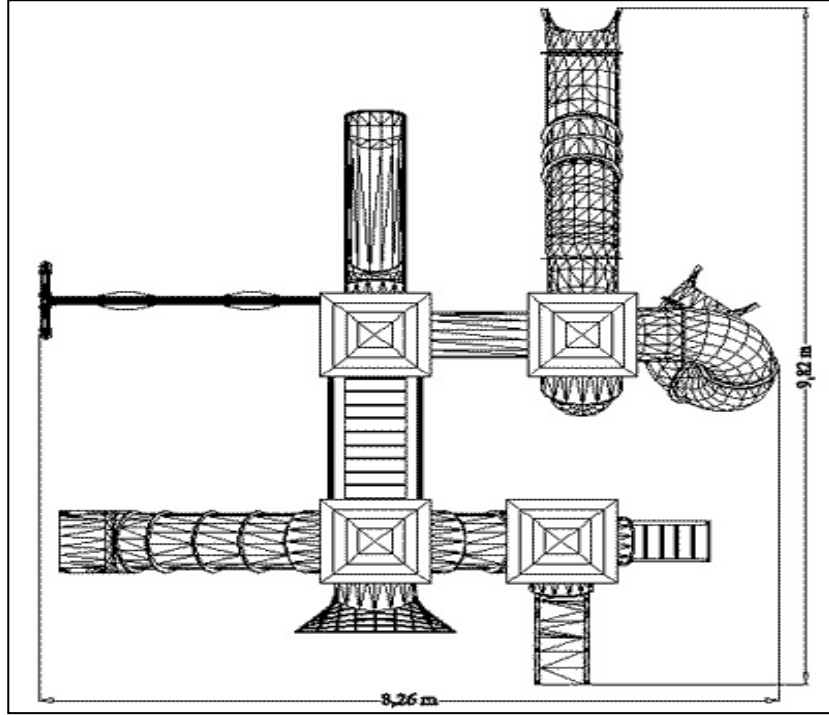

Şekil 3.9: Salıncak (Alan=1.60mX2.50m, Yükseklik=2.05), www.isinplastic.com.

- Kaydıraklar

Kaydıraklar, bağımsız bir tırmanma ünitesi ile birlikte tek başına olabildiği gibi, çeşitli yüksekliklerde düz, az dönemeçli veya spiral şeklinde aşağı doğru inen platform şeklinde olabilir. Kaydıraklar, iki ya da üç çocuğun kayabileceği kadar geniş olmalıdır. Bu sosyal iletişim açısından önemlidir. Çocukların birbirlerine çapması, ya da büyük çocukların da kullanabileceği göz önüne alınarak kaydırakların büyüklüğü, yüksekliği ayarlanmalıdır. Günümüzde eskilerinden daha güvenli kaydıraklar üretilmektedir. Dünya Sağlık Teşkilatının kabul ettiği LLDPE (Liner Density Polyethylen) hammaddesi kullanılarak yapılan kaydıraklar mevcuttur.

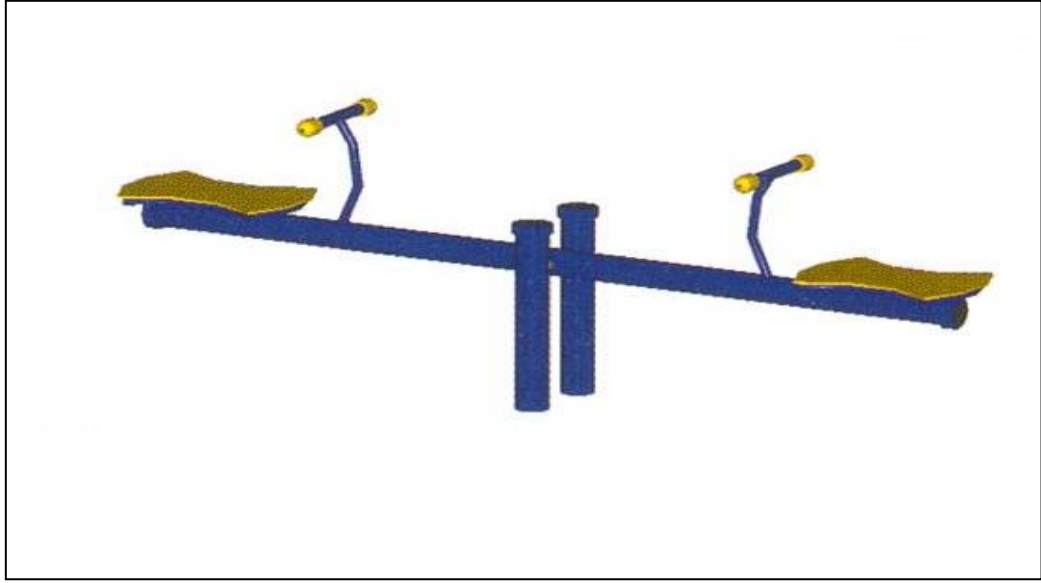
Kaydıraklar, özellikle spiral olanları ergonomik olarak tasarlanmalı, çocuk güvenliği maksimum sağlanmalıdır. Kaydırakların güvenlik alanı esnek zemin malzemesi ile kaplanmalıdır. (Kombine oyun elemanı örnekleri Ek D' de verilmiştir)

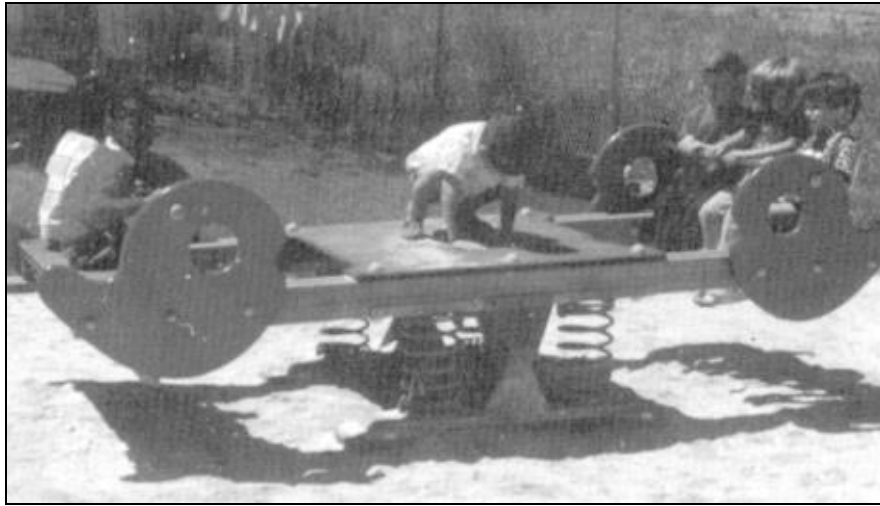
Şekil 3.10: Kaydırak, tırmanma ve salıncaktan oluşan kombine oyun sistemi, (Yükseklik=3.75m), www.isinplastic.com, 2003.

- Tahterevalliler

Tahterevallilerin iki türü vardır. Yaylı olanlar ve geleneksel tahterevalliler. Geleneksel tahterevallilerde pek çok problem görülür. Çocukların karşılıklı olarak ağırlıkları genelde tutmadığı için tahterevallinin aşağı-yukarı hareket etmesi zorlaşır. Eski tür tahterevalliler çocukların kollarını bacaklarını incitmeleri açısından tehlikeli olabilirler. Yaylı olanlar bu bakımdan daha güvenlidir. Çocuklar ellerini kollarını rahatça kullanabilirler. Farklı ağırlıktaki çocuklar da kolayca kullanabilirler. Fiziksel olarak yaralanma riski azalır.

Şekil 3.11: Geleneksel tahterevalli (Alan=0.50 mX2.50 m, Yükseklik=0.95 m), www.isinplastic.com, 2003.

Şekil 3.12: Yaylı Tahterevalli. (Theems T. 1999. "Let's Go Outside! Designing The Early Childhood Playground", s.44)

- Yaylı oyuncaklar

Oyun alanı donatıları arasında en küçük olanlarıdır. Yaylı oyuncaklar, çocukların ileri-geri, yanlara doğru sallanmasını sağlar. Bu oyuncaklar genelde hayvan şekillerinde olur. Yaylı oyuncaklar, denge, koordinasyon ve adale geliştiricidirler. Sallanma hareketi sağladığı için çocuklar bunlardan çok hoşlanırlar.

Yaylı oyuncaklar genelde 1-4 yaşlarındaki çocuklar içindir. Bu oyuncaklar birbirlerine paralel ya da yüz yüze olacak şekilde yerleştirilir. Böylece çocukların birbirleriyle iletişimi sağlanır.

Şekil 3.13: Yaylı Oyuncaklar, isinplastic.com, 2003

Bağımsız, çocukların el becerilerini , yaratıcılıklarını geliştirici oyun materyalleri, durağan elemanlara karşılık, çocuklarca bir yerden bir yere taşınabilir. Kum haricinde, tekerlekli oyuncaklar, toplar, sanatsal materyaller vb. hareket ettirebilir. Bu tür materyallerle oynamak çocuk için çok eğlenceli olduğu kadar, eğitici ve öğreticidir. Çocuk için pek çok oyun seçeneği oluştururlar, karar verme ve kendi oyunlarını yaratmalarına imkan verirler. Büyük çocuklar gerçek parçalarla oynamayı severler. Çekiç, çivi gibi aletlerle, tamirat ve inşaat işleri çok hoşlarına gider.

Bağımsız oyun elemanı örnekleri:

- Kum

Kum havuzu pek çok oyun alanının esas elemanıdır. Kumlar genelde yer seviyesinde olur. Fakat farklı alternatifler de geliştirilebilir. Yerden yükseltilerek bir

kum havuzu yapılabilir. Ayakta oynamak, dizleri kırarak oynamaktan daha sağlıklıdır. Ayrıca tekerlekli sandalyedeki bir çocuğun da kum oynaması sağlanabilir.

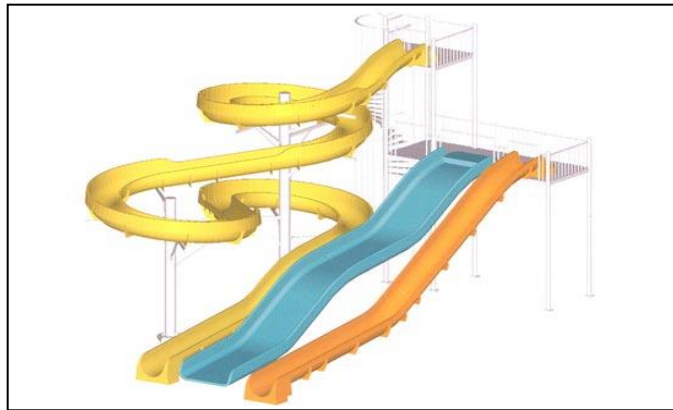
Kum, oyun alanında çeşitli şekillerde ve değişik amaçlar için kullanılır. Donatıların yere çarpmalarının önlenmesi için yer kaplaması olarak kullanılır.

Oyun amaçlı kullanılan kumun özellikleri:(Esbensen 1987)

- Derinliği 38-45 cm olmalıdır,
- Nemli olmalı ve birbirine yapışarak şekil alabilmeli, çamur ve çakıl taşı içermemeli,
- Keskin materyallerden kaçınılmalı, kumun kırılmış taşlardan elde edilmemiş olmasına dikkat edilmeli,
- Yıkabilir olmalı, sağlıklı olmasına dikkat edilmeli, oksitlenme, kil ve diğer zehirli elementler içermemelidir.
- Düzenli olarak tırmıklanmalı ve zararlı maddelerden arındırılmalıdır.
- Kedi köpek gibi hayvanların bu alana girmeleri engellenmelidir.

- Su

Su ile oynamak tüm çocuklar için caziptir. Su açık hava oyun alanında her türlü oyun şekliyle bir bütün oluşturabilir. Çocuklar su içinde oyuncaklarını yüzdürme, plastik mutfak eşyalarını yıkama, doldurup boşaltma gibi oyunlardan çok hoşlanırlar. Basit sprinkler ile suyun püskürtülmesi, su kaydırakları, su oyunları havuzcukları şeklinde düzenlemeler yapılabilir. Su ile oynayan çocuklar kendilerini daha özgür hissederler. Ayrıca oyun alanında, içmek ve temizlenmek amacı için çeşme ve fışkiyeler yer almalıdır.

Şekil 3.14: Su kaydıracağı, www.isinplastic.com, 2003

Tablo 3.1: Çocuk Oyun Alanı Donatıları ve Çocukların Farklı İhtiyaçlarına Göre Donatılarda Yapılabilecek Değişiklikler (The Universal Playground: A Planning Guide (S.28-32))

- Tekerlekli oyuncaklar

Çocukların üzerinde kaydığı, itip çektiği oyuncaklardır. Bisiklet, skuter, paten, el arabası, vagon vb. elemanlar sayılabilir. Bunların kullanılacağı platformların oyun alanında bulunması gerekir. Düz ve pürüzsüz zemin olması gerekir. Ayrıca oyun alanlarında bu araçların depolandığı bir yer olmalıdır. (Tablo 3.2' de hareketli oyun alanı materyalleri gösterilmektedir).

- Özürlü çocuklar için oyun alanındaki donatı özellikleri

Özürlü çocukların açık hava oyun alanı aktivitelerine katılmasının pek çok yolu vardır. Oyun alanına ulaşılabilirlik ilk önemli konudur. Yaya alanlarının, tekerlekli sandalye kullanan çocukların rahat hareket edebilecekleri şekilde düzenlenmesi gerekir. Genelde oyun elemanlarının altındaki, yer kaplayıcı materyaller bu durumdakiler için ulaşılabilir değildir. Çocuklar ebeveynlerin yardımıyla tırmanma elemanı ve salıncakların yanına ulaşabilirler. Onların yardımıyla bu elemanları kullanabilirler. Merdiven çıkamayacakları için tırmanma ve kayma elemanları, oyun evi gibi elemanlara rampalar eklenmelidir.

Çocuk oyun alanlarında yer alan donatılar basit değişiklikler yapılarak özel ihtiyaçları olan özürlü çocuklara göre ayarlanabilir: (Tablo 3.1)

-Tekerlekli sandalyedeki çocuklar ve yürüyen çocuklar için yerden yükseltilmiş kum ve su havuzu yapılabilir.

-Tırmanma aletlerinin yan tarafları boyama vb faaliyetler için pano olarak kullanılabilir.

-Yaratıcı ve el becerisini geliştirici elemanların yer aldığı piknik masaları,

-Oyun evine giden geniş ve rampalı yollar,

-Bir tırmanma elemanın etrafının, tekerlekli sandalye kullanabilecek şekilde düzenlenmesi,

-Üzerine binilip hareket edilen oyuncakların özürlülere göre adapte edilmesi,

-Salıncakların özürlülere göre ayarlanması. Örneğin büyük bir eski araba lastiği ortadan kesilerek güvenli bir salıncak yapılabilir.

Tablo 3.2: Çocuk Oyun Alanı Materyalleri ve Öneriler. (The Universal Playground: A Planning Guide, S.28-32)

4. Bitki Örtüsü

Bitki örtüsü oyun alanının güzel ve ilginç olmasını sağlar. Oyun alanında yer alacak bitkilerin seçimi yapılırken, oyun alanının konumuna bakılır. Oyun alanı yoğun trafik, gürültü ile iç içe ise etrafı çit görevi görececek çalılarla çevrilebilir.

Hem burada kullanılan, çalılarının dikensiz olmasına, zehirli meyvelerinin olmamasına dikkat edilmelidir. Bu oyun alanında kullanılacak diğer ağaçlar içinde geçerlidir.

Bitkilendirme yapılırken, çocukların gizlenme ihtiyaçlarını giderici kuytu alanlar oluşturabilir. Çocuklar böyle alanlardan çok hoşlanırlar. Ayrıca renk, çiçek, form olarak ilgi çekici türler kullanılmalıdır.

5. Güvenlik

Oyun alanlarında güvenlik çok ciddi bir konudur. Tasarım hataları ve eksikleri oyun alanında pek çok tehlikeye yol açabilir. Oyun alanında çocuk güvenliği için dört kritik nokta üzerinde durmak gerekir:

- Çocuklar yeterli derece ebeveynler tarafından denetlenmeli: Gerektiğinde çocukların aktivitelerine katılarak onları tehlikelerden korumalıdır.
- Donatılar çocukların yaş ve ölçülerine göre olmalı: Yeni yürümeye başlayan ve okul öncesi çocuklarla, okula başlayan çocukların elemanları kullanma yetenekleri, ve vücut ölçüleri arasında çok fark vardır.
- Çarpmaların şiddetini azaltacak şok emici zemin kaplaması: Oyun alanında oyun elemanlarının altında, beton, asfalt, taş, sıkıştırılmış toprak, çimen, kaya vb. materyaller kullanılmamalıdır.
- Oyun elemanlarının düzenli olarak bakımının yapılması: Oyun alanındaki elemanların ayakları çok sağlam takılmalıdır. Salıncak zincirlerinde açık uçlu çengellerin bulunmamasına, paslanmanın, kıymık, ucu dışarıya çıkmış çivi ve vidaların olmamasına dikkat edilmelidir.

Oyun alanlarında kullanılan donatılarda genellikle, ASTM (American Society for Testing and Materials) standartlarına uygun olması koşulu aranmaktadır.

Oyun alanında güvenli zemin kaplaması seçilirken dikkat edilmesi gereken unsurlar:

- Çapma şiddetini emecek (şok emici) zemin kaplaması: Odun kırıntıları (talaş), kum, küçük çakıl taşları ve lastik hasır, yüzeyin güvenli olmasını sağlar. Ancak

zemini belli kalınlıkta kaplamalıdır. Örneğin kum, çakıl ve talaş kalınlığı en az 12 inc (30 cm) olmalıdır. (U.S. Consumer Product Safety Commission, 1997). Sıkıştırılmış toprak, beton, asfalt hiçbir şekliyle güvenli değildir.

- Ulaşım kolaylığı sağlamalı
- Bakım kolaylığı olmalı
- Maliyeti düşük olmalı: Zemin kaplamaları maliyet olarak en ucuzda pahalıya doğru, çakıl, kum, talaş, lastik, kauçuktur.

Çocuk oyun alanlarında kullanılan yer kaplaması malzemelerinin karşılaştırılması Tablo 3.3'de gösterilmiştir.

Tablo 3.3: Oyun Alanı Yer Kaplaması Materyallerinin Karşılaştırılması (Handbook For Public Playground Safety, U.S. Consumer Product Safety Commission, 1997.)

Oyun Alanı Yer Kaplaması Materyallerinin Karşılaştırılması		
Materyaller	Avantajları	Dezavantajları
<u>Gevşek Organik Materyaller</u> odun parçaları, talaş	maliyeti düşük döşemesi kolay hayvanlar için daha az çekici kolay elde edilebilir	çürüme yapar mantar olasılığı yaratabilir kolayca yerinden çıkarılabilir koruyucu bordürler gerekir iyi drenaj gerektirir sürekli muhafaza gerektirir
<u>Gevşek İnorganik Materyaller</u> kum, çakıl	maliyeti düşük döşemesi kolay yanmaz kolay elde edilebilir	çevresel olaylardan etkilenebilir çamur olabilir üzerinde ulaşım zordur yüzeyi aşındırır hayvan dışkıları kolayca yerinden taşınabilir sürekli muhafaza gerektirir
<u>Gevşek Sentetik Materyaller</u> kauçuk, plastik	döşemesi kolay yavaş çürür mantar üretmesi söz konusu değil yüzeyi aşındırmaz kolay elde edilebilir az sıkışır	maliyeti yüksek çabuk yanar kullandıkça mikrop içerebilir üzerinde ulaşım zordur kolayca yerinden çıkarılabilir sürekli muhafaza gerektirir koruyucu bordürler gerekir iyi drenaj gerektirir
<u>Sabit Sentetik Materyaller</u> Kauçuk kiremit, dökme kauçuk	temizlenmesi kolay çarpma şiddetini azaltır hayvanlar için cazip değildir istenilen renkte olabilir minimum koruma gerektirir üzerinde ulaşım kolaydır yerinden kolayca çıkarılamaz sınırlayıcı bordür gerektirmez beton, asfalt ve taş üzerine kaplanabilir	maliyeti yüksek don tehlikesinden kolay etkilenir kolay yanar profesyonelce yerleştirilmesi gerekir kolayca tahrip edilebilir

aha çok çeşitli tehlikelere karşı

etlendirirler.

iksel ruhsal ve sosyal gelişimi

çocukların daha öğrenmeler için onlara uygun oyuncak ve materyal alternatifleri oluştururlar.

- Çocukların oyunlarına aktif olarak katılırlar. Onlarla çocuk olup, problem çözümlerinde cesaret verirler, onlarla konuşurlar.
- Uyuşmazlıkların çözümünde çocuklara yardımcı olurlar.
- Oyun için ve kirllettikleri oyun mekanını temizlemeleri için yeterli zamanın ayarlanmasında yardımcı olurlar.

4. ÜSKÜDAR İLÇESİ ÖRNEK ALANINDA ÇOCUK OYUN ALANLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Üsküdar İlçesi, Kadıköy-Ümraniye merkezlerine yakın bir yerleşme olarak, yerleşik alanlar içinde dinamik bir bölge niteliği taşır. Üsküdar İlçesi İstanbul'un en yeşil semtlerinden biridir. İlçe sınırları içinde, yeşil alan olarak çayır, fidanlık ve ormanlar, ağaçlandırılmış alanlar, koru alanları, mezarlıklar, görsel yeşil alanlar-refüj ve meydanlar, parklar ve çocuk oyun alanları bulunmaktadır.

Bu çalışmada, ilçedeki yeşil alan bütünü'nün bir parçası olan mevcut çocuk oyun alanları; konum, ulaşım, alan, sert zemin yeşil alan oranı içinde yer alan donatılar ve sayıları, estetik durum özellikleri dikkate alarak yeterliliği ve kalitesi açısından incelenmiştir.

4.1 Araştırma Alanının Genel Özellikleri

1. Türkiye ve Bölge İçindeki Yeri

Üsküdar İlçesi, İstanbul İli'nin doğu yarısında Kocaeli Yarımadası'nın batı kesiminde yer almaktadır. Üsküdar İlçesi doğuda Ümraniye, güneyde Kadıköy İlçesi, batı ve kuzey batıda İstanbul Boğazı, kuzeyde ise Beykoz İlçesi'ne komşudur. İlçe bu sınırlar içinde 35 km²' lik bir alan kaplar. (Altın Yıllar, 1994-1994)

Üsküdar Semti, güneyde Salacak'a sınır ve Ayazma Mahallesi, güneydoğuda Toptaşı, doğuda Doğancılar, kuzeyde Sultantepe arasında bulunur. Batısı denizdir. Üsküdar, İstanbul kent yerleşmesinin, Suriçi ve Galata'ya göre daha az gelişmiş ve daha تنها üçüncü coğrafi ögesidir. (İstanbul Ansiklopedisi, 1994).

Üsküdar, Haydarpaşa Limanı'ndan başlayarak, kuzeye doğru boğaz kıyıları boyunca devam ederek Küçüksu Deresi'nin denize döküldüğü yerde Beykoz İlçesi ile hudut teşkil etmektedir ve Küçüksu Deresi'ni takiben Hekimbaşı Çiftlik yolu'na varır. Bu güzergahta Darıcılar Deresi'nden Nato Yolu Yönünde güneye, Alemdağ Caddesi'ne varır. Üsküdar, bu kısımda Ümraniye İlçesi ile huduttur. Alemdağ Caddesi'nden doğuya doğru Büyük Enerji Hattı'na, buradan da E-5 Ankara Asfaltı boyunca uzanan Üsküdar, Kadıköy İlçesi ile hudut teşkil eder. Behiç Bey Sokak ile güney batıya doğru devam ederek Haydarpaşa Garı yanındaki İngiliz Mezarlığı yanında son bulur. (Üsküdar Belgeseli, 2000)

2. Demografik Yapı

Tablo 4.1: Üsküdar'da yıllara göre nüfus değerleri ve oranları. (Planlama Müdürlüğü, 1995)

Yıllar	1970	1975	1980	1985	1990	1997	2000
Üsküdar	143527	202950	261141	329298	295623	472124	457728

Üsküdar'ın nüfus gelişimi incelendiğinde 1970'de 143.527 olan nüfusunun 1990'da 395.623 kişiye ulaştığı görülmektedir. İlçenin son 1997 yılı nüfus sayım sonucu ise 472.124 dür. Kesin olmayan 2000 yılı nüfus sayım sonuçlarına göre ise Üsküdar İlçesi nüfusu 457.728'dir. (Tablo 4.1).

Ülkenin çeşitli yörelerinden İstanbul'a yönelen göçten, Üsküdar da payına düşeni almıştır. 1960'larda Çamlıca, Bulgurlu ve daha doğudaki alanlarda hızlı bir gecekondulaşma yaşanmıştır. Bu yıllarda sanayi bölgesi olarak belirlenen Ümraniye ve çevresinde gecekondular ve gecekondulu mahalleleri oluşmuştur. Buradaki hızlı nüfus artışı 1963'te Ümraniye'de belediye kurulmasını gerekli kılmıştır. (İstanbul Ansiklopedisi, 1994)

Boğaziçi Köprüsü'nün açılması Kadıköy'de olduğu gibi Üsküdar'da da yerleşimi özendirmiştir. Otomobil edinmenin yaygınlaşmasının getirdiği ulaşım kolaylığı ilçenin İstanbul Boğazi'ne bakan semtlerinde de nüfus artışına neden olmuştur. İlçenin 1970-1980 arasındaki yıllık ortalama nüfus artışı % 10'u aşmıştır. Bunun nedenlerinden biri de Fatih Sultan Mehmet Köprüsü çevre yollarının geçtiği kırsal kesimde hızlı bir yapılaşma yaşanmasıdır.

3. İdari Yapı

Araştırma alanı olarak seçilen Üsküdar İlçesi, İstanbul'un Anadolu yakasında olup, toplam 52 mahalleden oluşmaktadır. İlçede kırsal yerleşme bulunmamaktadır.

Bu mahalleler; Abdullah Ağa, Acıbadem, Ahmet Çelebi, Altunizade, Arakiyeci Hacı Mehmet, Aşçıbaşı, Ayazma, Bahçelievler, Barboros, Beylerbeyi, Bulgurlu, Burhaniye, Cumhuriyet, Emek, Emniyet, Esat Paşa, Ferah, Fetih, Gülfem Hatun, Güzeltepe, Hacı Hesna Hatun, Havuzbaşı, Hayrettin Çavuş, İcadiye, İhsaniye, İmrahor, Salacak, İnkılap, Kandilli, Kefçe Dede, Kısıklı, Kirazlıtepe, Kuleli, Kuzguncuk, Küçükusu, Küplüce, Murat Reis, Örnek, Pazarbaşı, Rumi Mehmet Paşa, Selman Ağa, Selami Ali, Selimiye, Solak Sinan, Tabaklar, Tavaşi Hasan Ağa, Tembel Hacı Ahmet, Toygar Hazma, Ünalın, Valide Atik ve Yavuztürktür'dür. (Planlama Müdürlüğü, 1995).

Şekil 4.2: Üsküdar İlçesi İdari Bölünüş Haritası (Üsküdar Belediyesi Planlama Müd.)

4.2 Üsküdar İlçesi'ndeki Çocuk Oyun Alanlarının Mahallelere Göre Dağılımı

Üsküdar İlçesi'ndeki çocuk oyun alanlarının, mahallelere göre dağılımı ve çeşitli özelliklerine göre belirlenen kaliteleri Ek A' da görülmektedir. Her bir oyun alanının; sahip olduğu donatıları ve sayıları, donatı estetik durumu, sert zemin yeşil alan oranı, büyüklüğü, konumu ve ulaşım özelliklerine bağlı olarak kalitesi saptanmıştır.

Araştırmada; mevcut çocuk oyun alanlarının her biri, yukarıda sayılan donatı sayısı ve estetik durumu, sert zemin yeşil alan oranı, alansal özellikleri, konumu ve ulaşım özelliklerine ilişkin, kötüden iyiye doğru alınan kriterlere puanlar verilerek, bu puanların toplamı sonucunda, belirlenen kalite dilimlerine oturtulmuştur. (EK A). Donatı estetik durumu değerlendirilirken; 2 katsayısı alınarak, kötü=2, orta=4, iyi=6, çok iyi=8 puan olarak nitelendirilmiştir. Sert zemin-yeşil alan oranı durumu; 1 katsayısı alınarak, hiç yeşil alan olmaması durumu;1 puan, sert zemin alanının, yeşil alandan fazla olması durumu; 2 puan, sert zemin alanının, yeşil alana eşit olması durumu; 3 puan, yeşil alanın, sert zemin alanından fazla olması durumu ise; 4 puan olarak nitelendirilmiştir. Alansal büyüklük durumu değerlendirilirken; 2 katsayısı alınarak, 0-500 m²=2, 501-1000 m²=4, 1001-3000 m²=6, 3001-5000 m²=8, 5001-8000 m² =10, 8000 m²'den büyük olması durumu ise 12 puan olarak nitelendirilmiştir. Konum durumu değerlendirilirken; 1 katsayısı alınarak, oyun alanlarının, 1.derece yollarla çevrili olması durumu; 1 puan, konutlar arasında olması; 2 puan, deniz kıyısında olması; 3 puan, park içinde olması; 4 puan olarak nitelendirilmiştir. Çocuk oyun alanlarının ulaşım durumu değerlendirilirken de; 2 katsayısı alınarak; kötü=2, orta=4, iyi=6, çok iyi=8 puan olarak nitelendirilmiştir. Oyun alanlarının kalite durumu ise bu ele alınan kriterlerin, en düşük ve en yüksek değerleri toplanarak, kötü ve çok iyi kaliteli olma durumu belirlenmiş, orta ve iyi olma durumu aralığı da eşit olarak dilimlenmiştir. Bu durumda, 8-13 puan arası; kötü (D), 14-19 puan arası; orta (C), 20-25 puan arası; iyi (B), 26-36 puan arası; çok iyi (A) kalitede çocuk oyun alanı olarak nitelendirilmiştir. Kalite saptaması yapılırken, çocuk oyun alanlarının, donatı ve alansal özelliklerine bağlı olarak, ulaşım ve konum konularıyla beraber yeterlilik durumu da saptanmaya çalışılmıştır. Bunlara göre aşağıdaki sonuçlar elde edilmiştir:

Üsküdar İlçesi'ndeki çocuk oyun alanlarının, ele alınan kriterler çerçevesinde yapılan değerlendirmede; çocuk oyun alanlarının %3' ünün; A (çok iyi), %17'sinin; B (iyi), %41'inin; C (orta), %39'unun (D) kötü durumda oldukları belirlenmiştir. Bu durumda ilçedeki çocuk oyun alanlarının büyük bir çoğunluğunun, orta ve kötü kalitede oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Üsküdar'daki oyun alanlarının kalite durumuna bağlı olarak dağılımına bakıldığında; kötü ve orta kalitedeki oyun alanları, merkez

mahallelerinden, Selami Ali, Toygar Hamza, Tavaşı Hasan Ağa, Ahmet Çelebi ve Valide Atik Mahalleleri'nde yoğun olarak yer almaktadır. Ayrıca, Ümraniye'ye yakın mahallelerinden, Cumhuriyet, Kısıklı, Ferah ve Kadıköy İlçesi'ne komşu mahallelerinden, Esat Paşa, Örnek ve Ünalın Mahalleleri'nde de yoğun olarak yer alan, oyun alanlarının çoğunluğu orta ve kötü kalitedirler. (EK B).Oyun alanlarının seyrek olarak yer aldığı, ilçenin kuzey mahallelerindeki oyun alanları, genellikle orta kalitededirler. İyi kalitedeki oyun alanları ise; merkeze yakın, Acıbadem, Altunizade, Barboros, İcadiye Mahalleleri'nde ve ilçenin batısında bulunan Bulgurlu Mahallesi'nde bulunmaktadır. Ayrıca çok iyi durumda bulunan 5 oyun alanı, İcadiye, Acıbadem, Bulgurlu, Ünalın ve Örnek Mahalleleri'nde bulunmaktadır.

Üsküdar'ın kuzey bölgesinde yer alan oyun alanları sayı, alan ve etki alanı olarak çok azdır.

Kandilli, Bahçelievler, Kirazlıtepe Emek, Beylerbeyi, Küplüce Mahalleleri oyun alanlarının ez az olduğu bölgelerdir. Kalite olarak, bu bölgedeki parkların tamamına yakını orta kalitede çocuk oyun alanlarıdır. Etki alanı olarak ise burada bulunan oyun alanlarının geniş bir bölgeye hitap ettiği görülmekte fakat az sayıdaki oyun alanlarının ne kadar yeterli olacağı konusu önemli bir sorundur.

Kalite olarak, yukarıda belirtilen kriterlerin yanında, çevrede yaşayan insanların gelir durumlarına bağlı olarak, oyun alanı kullanım şekli değişmekte, buna bağlı olarak da oyun alanlarının kalitesi değişim göstermektedir. İyi kalitedeki oyun alanları, orta ve ortanın üstü gelir grubundakilerin oturdukları mahallelerde yer almaktadır. Düşük gelirliilerin oturduğu mahallelerdeki oyun alanları da çoğunlukla kötü durumdadır.

4.3 Üsküdar İlçesi'ndeki Çocuk Oyun Alanlarının Özellikleri

1. Alansal Özellikleri

Üsküdar'ın toplam yeşil alanı 1.838.231 m² dir. Kişi başına düşen yeşil alan miktarı 4.01 m²/kişi dir. (Topalfakıoğlu, 2002). Kişi başına düşen yeşil alan miktarı imar mevzuatına göre 10 m² dir. Bu durumda Üsküdar İlçesi'ndeki yeşil alan miktarı standartların altında kalmıştır. Şehircilik ilke ve esaslarına göre ülkemizde bu oranın 15.000 kişi için en az 45 ha yani kişi başına 30 m²/kişi olması gerekliliği (Yıldızcı, 1982) düşünülecek olursa Üsküdar İlçesi genelinde mevcut yeşil alanın çok yetersiz kaldığı görülmektedir.

Üsküdar İlçesi'nde bugün yer alan çocuk oyun alanları; alan durumu, donatı sayısı ve donatı estetik durumu, konumu, ulaşımı kriterlerine göre parkların nitelik değerlendirmesi Ek 1'de verilmiştir. Bu değerlendirmede ilçede bulunan çocuk oyun alanlarının alan olarak değerleri belirlenmiştir.

Üsküdar İlçesi'nde şu an 149 adet çocuk oyun alanı bulunmaktadır. Bu oyun alanlarının hepsi park içinde ayrılmış alanlardır. Üsküdar'ın tüm mahallelerinde yer alan çocuk oyun alanları toplamı 32.312 m² dir. Zaten yetersiz olan 1.838.231 m² toplam yeşil alan miktarı içinde çocuk oyun alanlarının toplam alanı, oran olarak çok azdır.

Tablo 4.2'de görüldüğü gibi Üsküdar'daki oyun çağında olan çocuk sayısı 127.019' dur. Daha önceki bölümlerde ele alınan, yaş gruplarına dair, şehircilik ilke ve esasları ve imar mevzuatına göre kişi başına minimum ve maksimum ayrılması gereken alanlar verilmişti. Bunlara göre yapılan alan hesabında, şehircilik ilke ve esaslarına göre ayrılması gereken minimum alan 883.829 m², maksimum alan 1.162.290 m² dir. İmar mevzuatına göre belirlenen esaslara göre ise 190.528,5 m² dir. Bu durumda toplamı 32.312 m² olan Üsküdar'daki çocuk oyun alanlarında kişi başına 0.25 m² alan düşmektir. Buna göre çocuk oyunlarının, alan olarak çok yetersiz olduğu ortaya çıkmaktadır.

Ek 1'de verilen çocuk oyun alanlarının m² olarak büyüklüğüne bakıldığında oyun alanlarının çoğunun çok küçük olduğu görülmektedir. Buna göre; ilçedeki çocuk oyun alanlarının % 77'si, 0-250 m² büyüklüğündedir. % 17'si 250-500 m² %5'i 500-1000, m² %1'i 1000 m²'den fazladır.

Tablo 4.2: Üsküdar İlçesi'ndeki Çocuk Sayısı ve Yaş Gruplarına Göre Ayrılması Gereken Çocuk Oyun Alanı Büyüklüğü

Çocuk Yaş Grupları	2000 Yılı Nüfus Sayımına Göre Çocuk Sayıları	Şehircilik İlke ve Esaslarına Göre Ayrılması Gereken Alan		Şehircilik İlke ve Esaslarına Göre Ayrılması Gereken Alan		İmar Mevzuatına Göre Ayrılması Gereken Alan (1.5 m ² /kişi)
		Min.m ² /kişi	Toplam	Max.m ² /kişi	Toplam	
0-3 yaş	29727	7	208089	10	297270	44590.5
4-6 yaş	22997	10	229970	15	344955	34495.5
7-15 yaş	74295	6	445770	7	520065	111442.5
Toplam	127 019	-	883 829	-	1 162 290	190 528.5

Şekil 4.3: G-30 Parkı Çocuk Oyun Alanı, Örnek Mahallesi, Üsküdar, 2003.

2. Donatı Özellikleri

Üsküdar'daki tüm çocuk oyun alanlarında toplam 293 adet salıncak, 162 adet tahterevalli, 74 adet kaydırak, 72 adet tırmanma aleti, 51 adet kombine oyun sistemi olarak adlandırılan kaydırak, tırmanma elemanlarından oluşan oyun araçları bulunmaktadır. Oyun elemanlarının hemen hemen hepsi 4-12 yaş grubundaki çocuklara hitap eden oyun araçlarıdır.

Üsküdar İlçesi'nde, oyun çağında 127.019 çocuk bulunmaktadır. Bu toplamın %23'ünü 0-3 yaş grubundaki çocuklar oluşturmaktadır. Çocuk oyun alanlarındaki oyun elemanlarının sayısı olarak çok yetersiz olmasının yanında 0-3 yaş grubuna hitap eden oyun elemanları yok denecek kadar azdır. Oyun çağı grubu içinde bulunan 13-15 yaş grubu çocukları da toplam çocuk sayısı içinde önemli bir orana sahiptir. Fakat oyun alanlarındaki donatılar onların yaş durumuna göre küçük kalmaktadır. Bu grup çocukları oyun elemanları haricinde, kendi geliştirdikleri oyunlar ve organize top oyunları için geniş alanlara ihtiyaç duyarlar.

Bu durumda ilçedeki oyun alanlarında dikkati çeken hususlardan en önemlileri oyun araçlarının farklı yaş gruplarına hitap etmemesi, sayı olarak yetersiz olması, oyun araçlarında çok sıra beklenmesi ve büyük çocukların oyunları ve toplanmaları için geniş alanların bırakılmamasıdır.

Şekil 4.4: Küçük Park Çocuk Oyun Alanı, Kandilli, Üsküdar, 2003.

Şekil 4.5: Salih Solman Piknik Alanı Çocuk Oyun Alanı, Ferah Mahallesi, Üsküdar, 2003.

Üsküdar İlçesi'ndeki çocuk oyun alanlarının bir çoğu geleneksel oyun alanları olarak nitelendirilen, fiziksel oyunlara hizmet eden donatılardan oluşmaktadır. Oyun araçları genelde eski tip metal malzemeli ve paslı, boyaları dökülmüştür. (Şekil 4.4). Özellikle merkez mahallerindeki çocuk oyun alanlarında, bir ya da iki oyun alanı dışında, tümünde eski tip oyun araçları bulunmaktadır. Bu oyun alanlarının bazılarında salıncak yoktur. Mevcut salıncakların da çoğunun zincirleri, oturma yerleri kopuktur. Tahterevallilerin de bazılarının oturakları kırılmış ya da tamamen yerinden sökülmüştür.

Tahterevallilerin ve diğer oyun elemanlarının güvenlik alanı içinde bulunan zemin kaplamasının önemi büyüktür. Fakat oyun alanlarının zemini tasarım ilkelerine uymamaktadır. Zemin kaplaması olarak kullanılan kum, genellikle uygun kalınlıkta değildir. Bazı oyun alanlarında zemin kumunun üzerini, taş, cam kırıkları gibi yabancı maddelerin, yabancı ot, çayır vb. bitkilerin kapladığı görülmüştür. (Şekil 4.7). Ayrıca oyun amaçlı kullanılacak olan kum, birbirine yapışan, uygun tanecik ve nemli yapıda olmadığı için amacına uygun değildir. Salıncak ve tahterevallilerin altına gelen kısımlarda kumun, şok emici malzeme olarak kullanılmasının önemi büyüktür. Oyun alanlarında en çok görülen, salıncakların altının ve kaydırakların zemine ulaştığı kısımdaki çukurlar ve su birikintileridir. Bu durumda salıncakların kullanılamaz halde olduğu çok sayıda oyun alanı bulunmaktadır. (Şekil 4.6)

Şekil 4.6: Taşlıbayır Parkı Çocuk Oyun Alanı, Kısıklı, Üsküdar, 2003.

Şekil 4.7: Abdullah Ağa Parkı Çocuk Oyun Alanı, Burhaniye, Üsküdar, 2003.

Günümüzde oyun alanları için, kaydırak, spiral kaydırak, tırmanma elemanı tünel, köprü ve bazen salıncak bütününden oluşan kombine oyun elemanları üretilmektedir. Bunlarda daha çok çocuk güvenliği açısından, Dünya Sağlık Teşkilatı'nın kabul ettiği LLDPE (Liner Low Density Polyethylen) hammaddeli plastik malzemenin kullanılması tercih edilir.

Üsküdar'daki çocuk oyun alanlarında kullanılan kombine oyun elemanları, çoğunlukla metal malzemeli, paslanmaz çelik kaydırakları ve yürüme zincirlerden oluşan bir elemandır. (Şekil 4.7). Bunlar 0-3 yaş grubuna kesinlikle hitap etmeyen donatılardır. Zincirlerden oluşan köprü çocukların ayaklarının kayıp düşebileceği niteliktedir. Çok tehlikeli durumların meydana gelebileceği uygulama hataları vardır. Kaydırığın zemine ulaştığı nokta ya çok yüksek (Şekil 4.8) ya da tamamen zemine bitişiktir. (Şekil 4.9). Yani, paslanmaz çelik kaydırakları ergonomik değildir. Çocukların bellerinin incinmesine yol açabilecek şekildedirler.

Geleneksel kaydırakların çoğu ise çok diktir. Çocukların düşmesi ve yaralanması için tehlike teşkil etmektedirler. Oyun alanlarında kullanılan geleneksel kaydırakların tümü Şekil 4.10'daki gibidir. Bu tür kaydıraklara çocukların tırmanması oldukça güç ve tehlikelidir.

Oyun alanlarının bazılarında donatılar, alanın dar olması ve yanlış yerleştirilmelerinden dolayı, koşup oynayan çocuklar için tehlike oluşturmaktadırlar.

Örneğin; sallanan bir salıncağın ortadaki çocuklara çarpması en çok rastlanan sorunlardandır. Yüksek hareketlilik gerektiren oyun elemanları ile, fazla hareket gerektirmeyen oyun elemanlarının birbirine çok yakın düzenlenmesi bu tür kazaların başlıca nedenidir.

Şekil 4.8: İcadiye Parkı Çocuk Oyun Alanı, İcadiye, Üsküdar, 2003.

Şekil 4.9: Ferah Parkı Çocuk Oyun Alanı, Ferah, Üsküdar, 2003.

Şekil 4.10: Ayvacık Parkı Çocuk Oyun Alanı, Cumhuriyet Mahallesi, Üsküdar, 2003.

Oyun alanlarının tamamı park içindedir. Bu yüzden çocuk oyun alanlarının çoğunda oturma elemanları bulunmaktadır.

Sonuç olarak; Üsküdar'daki çocuk oyun alanı donatılarına ilişkin en belirgin özellik, oyun alanlarındaki donatıların çocukların oyunları için çok yetersiz olması ve bu donatıların farklı yaş gruplarına hitap etmemesidir. Oyun alanlarının çoğunda geleneksel oyun elemanlarının bulunması, yaratıcı oyun elemanlarına yer verilmemesidir. Küçük çocuklar için çok az sayıda oyun alanında bulunan, dönen hayvanlı oyuncaklar haricinde oyun elemanlarının bulunmaması, parklar içinde yer alan spor alanları haricinde, büyük çocuklar için spor oyunlarının oynanacağı donatıların bulunmaması, donatıların bakımsız olması donatılara ilişkin en önemli sorunlardandır.

3. Sert zemin yeşil alan oranı

Çocuk oyun alanlarının hepsi park içinde bulunmaktadır. Parkların çoğunluğu da yeşildir. Oran olarak değerlendirildiğinde % 15'inde hiç yeşil alan yoktur. % 15'inde sert zemin oranı yeşil alan oranından fazla, % 4'ünde sert zemin, yeşil alan oranı eşit, %65' inde yeşil alan oranı sert zemin alanından fazladır. Bu oran her ne kadar fazla ise de yer yer oyun alanlarında mevcut yeşil alanların bakımsız olduğu, çocuk oyun alanları vardır. Şekil 4.11'de park içinde düzenlenmiş oyun alanlarından biri görülmektedir.

Şekil 4.11: Dostluk Parkı Çocuk Oyun Alanı, Bulgurlu Mahallesi, Üsküdar, 2003

Şekil 4.12: Kuruçeşme Parkı, Çocuk Oyun Alanı, İcadiye Mahallesi, Üsküdar, 2003.

4. Konum ve Ulaşım Özellikleri

Üsküdar'da çocuk oyun alanları olarak ayrılan yerlerin hepsi park içindedir. Oyun alanı için, park içinde düzenlenmesi, bağımsız olarak düzenlenmesine göre artı değerdir. Özellikle bu tür alanlar ebeveyn ve çocuklar tarafından ziyaret edildiği için, çocukların oynarken ebeveynlerin de oturup dinlenebileceği, iyi vakit geçirebileceği park alanlarının olması çok daha iyidir. Bir oyun alanı park içinde olmasından dolayı artı değer almasına rağmen, park içinde olup yoğun trafik akımının olduğu yollar üzerinde, cadde üzerinde yer alan oyun alanları da bulunmaktadır. Çocukların bu durumda parka ve oyun alanlarına tek başına geçmeleri mümkün değildir. Şekil 4.12'de görülen Kuruçeşme Parkı Çocuk Oyun Alanı'nda bu sorun öne çıkmaktadır. Oyun alanının üç tarafı hareketli trafik akımının olduğu yollarla çevrilidir. İnsanların çoğu bu durumdan şikayetçi olmuştur.

Şekil 4.13: Küplüce Parkı Çocuk Oyun Alanı, Küplüce, Üsküdar, 2003.

Üsküdar'ın kuzey mahallelerindeki parkların en büyük sorunu arazi eğiminden dolayı parklara ulaşımın zor olmasıdır. Özellikle, Kandilli, Küplüce ve Küçüksu mahallelerindeki çocuk oyun alanları eğimden dolayı dik ve çok sayıda merdivenlerle ulaşılan oyun alanlarıdır. Şekil 4.13'de görülen Küplüce Parkı Çocuk Oyun Alanı çok sayıda merdiven basamağı çıkılarak ulaşılan bir alandır. Diğer mahallelerde eğimden dolayı ulaşım güçlüğü yaşanan çok fazla oyun alanı yoktur. Merdivenle ulaşılan, İcadiye'de Fıstık Ağacı Parkı Çocuk Oyun Alanı ve Hacı Hesna Hatun Mahallesi'ndeki Yavuz Gökmen Parkı Çocuk Oyun Alanlarıdır.

Şekil 4.14: Mimoza Parkı Çocuk Oyun Alanı, Bulgurlu, Üsküdar, 2003.

Şekil 4.15: Şenol Güneş Parkı Çocuk Oyun Alanı, İcadiye Mahallesi, Üsküdar, 2003.

Konutlar arasında bulunan bazı parklara ulaşım bazen tek bir yoldan sağlanmaktadır. Parkın üç tarafının kapalı olup, arsa sahiplerinin parka geçiş yolu vermedikleri parklar bulunmaktadır. Bunlar özellikle site içindeki parklar ve oyun alanlarıdır. Site sahipleri ile problem yaşanan, mahkemelik durumda olan bazı parklar vardır. Site sahiplerinin ortak kullanım alanına ayrılmış olan alanlara sahiplenmiş olması, dışarıdan kimselerin bu parklardan yararlandırılmaması en önemli sorunlardandır.

Konutlar arasında olan parkalardaki oyun alanlarında en büyük sorun oyun alanlarındaki çocukların sesinden çevre sakinlerinin rahatsız olmasıdır. Bu yüzden oyun alanında oynayan çocukların oyunlarına müdahale edilmesi ya da direkt belediyeye şikayet edilmesi gibi durumlarla karşılaşmaktadır. Özellikle merkez mahallelerinin yoğun yapılaşması içinde sıkışmış olan çocuk oyun alanları konutlarla çok iç içedir. Dolayısıyla, bu şikayetlerin çoğunluğu da merkez mahallelerinde oturanlar tarafından gelmektedir.

Sonuç olarak; Üsküdar İlçesi'ndeki çocuk oyun alanlarının yukarıda belirtilen özelliklerine göre kalite olarak düşük olmasının nedenleri ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır. Çocuk oyun alanları her ne kadar kalite olarak düşük çıksa da, Üsküdar Belediyesi, Park ve Bahçeler Müdürlüğü'nün yeni oyun alanları yaratmak ve bu oyun alanlarını kısıtlı imkanları ölçüsünde donatmak, sürekli bakımını yapmak konusundaki gayretlerini göz ardı etmemek gerekir. Yapılan çalışmada, ilçedeki oyun alanlarının dağılımının homojen olmadığı görülmüştür. Merkez ve Ümraniye'ye yakın mahallelerde oyun alanı sayısı fazla iken, kuzey bölgelerinde yok denecek kadar azdır. Bunun nedeni, Park ve Bahçeler Müdürlüğü'ne göre, park düzenlemelerinde bir bütünlük olmayışıdır. Yani çocuk oyun alanları için ayrılan alanlar, planda etki alanı ve çevre özelliklerine bakılmaksızın belediyenin mülkiyetinde olan yeşil alanlardır. Daha sonra bu alanlar, imkanlar dahilinde genelde standart donatılar kullanılarak benzer şekillerde düzenlenirler.

Üsküdar'daki parkların ve çocuk oyun alanlarının bakımı, Park ve Bahçeler Müdürlüğü bünyesinde çalışan kişilerce yapılmaktadır. Bir kişi 5 parkın bakımını üstlenmiştir. Haftada bir parklar dolaşarak, bakımı ile ilgili denetimler yapılmaktadır. Oyun alanındaki donatıların bozuk olanları tespit edilip tamir edilmesi sağlanmaktadır. Fakat parkların bakımı ile ilgili işler yetersiz kalmaktadır. Bu hizmetin yetersiz kalmasının yanında çocuk oyun alanlarının en büyük sorunu halkın kullanımının da kötü olmasıdır. Kullanıcıların oyun elemanlarına zarar verici mantıkla yaklaşmamaları ve onları iyi kullanmasını bilmeleri gerekir. (Üsküdar İlçesi'ndeki çocuk oyun alanları örnek detay fotoğrafları EK C' de verilmiştir.)

4.4 Üsküdar İlçesi'nde Çocuk Oyun Alanları Kullanıcılarında Yapılan Sosyal Yapı Analizi

Hızlı büyüme süreci içindeki İstanbul kentinde, giderek kaybolan rekreasyon alanlarının bir parçası olan çocuk oyun alanlarının, kent planlama kriterleri temel çerçevesi içinde irdelenen, tasarım kriterlerine göre inceleyerek yeterliliklerini, kalitelerini ve kullanım özelliklerini ortaya koymak için Üsküdar İlçesi'ndeki çocuk oyun alanları incelenmiştir.

Çalışma yöntemi olarak aşağıdaki aşamaları içermektedir:

1. aşamada; konu ile ilgili literatür araştırması yapılmıştır.
2. aşamada; gözlem metoduyla, ilçedeki çocuk oyun alanlarının, % 98'inin donatı sayısı ve estetik durumu, sert zemin yeşil alan oranı, alansal büyüklüğü, konumu ve ulaşımı hakkındaki bilgiler toplanmış, mevcut her bir oyun alanının kalitesi ve oyun alanlarının yeterliliği hakkındaki bulgular tarafımdan elde edilmiştir.
3. aşamada; anket soru formları oluşturulmuştur. İlçedeki çocuk oyun alanlarının kullanımının ne şekilde olduğunun ve kullanıcıların oyun alanlarından beklentilerini saptamak amacıyla, çocuklarını oyun alanlarına getiren ebeveynlerle (100 adet) ve oyun alanı gerçek kullanıcıları olan çocuklarla (150 adet) anket yapılmıştır. Her iki grup için ayrı anket soru formları oluşturulmuştur.

Ebeveynlerle yapılan anketin içerdiği bölümler:

Bağımlı değişkenler;

- Çocuklarını oyun alanlarına getiren ebeveynlerin özelliklerinin saptanması. (Yaş, cinsiyet, sahip oldukları çocuk sayıları, eğitim, gelir, meslek durumları ve oturdukları konut tiplerine ilişkin özellikler)

Bağımsız değişkenler;

- Oyun alanı kullanım özelliklerine yönelik olarak, kullanım sıklıklarının belirlenmesi.
- Oyun alanında kalınan süre.
- Tercih nedenleri.
- Oyun alanının çevresel etmenler ve donatı özelliklerine göre güvenlik durumunun değerlendirilmesi.

- Çocuklarının en çok tercih ettiği oyun elemanı.
- Eksikliği duyulan donatılar ve mevcut donatıların yeterliliği.
- Bakım ve temizliğinin değerlendirilmesi.
- Çocukları için yapılmasını istedikleri oyun alanları, beklentileri.

Çocuklar (öğrenciler) ile yapılan anketin içerdiği bölümler:

Bağımlı değişkenler;

- Kullanıcı özelliklerinin saptanması. (Cinsiyet, yaş, ailelerin sosyal durumu, okul durumu, oturdukları mahallelere ilişkin özellikler)

Bağımsız değişkenler;

- Oyun alanlarına gitme sıklıkları.
- Tercih nedenleri.
- Oyun alanında kalınan süre.
- Oyun alanına kimlerle gittikleri ve kimlerle oynadıkları.
- Oyun alanlarındaki boş alan miktarlarının değerlendirilmesi.
- En çok sevdikleri oyun elemanlarının ve aktivitelerin belirlenmesi.
- Diğer oyun alanlarını kullanım sıklığının belirlenmesi.
- Çocukların oyun alanlarında eksikliğini duydukları, yapmak istedikleri aktiviteler.
- Tasarımını kendilerinin yapmaları halinde, yapacakları oyun alanı özellikleri, beklentiler.
- Hayallerindeki çocuk oyun alanı resimleri.

4. aşamada; anket sonuçları değerlendirilmiş, oyun alanları özelliklerinin belirlendiği gözlem metodu sonucunda elde edilen bulgularla bir araya getirilerek bir takım sonuçlara ulaşılmıştır. Anketlerin değerlendirmesi yapılırken, yukarıda sayılan özelliklerden ebeveynlerin ve çocukların özellikleri bağımlı değişken, diğer özellikler bağımsız değişken olarak alınmıştır. Verilerin gruplaması Microsoft Access programında yapılmıştır. Deneklerin verdikleri cevaplar, açık uçlu sorulara verilen cevapların benzer olanları gruplanarak kodlanmış, bilgisayara tüm sorular girilmiştir. Her iki grup için bağımlı değişkenler ve bağımsız değişkenler arasındaki ilişki, istatistiksel analiz programı olan SPSS (PC) paket programı ile kurulmuştur. Bunlara ilişkin tablolar, çapraz tablolar, grafikler Microsoft Excel programında oluşturulmuştur

4.4.1 Üsküdar'daki Çocuk Oyun Alanlarında Ebeveynlerle Yapılan Anketlerin Değerlendirilmesi

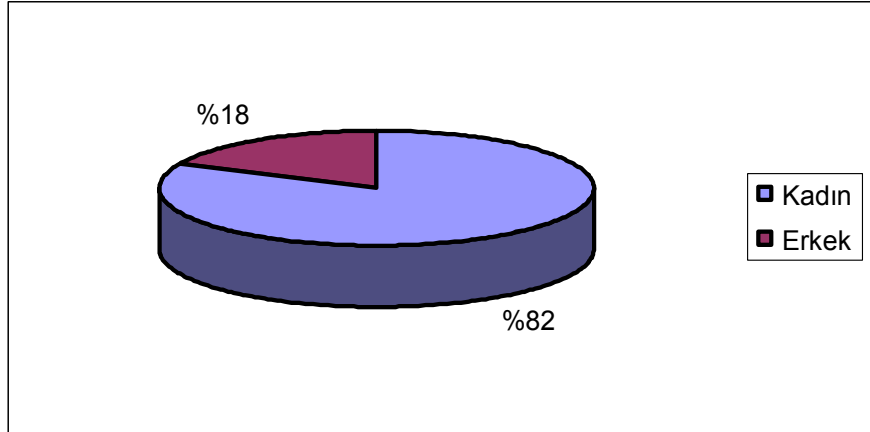
Üsküdar'daki çocuk oyun alanları ve bu oyun alanlarının kullanımı, kullanıcıların bu alanlara ilişkin görüşlerini almak üzere, Üsküdar İlçesi'nde, konum, alan, ulaşım, sahip olduğu oyun elemanları ve niteliklerine ilişkin farklı özellikteki çocuk oyun alanlarında ebeveynlere 100 adet anket uygulanmıştır.

Söz konusu olan çocuk ve oyun olduğu için ebeveynlerin fikirlerinin önemli olduğu kadar çocukların da düşüncelerinin önemli olması nedeniyle, Üsküdar Merkezde yer alan bir ilkokulda çeşitli yaş gruplarındaki çocuklara 150 adet anket uygulanmıştır.

İlk olarak ebeveynlerle yapılan anketler değerlendirilmiş ve aşağıdaki bulgular elde edilmiştir.

Tablo 4.3: Ankete katılan ebeveynlerin cinsiyet dağılımı

Cinsiyet	Sıklık	Yüzde (%)
Kadın	82	82
Erkek	18	18
Toplam	100	100

Şekil 4.16: Ankete katılan ebeveynlerin cinsiyet dağılımı

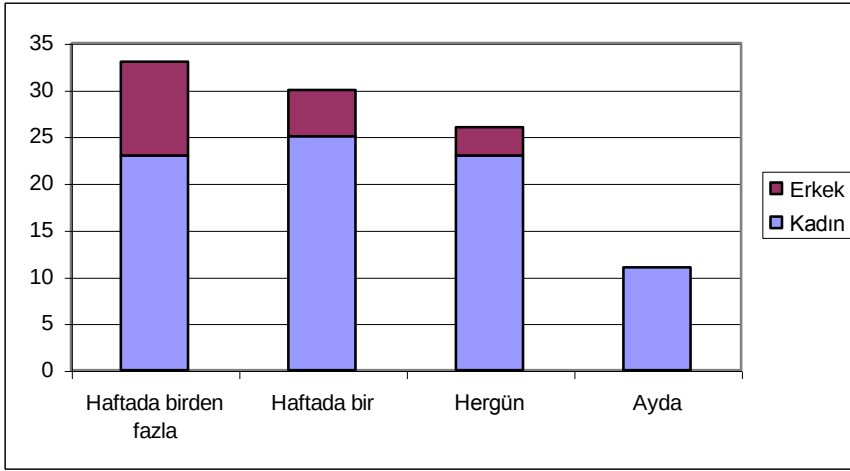
Üsküdar'daki çocuk oyun alanlarında yapılan ankete katılan ebeveynlerin % 81'i kadın, % 19'u erkektir.

Bu sonuca göre çocuklar, oyun alanlarına, % 82 lik bir oranla, anneleri tarafından getirilmektedir. Çocuk oyun alanlarına çocukların daha çok anneleriyle gelmesi, annelerin çoğunluğunun çalışmıyor olmasına bağlıdır.

Çocuk oyun alanı kullanımının, anne ebeveynler ve çocukları tarafından haftada bir, haftada birden fazla, her gün, ayda bir olmak üzere baba ebeveynlere göre yoğun bir şekilde olduğu görülmektedir. (Şekil 4.17)

Tablo 4.4: Cinsiyet ile çocuk oyun alanlarının kullanım sıklığının karşılaştırılması

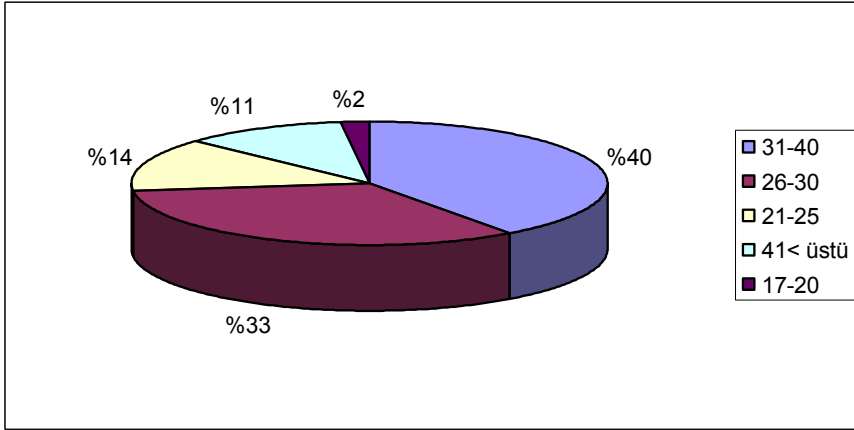
Kullanım Sıklığı	Cinsiyet		Toplam
	Kadın	Erkek	
Haftada birden fazla	23	10	33
Haftada bir	25	5	30
Her gün	23	3	26
Ayda	11	0	11
Toplam	82	18	100

Şekil 4.17: Cinsiyet ile çocuk oyun alanlarının kullanım sıklığının karşılaştırılması

Tablo 4.5: Ankete katılan ebeveynlerin yaş dağılımı

Yaş Aralığı	Sıklık	Yüzde (%)
31-40	40	40
26-30	33	33
21-25	14	14
41 üstü	11	11
17-20	2	2
Toplam	100	100

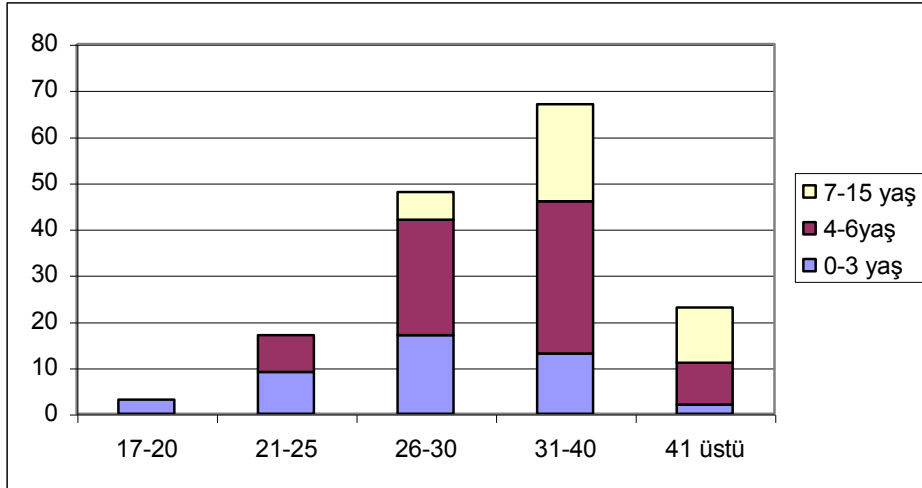
Şekil 4.18: Ankete katılan ebeveynlerin yaş dağılımı

Ankete katılan ebeveynlerin yaş dağılımına bakıldığında, 31-40 yaş grubunun % 40'lık bir oran ile en büyük grubu oluşturduğu, 26-30 yaş grubunun %30'luk bir oran ile ikinci sırada yer aldığı, 21-25 yaş grubunun % 14'lük bir oranla üçüncü sırada yer aldığı, 41 yaş ve üstünde olan ebeveynlerin % 11'lik bir oranla dördüncü sırada yer aldığı ve 17-20 yaş grubunun ise % 2'lik bir oranla son sırada yer aldığı görülmektedir.

Çocuk oyun alanı kullanımı, 4-6 yaş grubuna giren çocuklar tarafından yoğun şekilde olmaktadır. Ankete katılan 31-40 yaş grubundaki ebeveynler, daha çok 4-6 yaş grubundaki çocuklara sahip olduğu için çocuk oyun alanlarını diğer gruptaki ebeveynlere göre daha yoğun kullanmaktadırlar. Buna bağlı olarak oyun alanı kullanımı diğer yaş grubundaki ebeveynlerin sahip oldukları çocuk sayısı ve çocukların yaş gruplarına göre değişmektedir. Çocuk oyun alanlarını, 26-30 yaş grubundaki ebeveynler de genelde 4-6 yaş grubundaki çocuklara sahip oldukları için ikinci sırada kullanmaktadırlar. 41 yaş üstü ve 21-25, 17-20 yaşlarındaki ebeveynler, oyun çağında daha az sayıda çocuğa sahip oldukları için daha az kullanmaktadırlar. (Tablo 4.6-Şekil 4.19)

Tablo 4.6: Ebeveyn yaş grupları ile çocuk yaş gruplarının karşılaştırılması

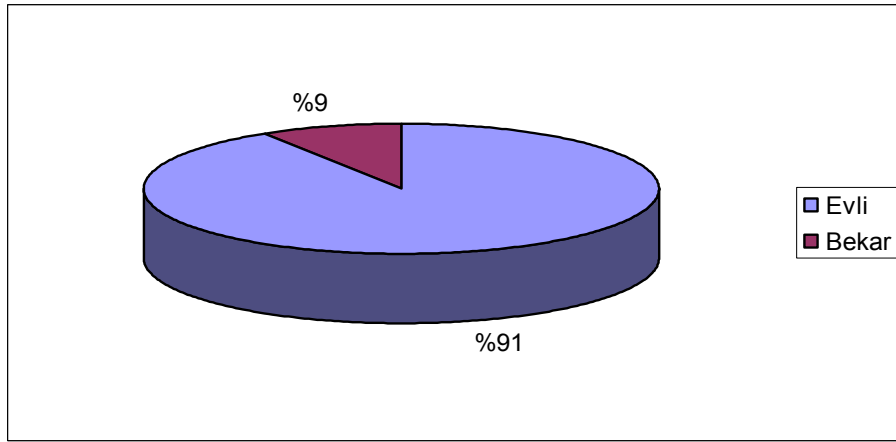
Ebeveyn Yaş Grupları	Çocuk Yaş Grupları			Toplam
	0-3 yaş	4-6yaş	7-15 yaş ve üstü	
17-20	3	0	0	3
21-25	9	8	0	17
26-30	17	25	6	48
31-40	13	33	21	67
41 üstü	2	9	12	23
Toplam	41	75	32	158

Şekil 4.19: Ebeveyn yaş grupları ile çocuk yaş gruplarının karşılaştırılması

Tablo 4.7: Ankete katılan kişilerin medeni durumları

Medeni Durum	Sıklık	Yüzde (%)
Evli	91	91
Bekar	9	9
Toplam	100	100

Şekil 4.20: Ankete katılan kişilerin medeni durumları

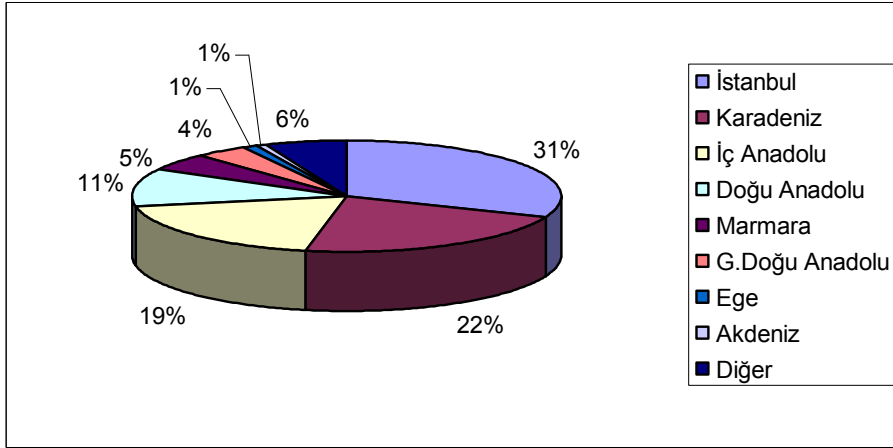
Ankete katılan ebeveynlerin %91'nin evli oldukları, %9'unun bekar olduğu görülmektedir. Bekar olarak görülen dilimde yer alan ebeveynler, çocuk oyun alanına yeğenini ya da arkadaşının çocuğunu getiren kişilerdir. Ebeveynler çocuk oyun alanlarına, çocuklarını genellikle kendileri getirmektedir.

Tablo 4.8: Ankete katılan ebeveynlerin doğum yerinin illere göre dağılımı

Doğum yeri	Sıklık	Yüzde (%)
İstanbul	31	31
Rize	5	5
Trabzon	5	5
Ordu	4	4
Tokat	2	2
Giresun	1	1
Kastamonu	1	1
Samsun	1	1
Sinop	1	1
Zonguldak	1	1
Karabük	1	1
Sivas	5	5
Çorum	4	4
Ankara	3	3
Eskişehir	2	2
Yozgat	2	2
Konya	2	2
Nevşehir	1	1
Adıyaman	3	3
Elazığ	2	2
Erzurum	2	2
Erzincan	1	1
Ağrı	1	1
Bitlis	1	1
Van	1	1
Bursa	2	2
Balıkesir	1	1
Kırklareli	1	1
Yalova	1	1
Diyarbakır	2	2
Mardin	1	1
Ş.Urfa	1	1
İzmir	1	1
Adana	1	1
Bulgaristan	4	4
Romanya	1	1
Makedonya	1	1
Toplam	100	100

Tablo 4.9: Ankete katılan ebeveynlerin doğum yerinin bölgelere göre dağılımı

Bölgeler	Sıklık	Yüzde (%)
İstanbul	31	31
Karadeniz	22	22
İç Anadolu	19	19
Doğu Anadolu	11	11
Marmara	5	5
G.Doğu Anadolu	4	4
Ege	1	1
Akdeniz	1	1
Diğer	6	6
Toplam	100	100

Şekil 4.21: Ankete katılan ebeveynlerin doğum yerinin bölgelere göre dağılımı

Üsküdar'da, çocuk oyun alanlarına çocuklarını getiren ebeveyn kullanıcıların % 31'i İstanbul doğumludur. İkinci sırada % 22'si Karadeniz Bölgesi, çoğunluğunu Trabzon, Rize, Ordu ili doğumlular oluşturmakta, üçüncü sırada % 19'u İç Anadolu Bölgesi, çoğunluğunu Sivas, Çorum, Ankara ili doğumlular oluşturmakta, dördüncü sırada % 11'i Doğu Anadolu Bölgesi, çoğunluğunu Adıyaman, Elazığ doğumlular oluşturmaktadır. Bu bölgeleri % 5'lik bir oranla Marmara Bölgesi ve % 4'lük bir oranla Güney Doğu Anadolu Bölgesi izlemekte, %1'lik oranlarla Ege ve Akdeniz Bölgesi doğumlular son sırayı oluşturmaktadır. % 6'lık bir oranı da Romanya, Bulgaristan ve Makedonya doğumlu ebeveynler oluşturmaktadır.

Çocuk oyun alanları, birinci sırada doğma büyüme İstanbullu olan ebeveynler ve onların çocukları tarafından sık kullanılmaktadır. Üsküdar'daki çocuk oyun alanlarının kullanımı ilçenin diğer bölgelerden aldığı göç oranına göre değişmektedir.

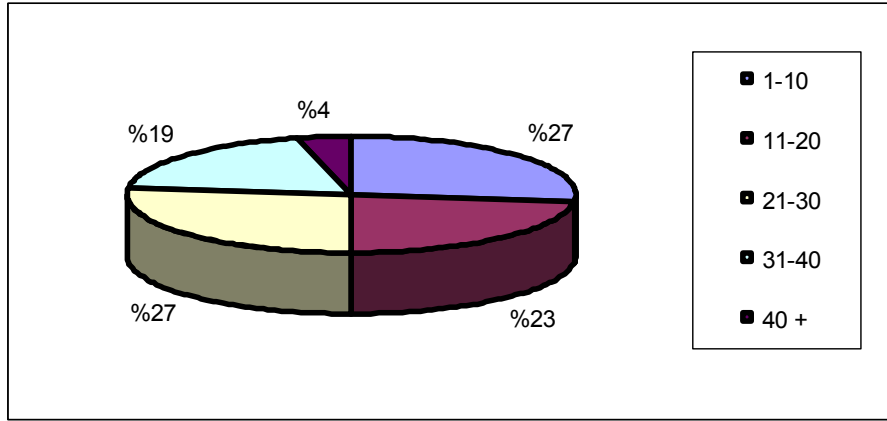
İlçe Karadeniz Bölgesi'nden daha çok göç aldığı için, çocuk oyun alanlarına gelen Karadenizli ebeveynler ikinci sırada yer almaktadır. Bunu üçüncü sırada,İç

Anadolulu ebeveynler izlemekte, Doğu Anadolu, Marmaralı, Güneydoğu Anadolu ebeveynler sırasıyla az oranda yer almaktadır.

Dikkat çekici bir sonuç Ege ve Akdeniz Bölgesi ebeveynlerin %1 gibi bir oranla çocuk oyun alanına gelmesidir. Bunun nedeni bu bölgelerdeki insanlar için Üsküdar'ın bir çekim bölgesi olmaması, genel olarak bu bölge insanların İstanbul'a diğer bölgelere göre daha az oranda göç etmesidir.

Tablo 4.10: Ankete katılan ebeveynlerin İstanbul'da oturma süreleri

Yıl	Sıklık	Yüzde (%)
1-10	27	27
11-20	23	23
21-30	27	27
31-40	19	19
41'üstü	4	4
Toplam	100	100

Şekil 4.22: Ankete katılan ebeveynlerin İstanbul'da oturma süreleri

Üsküdar İlçesi'ndeki çocuk oyun alanlarının kullanımı, % 27'lik bir oran ile 1-10 yıldır ve 21-30 yıldır İstanbul'da oturan ebeveynler tarafından ilk sırada yer almaktadır. İkinci sırada %23'lük bir oran ile 11-20 yıldır, üçüncü sırada % 19'luk bir oran ile 31-40 yıldır İstanbul'da oturan ebeveynlerin oyun alanını kullandıkları görülür. Çocuk oyun alanları, 41 ve daha fazla yıldır İstanbul'da oturan ebeveynler tarafından % 4'lük bir oran ile en az kullanılmaktadır.

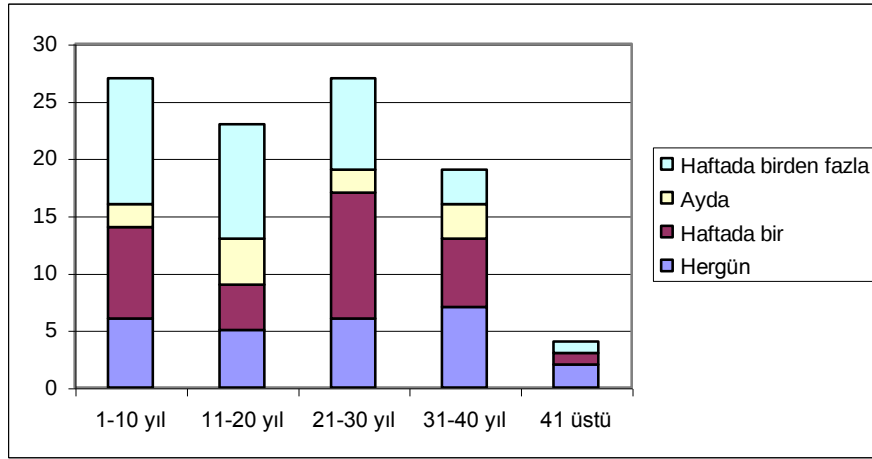
Çocuk oyun alanlarının kullanım sıklığı büyükten küçüğe, haftada birden fazla, haftada bir, her gün ve ayda bir olarak değişmektedir.

Oyun alanları, haftada birden fazla sıklıkla, en fazla 1-10 yıldır İstanbul'da oturan ebeveynler tarafından, haftada bir sıklıkla, en fazla 21-30 yıldır İstanbul'da oturan

ebeveynler tarafından, her gün sıklıkla, en fazla 31-40 yıldır İstanbul'da yaşayan ebeveynler tarafından kullanılmaktadır. (Şekil 4.23)

Tablo 4.11: Ankete katılan ebeveynlerin İstanbul'da oturma süreleri ile çocuk oyun alanını kullanım sıklığının karşılaştırılması

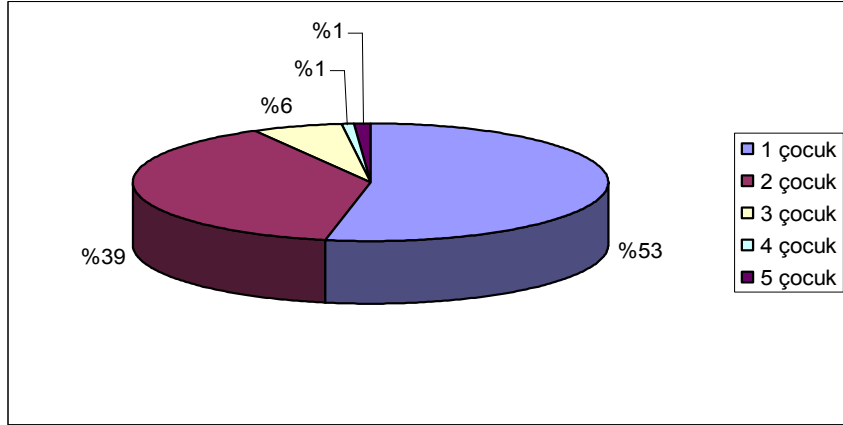
Ebeveynlerin Oyun Alanını Kullanım Sıklığı	Ankete Katılan Ebeveynlerin İstanbul'da Oturma Süreleri					Toplam
	1-10 yıl	11-20 yıl	21-30 yıl	31-40 yıl	41 üstü	
Her gün	6	5	6	7	2	26
Haftada bir	8	4	11	6	1	30
Ayda	2	4	2	3		11
Haftada birden fazla	11	10	8	3	1	33
Toplam	27	23	27	19	4	100

Şekil 4.23: Ankete katılan ebeveynlerin İstanbul'da oturma süreleri ile çocuk oyun alanını kullanım sıklığının karşılaştırılması

Tablo 4.12: Ankete katılan ebeveynlerin sahip oldukları çocuk sayısı

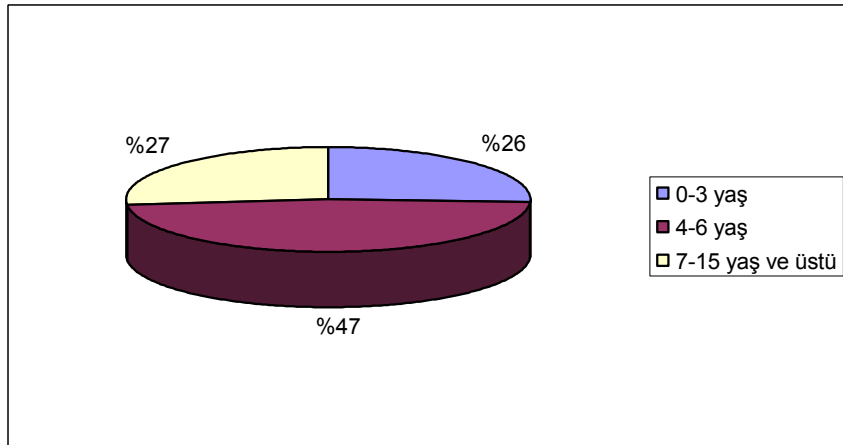
Çocuk Sayısı	Sıklık	Yüzde (%)
1 çocuk	53	53
2 çocuk	39	39
3 çocuk	6	6
4 çocuk	1	1
5 çocuk	1	1
Toplam	100	100

Şekil 4.24: Ankete katılan ebeveynlerin sahip oldukları çocuk sayısı

Tablo 4.13: Ankete katılan ebeveynlerin çocuklarının yaş gruplarına göre dağılımı

Yaş Grupları	Sıklık	Yüzde(%)
0-3 yaş	41	26
4-6 yaş	75	47
7-15 yaş ve üstü	42	27
Toplam	158	100

Şekil 4.25: Ankete katılan ebeveynlerin çocuklarının yaş gruplarına göre dağılımı

Üsküdar'daki çocuk oyun alanları, % 53'lük bir oranla, 1 çocuklu ebeveynler tarafından yoğun kullanılmaktadır., % 39'luk bir oranla 2 çocuklu ebeveynler tarafından, % 6'lık bir oranla 3 çocuklu ebeveynler tarafından, % 1'lik bir oranla 4 ve 5 çocuklu ebeveynler tarafından kullanılmaktadır.

100 ebeveynle yapılan anket uygulaması sonucunda, ebeveynlerin toplam 158 çocuğa sahip olduğu görülmüştür. Sahip olunan bu 158 çocuğun, % 47'sini 4-6 yaş grubundaki çocuklar, % 27 sini 7-15 yaş ve % 26'sını 0-3 yaş grubundaki çocuklar oluşturmaktadır. Dolayısıyla çocuk oyun alanı kullanımı, 4-6 yaşlarında çocukları

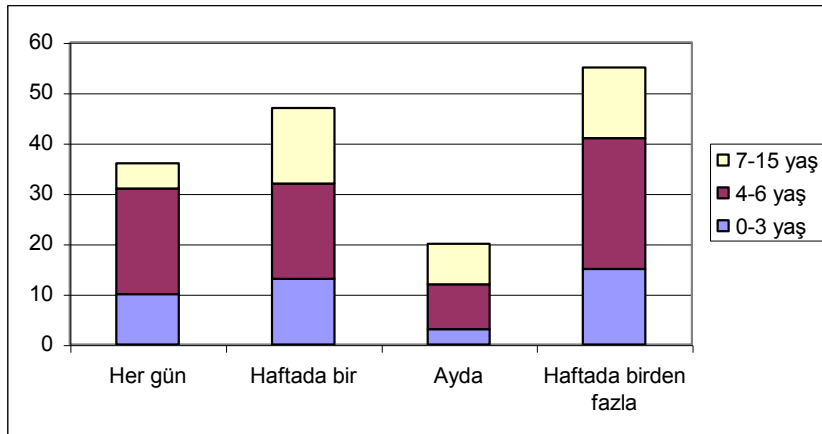
olan ebeveynler tarafından daha fazla olmaktadır. İkinci sırada 7-15 yaşlarında çocukları olanların kullanımı, 0-3 yaşlarında çocukları olanlar ise üçüncü sırada yer almaktadır. Bu oranlar, çocuk oyun alanlarının en çok okul öncesi yaşlarında kullanıldığı sonucunu verir. (Tablo 4.14)

Ebeveynlerin çocuk oyun alanı kullanımı en fazla, haftada birden fazla sıklıkla olmaktadır. Bu kullanım 4-6 yaşlarında çocukları olan ebeveynlerce en fazla orandadır. Yine bu yaş grubunda çocuklara sahip olan ebeveynler tarafından, çocuk oyun alanları her gün ve haftada bir sıklıkla en fazla oranda kullanılmaktadır. İkinci sırada, oyun alanı kullanımı, 7-15 yaşlarında çocukları olan ebeveynler tarafından, sırasıyla haftada bir, haftada birden fazla, ayda ve her gün sıklıklarıyla olmaktadır. Bunu üçüncü olarak 0-3 yaşlarında çocukları olan ebeveynlerin kullanımı izlemektedir. Bu grupta çocukları olan ebeveynler oyun alanlarına en çok haftada birden fazla sıklıkla gelmektedir. (Şekil.4.26)

Okul çağındaki çocukların oyun alanı kullanım sıklığının az olmasının nedeni çocuk oyun alanlarının bu grup çocukların oynayabileceği donatıları içermemesidir. Oyun alanlarında yer alan donatılar daha çok küçük çocuklara hitap etmektedir. Ayrıca oyun alanları alan olarak yetersizdir. Donatılar yerleştirildikten sonra kalan açık alanlar çocukların koşup oynayabileceği kadar geniş değildir.

Tablo 4.14: Ebeveynlerin çocuk oyun alanı kullanım sıklığı ile çocuk yaş gruplarının karşılaştırılması

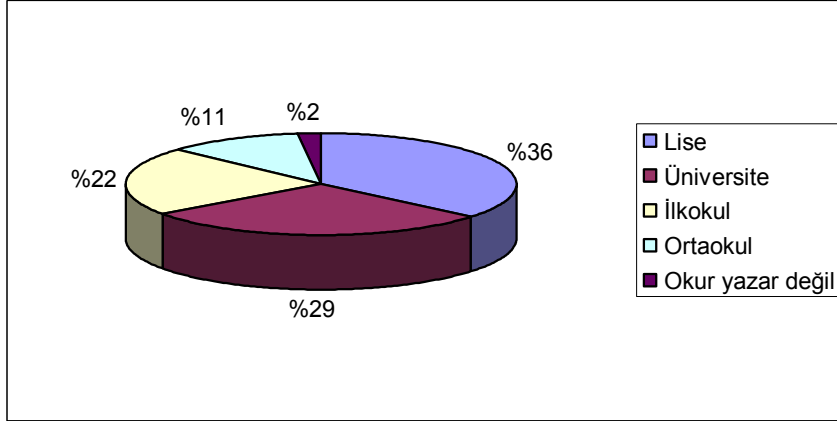
Ebeveynlerin Çocuk Oyun Alanını Kullanım Sıklığı	Çocukların Yaş Grupları			
	0-3 yaş	4-6 yaş	7-15 yaş	Toplam
Her gün	10	21	5	36
Haftada bir	13	19	15	47
Ayda	3	9	8	20
Haftada birden fazla	15	26	14	55
Toplam	41	75	42	158

Şekil 4.26: Ebeveynlerin çocuk oyun alanı kullanım sıklığı ile çocuk yaş gruplarının karşılaştırılması

Tablo 4.15: Ankete katılan ebeveynlerin eğitim durumları

Eğitim durumu	Sıklık	Yüzde (%)
Lise	36	36
Üniversite	29	29
İlkokul	22	22
Ortaokul	11	11
Okur yazar değil	2	2
Toplam	100	100

Şekil 4.27: Ankete katılan ebeveynlerin eğitim durumları

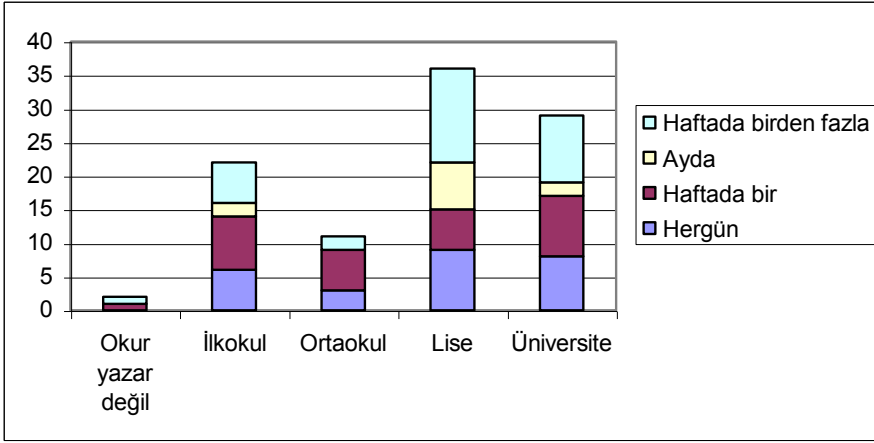
Ebeveynlerin eğitim durumu ile, çocuk oyun alanlarına çocuklarını getirmeleri yakından ilgilidir. Oyun alanlarına çocuklarını getiren ebeveynlerin %36'sını lise mezunları oluşturmakta, ikinci olarak, %29'unu üniversite mezunları oluşturmakta, üçüncü olarak, % 22'sini ilkokul mezunları oluşturmaktadır. Bunları %11'lik oranla ortaokul mezunları, %2'lik az bir oran ile hiç okuryazar olmayanlar izlemektedir.

Bu sonuçlara göre, çocuk oyun alanı kullanımı % 65 gibi büyük bir oranla eğitim seviyesi iyi olan ebeveynler ve onların çocukları tarafından daha yoğun olmaktadır.

Ebeveynlerin çocuklarını oyun alanına getirme sıklığına bakıldığında toplamda, haftada birden fazla, haftada bir ve her gün olan kullanım sıklıkları yaklaşık birbirine eşittir. Lise mezunu ebeveynlerin en fazla oranda, haftada birden fazla sıklıkla oyun alanına geldikleri görülmektedir. Bunu üniversite mezunları ve ilkokul mezunları olanlar izlemektedir. Çocuklarını en fazla haftada bir sıklıkla oyun alanına götüren ebeveynler üniversite mezunudur. (Tablo 4.16- Şekil 4.28)

Tablo 4.16: Ankete katılan ebeveynlerin eğitim durumları ile çocuklarını oyun alanına getirme sıklığının karşılaştırılması

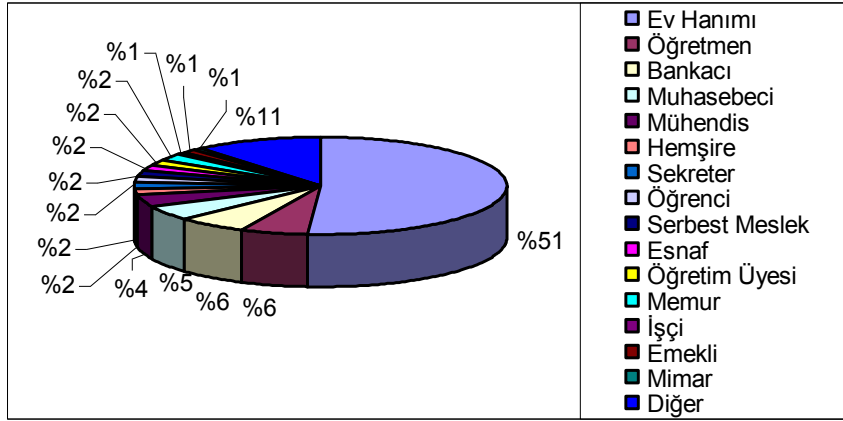
Ebeveynlerin Çocuklarını Oyun Alanına Getirme Sıklığı	Ebeveynlerin Eğitim Durumu					Toplam
	Okur yazar değil	İlkokul	Ortaokul	Lise	Üniversite	
Her gün	0	6	3	9	8	26
Haftada bir	1	8	6	6	9	30
Ayda	0	2	0	7	2	11
Haftada birden fazla	1	6	2	14	10	33
Toplam	2	22	11	36	29	100

Şekil 4.28: Ankete katılan ebeveynlerin eğitim durumları ile çocuklarını oyun alanına getirme sıklığının karşılaştırılması

Tablo 4.17: Ankete katılan ebeveynlerin meslek durumları

Meslekler	Sıklık	Yüzde(%)
Ev Hanımı	51	51
Öğretmen	6	6
Bankacı	6	6
Muhasebeci	5	5
Mühendis	4	4
Hemşire	2	2
Sekreter	2	2
Öğrenci	2	2
Serbest Meslek	2	2
Esnaf	2	2
Öğretim Üyesi	2	2
Memur	2	2
İşçi	1	1
Emekli	1	1
Mimar	1	1
Diğer	11	11
Toplam	100	100

Şekil 4.29: Ankete katılan ebeveynlerin meslek durumları

Tablo 4.18: Ankete katılan ebeveynlerin diğer meslek durumları

Meslekler	Sıklık	Yüzde (%)
Polis Memuru	1	1
Avukat	1	1
Eczacı	1	1
Yönetici	1	1
Turizmci	1	1
Brokar	1	1
Kuaför	1	1
Makine Nakış Öğretmeni	1	1
Diş Hekimi	1	1
Makinist	1	1
Sigortacı	1	1
Toplam	11	11

Çocuk oyun alanına gelen ebeveynlerin meslek durumuna bakıldığında, ilk sırayı %51'lik bir oranla ev hanımları oluşturmaktadır. İkinci olarak, %6'lık oranlarla öğretmen ve bankacılar, üçüncü olarak, % 5'lik oranla muhasebeciler gelmektedir. % 4'lük oranla mühendisler dördüncü sırayı almaktadır. Bunları %2'lik oranlarla, hemşire, sekreter, öğrenci, serbest meslek sahipleri, esnaf, öğretim üyesi ve memurlar izlemektedir. % 1'lik oranlarla, memur, işçi, emekli, mimar olanlar son sıralarda yer almaktadır. (Şekil 4.29). % 11 içinde yer alan diğer mesleklerin dağılımı da Tablo 4.18'de görüldüğü gibidir.

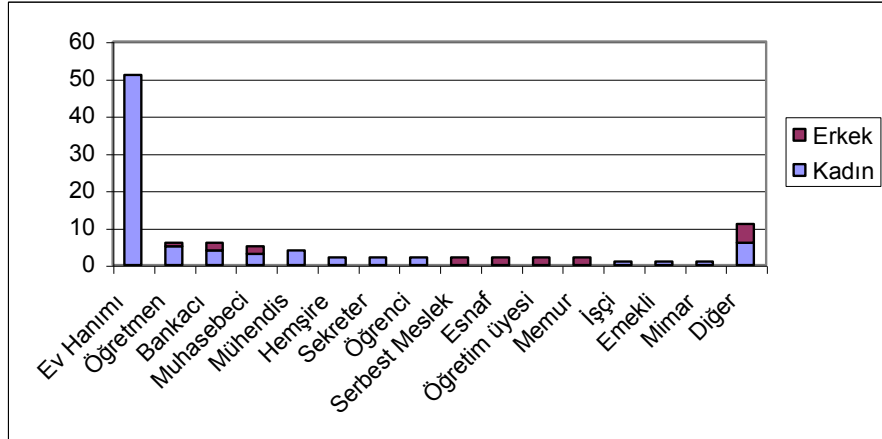
Çocuk oyun alanı kullanımı, ev hanımları tarafından yoğun bir şekilde olmaktadır. Dolayısıyla oyun alanları çocuklarıyla beraber en çok kadınların kullandığı alanlardır.

Öğretmen, bankacı, muhasebeci, mühendis, hemşire, sekreter gibi mesleklerin de çoğunluğunu kadınlar oluşturmaktadır.

Oyun alanına gelen erkek ebeveynlerin ise, esnaf, öğretim üyesi, memur, işçi gibi mesleklerinde yoğunlaştıkları görülmektedir. (Şekil 4.30).

Tablo 4.19: Cinsiyet ile ebeveynlerin meslek durumlarının karşılaştırılması

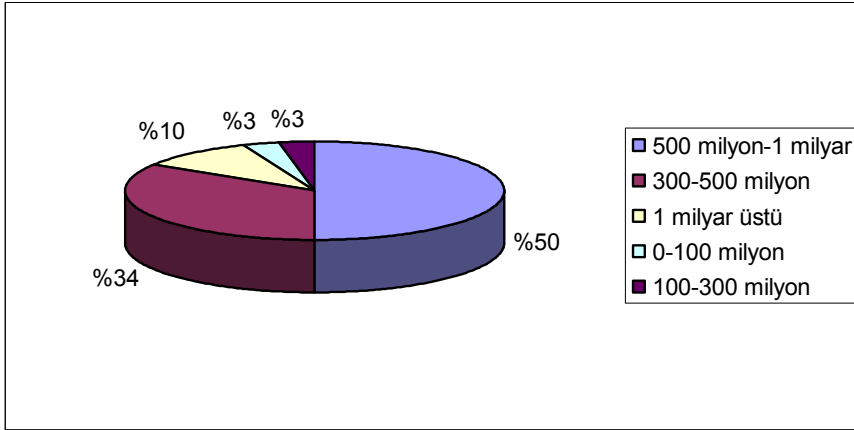
Ebeveynlerin Meslek Durumları	Ebeveynlerin Cinsiyet Durumu		Toplam
	Kadın	Erkek	
Ev Hanımı	51	0	51
Öğretmen	5	1	6
Bankacı	4	2	6
Muhasebeci	3	2	5
Mühendis	4	0	4
Hemşire	2	0	2
Sekreter	2	0	2
Öğrenci	2	0	2
Serbest Meslek	0	2	2
Esnaf	0	2	2
Öğretim üyesi	0	2	2
Memur	0	2	2
İşçi	1	0	1
Emekli	1	0	1
Mimar	1	0	1
Diğer	6	5	11
Toplam	82	18	100

Şekil 4.30: Cinsiyet ile ebeveynlerin meslek durumlarının karşılaştırılması

Tablo 4.20: Ankete katılan ebeveynlerin gelir durumları

Gelir Durumu	Sıklık	Yüzde (%)
500 milyon-1 milyar	50	50
300-500 milyon	34	34
1 milyar üstü	10	10
0-100 milyon	3	3
100-300 milyon	3	3
Toplam	100	100

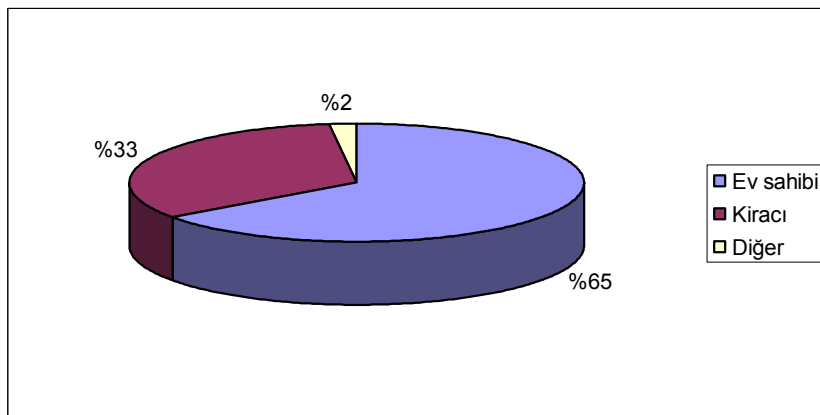
Şekil 4.31: Ankete katılan ebeveynlerin gelir durumları

Çocuk oyun alanlarını kullanan ebeveynlerin % 50'si 500 milyon ve 1 milyar arası gelir grubunda, % 34'ü 300-500 milyon gelir grubunda, % 10'u 1milyar ve üstü gelir grubunda, % 3'ü ise 100-300 milyon ve 0-100 milyon gelir grubunda yer almaktadır.

Bu sonuçlara göre çocuklarını oyun alanına getiren ebeveynlerin orta ve ortanın üstü gelir grubunda oldukları görülmüştür. Oyun alanı kullanım sıklığı, ebeveynlerin gelir durumunun iyi olması durumuna göre artış göstermektedir. Düşük gelirli ailelerin, oyun alanlarını çok az oranda kullandıkları görülmektedir.

Tablo 4.21: Ankete katılan ebeveynlerin konut sahipliği

Konut sahipliği	Sıklık	Yüzde (%)
Ev sahibi	65	65
Kiracı	33	33
Diğer	2	2
Toplam	100	100

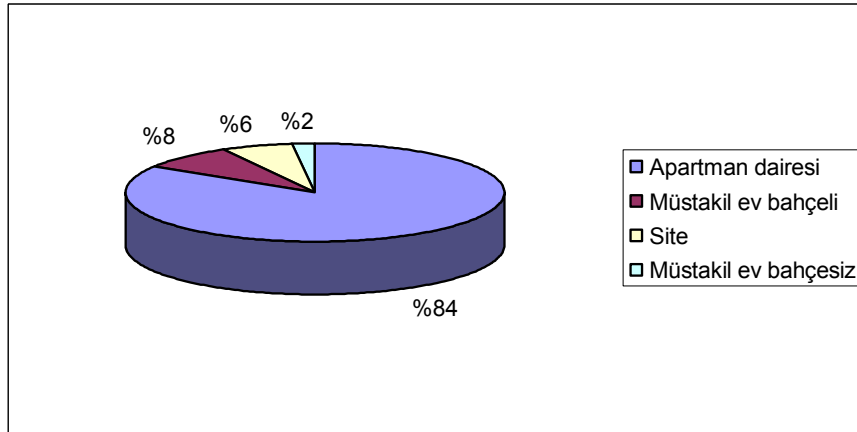
Şekil 4.32: Ankete katılan ebeveynlerin konut sahipliği

Kullanıcıların konut sahipliğine bakıldığında, % 65' nin ev sahibi olduğu, % 33'ünün kiracı, % 2'sinin diğer (lojman) olduğu görülmektedir. Kullanıcıların büyük bir çoğunluğu ev sahibi olan ebeveynler oluşturmaktadır. Ebeveynlerin çoğunun gelir durumları iyi olduğu için buna paralel olarak büyük bir kısmı da ev sahibidir.

Sonuç olarak yukarıda ulaştığımız bulguyu tekrar elde etmiş oluyoruz. Ebeveynlerin çocuk oyun alanlarına çocuklarını getirme sıklığı, gelir durumunun iyi olmasına göre artmaktadır.

Tablo 4.22: Ankete katılan ebeveynlerin oturdukları konut tipleri

Konut Tipi	Sıklık	Yüzde (%)
Apartman dairesi	84	84
Müstakil ev bahçeli	8	8
Site	6	6
Müstakil ev bahçesiz	2	2
Toplam	100	100

Şekil 4.33: Ankete katılan ebeveynlerin oturdukları konut tipleri

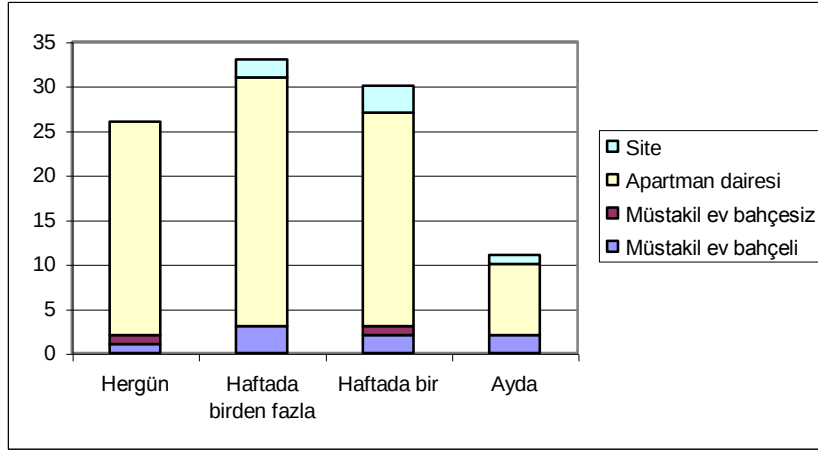
Çocuk oyun alanlarına gelen ebeveynlerin büyük bir çoğunluğunun, %84'lük bir oranla, oturduğu konut tipi apartman dairesidir. Bunu % 8'lik bir oranla, bahçeli müstakil evde oturanlar, %6'lık bir oranla sitelerde oturanlar %2'lik bir oranla, bahçesiz müstakil ev tipinde oturanlar izlemektedir.

İstanbul'da yaşayan insanların büyük çoğunluğu apartman dairesinde oturdukları için oyun alanına gelenlerin çoğunluğunu da apartman dairesinde oturanlar oluşturmaktadır. Konutlarda insanların yaşama alanları bile kısıtlı olduğu için çocuklara oynamak için alan yoktur. O yüzden çocuk oyun alanları ilk tercih edilen alanlardır.

Apartman dairelerinde yaşayan ebeveynler çocuklarını en fazla oranda, haftada birden fazla sıklıkla oyun alanlarına getirmektedir. Bunu eşit oranlı olarak her gün ve haftada bir kullanım sıklıkları izlemektedir. Diğer konut tiplerinde oturanların kullanım sıklığı da az oranlı olarak değişim göstermektedir. (Şekil 4.34)

Tablo 4.23: Ankete katılan ebeveynlerin oturdukları konut tipleri ile çocuklarını oyun alanına getirme sıklığının karşılaştırılması

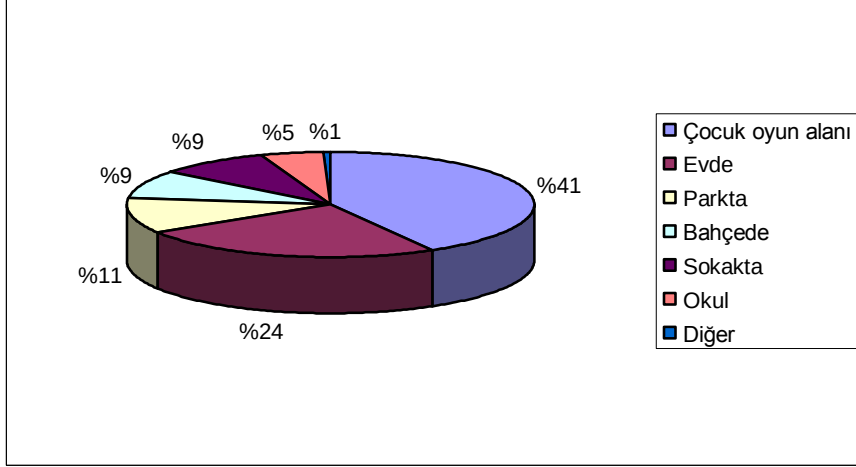
Ebeveynlerin Çocuklarını Oyun Alanına Getirme Sıklıkları	Ebeveynlerin Oturdukları Konut Tipleri				Toplam
	Müstakil Ev Bahçeli	Müstakil Ev Bahçesiz	Apartman Dairesi	Site	
Her gün	1	1	24	0	26
Haftada birden fazla	3	0	28	2	33
Haftada bir	2	1	24	3	30
Ayda	2	0	8	1	11
Toplam	8	2	84	6	100

Şekil 4.34: Ankete katılan ebeveynlerin oturdukları konut tipleri ile çocuklarını oyun alanına getirme sıklığının karşılaştırılması

Tablo 4.24: Ankete katılan ebeveynlerin çocuklarının genellikle oynadıkları yerler

Çocukların Genellikle Oynadığı Yerler	Sıklık	Yüzde (%)
Çocuk oyun alanı	81	41
Evde	48	24
Parkta	21	11
Bahçede	17	9
Sokakta	17	9
Okul	10	5
Diğer	1	1
Toplam	195	100

Şekil 4.35: Ankete katılan ebeveynlerin çocuklarının genellikle oynadıkları yerler

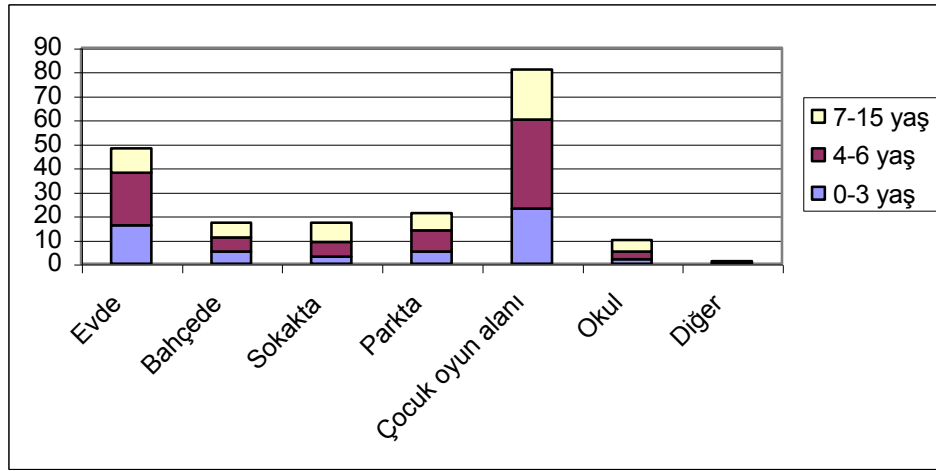
Üsküdar'daki oyun alanlarındaki çocukların % 41'i çocuk oyun alanlarında, % 24'ü evlerinde, %11'i parklarda, % 9'u bahçelerde, %9'u sokakta, %5'i de okullarında oynamaktadır. Bu sonuçlara göre çocuk oyun alanlarının yoğun bir şekilde kullanıldığı görülmektedir.

Çocuk oyun alanlarında oynayan çocukların çoğunluğunu 4-6 yaş grubundaki çocuklar oluşturmakta, 0-3 yaşındaki çocuklar ikinci sırayı oluşturmaktadır. 7-15 yaş grubundakiler de üçüncü sırayı oluşturmaktadır. Evde oynayan çocukların çoğunluğu da 4-6 yaş grubundaki çocuklardır. 0-3 yaş grubundaki çocuklar ikinci sırayı, 7-15 yaş grubundaki çocuklar da üçüncü sırayı oluşturmaktadır. Parkta oynayan çocukların yaş gruplarına göre sıralanışı, büyükten küçüğe, 4-6, 7-15, 0-3 yaş grubu olarak yer alır. Sokakta oynayan çocukların yaş grupları sıralanışına bakıldığında sıralamada bir farklılık görülür. Sokakta oynayan çocukların yine 7-15 yaş grubunun birinci sırada olduğu, ikinci sırayı 4-6 yaş grubunun, üçüncü sırayı da 0-3 yaş grubundakilerin oluşturduğu görülmektedir.

Sonuç olarak çocuk oyun alanlarında en çok okul öncesi çocukların oynadığı, sokaklarda oynayan çocukların yaşlarının büyük olduğu bulgusu elde edilmiştir. (Şekil 4.36)

Tablo 4.25: Ankete katılan ebeveynlerin çocuklarının yaş grupları ve çocukların genellikle oynadıkları yerlerin karşılaştırılması

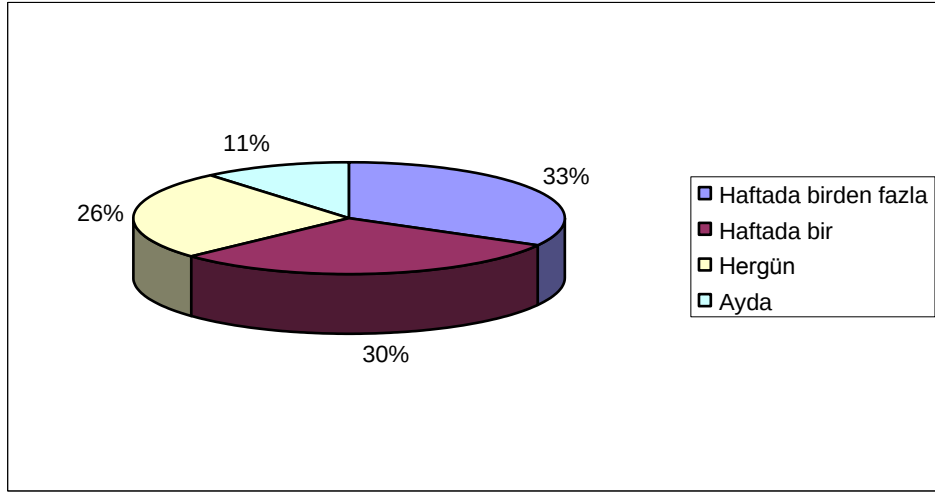
Çocukların Genellikle Oynadıkları Yerler	Çocukların Yaş Grupları			Toplam
	0-3 yaş	4-6 yaş	7-15 yaş	
Evde	16	22	10	48
Bahçede	5	6	6	17
Sokakta	3	6	8	17
Parkta	5	9	7	21
Çocuk oyun alanı	23	37	21	81
Okul	2	3	5	10
Diğer	0	1	0	1
Toplam	54	84	57	195

Şekil 4.36: Ankete katılan ebeveynlerin çocuklarının yaş grupları ve çocukların genellikle oynadıkları yerlerin karşılaştırılması

Tablo 4.26: Ankete katılan ebeveynlerin çocuklarını oyun alanlarına getirme sıklığı

Çocukları Oyun Alanına Getirme Sıklığı	Sıklık	Yüzde (%)
Haftada birden fazla	33	33
Haftada bir	30	30
Her gün	26	26
Ayda	11	11
Toplam	100	100

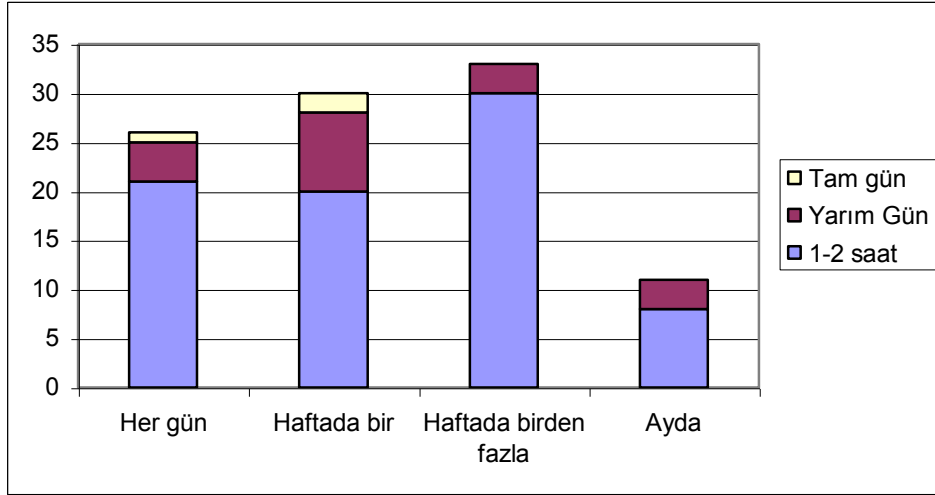
Şekil 4.37: Ankete katılan ebeveynlerin çocuklarını oyun alanlarına getirme sıklığı

Ebeveynlerin %33'ü haftada birden fazla sıklıkla, %30'u haftada bir sıklıkla, % 26'sı her gün, %11'i de ayda bir sıklıkla çocuklarını oyun alanlarına getirmektedir.

Çocuklarını çocuk oyun alanına haftada birden fazla sıklıkla getiren ebeveynlerin büyük bir bölümü oyun alanında 1-2 saat vakit geçirirler, çok az bir kısmı da yarım gün vakit geçirirler. Haftada bir sıklıkla oyun alanına çocuklarını getiren ebeveynler, büyük çoğunlukla 1-2 saat oyun alanında kalır. Bu sıklıkla gelenlerin haftada birden fazla gelenlere göre daha fazla oranda yarım günlerini oyun alanında geçirdikleri görülmektedir. Oyun alanına haftada bir gelen ebeveynlerin çok azı da yarım günlerini oyun alanında geçirir. Her gün oyun alanına çocuklarını getiren ebeveynlerin çoğu oyun alanında 1-2 saat vakit geçirirler, çok az kısmı da yarım gün ve tam günlerini oyun alanında geçirirler. Ayda bir gelenler de 1-2 saat ve yarım gün olarak oyun alanında vakit geçirirler. (Şekil 4.38)

Tablo 4.27: Ankete katılan ebeveynlerin çocuklarını oyun alanına getirme sıklığı ile oyun alanında kaldıkları sürenin karşılaştırılması

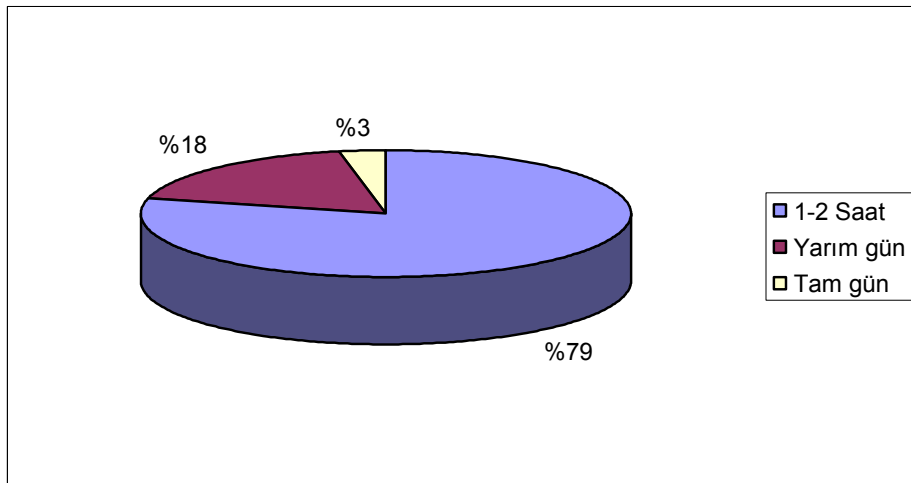
Çocuklarını Oyun Alanına Getirme Sıklığı	Oyun Alanlarında Kalma Süresi			Toplam
	1-2 saat	Yarım Gün	Tam gün	
Her gün	21	4	1	26
Haftada bir	20	8	2	30
Haftada birden fazla	30	3	0	33
Ayda	8	3	0	11
Toplam	79	18	3	100

Şekil 4.38: Ankete Katılan ebeveynlerin çocuklarını oyun alanına getirme sıklığı ile oyun alanında kaldıkları sürenin karşılaştırılması

Tablo 4 .28: Ankete katılan ebeveynlerin oyun alanında kalma süresi

Oyun Alanında Kalma Süreleri	Sıklık	Yüzde
1-2 Saat	79	79
Yarım gün	18	18
Tam gün	3	3
Toplam	100	100

Şekil 4.39: Ankete katılan ebeveynlerin oyun alanında kalma süresi

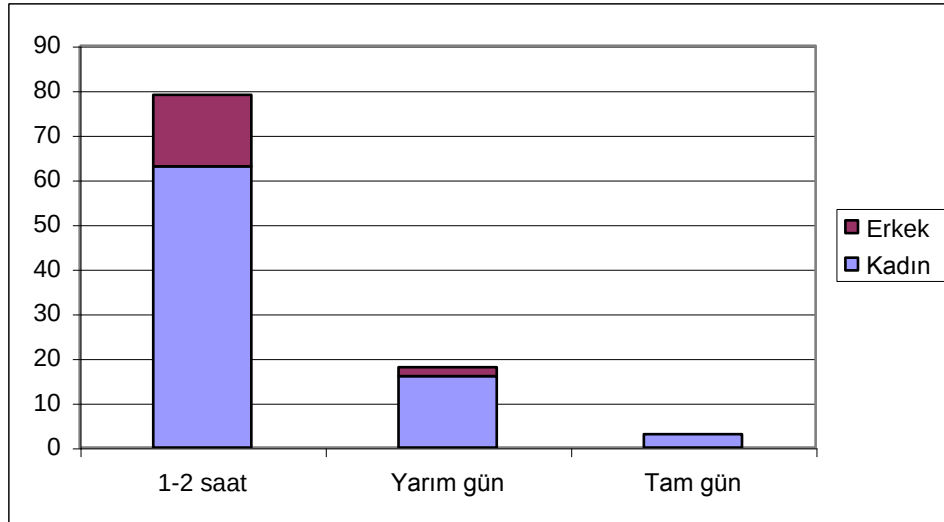
Çocuklarını oyun alanına getiren ebeveynlerin %79'u oyun alanında 1-2 saat, % 18'i yarım gün, % 3'ü de tam günlerini oyun alanında geçirirler. Çocuk oyun alanları genellikle çocuklarla beraber gün içinde 1 ya da 2 saat gibi bir süre içinde uğranılan yeşil alanlardır.

Oyun alanına gelen kadın ve erkek ebeveynlerin büyük bir kısmı oyun alanında 1-2 saat vakit geçirirler. Yine yarım gün oyun alanında kalan ebeveynlerin çoğu kadın ebeveynlerdir. Çok az erkek ebeveyn yarım gününü çocuğuyla beraber oyun alanında geçirir. Oyun alanında çocuğuyla beraber tam gününü geçiren ebeveynlerin hepsi kadındır. Erkek ebeveynler arasında tam gün oyun alanında kalana rastlanmamıştır. (Şekil 4.40)

Oyun alanına gelen ebeveynlerin 1 ve 2 çocuklu olanları daha çok 1-2 saatlerini oyun alanında geçirmektedir. 1 ve 2 çocuklu olan ebeveynler eşit oranda yarım günlerini oyun alanında geçirmektedirler. Çok az bir oranda da 1 ve 2 çocuklu olan ebeveynler tam günlerini oyun alanında geçirmektedirler. 3 çocuklu ebeveynlerin çok azı yarım gününü oyun alanında geçirmekte, 4 ve 5 çocuklu ailelerde tam ya da yarım gününü oyun alanında geçirdikleri görülmemiştir. Bu ebeveynler 1 ya da 2 saatlerini oyun alanında geçirmektedirler. (Şekil 4.41)

Tablo 4.29: Ankete katılan ebeveynlerin cinsiyeti ile oyun alanında kalma süresinin karşılaştırılması

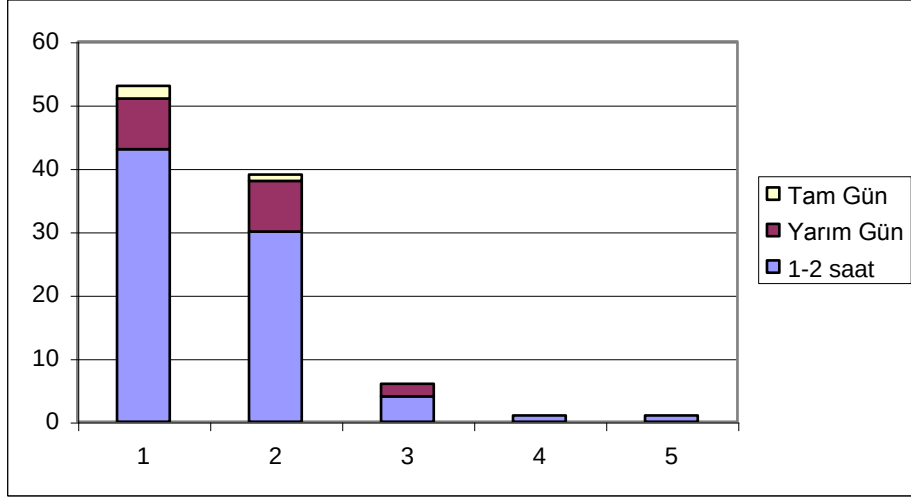
Oyun Alanında Kalma Süresi	Cinsiyet		Toplam
	Kadın	Erkek	
1-2 saat	63	16	79
Yarım gün	16	2	18
Tam gün	3	0	3
Toplam	82	18	100

Şekil 4.40: Ankete katılan ebeveynlerin cinsiyeti ile oyun alanında kalma süresinin karşılaştırılması

Tablo 4.30: Ankete katılan ebeveynlerin sahip oldukları çocuk sayısı ile oyun alanında kalma sürelerinin karşılaştırılması.

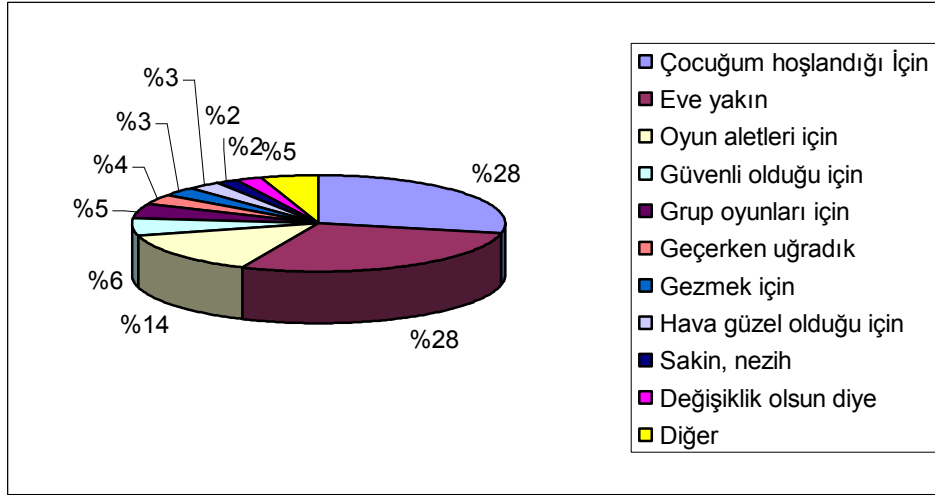
Oyun Alanında Kalma Süresi	Ebeveynlerin Sahip Olduğu Çocuk Sayısı					Toplam
	1	2	3	4	5	
1-2 saat	43	30	4	1	1	79
Yarım Gün	8	8	2	0	0	18
Tam Gün	2	1	0	0	0	3
Toplam	53	39	6	1	1	100

Şekil 4.41: Ankete katılan ebeveynlerin sahip oldukları çocuk sayısı ile oyun alanında kalma sürelerinin karşılaştırılması.

Tablo 4.31: Ankete katılan ebeveynlerin bulundukları çocuk oyun alanını tercih sebepleri.

Oyun Alanı Tercih Sebebi	Sıklık	Yüzde (%)
Çocuğum hoşlandığı için	40	28
Eve yakın	40	28
Oyun aletleri için	20	14
Güvenli olduğu için	8	6
Gurup oyunları için	7	5
Geçerken uğradık	5	4
Gezmek için	4	3
Hava güzel olduğu için	4	3
Sakin, nezih	3	2
Değişiklik olsun diye	3	2
Diğer	7	5
Toplam	141	100

Şekil 4.42: Ankete katılan ebeveynlerin bulundukları çocuk oyun alanını tercih sebepleri.

Tablo 4.32: Ankete katılan ebeveynlerin bulundukları çocuk oyun alanı diğer tercih sebepleri.

Oyun Alanı Diğer Tercih Sebepleri	Sıklık
Ben de dinlendiğim için	1
Beraber vakit geçirmek için	1
Bisiklet bindiği için	1
Kumla oynadığı için	1
Deniz kenarı olduğu için	1
Banklar olduğu için	1
Diğer çocuklarla iletişim	1
Toplam	7

Üsküdar'da çocuk oyun alanlarına çocuklarını getiren ebeveynlerin %28'i çocukları hoşlandığı için, % 28'i çocuk oyun alanları evlerine yakın olduğu için, %14'ü oyun araçları için, % 6'sı oyun alanı güvenli olduğu için, % 5'i grup oyunları için, % 4'ü geçerken uğradıkları için, % 3'ü gezmek için, % 3'ü de hava güzel olduğu için çocuk oyun alanına gelmektedirler. % 7'lik bir kısmını da diğer nedenlerle oyun alanına gelenler oluşturmaktadır. Bu nedenler, ebeveyn kendisi de dinlendiği, çocuğuyla beraber vakit geçirmek için, çocuğu bisiklet bindiği, kumla oynadığı için, deniz kenarı olduğu için, oturma yerleri, banklar olduğu için, çocuğu diğer çocuklarla iletişim kurma imkanına sahip olduğu için gibi nedenlerdir.

Çocukları hoşlandığı için oyun alanına giden ebeveynlerin büyük bir kısmı, 26-30 ve 31-40 yaşındaki ebeveynler oluşturmaktadır. 41 yaşın üstündeki ebeveynler ikinci sırayı, 21-25 yaşındaki ebeveynler üçüncü sırayı oluşturmaktadır.

Eve yakın olduğu için çocuğunu oyun alanına getiren ebeveynlerden, 31-40 yaş grubundakiler ilk sırayı, 26-30 yaş grubundakiler ikinci sırayı, 41 yaşının üstündekiler üçüncü sırayı, 21-25 yaşındakiler son sırayı oluşturmaktadır. 17-20 yaş grubundaki ebeveynler, çocuklar hoşlandığı için ya da eve yakın olduğu için gibi sebeplerle oyun alanına gitmemiştir.

Oyun aletleri için çocuğunu oyun alanına getiren ebeveynlerin 31-40 yaş grubunda olanları ilk sırayı, 26-30 yaş grubundakiler ikinci sırayı, 41 yaşının üstündekiler üçüncü sırayı, 17-20 yaşındakiler son sırayı oluşturmaktadır. 21-25 yaş grubundaki ebeveynler, oyun aletleri için gibi sebeplerle oyun alanına gitmemiştir.

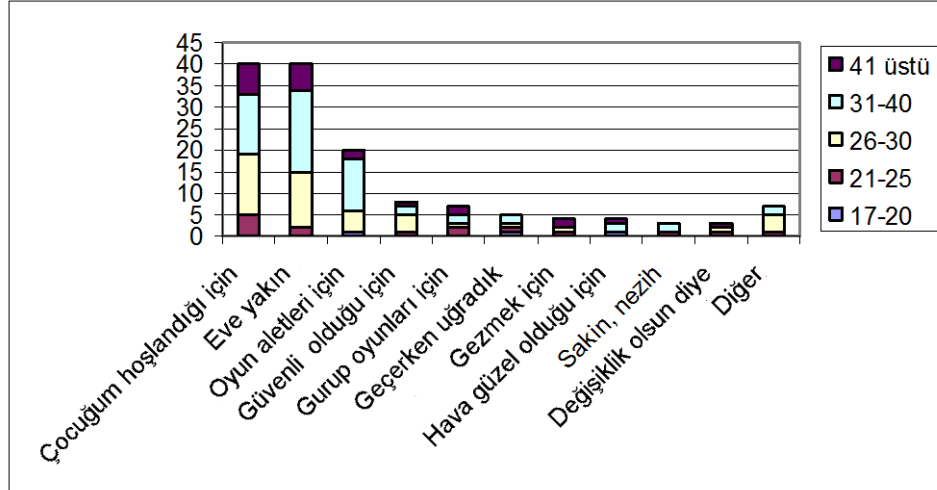
Güvenli olduğu için çocuğunu oyun alanına getiren ebeveynlerin 26-30 yaş grubunda olanları ilk sırayı, 31-40 yaş grubundakiler ikinci sırayı, 41 yaşının üstündekiler ve 21-25 yaş grubundakiler üçüncü sırayı oluşturmaktadır. 17-20 yaş grubundaki ebeveynlerin güvenli olduğu için çocuklarını oyun alanına getirdikleri görülmemiştir.

Grup oyunları için çocuklarını oyun alanına getiren ebeveynlerden, 21-25, 31-40, 41 yaşının üstündeki ebeveynler eşit orandadır. 26-30 yaş grubundaki ebeveynler ikinci sıradadır. 17-20 yaş grubundaki ebeveynlerin grup oyunları için çocuklarını oyun alanına getirdikleri görülmemiştir.

Geçerken uğradıkları için çocuklarını oyun alanına getiren ebeveynlerden, 31-40 yaş grubundakiler ilk sırayı oluşturmaktadır. 17-20, 21-25 ve 26-30 yaş grubundaki ebeveynler ikinci sıradadır. 41 yaş ve üstü yaş grubundaki ebeveynlerin geçerken uğradıkları için çocuklarını oyun alanına getirdikleri görülmemiştir. Diğer sebepler için oyun alanına gelen ebeveynlerin yaş dağılımı da birbirine yakın oranlarda değişmektedir. (Şekil 4.43)

Tablo 4.33: Ankete katılan ebeveynlerin çocuk oyun alanı tercih sebepleri ve ebeveynlerin yaş durumunun karşılaştırılması

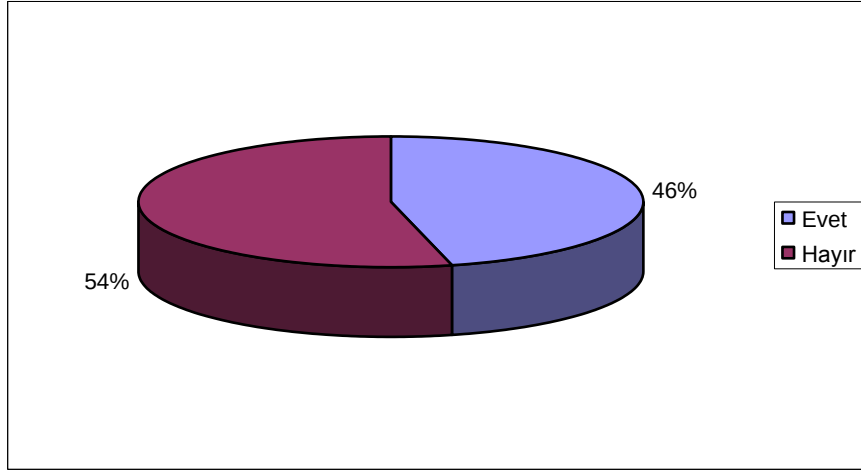
Çocuk Oyun Alanı Tercih Sebebi	Ebeveynlerin Yaş Dağılımı					Toplam
	17-20	21-25	26-30	31-40	41 üstü	
Çocuğum hoşlandığı için	0	5	14	14	7	40
Eve yakın	0	2	13	19	6	40
Oyun aletleri için	1	0	5	12	2	20
Güvenli olduğu için	0	1	4	2	1	8
Gurup oyunları için	0	2	1	2	2	7
Geçerken uğradık	1	1	1	2	0	5
Gezmek için	0	1	1	0	2	4
Hava güzel olduğu için	1	0	0	2	1	4
Sakin, nezh	0	1	0	2	0	3
Değişiklik olsun diye	0	1	1	0	1	3
Diğer	0	1	4	2	0	7
Toplam	3	15	44	57	22	141

Şekil 4.43: Ankete katılan ebeveynlerin çocuk oyun alanı tercih sebepleri ve ebeveynlerin yaş durumunun karşılaştırılması

Tablo 4.34: Ankete katılan ebeveynlerin oyun alanını güvenli bulma durumu

Güvenli Bulma Durumu	Sıklık	Yüzde (%)
Evet	46	46
Hayır	54	54
Toplam	100	100

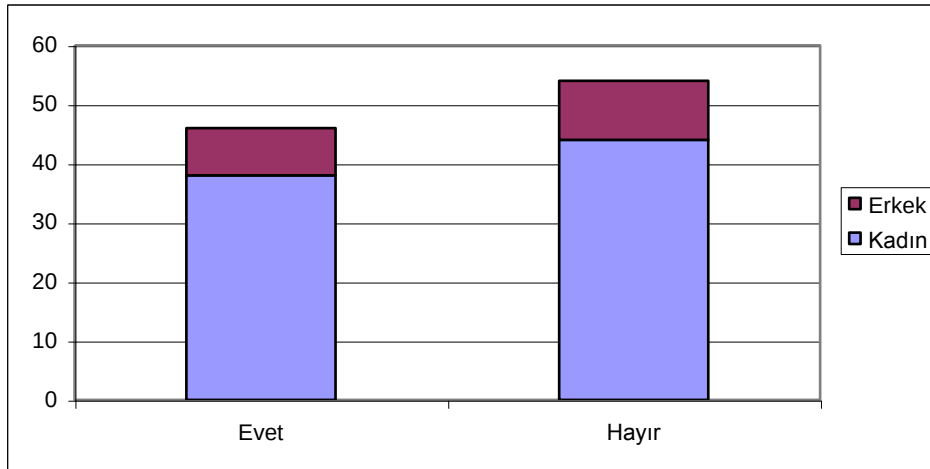
Şekil 4.44: Ankete katılan ebeveynlerin oyun alanını güvenli bulma durumu

Çocuk oyun alanlarına çocuklarını getiren ebeveynlerden % 54'ünü oyun alanlarını çocukları açısından güvenli bulmayanlar, % 46'sını ise güvenli bulanlar oluşturmaktadır.

Kadın ebeveynlerin yarısından çoğunun, erkek ebeveynlerin de yarısından çoğunun oyun alanlarını güvenli bulmadıkları görülmüştür. Şekil (4.45)

Tablo 4.35: Ankete katılan ebeveynlerin cinsiyeti ile oyun alanını güvenli bulma durumunun karşılaştırılması

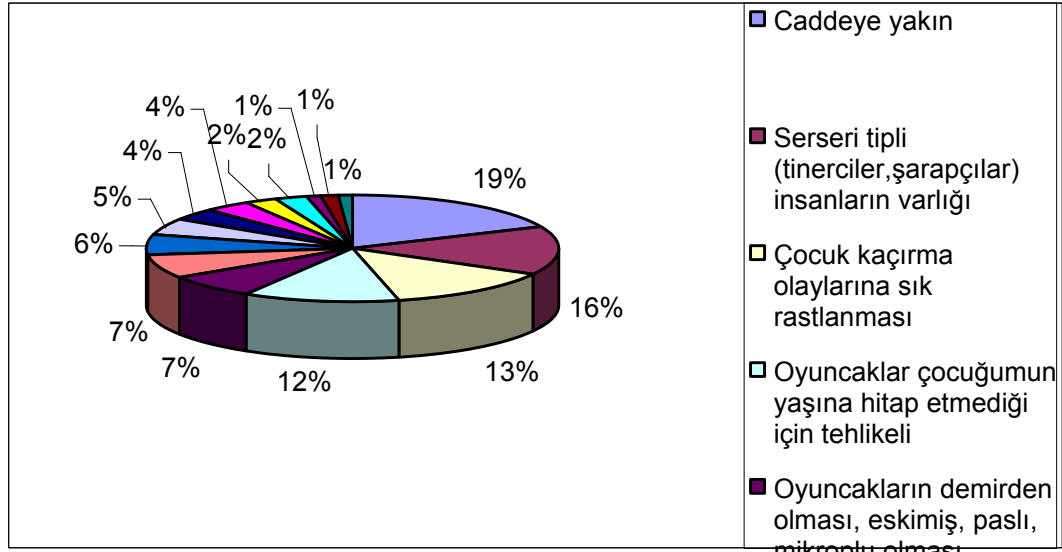
Cinsiyet	Güvenli Bulma Durumu		Toplam
	Evet	Hayır	
Kadın	38	44	82
Erkek	8	10	18
Toplam	46	54	100

Şekil 4.45: Ankete katılan ebeveynlerin cinsiyeti ile oyun alanını güvenli-güvensiz bulma durumunun karşılaştırılması

Tablo 4.36: Ankete katılan ebeveynlerin oyun alanını güvenli bulmama nedenleri

Oyun Alanını Güvenli Bulmama Nedenleri	Sıklık	Yüzde(%)
Caddeye yakın	15	19
Serseri tipli (tinerciler,şarapçılar) insanların varlığı	12	16
Çocuk kaçırma olaylarına sık rastlanması	11	13
Oyuncaklar çocuğumun yaşına hitap etmediği için tehlikeli	10	12
Oyuncakların demirden olması, eskimiş, paslı, mikroplu olması	6	7
Deniz kıyısında bariyer olmaması	6	7
Oyun aletleri (kaydırak) çok dik	5	6
Kedi, köpek gezdirildiği için kumların pis olması	4	5
Temizlik açısından güvenli değil	3	4
Parkın küçük olması,salıncakların oyun oynayan çocuklara çarpabilmesi	3	4
Zemin güvenli değil, taşlı	2	2
Merdivenlerin dik olması	2	2
Aile parkı değil	1	1
Kontrolsüz	1	1
Eve uzak olması	1	1
Toplam	82	100

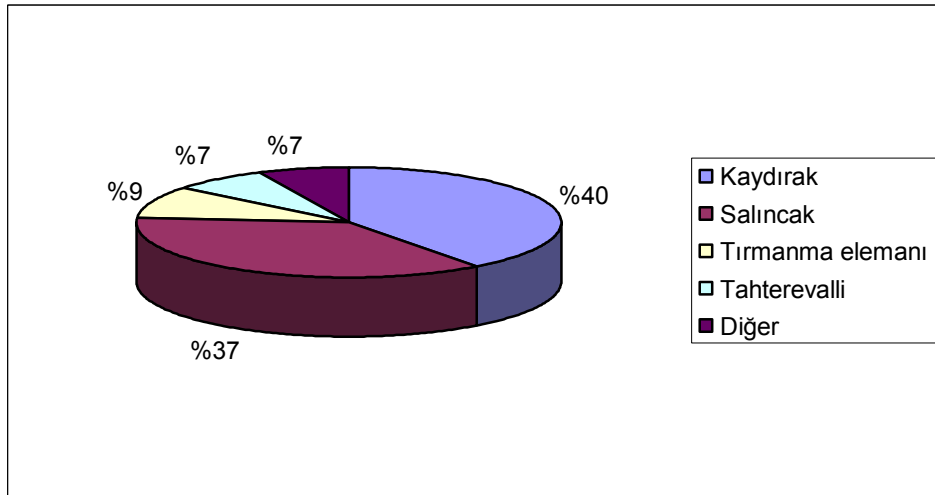
Şekil 4.46: Ankete katılan ebeveynlerin oyun alanını güvenli bulmama nedenleri

Ebeveynler, çocuk oyun alanlarını güvensiz bulma nedenlerini, pek çok unsura bağlamışlardır. %19'luk bir oranla çocuk oyun alanlarını, caddeye yakın olması, ve etrafının korunaklı olmaması nedeniyle güvensiz bulanlar ilk sırayı oluşturmakta, % 16'lık bir oranla, serseri tipli insanların, tinercilerin, şarapçıların varlığı diyenler ikinci sırayı oluşturmaktadır. % 13'lük bir oranla, çocuk kaçırma olaylarına sık rastlanması nedeniyle güvensiz bulanlar üçüncü sırayı, % 12'lik bir oranla, oyuncakların çocuklarının yaşına hitap etmediği için tehlikeli olduğu için güvensiz bulanlar dördüncü sırayı oluşturmaktadır. Daha sonra sırasıyla, %7'lik oranlarla, oyuncakların demirden olması, eskimiş ve paslı olması, deniz kıyısında bariyer olmaması, %6'lık

bir oranla, oyuncakların özellikle kaydırığın çok dik olması nedeniyle, %5'lik bir oranla kedi köpek gezdirildiği için oyun alanındaki kumların pis olması, %4'lük oranlarla, temizlik açısından ve parkın küçük olmasından dolayı, salıncakta sallanan çocukların diğer çocuklara çarpma olasılığı nedenleriyle güvensiz bulunmuştur. Diğer %2'lik ve %1'lik nedenler de zeminin taşlı olması, çocukların düşmesi, yaralanması tehlikesi oluşturması, merdivenlerin fazla dik olması, aile parkı olmaması, parkın kontrolsüz olması ve eve uzak olmasıdır. (Tablo 4.36).

Tablo 4.37: Ankete katılan ebeveynlerin çocuklarının tercih ettiği oyun elemanları

Tercih Edilen Oyun Elemanları	Sıklık	Yüzde (%)
Kaydırak	64	40
Salıncak	59	37
Tırmanma elemanı	15	9
Tahterevalli	12	7
Diğer	11	7
Toplam	161	100

Şekil 4.47: Ankete katılan ebeveynlerin çocuklarının tercih ettiği oyun elemanları

Üsküdar'da oyun alanlarını kullanan ebeveynlerin çocuklarının tercih ettiği oyun elemanlarının başında, %40'lık bir oranla kaydırak gelir. İkinci sırayı, %37'lik bir oranla salıncak, üçüncü sırayı, %9'luk bir oranla tırmanma elemanı almaktadır. Bu sırayı %7'lik bir oranla tahterevalli ve diğer elemanlar oluşturur. Diğer elemanlar içinde ise daha çok kum ve dönen hayvanlı oyuncakların tercih edildiği belirtilmiştir.

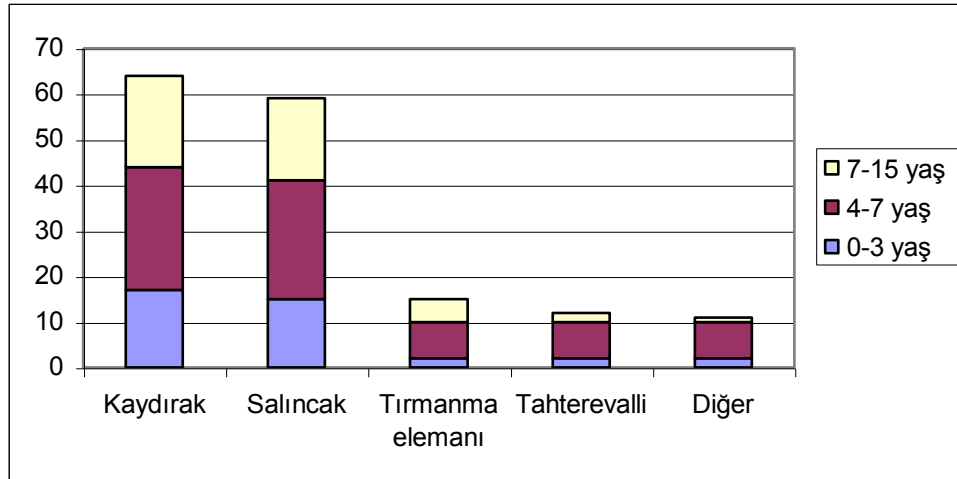
Oyun alanlarında tercih edilen elemanların yaş gruplarına göre dağılımına bakıldığında kaydırığı tercih eden çocuklardan en fazlası 4-6 yaş grubundaki çocuklardır. İkinci sırayı 7-15 yaş grubundaki çocuklar, üçüncü sırayı 0-3 yaş grubundaki çocuklar almaktadır. Salıncağı tercih eden çocuklardan da en fazlası 4-6 yaş grubundaki çocuklardır. İkinci sırayı 7-15 yaş grubundaki çocuklar, üçüncü sırayı

0-3 yaş grubundaki çocuklar almaktadır. Tırmanma elemanını tercih eden çocuklardan da en fazlası 4-6 yaş grubundaki çocuklardır. İkinci sırayı 7-15 yaş grubundaki çocuklar, üçüncü sırayı 0-3 yaş grubundaki çocuklar alır. Tahterevalli tercih eden çocuklardan da en fazlası 4-6 yaş grubundaki çocuklardır. İkinci sırayı 7-15 yaş ve 0-3 yaş grubundaki çocuklar alır. Diğer elemanların da en çok 4-6 yaş gurubundaki çocuklar tarafından kullanıldığı görülmektedir. (Şekil 4.48).

Yaş grupları büyüdükçe, çocuk oyun elemanlarının da kullanımı azalmakta, salıncak haricinde ki oyun elemanların 12 yaş ve üstündeki çocuklar tarafından hiç kullanılmadıkları bulgusuna ulaşılmıştır

Tablo 4.38: Ankete katılan ebeveynlerin çocuklarının yaş gurupları ile tercih ettikleri oyuncakların karşılaştırılması

Tercih Edilen Oyun Aletleri	Çocukların Yaş Grupları			Toplam
	0-3 yaş	4-6 yaş	7-15 yaş	
Kaydırak	17	27	20	64
Salıncak	15	26	18	59
Tırmanma elemanı	2	8	5	15
Tahterevalli	2	8	2	12
Diğer	2	8	1	11
Toplam	38	77	46	161

Şekil 4.48: Ankete katılan ebeveynlerin çocuklarının yaş gurupları ile tercih ettikleri, oyuncakların karşılaştırılması

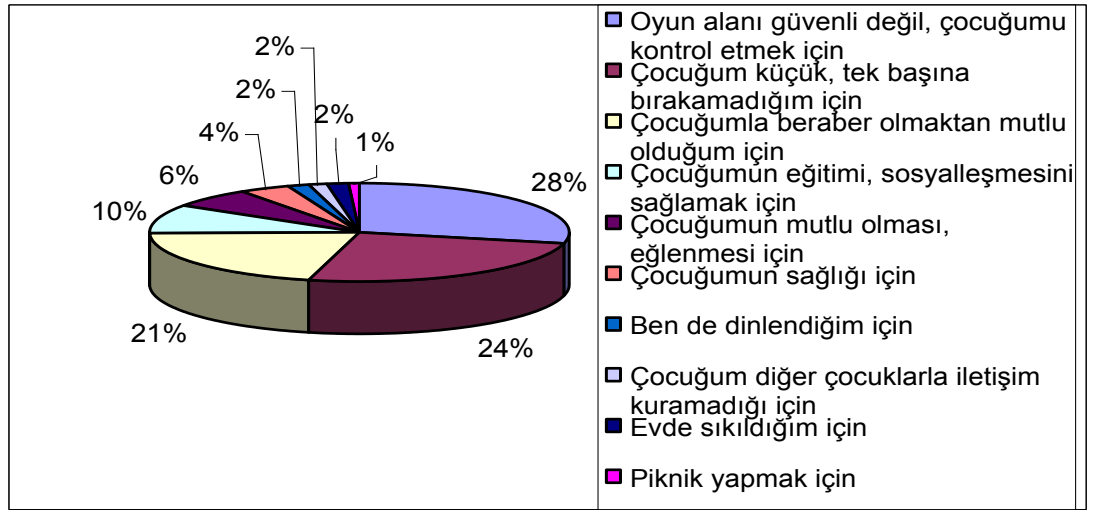
Tablo 4.39: Ankete katılan ebeveynlerin oyun alanlarında eksikliğini hissettiği oyun elemanları ve diğer unsurlar

Eksikliği Duyulan Unsurlar	Sıklık	Yüzde (%)
Eksikliğini hissettiğim bir oyuncak yok	27	18
Salıncak	23	16
Tünelli, merdivenli kompleks kaydırak	17	12
Dönen (atlı karınca) hayvanlı oyuncakların bulunmaması	12	8
Çocuğumun yaşına uygun oyuncakların bulunmaması	11	7
Kum, kum havuzu	10	7
Tahterevalli	7	5
Tırmanma elemanı	6	4
Modern, plastik, sağlıklı malzemeli oyuncaklar	6	4
Top (basketbol) oynama yerlerinin olmaması	6	4
Oyun araçlarının eski , yetersiz olması	5	3
Parkın küçük olması	4	3
Plastik ev, kaleler, oyun kulübesi	3	2
Eğitici oyuncakların eksikliği	2	1
Bisiklet binme yollarının olmaması	2	1
Sallanan, zıplayan hayvanlı oyuncaklar	2	1
Gurup oyunlarına imkan verecek oyuncakların olmaması	1	1
Oyuncak tren	1	1
Asılınan halkalar	1	1
Parkın bakımsız olması	1	1
Toplam	147	100

Çocuk oyun alanlarını kullanan ebeveynlerden, %82'si eksikliğini duyduğu unsurları belirtmiştir. %18'i eksikliğini hissettiğim bir oyun elemanı yok demiştir. Eksikliği duyulan unsurları belirtenlerin %16'sı oyun alanlarında salıncakların eksik ya da yetersiz olduğunu söyleyerek ilk sırayı oluşturmuşlardır. %12'si oyun alanlarında, kaydırak tünel, kulübe, merdiven gibi birimlerinin bulunduğu kombine oyun sistemi olmasını istemişler, %8'i de dönen hayvanlı oyuncakların bulunmadığını belirtmişlerdir. %7'lik iki gurup oyun alanlarında çocuklarının yaşına uygun oyuncak olmadığını, kumla oynama olanağının olmadığını ve ayrı bir kum havuzunun olması gerektiğini belirtmişlerdir. %5'i tahterevallinin eksik olduğunu, %4'lük üç grup da, oyun alanlarında tırmanma elemanın, plastik malzemeli, modern oyuncakların eksikliği ve özellikle, basket potası gibi top oyunlarının oynanabileceği alanların eksikliğini belirtmişlerdir. %3'lik iki grup oyun araçlarının eski ve bakımsız olduğunu, mevcut oyuncakların da yetersiz olduğunu, parkın küçük olduğunu belirtmişlerdir. %2'lik bir grup oyun alanlarında, oyun kulübesi, plastik ev olmasını istemiş, kalan %1'lik yedi grup da, bisiklet yollarının bulunmaması, sallanan zıplayan hayvanlı oyuncakların bulunmamasını, grup oyunlarına imkan verecek oyuncakların bulunmayışını eksiklik olarak belirtmişler, asılınan halkalar, oyuncak tren gibi elemanların da olmasını istemişlerdir. (Tablo 4.39).

Tablo 4.40: Ankete katılan ebeveynlerin oyun alanlarında çocuklarıyla vakit geçirme durumu

Ebeveynlerin Oyun Alanında Çocuklarıyla Beraber Vakit Geçirme Nedenleri	Sıklık	Yüzde (%)
Oyun alanı güvenli değil, çocuğumu kontrol etmek için	36	28
Çocuğum küçük, tek başına bırakamadığım için	32	24
Çocuğumla beraber olmaktan mutlu olduğum için	26	21
Çocuğumun eğitimi, sosyalleşmesini sağlamak için	12	10
Çocuğumun mutlu olması, eğlenmesi için	8	6
Çocuğumun sağlığı için	5	4
Ben de dinlendiğim için	2	2
Çocuğum diğer çocuklarla iletişim kuramadığı için	2	2
Evde sıkıldığım için	2	2
Piknik yapmak için	1	1
Toplam	126	100

Şekil 4.49: Ankete katılan ebeveynlerin oyun alanlarında çocuklarıyla vakit geçirme durumu

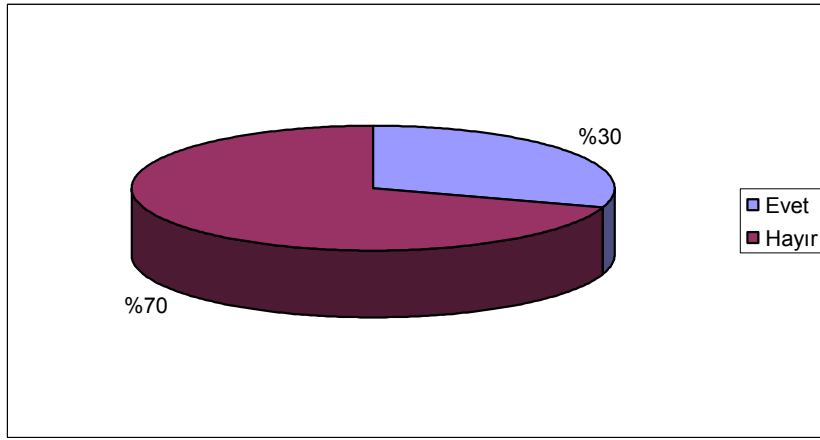
Çocuk oyun alanlarını kullanan ebeveynlerin hepsi çocuklarıyla beraber oyun alanında vakit geçirmektedirler. Onların hiçbirisi çocuk oyun alanında çocuğunu tek başına bırakmamaktadır, hepsi kesinlikle her açıdan çocuklarını kontrol etmeleri gerektiğini düşünmektedirler.

Ebeveynlerin çocuk oyun alanlarında niçin çocuklarıyla beraber vakit geçirdiği konusundaki en önemli nedenlerden biri olarak, %28'i oyun alanlarının güvenli olmadığını, çocuğunu kontrol etmek için orada bulunduğunu belirtmişlerdir. Bununla beraber diğer sebepler arasında, %24'ü çocuğunun küçük olduğunu, oyun alanında oyun araçlarında tek başına bırakamayacağı, %21'i de çocuğuyla beraber olmaktan mutluluk duyduğu için oyun alanında bulunduğu yer almaktadır. %10'u çocuğunun eğitimi, onun sosyalleşmesine katkıda bulunmak için, %6'sı çocuğunun mutlu olması

ve eğlenmesi için %4'ü de çocuğunun sağlığı için ,%2'lik üç grup da kendisi de dinlendiği için çocukları diğer çocuklarla iletişim kuramadığı için ve evde sıkıldığı için oyun alanında çocuğuyla beraber olmaktadır. Ebeveynlerin çok az bir kısmı da piknik amaçlı olarak geldiklerini belirtmiştir. (Şekil 4.49)

Tablo 4.41: Ankete katılan ebeveynlerin oyun alanını temiz ve bakımlı bulma durumu

Temiz ve Bakımlı Bulma Durumu	Sıklık	Yüzde (%)
Evet	30	30
Hayır	70	70
Toplam	100	100

Şekil 4.50: Ankete katılan ebeveynlerin oyun alanını temiz ve bakımlı bulma durumu

Oyun alanlarını kullanan ebeveynlerin %70'i bulundukları oyun alanını temiz ve bakımlı olmadığını, %30'u da temiz ve bakımlı bulduklarını söylemişlerdir. Oyun alanını temiz ve bakımlı bulmayanlar oyun alanında aksayan unsurları belirtmişlerdir.

Oyun alanı kullanıcılarının belirtmiş olduğu, oyun alanlarındaki aksayan yönlerin başında %36'lık bir oranla çöplerin yerlere atılması ve atılan çöplerin toplanmaması gelmektedir. İkinci sırada, %13'lük bir oranla çevrenin bakımsız, düzensiz ve pis olması, üçüncü sırada, %12'lik bir oranla, mevcut oyuncakların bozuk olması, eski, demirden olanların paslı ve bakımsız olması yer almaktadır. %10'u da oyun alanındaki kumların, kedi ve köpek gezdirildiği için pis olduğunu, %6'sı yolların taşlı olmasını, %5'i insanların kullanımının kötü olduğunu, %4'ü oyun alanlarında, wc, lâvabo, çeşme gibi elemanların bulunmayışını bir aksaklık olarak belirtmişlerdir. %2'lik iki grup, salıncakların altında su birikintisinin olmasını, çevrenin çiçeklendirilmemesini eksiklik olarak görmüşlerdir. Kalan az sayıdaki ebeveynler, merdivenlerin güvensiz olduğu, çocuğunun yaşına uygun oyuncak olmadığı, bir

bekçinin olmamasını ve bebek arabaları için rampaların bulunmayışını aksayan yön olarak belirtmişlerdir. (Tablo 4.42)

Tablo 4.42: Ankete katılan ebeveynlere göre oyun alanlarındaki aksayan yönler

Oyun Alanında Aksayan Yönler	Sıklık	Yüzde (%)
Çöplerin yerlere atılması, toplanmaması	39	36
Çevrenin bakımsız, düzensiz , pis olması	14	13
Oyun araçlarının bozuk, eski, paslı, bakımsız olması	13	12
Kedi ve köpeklerin kumları pisletmesi	11	10
Yolların taşlı olması	6	6
İnsanların kullanımının kötü olması	5	5
Wc,lavabo, çeşme vb.nin olmaması	4	4
Parkta içki içen kimselerin varlığı	3	3
Oturacak yerlerin az olması	3	3
Salıncakların altında su birikintisi olması	2	2
Çevrenin çiçeklendirilmemesi	2	2
Merdivenlerin güvenli olmaması	1	1
Çocuğumun yaşına uygun oyuncak yok	1	1
Bekçinin olmaması	1	1
Bebek arabaları için rampanın bulunmaması	1	1
Toplam	106	100

Tablo 4.43: Ankete katılan ebeveynlerin çocukları için nasıl bir oyun alanı istedikleri

Ebeveynlerin Nasıl Bir Oyun Alanı İstedikleri	Sıklık	Yüzde(%)
Her açıdan temiz,hijyenik, bakımlı bir park	38	14
Çocuğumu tek başına bırakabileceğim, güvenli bir park	35	13
Çocuklar için yeterli çeşitli, plastik malzemeli modern oyuncakların olduğu bir park	31	11
Caddeye karşı korunaklı bir park,etrafı pervazlı olmalı	29	11
Yeşil alanı bol, çimenli olmalı	19	7
Çocuğumun yaşına uygun, güvenli oyuncakların olduğu bir park	17	6
Çocukların rahat ve özgürce hareket edebilecekleri , büyük bir park	16	6
Eve yakın olmalı	8	3
Top oyunları, (basketbol) oynanabilecek bir park	8	3
Kumlarının temiz olduğu, kedi ve köpeklerin giremediği	7	3
Eğitici oyuncakların olduğu bir park	7	3
Wc, lâvabo, su bulunan bir park	7	3
Güvenlik görevlisi olmalı	6	2
Dönme dolap, atlı karınca olmalı	6	2
Uygunsuz tipteki insanların parka giremediği, giriş-çıkışların kontrollü olduğu	6	2
Ebeveynler için büfe ve banklar olmalı	5	2
Zeminin taşlık olmadığı	4	1
Zeminin halıflexle kaplı olduğu	4	1
Eğlenceli, renkli bir park	4	1
Ayrı kum havuzu olan bir park	4	1
Oyuncak tren bulunan	3	1
Gurup oyunlarına imkan veren bir park	3	1
Oyun kulübesi olmalı	3	1
Toplam	270	100

Çocuk oyun alanlarına çocuklarını getiren ebeveynler, onlar için nasıl bir oyun alanı istedikleri konusunda pek çok unsur belirtmişlerdir.

Ebeveynlerin oyun alanları konusunda, olmasını istedikleri en temel özellik %14'lük bir oranla oyun alanının, her açıdan temiz, hijyenik ve bakımlı olmasıdır. İkinci sırayı, %13'lük bir oranla, çocuklarını tek başına bırakabilecekleri, güvenli bir oyun alanı isteyenler oluşturmaktadır. %11'lik iki grubun da, çocukları için yeterli ve çeşitli oyun elemanlarının bulunması ve bunların modern ve plastik malzemeli olması, caddeye karşı korunaklı, etrafının pervazlı olduğu bir oyun alanı istekleri üçüncü sırayı oluşturmaktadır. Daha sonra sırasıyla, ebeveynlerin %7'si yeşil alanı bol ve zeminin çimenli olduğu bir oyun alanı, %6'lık iki grup, çocuğunun yaşına uygun, güvenli, düşüp yaralanmayacakları oyun elemanları olan ve çocukların rahat ve özgürce hareket edebilecekleri, alan olarak geniş bir oyun alanı istemişlerdir. %3'lük beş grup, oyun alanının eve yakın olmasını, top, özellikle basketbol oynayabilecekleri, kedi ve köpeklerin giremediği kumlarının temiz olduğu, eğitici oyuncakların

bulunduğu, wc, lavabo ve su bulunan bir oyun alanı istemişlerdir. %2'lik dört grup, güvenlik görevlisi bulunan, uygunsuz tipteki insanların giremediği, giriş ve çıkışları kontrollü olan, dönme dolabı ve atlı karıncası olan ve ebeveynler için yeterli oturulacak yerleri bulunan bir oyun alanı istemişlerdir. %1'lik yedi grup zeminin taşlık olmadığı, zeminin halıflexle kaplı olduğu, ayrı kum havuzu, oyuncak tren, oyun kulübesi, grup oyunlarına imkan veren oyun elemanları olan, eğlenceli renkli bir oyun alanı istemişlerdir. (Tablo 4.43).

Üsküdar'daki Çocuk Oyun Alanlarında Ebeveynlerle Yapılan Anket Sonuçlarının Genel Değerlendirilmesi

Çocuk oyun alanlarının kullanımı ve kullanıcıların mevcut çocuk oyun alanları ile ilgili görüşlerini almak üzere ebeveynlerle yapılan anketlerin değerlendirmesinde genel olarak aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır.

Çocuk oyun alanları daha çok anne ve çocukların kullanımında olan alanlardır. Oyun alanı kullanımı ebeveynlerin çalışıp çalışmamasına göre değişmektedir. Annelerin çoğu ev hanımı olduğu için oyun alanları en fazla, her gün, haftada birden fazla sıklıkla ziyaret edilmektedir. Babalar ise hafta sonları çocukları ile beraber oyun alanlarına gelmektedir.

Yapılan anketlerde oyun alanlarının daha çok okul öncesi çocukları olan ebeveynler tarafından kullanıldığı görülmüştür. Üsküdar'daki çocuk oyun alanları alan olarak küçük olduğu ve daha çok 4-12 yaş grubuna hitap eden donatılar içerdiği için bu yaş grubundakiler tarafından yoğun kullanılmaktadır. Zaten dar olan bu alanlarda donatılar yerleştikten sonra çok az açık alan kalmaktadır. Bu alanlarda çocukların koşup oynaması imkansız hale gelmektedir. Oyun alanlarında, büyük çocuklara hitap edecek oyun elemanları ve organize oyunların oynanabileceği spor alanlarının bulunmayışı nedeniyle, ayrıca büyük çocukların bir ebeveyn kontrolünde oyun alanına gelme zorunluluğunun olmayışı nedeniyle bu grup çocuklara sahip ebeveynler tarafından oyun alanı kullanımının az olduğu görülmüştür.

Çocuk oyun alanı kullanımı en çok 31-40 yaş grubunda olan ve 21-30 yıldır İstanbul'da oturan ebeveynler tarafından yoğun bir şekilde kullanılmaktadır. Ayrıca oyun alanı kullanımı Üsküdar'ın Anadolu'dan aldığı göçlere bağlı olarak değişmektedir. Doğma büyüme İstanbullu olan ebeveynlerden sonra, Karadenizli ebeveynlerin geldiği, bunu, İç Anadolu ve Doğu Anadolu ebeveynler izlediği bulgusu elde edilmiştir.

Çocuk oyun alanlarına çocuklarını getiren ebeveynlerin çoğu, lise ve üniversite mezunudur. Oyun alanı kullanımı ebeveynlerin eğitim durumunun iyi olmasına göre artış göstermektedir. Çok az sayıda ilkokul mezunu ve okur-yazar olmayan ebeveyne rastlanmıştır.

Oyun alanı kullanıcılarından çoğunluğunu orta ve ortanın üstü gelir grubuna giren ebeveynler ve onların çocukları oluşturmaktadır. Düşük gelirli ailelerin çok az oranda oyun alanlarını kullandıkları belirlenmiştir. Yapılan anketlerde, oyun alanları kullanıcılarının çoğunluğunun ev sahibi olması, gelir durumlarının iyi olduğunu göstermektedir. Ayrıca kullanıcıların çoğunluğunun apartman dairesinde oturduğu olağan sonucuna da ulaşılmıştır.

100 kişiye uygulanan anketler sonucunda çocukların daha çok çocuk oyun alanlarında, ikinci olarak evlerinde oynadığı ortaya çıkmıştır. Çocukların oynamaları için oyun alanları, 'haftada birden fazla' ya da 'her gün' sıklıkla olmak üzere yoğun bir şekilde kullanılmaktadır. Oyun alanları daha çok çocuklar hoşlandığı için ve eve yakın olduğu için kullanılmaktadır. Oyun aletleri için, açık hava oyun alanı olduğu, grup oyunları için, ebeveynlerin çocuklarıyla beraber vakit geçirdikleri aynı zamanda kendilerinin de dinlendikleri alanlar olduğu için tercih ettikleri alanlardır. Ayrıca çoğu için bu alanlar sık sık gidilen, gidildiğinde genellikle 1-2 saat kalınan alanlardır. Bazıları için de geçerken uğranılan örneğin yol üstü oyun alanları bir alışveriş dönüşü dinlenilen alanlardır.

Üsküdar'daki çocuk oyun alanlarında ankete katılan kişilerin çoğunluğu oyun alanlarını güvenli bulmadıklarını söylemişlerdir. En çok söylenen güvensiz bulma nedeni, oyun alanlarının caddeye, yola yakın olmasıdır. Çoğu, oyun alanlarının trafik yoğunluğu fazla olan yol kenarlarında olmasından şikayetçi olmuşlardır. Parktaki serseri tipli insanların, tinercilerin bulunması, çocuk kaçırma olaylarına sık rastlanması gibi sebepler çevresel faktörlerden kaynaklanan güvensizlik unsurlarıdır. Oyun alanlarındaki donatıların çocukların yaşlarına hitap etmemesi, oyun elemanlarının çoğunlukla demirden yapılması, bakımsızlıktan paslanması, düşmelerde yaralanmalara sebep olması, zeminin sert, taşlık olması, kedi ve köpeklerin gezdirilmesi ve kumları pisletmesi ve parkın kontrolsüz olması gibi nedenler, ayrıca oyun alanlarının dar olması nedeniyle, çocukların koşup oynarken diğer donatıların yarattığı tehlikelere maruz kalması, özellikle salıncakların çocuklara çarpması tehlikesi oyun alanları ile ilgili güvensizlik unsurlarıdır.

Çocuk oyun alanlarında en çok tercih edilen oyun elemanlarının başında kaydırak ve salıncak gelir. Nitekim eksikliği duyulan unsurlar arasında da salıncak ve kaydırak başta gelir. Salıncaklar genellikle sayı olarak yetersiz bulunmuştur.

Kaydırakların ise tünelli, tırmanmalı kombine olması istenmiştir. Dönen hayvanlı oyuncakların bulunmaması, çocuklarının yaşına hitap eden oyuncakların olmaması, kum havuzu, tahterevalli, tırmanma elemanı ebeveynlerin çoğunlukla saydıkları eksikliklerdir. Ayrıca, modern plastik malzemeli oyuncakların bulunmayışı, top oyunları için alan olmaması, oyun elemanlarının eski, bakımsız, yetersiz olması, parkın küçük olması, eğitici oyuncakların, bisiklet yollarının bulunmayışı, grup oyunlarına imkan verecek oyun araçlarının olmaması sayılan eksiklerdendir.

Ebeveynlerin hepsi güvenli olmadıkları için, çocuk oyun alanlarında, çocuklarıyla beraber vakit geçirmektedirler. Çocuğu küçük olduğu ve onu tek başına bırakmadığı için, çocuğunun eğitimi, mutlu olması, eğlenmesi, sağlığı için, ayrıca ebeveyn kendisi de dinlendiğı, mutlu olduğu ve evde sıkıldığı için çocuklarıyla beraber oyun alanlarına gelmektedirler.

Çocuk oyun alanlarını kullanan ebeveynlerin büyük bir çoğunluğu oyun alanlarını temiz ve bakımlı bulmamıştır. Oyun alanlarında en çok çöplerin yere atılması ve toplanmaması, çevrenin bakımsız, düzensiz ve pis olması, oyun araçlarının bozuk, eski, paslı olması, kedi ve köpeklerin kumları pisletmesi en çok sayılan aksayan yönlerdir. Ayrıca insanların kullanımının kötü olması, oyun alanlarında w.c, lavabo, ve çeşmenin olmaması, bankların az olması, parkta içki içen kimselerin varlığı, bir bekçinin olmayışı, bebek arabaları için rampaların olmayışı sayılan diğer aksayan yönlerdir.

Ebeveynlerle yapılan anket çalışmasının sonunda ebeveynler, çocukları için nasıl bir oyun alanı istediklerini belirtmişlerdir. Sonuç olarak, Her açıdan temiz, hijyenik, bakımlı, çocuklarını tek başına bırakabilecekleri güvenli, çocuklar için yeterli sayıda, plastik malzemeli, modern oyuncakların olduğu oyun alanı istekleri çoğunluktadır. Çocuk oyun alanlarının caddelere karşı korunaklı olmasını, yeşili bol, çocukların içinde rahatça koşup oynayabileceğı, çocukların yaşına uygun güvenli oyuncakların bulunduğu, evlerine yakın olan bir oyun alanı istemektedirler. Ayrıca top oyunlarının oynanabileceğı, kedi ve köpeklerin giremediğı, w.c. si, lavabosu olan, eğitici oyuncakların, oyun kulübesi gibi grup oyunlarına imkan veren donatıların olduğu bir oyun alanı istemektedirler. Zeminin güvenli olduğu, serseri tipli insanların giremediğı, güvenlik görevlisi bulunan, oyuncak tren, dönme dolap gibi elemanların bulunduğu eğlenceli bir oyun alanı isteklerini de eklemektedirler.

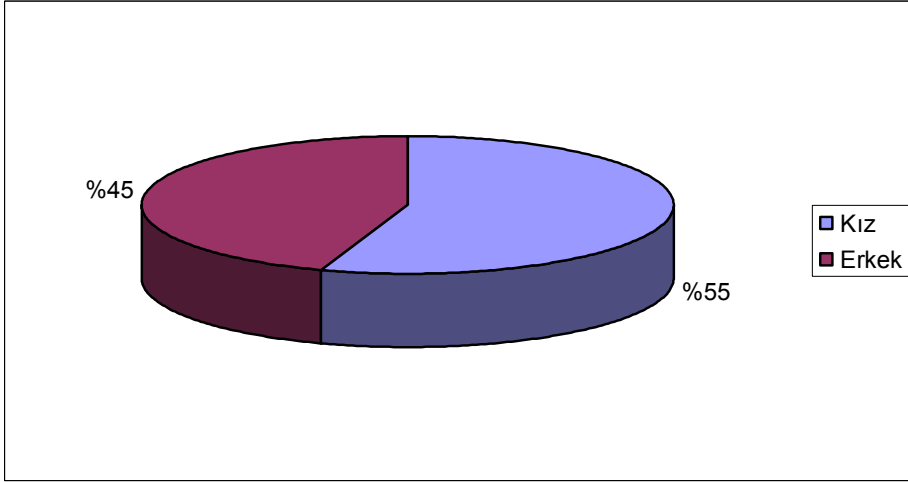
Çocuktan sonra, en önemli oyun alanı kullanıcıları ebeveynlerin çocukları için istedikleri oyun alanı şekli mevcut oyun alanlarının yenilenmesinde ve yeni yapılacak oyun alanlarının tasarımına ışık tutacak tespitler olması açısından önemlidir.

.4.2 Üsküdar'daki Halil Rüştü İlköğretim Okulu Öğrencileri İle Yapılan Anketlerin Değerlendirilmesi

Üsküdar Merkezde bulunan Halil Rüştü İlköğretim Okulu öğrencileri ile, Üsküdar'daki çocuk oyun alanlarının kullanımının ne şekilde olduğunun saptamasının birinci ilgili şahıstan, çocuklar tarafından alınan bilgilerle yapılması amacı ile her bir sınıf öğrencileriyle toplam 150 anket yapılmıştır. Bunun sonucunda aşağıda verilen çeşitli bulgulara ulaşılmıştır.

Tablo 4.44: Ankete katılan öğrencilerin cinsiyet durumu

Cinsiyet	Sıklık	Yüzde(%)
Kız	83	55
Erkek	67	45
Toplam	150	100

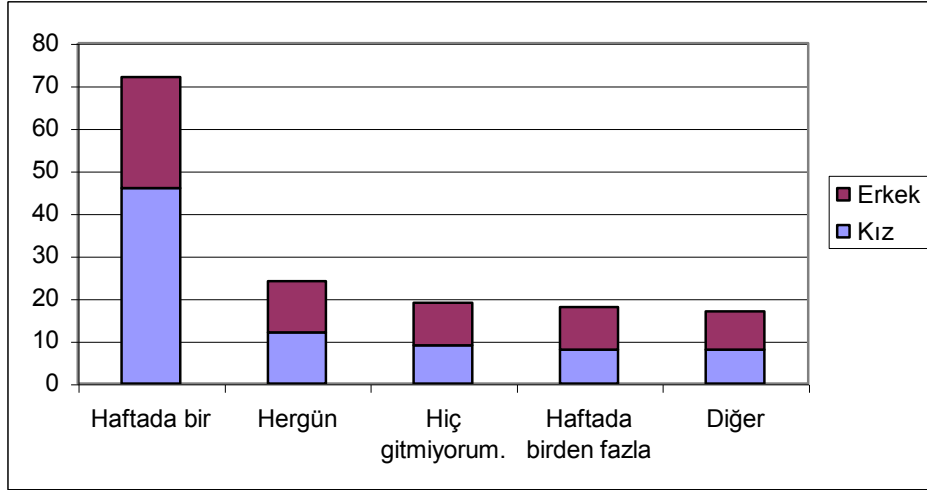
Şekil 4.51: Ankete katılan öğrencilerin cinsiyet durumu

Üsküdar Merkezdeki Halil Rüştü İlköğretim Okulunda yapılan ankete katılan öğrencilerin %55'i kız, %45'i erkektir.

Oyun alanı kullanımı, haftada bir sıklıkla en fazla kız çocukları tarafından olmaktadır. Her gün, kullanım sıklığı, kız ve erkek çocuklar tarafından eşit oranlı olmaktadır. Hiç gitmiyorum, haftada birden fazla ve diğer sıklıklarla oyun alanı kullanım oranı erkek çocuklar tarafından daha fazladır. (Şekil 4.52).

Tablo 4.45: Ankete katılan öğrencilerin cinsiyet durumu ile oyun alanı kullanım sıklığının karşılaştırılması

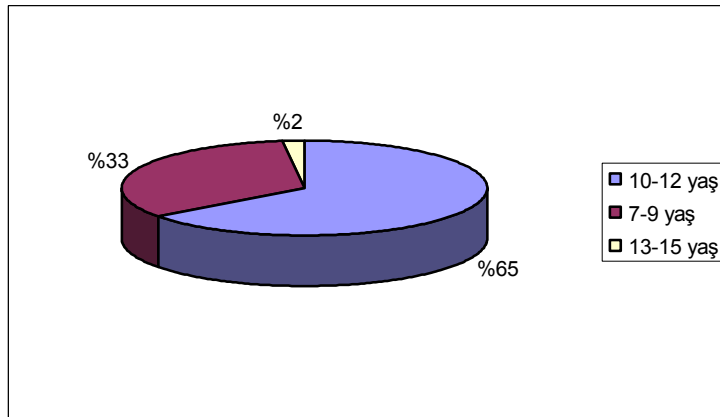
Öğrencilerin Oyun Alanı Kullanım Sıklığı	Cinsiyet		Toplam
	Kız	Erkek	
Haftada bir	46	26	72
Her gün	12	12	24
Hiç gitmiyorum.	9	10	19
Haftada birden fazla	8	10	18
Diğer	8	9	17
Toplam	83	67	150

Şekil 4.52: Ankete katılan öğrencilerin cinsiyet durumu ile oyun alanı kullanım sıklığının karşılaştırılması

Tablo 4.46: Ankete katılan öğrencilerin yaş durumu

Çocukların Yaşı	Sıklık	Yüzde (%)
10-12 yaş	97	65
7-9 yaş	50	33
13-15 yaş	3	2
Toplam	150	100

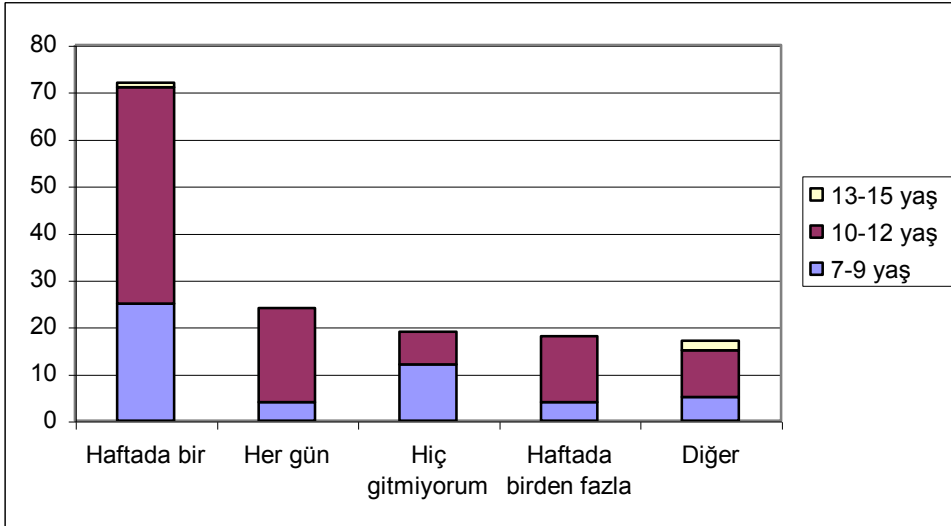
Şekil 4.53: Ankete katılan öğrencilerin yaş durumu

Ankete katılanların çocukların yaşlarına bakıldığında, 10-12 yaşlarında olanların %65'lik oranla ilk sırayı oluşturdukları, 7-9 yaşındakilerin, %33 ile ikinci sırayı ve 13-15 yaşındakilerin %3 ile üçüncü sırayı oluşturduğu görülmüştür.

Oyun alanı kullanım sıklığı çocukların yaşlarına göre değişim göstermektedir. 10-12 yaşlarındaki çocuklar en fazla oyun alanlarını kullanan gruptur. Bu grup en çok haftada bir sıklıkla, ikinci olarak her gün, üçüncü olarak haftada birden fazla sıklıkla oyun alanlarını kullanmaktadır. 7-9 yaşlarındaki çocuklar da en fazla haftada bir sıklıkla, ikinci olarak her gün, üçüncü olarak haftada birden fazla sıklıkla oyun alanlarını kullanmaktadır. 13-15 yaşlarında oyun alanı kullanımı çok sık değildir. Oyun alanına hiç gitmeyenler de daha çok 7-9 yaşlarındaki çocuklardır. (Şekil 4.54).

Tablo 4.47: Ankete katılan öğrencilerin yaş durumu ile oyun alanı kullanım sıklığının karşılaştırılması

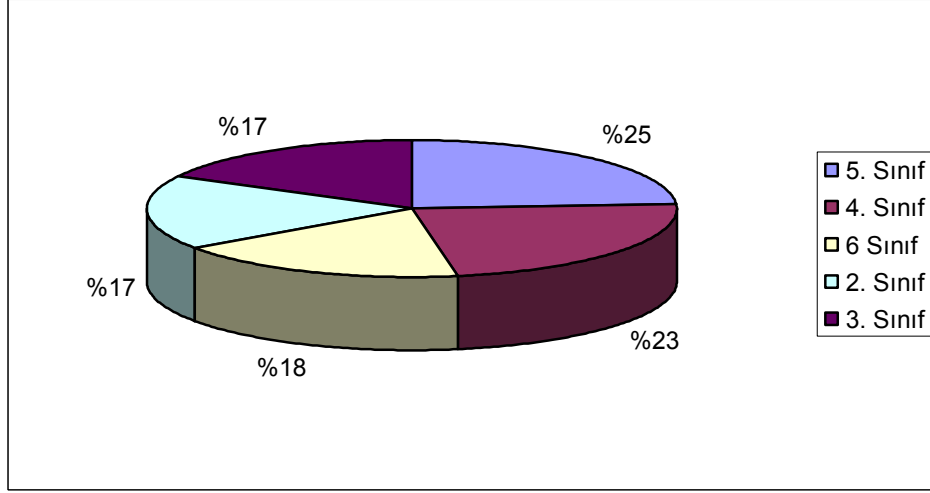
Oyun Alanı Kullanım Sıklığı	Öğrencilerin Yaş Durumu			Toplam
	7-9 yaş	10-12 yaş	13-15 yaş	
Haftada bir	25	46	1	72
Her gün	4	20	0	24
Hiç gitmiyorum	12	7	0	19
Haftada birden fazla	4	14	0	18
Diğer	5	10	2	17
Toplam	50	97	3	150

Şekil 4.54: Ankete katılan öğrencilerin yaş durumu ile oyun alanı kullanım sıklığının karşılaştırılması

Tablo 4.48: Ankete katılan öğrencilerin devam etmekte oldukları sınıf durumu

Öğrencilerin Devam Ettikleri Sınıf	Sıklık	Yüzde (%)
5. Sınıf	36	25
4. Sınıf	35	23
6 Sınıf	27	18
2. Sınıf	26	17
3. Sınıf	26	17
Toplam	150	100

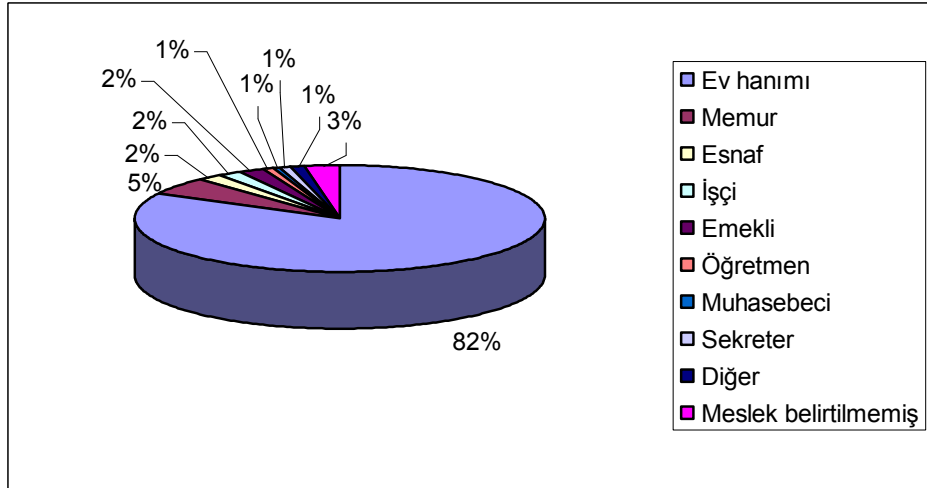

Şekil 4.55: Ankete katılan öğrencilerin devam etmekte oldukları sınıf durumu

Ankete katılan öğrencilerinden %25'i 5 sınıfa devam etmekte olup ilk sırayı oluşturmaktadır. İkinci sırayı %23 ile 4.sınıflar, üçüncü sırayı %18 ile 6 sınıflar, 2. ve 3. sınıflar %17 ile dördüncü sırayı oluşturmaktadır.

Tablo 4.49: Ankete katılan öğrencilerin annelerinin meslek durumu

Meslek Durumu	Sıklık	Yüzde (%)
Ev hanımı	124	82
Memur	8	5
Esnaf	3	2
İşçi	3	2
Emekli	3	2
Öğretmen	1	1
Muhasebeci	1	1
Sekreter	1	1
Diğer	2	1
Meslek belirtilmemiş	4	3
Toplam	150	100

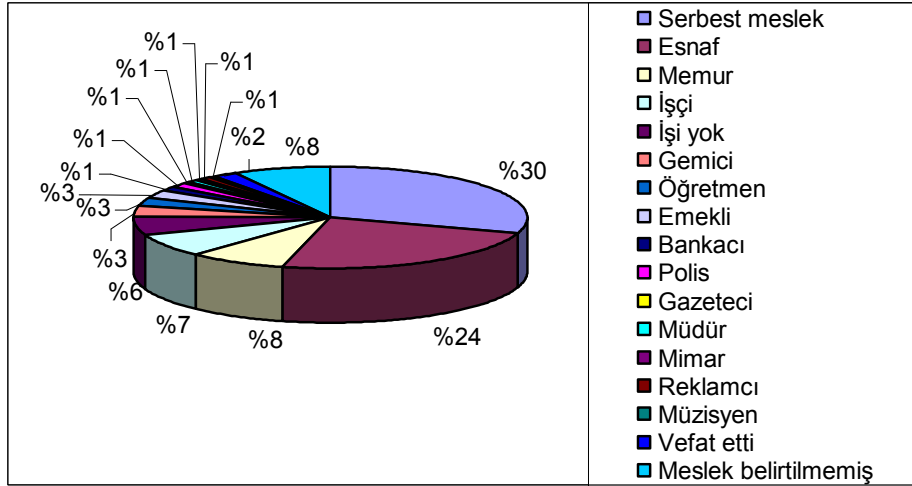
Şekil 4.56: Ankete katılan öğrencilerin annelerinin meslek durumu

Ankete katılan öğrencilerin anne ve babalarının meslek durumları sorularak aile sosyal durumları hakkında sonuçlara ulaşılmıştır.

Öğrencilerin annelerinin meslek durumuna bakıldığında, büyük bir çoğunluğunun, % 82'sinin, ev hanımı olduğu görülmüştür. Daha sonra, % 5 ile memurlar ikinci sırayı, %2'lik oranlarla esnaf, işçi ve emekliler 3.sırayı oluşturmaktadır. Öğretmen, muhasebeci ve diğer meslek dallarında olanların da az oranda yer aldığı görülmüştür.

Tablo 4.50: Ankete katılan öğrencilerin babalarının meslek durumu

Meslek Durumu	Sıklık	Yüzde (%)
Serbest meslek	45	30
Esnaf	36	24
Memur	12	8
İşçi	11	7
İşi yok	9	6
Gemici	5	3
Öğretmen	4	3
Emekli	4	3
Bankacı	2	3
Polis	2	3
Gazeteci	1	1
Müdür	1	1
Mimar	1	1
Reklamcı	1	1
Müzisyen	1	1
Vefat etti	3	2
Meslek belirtilmemiş	12	8
Toplam	150	100

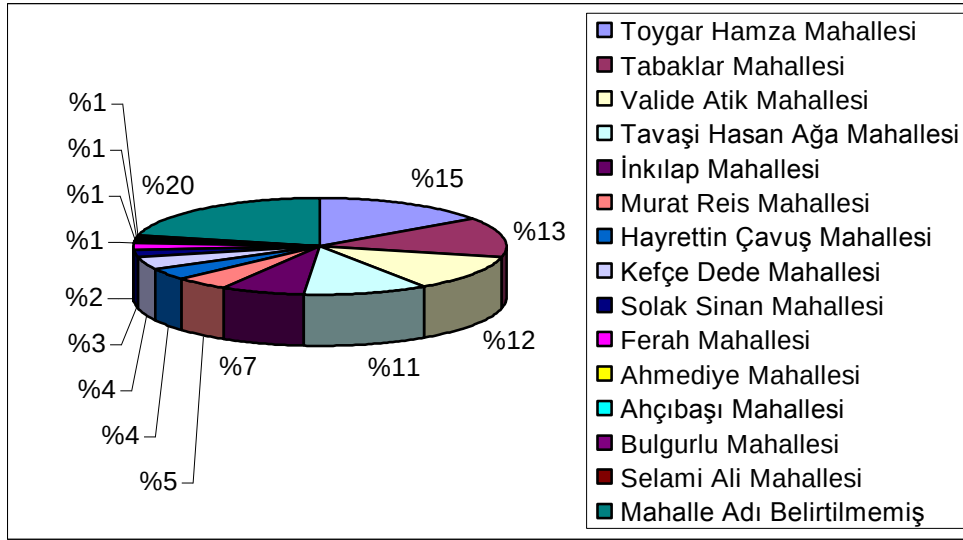
Şekil 4.57: Ankete katılan öğrencilerin babalarının meslek durumu

Öğrencilerin babalarının meslek durumlarına bakıldığında ilk sırayı %30 ile serbest meslekle uğraşanların aldığı görülmüştür. İkinci sırayı, %24 ile esnaflar, üçüncü sırayı % 8 ile memurlar oluşturmaktadır. Babaların %7'si de işçi, % 6'sı da işsiz olarak görülmektedir. Daha sonra sırasıyla, %3'lük oranlarla, gemici, öğretmen, emekli, bankacı ve polis meslek gruplarından olanlar, % 1'lik oranlarla da gazeteci, mimar, reklamcı, müzisyen olanlar yer almaktadır. %2'sinin babası vefat etmiştir.

Anne ve babaların mesleklerine bakılarak anket çalışması uygulanan öğrencilerin ailelerinin düşük ve orta gelir diliminde yer alan aileler oldukları sonucuna ulaşılmıştır.

Tablo 4.51: Ankete katılan öğrencilerin oturdukları mahalleler

Mahalleler	Sıklık	Yüzde (%)
Toygar Hamza Mahallesi	23	15
Tabaklar Mahallesi	20	13
Valide Atik Mahallesi	18	12
Tavaşi Hasan Ağa Mahallesi	16	11
İnkılap Mahallesi	11	7
Murat Reis Mahallesi	7	5
Hayrettin Çavuş Mahallesi	6	4
Kefçe Dede Mahallesi	6	4
Solak Sinan Mahallesi	4	3
Ferah Mahallesi	3	2
Ahmediye Mahallesi	1	1
Ahçıbaşı Mahallesi	1	1
Bulgurlu Mahallesi	1	1
Selami Ali Mahallesi	1	1
Mahalle Adı Belirtilmemiş	32	20
Toplam	150	100

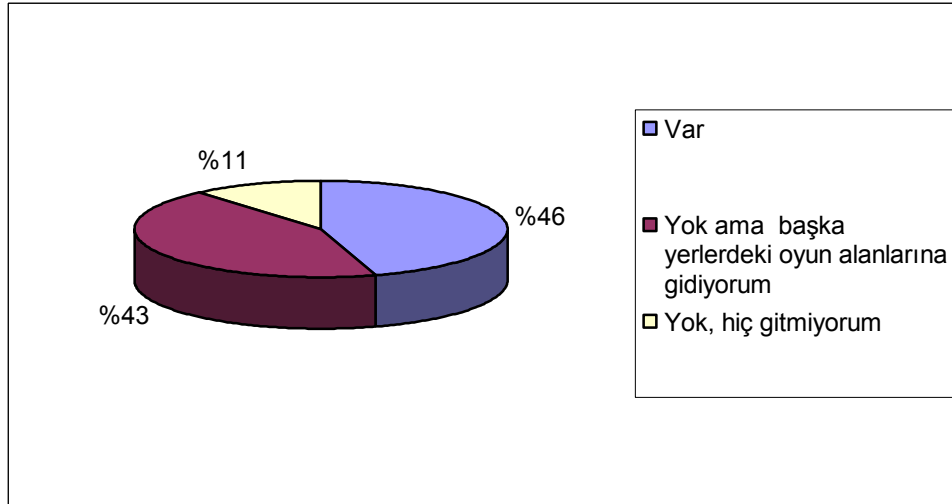
Şekil 4.58: Ankete Katılan Öğrencilerin Oturdıkları Mahalleler

Anket uygulaması yapılan okul pek çok mahallenin merkezinde yer aldığı için öğrenciler birden fazla mahalleye dağılım gösterir.

Öğrencilerin %15'i Toygar Hamza Mahallesi'nde oturmakta ve ilk sırayı oluşturmakta, %13 ile Tabaklar Mahallesi'nde oturanlar ikinci sırayı, %12 ile Valide Atik Mahallesi'nde oturanlar da üçüncü sırayı oluşturmaktadır. Daha sonra sırasıyla % 7 ile İnkılap Mahallesi'nde, % 5 ile Murat Reis Mahallesi'nde, %4'lük oranlarla Hayrettin Çavuş ve Kefçe Dede Mahallesi'nde, %3 ile Solak Sinan Mahallesi'nde, %2'si Ferah Mahallesi'nde oturmaktadır. %1'lik oranlarla Ahçı Başı, Ahmediye, Bulgurlu, ve Selami Ali Mahallelerinde oturanlar son sıraları oluşturmaktadır.

Tablo 4.52: Ankete katılan öğrencilerin mahallelerinde ya da yakınlarındaki oyun alanı durumu

Oyun Alanı Durumu	Sıklık	Yüzde (%)
Var	68	46
Yok ama başka yerlerdeki oyun alanlarına gidiyorum	65	43
Yok, hiç gitmiyorum	17	11
Toplam	150	100

Şekil 4.59: Ankete katılan öğrencilerin mahallelerinde ya da yakınlarındaki oyun alanı durumu

Öğrenciler Üsküdar'ın pek çok mahallesinden geldikleri için, mahallelere göre çocuk oyun alanlarının varlığı ve kullanımı ile ilgili bir takım sonuçlar elde edilmiştir.

'Mahallemizde oyun alanı var' diyenler %46'lık bir oran ile ilk sırayı oluşturmaktadır. 'Mahallemizde ya da yakınımızda oyun alanı yok ama başka yerlerdeki oyun alanlarına gidiyorum' diyenler %43'lük bir oran ile ikinci sırayı oluşturmaktadır. 'Mahallemizde oyun alanı yok, hiç oyun alanına gitmiyorum' diyenler ise %11'lik bir oran ile son sırada yer almaktadır.

'Mahallemizde oyun alanı var', 'yok ama başka yerlerdeki oyun alanlarına gidiyorum' diyenlerin oranları toplamı %89'dur. Oyun alanı kullanımı da buna bağlı olarak yüksek oranda olmaktadır.

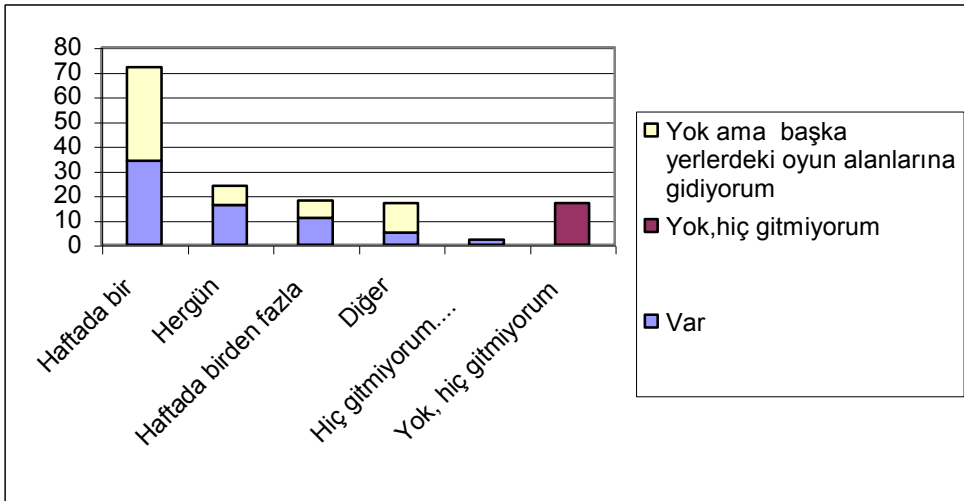
Öğrencilerin mahallerinde ya da yakınlarında oyun alanı olup olmamasına göre oyun alanı kullanım sıklığı değişim gösterir. Oyun alanlarını haftada bir sıklıkla kullananların yarısından çoğunu 'mahallemizde oyun alanı yok ama başka yerlerdeki oyun alanlarını kullanıyorum' diyenler, yarısından biraz azını da 'mahallemizde oyun alanı var' diyenler oluşturmaktadır. Oyun alanlarını her gün kullananların büyük bir kısmını mahallesinde oyun alanı olanlar, azını da oyun alanı olmayıp başka oyun alanlarına gidenler oluşturmaktadır. Oyun alanlarını haftada birden fazla sıklıkla kullananların da büyük bir kısmını mahallesinde oyun alanı olanlar, azını da oyun alanı olmayıp başka oyun alanlarına gidenler oluşturmaktadır. Ayda bir gibi bir kullanım sıklığını içeren diğer kullanım sıklıkları için de, mahallesinde oyun alanı olmayıp başka yerlerdeki oyun alanlarına gidenler daha fazladır. (Şekil 4.60)

Mahallesinde oyun alanı olmasına rağmen hiç oyun alanına gitmeyenler vardır. Bunun nedeni ise oyun alanlarında bulunan oyuncakların çocuğun yaşına hitap etmemesi, oyun alanlarında spor faaliyetleri yapabilecek alanların olmayışdır.

Mahallesinde oyun alanı olmadığı için oyun alanına gitmeyenler ise daha çoğunluktadır. (Şekil 4.60)

Tablo 4.53: Ankete katılan öğrencilerin mahallelerindeki ya da yakınlarındaki oyun alanı durumu ve oyun alanı kullanım sıklığının karşılaştırılması

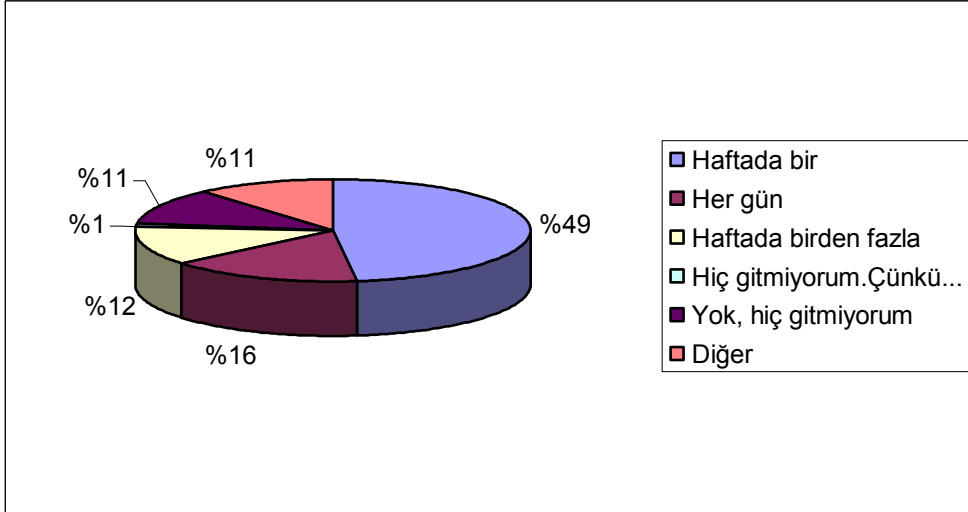
Oyun Alanı Kullanım Sıklığı	Mahalledeki ya da Yakınlarındaki Oyun Alanı Durumu			Toplam
	Var	Yok; Hiç Gitmiyorum	Yok ama Başka Yerlerdeki Oyun Alanlarına Gidiyorum	
Haftada bir	34	0	38	72
Her gün	16	0	8	24
Haftada birden Fazla	11	0	7	18
Diğer	5	0	12	17
Hiç gitmiyorum. Çünkü...	2	0	0	2
Yok, hiç gitmiyorum	0	17	0	17
Toplam	68	17	65	150

Şekil 4.60: Ankete katılan öğrencilerin mahallelerindeki ya da yakınlarındaki oyun alanı durumu ve oyun alanı kullanım sıklığının karşılaştırılması

Tablo 4.54: Ankete katılan öğrencilerin oyun alanına gitme sıklığı

Oyun Alanına Gitme Sıklığı	Sıklık	Yüzde (%)
Haftada bir	72	49
Her gün	24	16
Haftada birden fazla	18	12
Hiç gitmiyorum. Çünkü...	2	1
Yok, hiç gitmiyorum	17	11
Diğer	17	11
Toplam	150	100

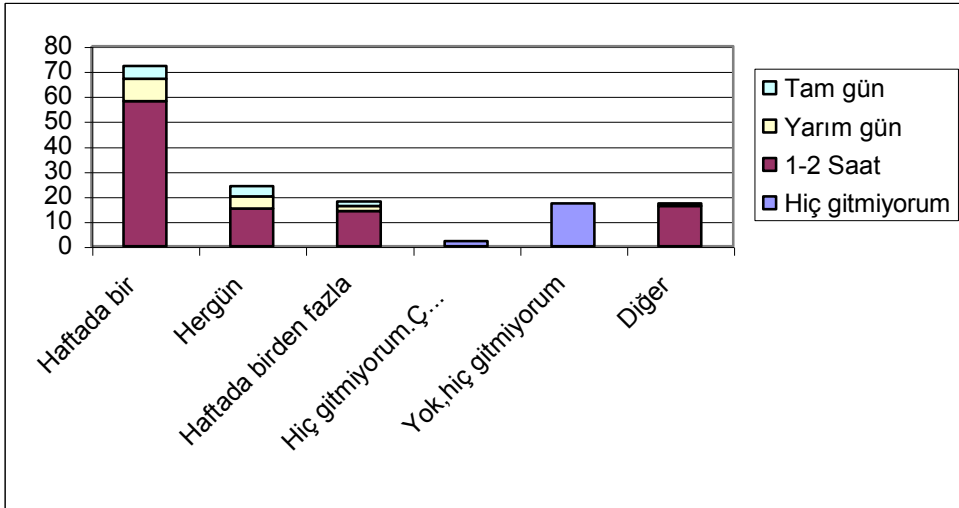
Şekil 4.61: Ankete katılan öğrencilerin oyun alanına gitme sıklığı

Oyun alanı kullanım sıklığına bakıldığında, %49'luk oran ile 'hafta bir' sıklıkla kullanım ilk sırayı almaktadır. %16'lık oran ile 'her gün' gidenler ikinci sırayı, %11'lik oran ile 'haftada birden fazla' sıklıkla gidenler üçüncü sırayı oluşturmaktadır. %1 'lik bir oran ile mahallesinde oyun alanı olmasına rağmen hiç oyun alanına gitmeyenler vardır. Bunun nedeni olarak çocukların yaşlarının büyük olması, spor alanlarını içermediği için gitmedikleri sayılabilir. Mahallesinde oyun alanı olmadığı için oyun alanına gitmeyenler ise %11'lik bir oranı oluşturmaktadır. Ayrıca %11 gibi bir oran ile diğer kullanım sıklığında oyun alanları öğrenciler tarafından kullanılmaktadır.

Oyun alanlarına haftada bir sıklıkla giden çocukların büyük bir kısmı oyun alanlarında 1-2 saatlerini geçirirler. Bunlardan çok azı yarım günlerini ve tam günlerini oyun alanlarında geçirmektedirler. Her gün giden çocukların da büyük bir kısmı oyun alanlarında 1-2 saatlerini geçirirler. Yine bunlardan çok azı yarım günlerini ve tam günlerini oyun alanlarında geçirmektedirler. Haftada birden fazla sıklıkla giden çocukların büyük bir kısmı, oyun alanlarında 1-2 saatlerini geçirirler. Diğer sıklıklarla oyun alanlarını kullananlar da en fazla 1-2 saat oyun alanlarında kalmaktadır. (Şekil 4.62)

Tablo 4.55: Ankete katılan öğrencilerin oyun alanına gitme sıklığı ile oyun alanında kalma süresinin karşılaştırılması

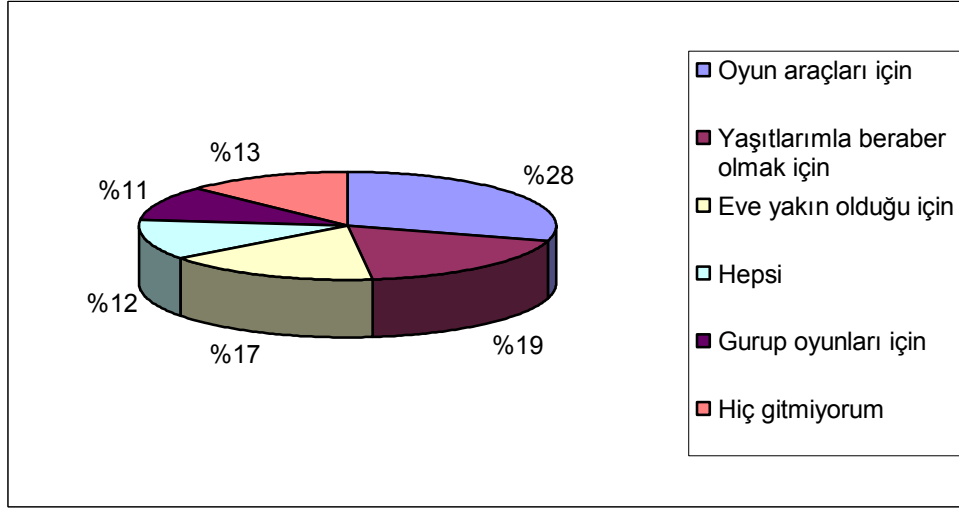
Oyun Alanına Gitme Sıklığı	Oyun Alanında Kalma Süresi				Toplam
	Hiç gitmiyorum	1-2 Saat	Yarım gün	Tam gün	
Haftada bir	0	58	9	5	72
Her gün	0	15	5	4	24
Haftada birden fazla	0	14	2	2	18
Hiç gitmiyorum. Çünkü....	2	0	0	0	2
Yok,hiç gitmiyorum	17	0	0	0	17
Diğer	0	16	1	0	17
Toplam	19	103	17	11	150

Şekil 4.62: Ankete katılan çocukların oyun alanına gitme sıklığı ile oyun alanında kalma süresinin karşılaştırılması

Tablo 4.56: Ankete katılan öğrencilerin oyun alanına gitme sebepleri

Oyun Alanına Gitme Sebepleri	Sıklık	Yüzde
Oyun araçları için	44	28
Yaşlıtlarımla beraber olmak için	28	19
Eve yakın olduğu için	25	17
Hepsi	18	12
Gurup oyunları için	16	11
Hiç gitmiyorum	19	13
Toplam	150	100

Şekil 4.63: Ankete katılan öğrencilerin oyun alanına gitme sebepleri

Çocukların oyun alanı kullanımı çeşitli sebeplere dayanmaktadır. Oyun alanlarına oyun araçları için gidenler, %28 'lık bir oranla ilk sırayı oluşturmaktadır. Çocukların %19'u yaşıtları ile beraber olmak için, %17'si eve yakın olduğu için oyun alanlarına gitmektedir. Tüm bu sebeplerin hepsi için oyun alanlarına giden çocukların oranı ise %12'dir. Çocukların %11'i de grup oyunları için oyun alanlarına gitmektedir. Mahallesinde oyun alanı olup da, yaşına uygun oyuncakların olmaması ve spor alanlarının bulunmaması nedeniyle oyun alanlarına hiç gitmeyenler ve mahallesinde oyun alanı olmadığı için oyun alanlarına hiç gitmeyenlerin oranı ise %13'dür.

Oyun alanlarına oyun araçları için giden kız ve erkek çocukların oranı hemen hemen eşittir. Yaşıtlarımla beraber olmak için oyun alanına gidiyorum diyenlerin büyük bir kısmı kız çocuklardır. Oyun alanı eve yakın olduğu için oyun alanına gidiyorum diyenlerin de büyük bir kısmı kız çocuklardır. Bütün bu nedenlerin hepsi için, grup oyunları için oyun alanlarına gidiyorum ve oyun alanlarına hiç gitmiyorum diyen kız ve erkek çocukların oranları yaklaşık olarak eşit orandadır. (Şekil 4.64)

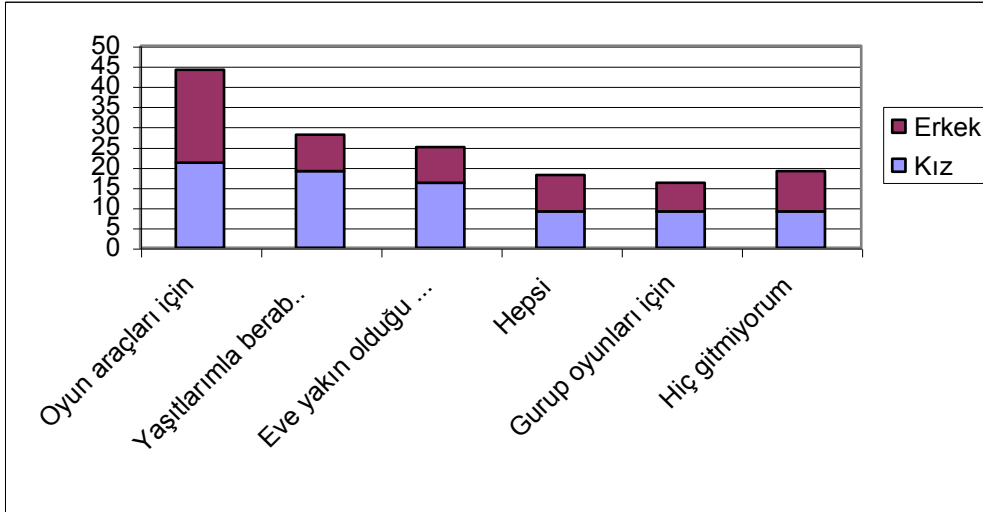
Çocukların oyun alanına gitme sebepleri yaş durumlarına göre de değişim göstermektedir. Oyun araçları için oyun alanlarına giden çocukların büyük bir kısmı 10-12 yaş grubundaki çocuklardır. Daha sonra 7-9 yaş grubundakiler gelmektedir. 13 ve 15 yaş grubundakilerin oyun alanlarına oyun araçları için gittikleri görülmemiştir. Yaşıtlarımla beraber olmak için oyun alanlarına gidiyorum diyen çocukların da büyük bir kısmı 10-12 yaş grubundadır. Bunu 7-9 yaş grubundakiler ve 13-15 yaş grubundakiler izlemektedir. Eve yakın olduğu için oyun alanlarına gidenler de 10-12 ve 7-9 yaş grubundakilerdir. 13-15 yaş grubundakilerin eve yakın olduğu için oyun alanlarına gittikleri görülmemiştir. Grup oyunları için oyun alanına giden çocukların

en fazla sayıda olanı 10 12 yaş grubundaki çocuklardır. Bunu 7-9 yaş,13-15 yaş grubundaki çocuklar izlemektedir. (Şekil 4.65)

Çocukların oyun alanlarına gitme sebepleri yaş durumlarına göre değişim göstermektedir. Yaşı küçük olan çocuklar daha çok oyun alanlarında bireysel oyunları tercih etmektedir. Daha çok oyun araçları için oyun alanlarına gitmektedirler. Çocuklar yaşları büyüdükçe bireysellikten çıkıp daha çok grup oyunlarına yönelmektedirler. Bu da oyun alanlarının alan tahsisi ve tasarımı açısından önemlidir.

Tablo 4.57: Ankete katılan öğrencilerin cinsiyeti ile oyun alanına gitme sebeplerinin karşılaştırılması

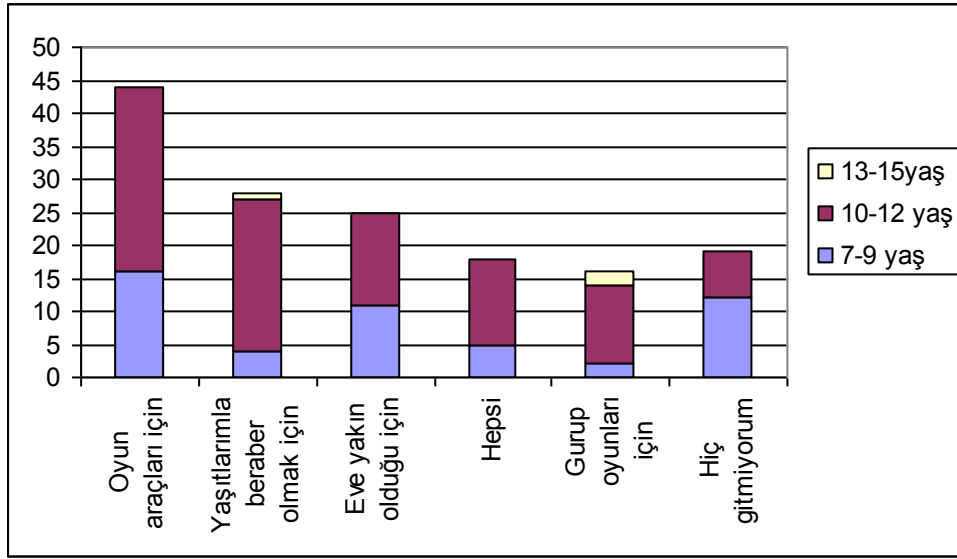
Oyun Alanına Gitme Sebepleri	Cinsiyet		Toplam
	Kız	Erkek	
Oyun araçları için	21	23	44
Yaşıtlarımla beraber olmak için	19	9	28
Eve yakın olduğu için	16	9	25
Hepsi	9	9	18
Gurup oyunları için	9	7	16
Hiç gitmiyorum	9	10	19
Toplam	83	67	150

Şekil 4.64: Ankete katılan öğrencilerin cinsiyeti ile oyun alanına gitme sebeplerinin karşılaştırılması

Tablo 4.58: Ankete katılan öğrencilerin yaşı ile oyun alanına gitme sebeplerinin karşılaştırılması

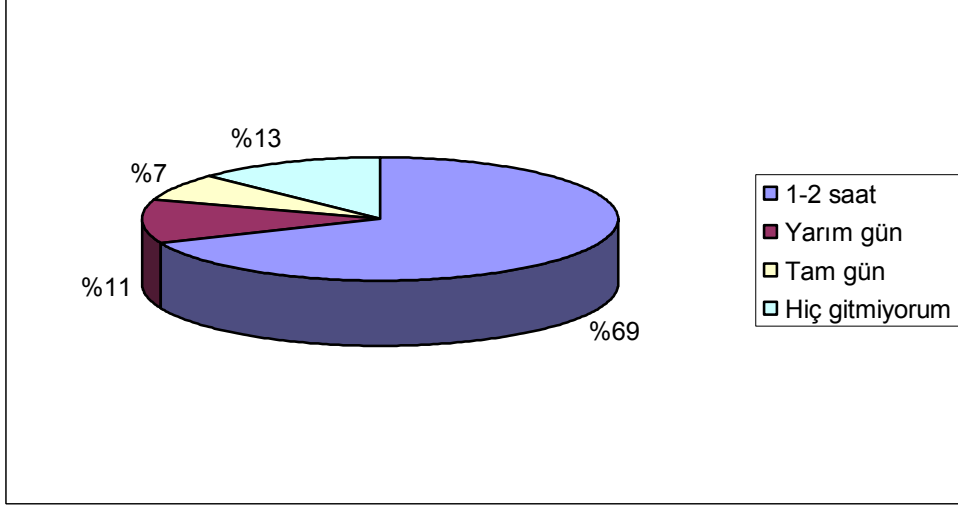
Oyun Alanına Gitme Nedenleri	Öğrencilerin Yaş Grupları			Toplam
	7-9 yaş	10-12 yaş	13-15yaş	
Oyun araçları için	16	28	0	44
Yaşıtlarımla beraber olmak için	4	23	1	28
Eve yakın olduğu için	11	14	0	25
Hepsi	5	13	0	18
Grup oyunları için	2	12	2	16
Hiç gitmiyorum	12	7	0	17
Toplam	50	97	3	150

Şekil 4.65: Ankete katılan öğrencilerin yaşı ile oyun alanına gitme sebeplerinin karşılaştırılması

Tablo 4.59: Ankete katılan öğrencilerin oyun alanında ne kadar vakit geçirdikleri

Oyun Alanında Geçirilen Vakit	Sıklık	Yüzde (%)
1-2 saat	103	69
Yarım gün	17	11
Tam gün	11	7
Hiç gitmiyorum	19	13
Toplam	150	100

Şekil 4.66: Ankete katılan öğrencilerin oyun alanında ne kadar vakit geçirdikleri

Ankete katılan çocukların oyun alanlarında kalma sürelerine bakıldığında, % 69 oran ile 1-2 saat oyun alanlarında kalanlar birinci sırayı oluşturmaktadır. Geriye kalan çocukların %11'i yarım günlerini, %7'si de tam günlerini oyun alanlarında geçirmektedirler.

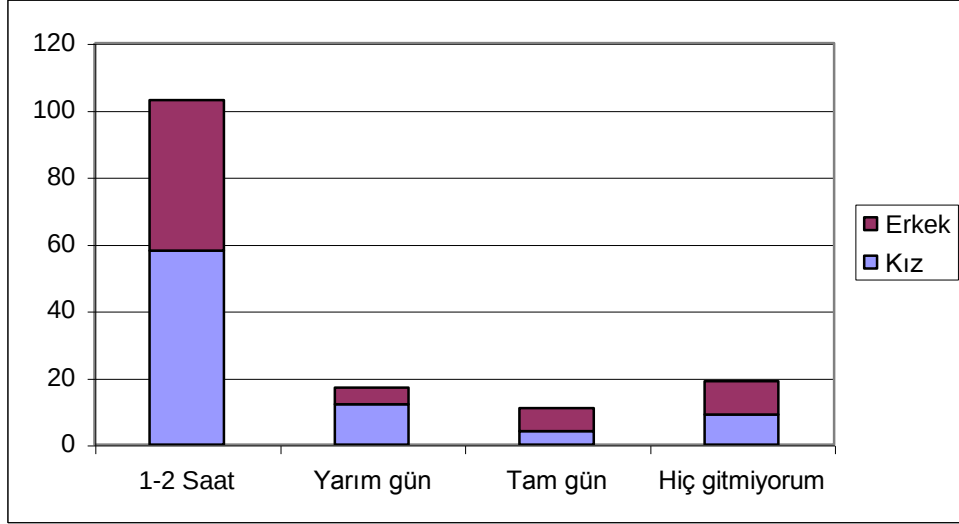
Oyun alanlarına giden ve oyun alanlarında 1-2 saat kalan çocukların çoğunluğu kız çocuklarıdır. Yarım günlerini oyun alanlarında geçirenlerin de çoğunluğu kız çocuklarıdır. Tam gün oyun alanlarında kalan çocukların çoğunluğu ise erkek çocuklardan oluşmaktadır. (Şekil 4.67)

Oyun alanlarında geçirilen vakit çocukların yaşlarına bağlı olarak değişim göstermektedir. En fazla oranda 1-2 saatlerini oyun alanlarında geçiren 10-12 yaş grubundaki çocuklardır. Daha sonra sırasıyla, 7-9 yaş ve 13-15 yaş grubundakiler gelir. Yarım gün ve tam günlerini oyun alanlarında geçiren çocuklar da 10-12 ve 7-9 yaş grubundakilerdir. 13-15 yaş grubundakilerin tam ve yarım günlerini oyun alanlarında geçirdiği görülmemiştir. (Şekil 4.68)

Çocukların oyun alanlarında kalma süreleri ve yaş durumlarının karşılaştırılması sonucunda, oyun alanlarını çok az kullanan 13-15 yaşlarındaki çocukların sadece 1-2 saat kaldıkları, yarım gün ve tam günlerini oyun alanlarında geçirmediikleri sonucu elde edilmiştir. Bu yaş grubundaki çocuklar, oyun alanları küçük yaştaki çocuklara hitap ettiği için çok fazla vakit geçirmemektedirler. Çocukların yaşları küçüldükçe oyun alanlarında daha fazla vakit geçirildiği görülmüştür.

Tablo 4.60: Ankete katılan öğrencilerin cinsiyet durumu ile oyun alanında ne kadar vakit geçirdiklerinin karşılaştırılması

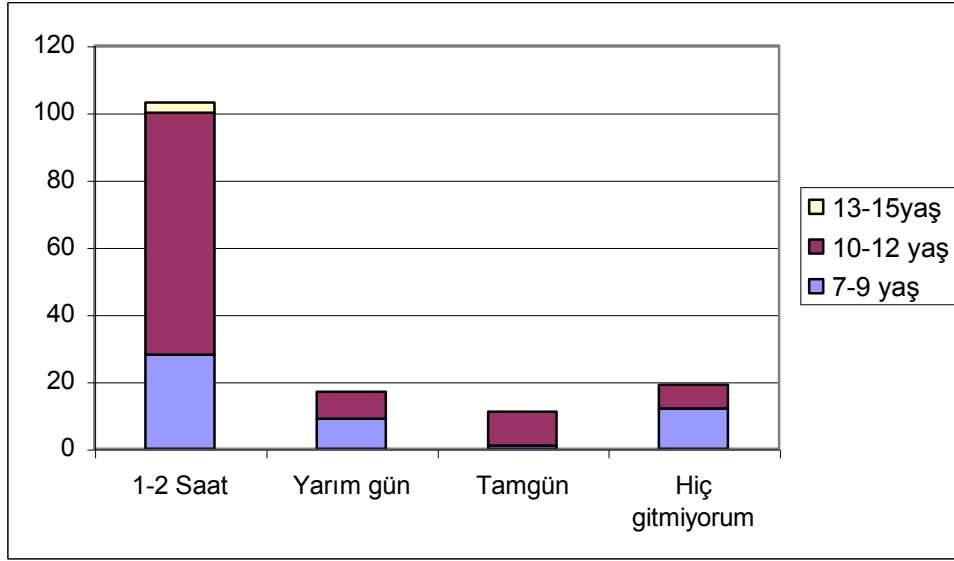
Oyun Alanında Geçirilen Vakit	Cinsiyet Durumu		Toplam
	Kız	Erkek	
1-2 Saat	58	45	103
Yarım gün	12	5	17
Tam gün	4	7	11
Hiç gitmiyorum	9	10	19
Toplam	83	67	150

Şekil 4.67: Ankete katılan öğrencilerin cinsiyet durumu ile oyun alanında ne kadar vakit geçirdiklerinin karşılaştırılması

Tablo 4.61: Ankete katılan öğrencilerin yaş durumu ile oyun alanında ne kadar vakit geçirdiklerinin karşılaştırılması

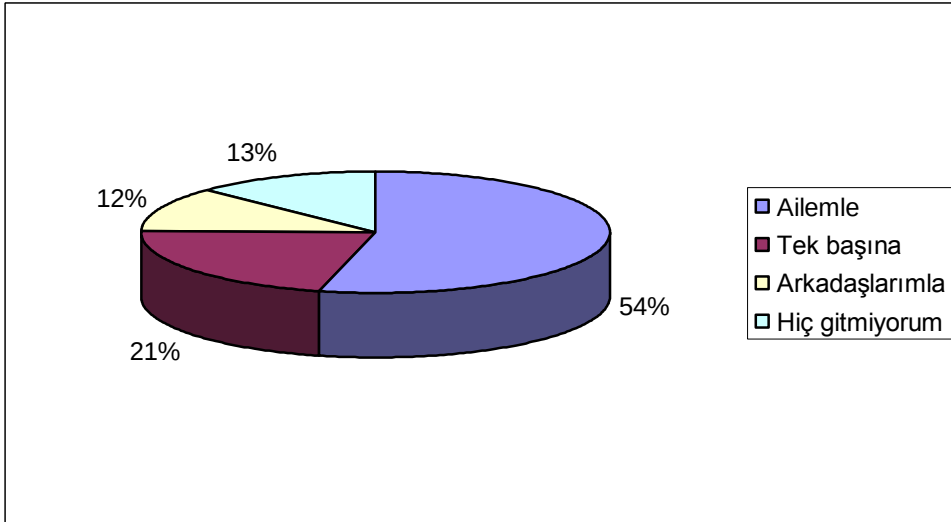
Oyun Alanında Geçirilen Süre	Çocukların Yaş Durumu			Toplam
	7-9 yaş	10-12 yaş	13-15 yaş	
1-2 Saat	28	72	3	103
Yarım gün	9	8	0	17
Tam gün	1	10	0	11
Hiç gitmiyorum	12	7	0	19
Toplam	50	97	3	150

Şekil 4.68: Ankete katılan öğrencilerin yaş durumu ile oyun alanında ne kadar vakit geçirdiklerinin karşılaştırılması

Tablo 4.62: Ankete katılan öğrencilerin yaş oyun alanına kimlerle gittikleri

Oyun Alanına Kimlerle Gittikleri	Sıklık	Yüzde (%)
Ailemle	81	54
Tek başına	32	21
Arkadaşlarımla	18	12
Hiç gitmiyorum	19	13
Toplam	150	100

Şekil 4.69: Ankete katılan öğrencilerin oyun alanına kimlerle gittikleri

Ankete katılan öğrencilerin %54'ü oyun alanlarına ailesiyle birlikte , %21'i tek başına %12'si de arkadaşlarıyla birlikte gitmektedirler.

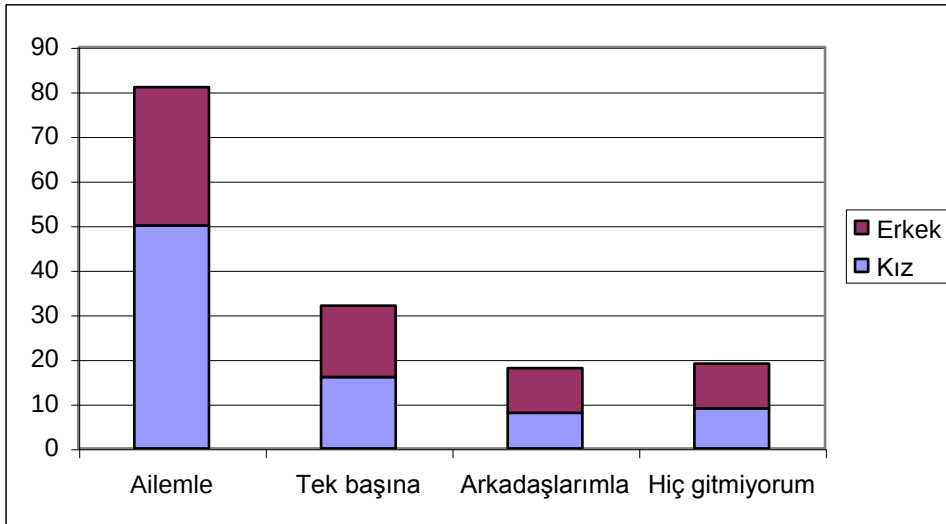
Oyun alanlarına ailesiyle beraber giden çocukların çoğunluğu kızdır. Tek başına gidenlerin kız ve erkek çocuk oranları ise eşittir. Oyun alanlarına arkadaşlarıyla beraber gidenler de ise bir erkek çoğunluğu görülmektedir. (Şekil 4.70)

Çocukların oyun alanına kimlerle beraber gittikleri yaş durumlarına göre de değişim göstermektedir. Oyun alanlarına ailesiyle beraber, tek başına ve arkadaşlarıyla beraber giden çocukların büyük bir kısmını 10-12 yaş grubundakiler oluşturmaktadır. Bunu 7-9 yaş grubundakiler izlemektedir. 13 ve 15 yaş grubu çocukların ailesiyle ve tek başına oyun alanına gittikleri görülmemiştir. (Şekil 4.71)

Arkadaşlarıyla oyun alanlarına giden çocukların oranının, çocuğun yaşı büyüdükçe arttığı sonucuna ulaşılmıştır. Onlar için grup şeklinde oynanan oyunlar daha değerlidir. Yaşı küçük olan çocuklar oyun alanlarına, genellikle aileleri ya da bir büyükleri tarafından götürülmektedir.

Tablo 4.63: Ankete katılan öğrencilerin cinsiyet durumu ile oyun alanına kimlerle gidildiğinin karşılaştırılması

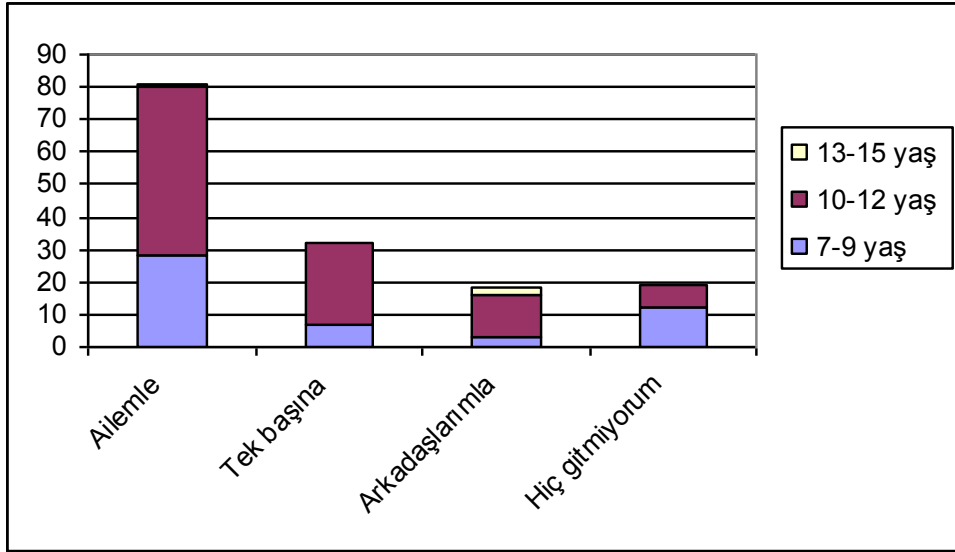
Oyun Alanına Kiminle Gidildiği	Cinsiyet		Toplam
	Kız	Erkek	
Ailemle	50	31	81
Tek başına	16	16	32
Arkadaşlarımla	8	10	18
Hiç gitmiyorum	9	10	19
Toplam	83	67	150

Şekil 4.70: Ankete katılan öğrencilerin cinsiyet durumu ile oyun alanına kimlerle gidildiğinin karşılaştırılması

Tablo 4.64: Ankete katılan öğrencilerin yaş durumu ile oyun alanına kimlerle gidildiğinin karşılaştırması

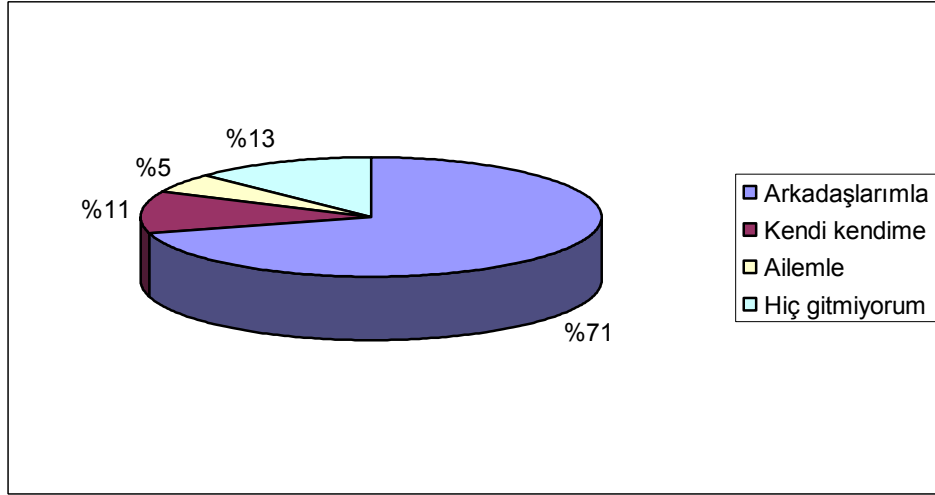
Oyun Alanına Kiminle Gidildiği	Çocukların Yaş Durumu			Toplam
	7-9 yaş	10-12 yaş	13-15 yaş	
Ailemle	28	52	1	81
Tek başına	7	25	0	32
Arkadaşlarımla	3	13	2	18
Hiç gitmiyorum	12	7	0	19
Toplam	50	97	3	150

Şekil 4.71: Ankete katılan öğrencilerin yaş durumu ile oyun alanına kimlerle gidildiğinin karşılaştırması

Tablo 4.65: Ankete katılan öğrencilerin oyun alanında kimlerle oynadıkları

Oyun Alanında Kimlerle Oynadıkları	Sıklık	Yüzde (%)
Arkadaşlarımla	106	71
Kendi kendime	17	11
Ailemle	8	5
Hiç gitmiyorum	19	13
Toplam	150	100

Şekil 4.72: Ankete katılan öğrencilerin oyun alanında kimlerle oynadıkları

Oyun alanlarının asıl kullanıcıları olan çocukların %71'i oyun alanlarında arkadaşlarıyla birlikte, %11'i kendi kendine, % 5'i de ailesiyle birlikte oynamaktadır.

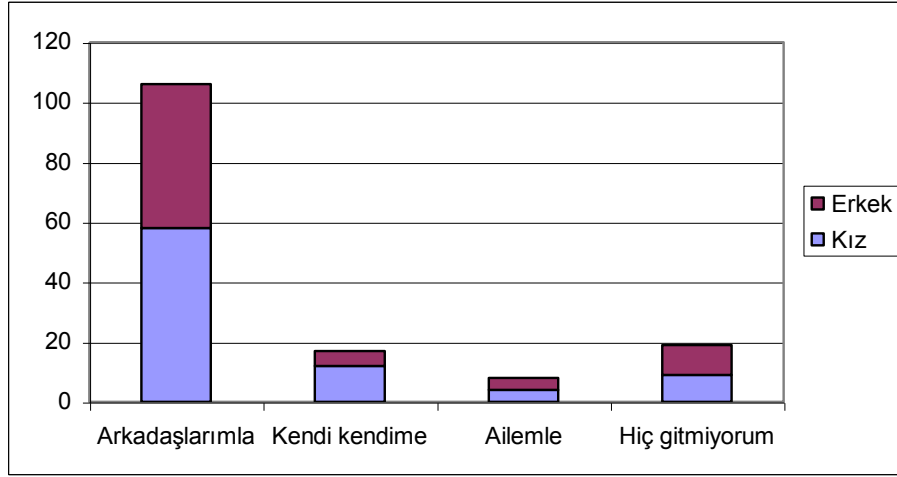
Oyun alanlarında daha çok 'arkadaşlarımla beraber oynuyorum' diyen çocukların çoğunluğu kızdır. Oyun alanlarında 'kendi kendime oynuyorum' diyenlerde de bir kız çoğunluğu görülmektedir. 'Ailemle birlikte oynuyorum' diyen kız ve erkek çocuk oranları ise eşittir. (Şekil 4.73).

Çocukların oyun alanlarında kimlerle beraber oynadıkları yaş durumlarına bağlı olarak değişim göstermektedir. Oyun alanlarında arkadaşlarıyla birlikte oynayan çocukların çoğunluğu 10-12 yaşındadır. 13-15 yaş grubundakilerin kendi kendime ve ailemle birlikte oynuyorum cevabını verdikleri görülmemiştir. (Şekil 4.74)

Çocuklar yaş gurupları büyüdükçe bireysellikten çıkıp, oyun alanlarında daha çok arkadaşlarıyla beraber oynama eğilimindedir. Bu durum çocukları bir araya getiren oyun alanlarının onların sosyalleşmesi açısından ne kadar önemli olduğunu göstermektedir. Bu da oyun alanlarının toplu oyunlara imkan verecek şekilde tasarlanması gerekliliğini ortaya koyması açısından önemlidir.

Tablo 4.66: Ankete katılan öğrencilerin cinsiyet durumu ile oyun alanında kimlerle oynadıklarının karşılaştırılması

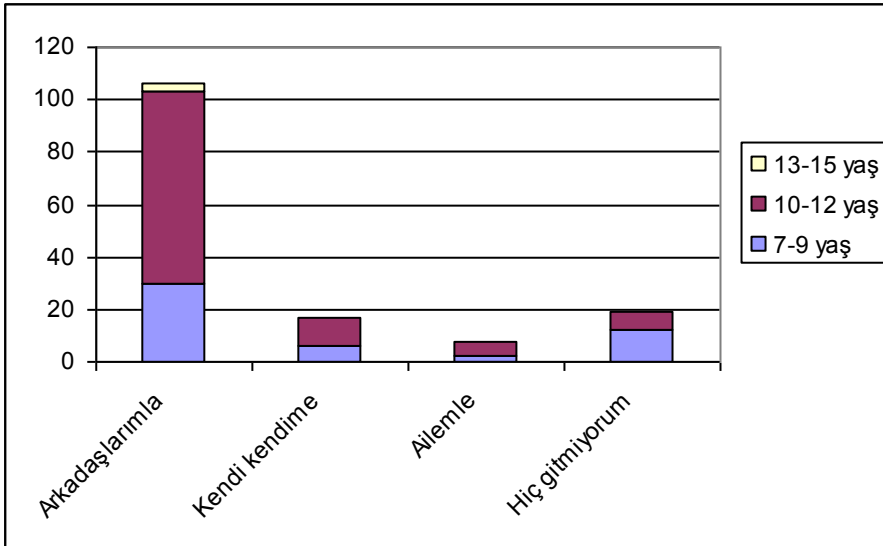
Oyun Alanında Kimlerle Oynadıkları	Cinsiyet Durumu		Toplam
	Kız	Erkek	
Arkadaşlarımla	58	48	106
Kendi kendime	12	5	17
Ailemle	4	4	8
Hiç gitmiyorum	9	10	19
Toplam	83	67	150

Şekil 4.73: Ankete katılan öğrencilerin cinsiyet durumu ile oyun alanında kimlerle oynadıklarının karşılaştırılması

Tablo 4.67: Ankete katılan öğrencilerin yaş durumu ile oyun alanında kimlerle oynadıklarının karşılaştırılması

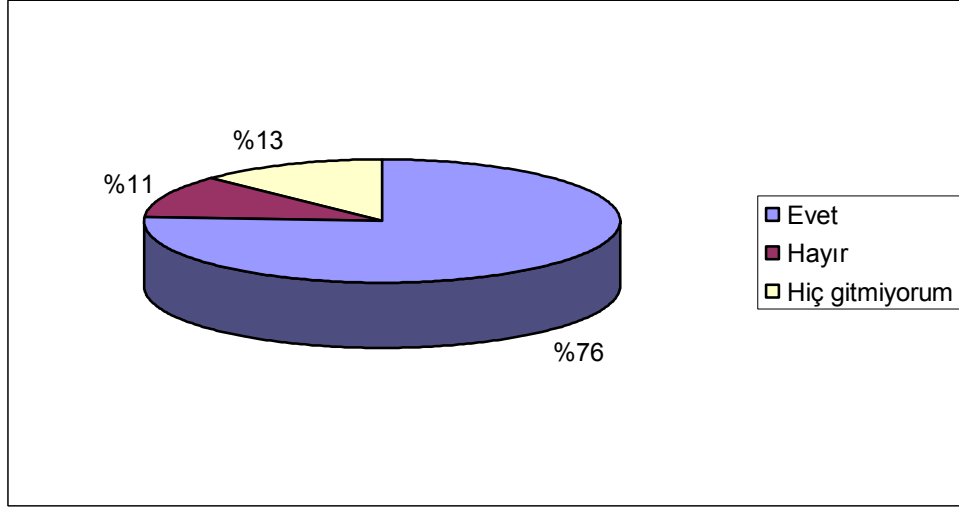
Oyun Alanında Kimlerle Oynadıkları	Çocukların Yaş Durumu			Toplam
	7-9 yaş	10-12 yaş	13-15 yaş	
Arkadaşlarımla	30	73	3	106
Kendi kendime	6	11	0	17
Ailemle	2	6	0	8
Hiç gitmiyorum	12	7	0	19
Toplam	50	97	3	150

Şekil 4.74: Ankete katılan öğrencilerin yaş durumu ile oyun alanında kimlerle oynadıklarının karşılaştırılması

Tablo 4.68: Ankete katılan öğrencilerin oyun alanında rahat ve özgürce hareket edebilme durumu

Oyun Alanında Rahat Özgürce Hareket Edebilme Durumu	Sıklık	Yüzde (%)
Evet	114	76
Hayır	17	11
Hiç gitmiyorum	19	13
Toplam	150	100

Şekil 4.75: Ankete katılan öğrencilerin oyun alanında rahat ve özgürce hareket edebilme durumu

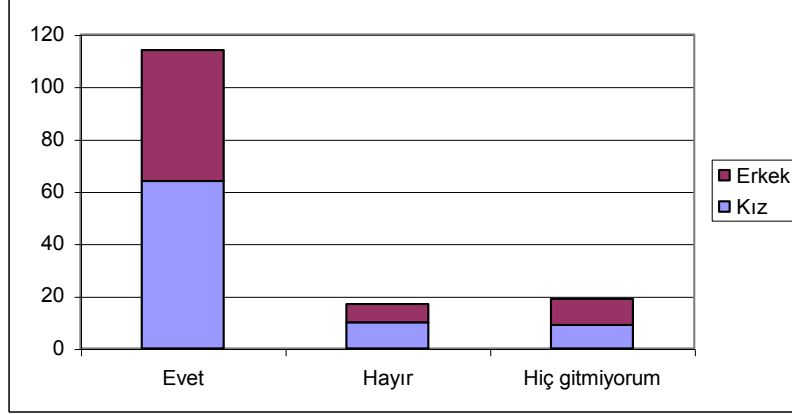
Ankete katılan öğrencilerin %76'sı oyun alanlarında rahat ve özgürce hareket edebildiklerini, %11'i de rahat ve özgürce hareket edemediklerini söylemişlerdir.

Oyun alanlarında rahat ve özgürce hareket edebildiklerini ya da edemediklerini söyleyen çocukların çoğunluğu kızdır. (Şekil 4.76)

Çocukların oyun alanlarında rahat ve özgürce hareket edebilme durumu yaş durumlarına göre değişiklik gösterir. Oyun alanlarında rahat ve özgürce hareket edebildiğini söyleyen öğrencilerin çoğunluğu 10-12 yaş grubundaki çocuklar oluşturmaktadır. Daha sonra sırasıyla 7-9 yaş ve 13-15 yaş grubundakiler gelir. Oyun alanlarında rahat ve özgürce hareket edemediğini söyleyen öğrenciler 10-12 yaş ve 7-9 yaş grubundakiler eşit orandadır. (Şekil 4.77).

Tablo 4.69: Ankete katılan öğrencilerin cinsiyet durumu ile oyun alanında rahat ve özgürce hareket edebilme durumunun karşılaştırması

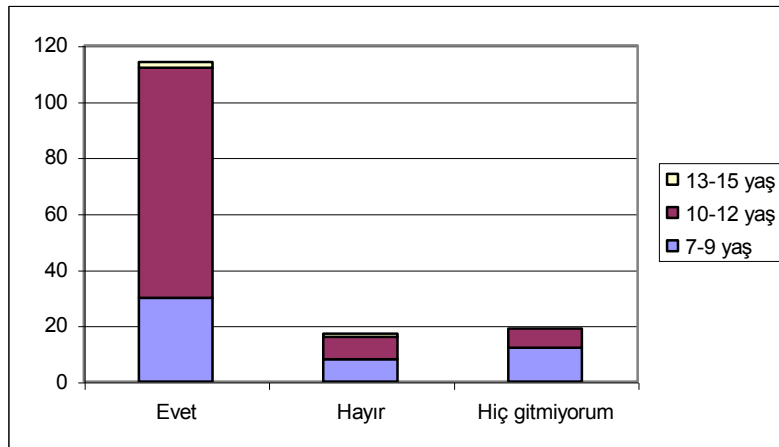
Oyun Alanında Rahat Özgürce Hareket Edebilme Durumu	Cinsiyet Durumu		Toplam
	Kız	Erkek	
Evet	64	50	114
Hayır	10	7	17
Hiç gitmiyorum	9	10	19
Toplam	83	67	150

Şekil 4.76: Ankete katılan öğrencilerin cinsiyet durumu ile oyun alanında rahat ve özgürce hareket edebilme durumunun karşılaştırması

Tablo 4.70: Ankete katılan öğrencilerin yaş durumu ile oyun alanında rahat ve özgürce hareket edebilme durumunun karşılaştırması

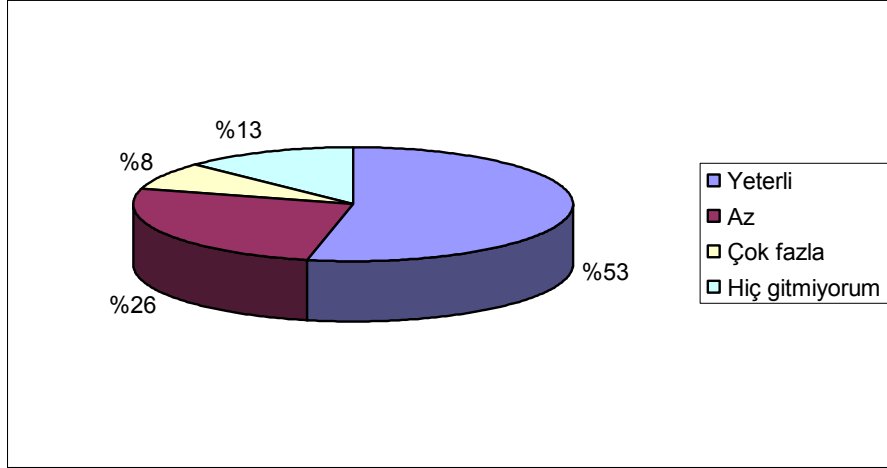
Oyun Alanında Rahat ve Özgürce Hareket Edebilme Durumu	Öğrencilerin Yaş Durumu			Toplam
	7-9 yaş	10-12 yaş	13-15 yaş	
Evet	30	82	2	114
Hayır	8	8	1	17
Hiç gitmiyorum	12	7	0	19
Toplam	50	97	3	150

Şekil 4.77: Ankete katılan öğrencilerin yaş durumu ile oyun alanında rahat ve özgürce hareket edebilme durumunun karşılaştırması

Tablo 4.71: Ankete katılan öğrencilerin oyunları için oyun alanlarındaki boş alan durumu

Oyun Alanlarındaki Boş Alan Durumu	Sıklık	Yüzde(%)
Yeterli	80	53
Az	39	26
Çok fazla	12	8
Hiç gitmiyorum	19	13
Toplam	150	100

Şekil 4.78: Ankete katılan öğrencilerin oyunları için oyun alanlarındaki boş alan durumu

Çocuk oyun alanlarının asıl kullanıcıları olan çocukların oyunları için oyun alanlarının alansal büyüklüğü, oyuncakların rahat ve birbirlerini engellemeyecek şekilde yerleştirilmiş olması çok önemlidir. Yani oyun elemanlarından sonra oyun alanlarında çocukların koşup oynayabileceği yeterli boş alanların bırakılması gerekmektedir.

Ankete katılan öğrencilerin % 53'ü oyunları için oyun alanlarındaki boş alanların yeterli olduğu düşünmektedir. Yetersiz olduğunu düşünen öğrencilerin oranı ise %26'dır. Öğrencilerden % 8'i de oyun alanlarında boş alan miktarlarının çok fazla olduğunu düşünenler oluşturmaktadır.

Çocuk oyun alanlarındaki boş alan miktarlarının, yeterli olduğunu, az ve çok fazla olduğunu söyleyen çocukların çoğunluğunu kız çocukları oluşturmaktadır. (Şekil 4.79)

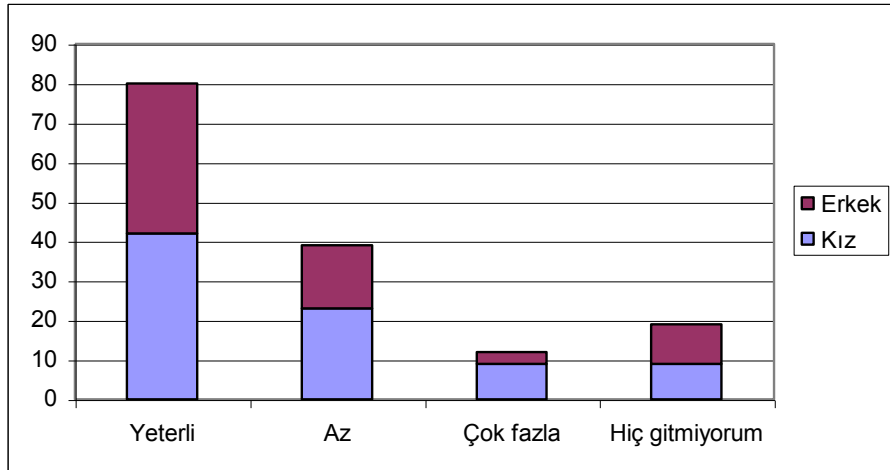
Çocukların oyun alanlarında oyunları için oyun alanlarındaki boş alan durumu yaş durumlarına göre değişiklik gösterir. Oyun alanlarındaki boş alan miktarlarının oyunları için yeterli olduğunu söyleyen öğrencilerin çoğunluğu 10-12 yaş grubundaki çocuklardır. Daha sonra 7-9 yaş grubundaki çocuklar gelmektedir. 13-15 yaş

grubundakiler oyun alanlarının yetersiz olduğunu söylemişlerdir. 7-9 yaş grubundakiler de en fazla, oyun alanları çok fazla diyen gruptur. (Şekil 4.80).

Oyun alanlarındaki boş alan miktarının yeterli olup olmaması durumu çocukların yaşına göre değişmektedir. Çocukların yaşı büyüdükçe oyun alanlarındaki boş alanların yeterli olduğunu düşünen çocuklar azalmakta ve az olduğunu düşünen çocukların oranı artmaktadır.

Tablo 4.72: Ankete katılan öğrencilerin cinsiyeti ile oyunları için oyun alanlarındaki boş alan durumunun karşılaştırması

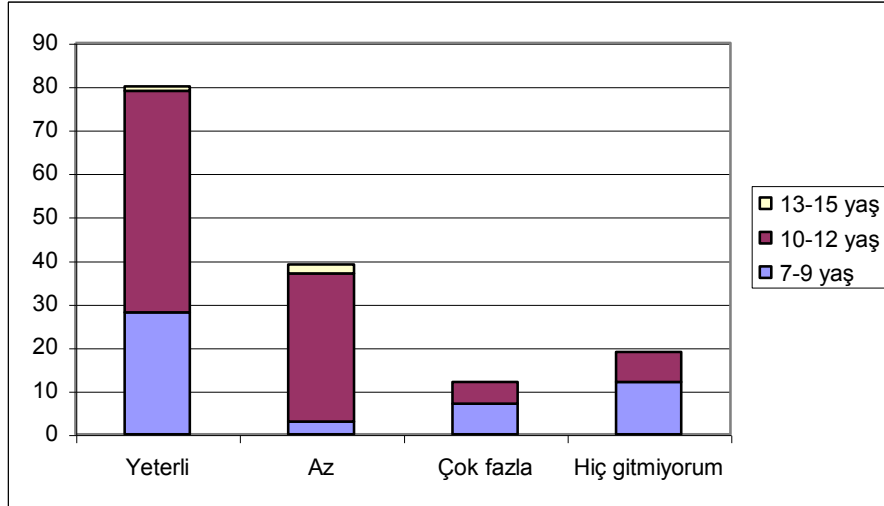
Oyun Alanındaki Boş Alan Durumu	Cinsiyet Durumu		Toplam
	Kız	Erkek	
Yeterli	42	38	80
Az	23	16	39
Çok fazla	9	3	12
Hiç gitmiyorum	9	10	19
Toplam	83	67	150

Şekil 4.79: Ankete katılan öğrencilerin cinsiyeti ile oyunları için oyun alanındaki boş alan durumunun karşılaştırması

Tablo 4.73: Ankete katılan öğrencilerin yaş durumu ile oyunları için oyun alanındaki boş alan durumunun karşılaştırması

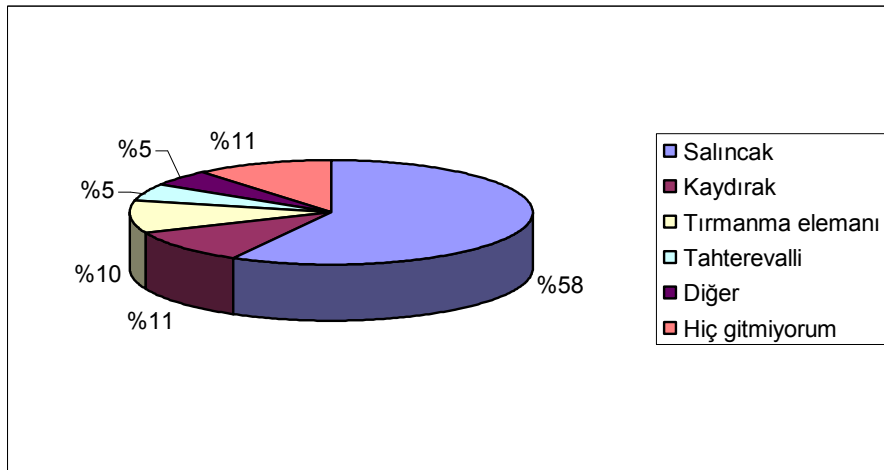
Oyun Alanındaki Boş Alan Durumu	Öğrencilerin Yaş Durumu			Toplam
	7-9 yaş	10-12 yaş	13-15 yaş	
Yeterli	28	51	1	80
Az	3	34	2	39
Çok fazla	7	5	0	12
Hiç gitmiyorum	12	7	0	19
Toplam	50	97	3	150

Şekil 4.80: Ankete katılan öğrencilerin yaş durumu ile oyunları için oyun alanındaki boş alan durumunun karşılaştırması

Tablo 4.74: Ankete katılan öğrencilerin oyun alanındaki en çok hangi oyun aletini sevdikleri

Oyun Alanındaki En Çok Sevdikleri Oyun Aleti	Sıklık	Yüzde (%)
Salıncak	98	58
Kaydırak	18	11
Tırmanma elemanı	17	10
Tahterevalli	9	5
Diğer	8	5
Hiç gitmiyorum	19	11
Toplam	169	100

Şekil 4.81: Ankete katılan öğrencilerin oyun alanındaki en çok hangi oyun aletini sevdikleri

Çocukları çocuk oyun alanlarına çeken en önemli unsurlar oyun alanlarında yer alan oyun elemanlarıdır. Bu yüzden çocuk oyun alanları yapılırken oyuncaklar hakkındaki beğenileri çok önemlidir.

Oyun alanlarına giden çocukların %58'i en çok salıncak sevdiğini söylemiş ve ilk sırayı almıştır. İkinci olarak % 11'lik bir oranla en çok kaydırak sevdiğini söyleyenler gelmektedir. %10'luk bir kısım da en çok tırmanma elemanlarını sevdiğini söylemiş ve üçüncü sırayı almıştır. Çocukların %5'i ise oyun alanlarında tahterevalli sevdiğini söylemiştir. %5' de diğer oyun araçlarını, kum ve top oynama, bisiklete binme gibi olayları sevdiklerini belirtmişlerdir.

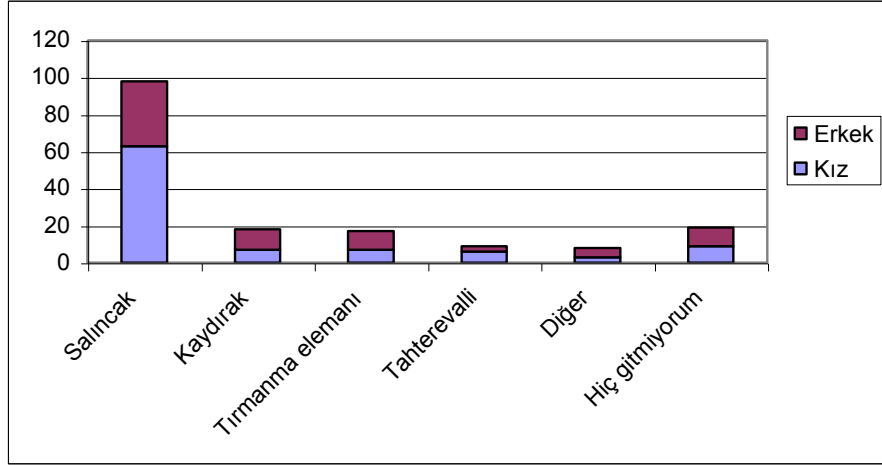
Oyun alanlarında 'en çok salıncak seviyorum' diyen çocukların büyük bir çoğunluğu kız çocuklarıdır. Kaydırak, tırmanma elemanı ve diğerleri için ise daha çok erkek çocuklar en çok sevdikleri oyun elemanları olarak belirtmişlerdir. Tahterevalli sevdiklerini söyleyen çocuklardan da kızlar çoğunluktadır. (Şekil 4.82).

Oyun alanlarında en çok sevilen ve tercih edilen oyun araçlarının çocukların yaşına bağlı olarak değiştiği görülmüştür. Oyun alanlarında salıncığı tercih edenlerin çoğunluğu 10-12 yaş grubundaki çocuklardır. Bunu sırasıyla 7-9 yaş ve 13-15 yaş grubundaki çocuklar izlemektedir. 13-15 yaş grubundakiler hiç kaydırak, tahterevalli tercihi yapmamışlardır. (Şekil 4.83).

Oyun alanlarında salıncak her yaş gurubu için tercih edilen bir oyuncaktır. Yalnız yaş grubu büyüdükçe tercih edilme oranı azalmaktadır. Kaydırak ta bütün yaş grupları tarafından tercih edilen ve yaşlar büyüdükçe tercih azalan bir oyun elemanıdır. Tahterevalli çok küçük çocuklar ve büyük çocuklar tarafından fazla tercih edilmeyen elemandır. Diğer tercihler arasında yer alan oyun elemanlarının başında kum gelir. Bu da daha çok küçük çocuklar tarafından tercih edilmektedir. Top oyunları için gerekli alan ve elemanlarında tercih edildiği yaşı büyük olan çocuklar tarafından belirtilmiştir.

Tablo 4.75: Ankete katılan öğrencilerin cinsiyet durumu oyun alanındaki en çok hangi oyun aletini sevdikleri

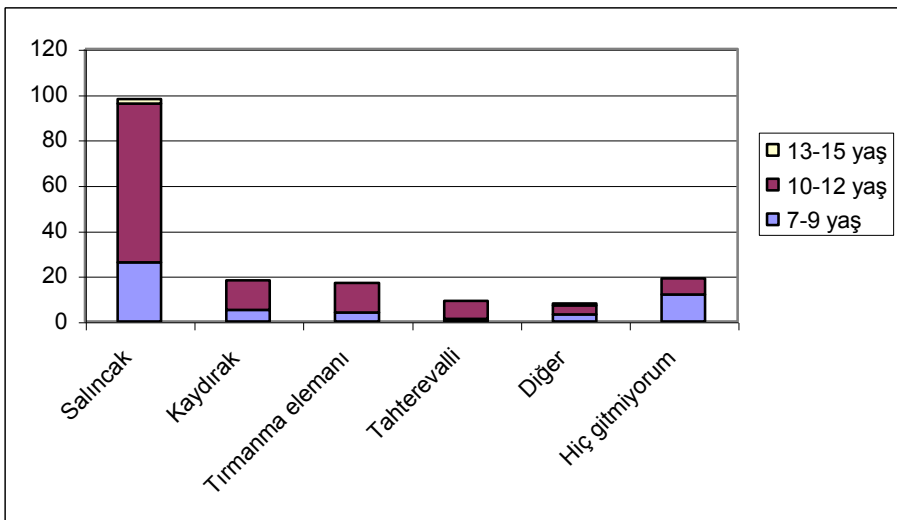
Oyun Alanındaki En Çok Sevdikleri Oyun Aleti	Cinsiyet Durumu		Toplam
	Kız	Erkek	
Salıncak	63	35	98
Kaydırak	7	11	18
Tırmanma elemanı	7	10	17
Tahterevalli	6	3	9
Diğer	3	5	8
Hiç gitmiyorum	9	10	19
Toplam	95	74	169

Şekil 4.82: Ankete katılan öğrencilerin cinsiyet durumu ile oyun alanındaki en çok sevdikleri oyun aletinin karşılaştırması

Tablo 4.76: Ankete katılan öğrencilerin yaş durumu ile oyun alanındaki en çok sevdikleri oyun aletinin karşılaştırılması

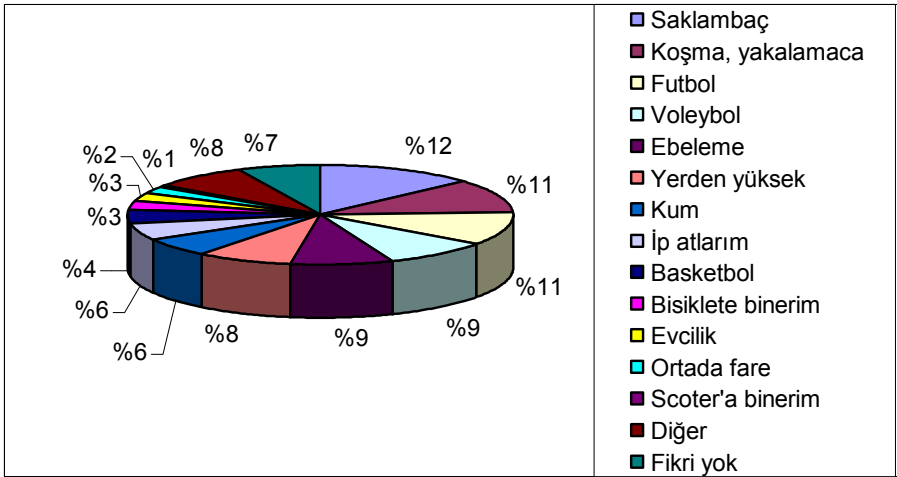
Oyun Alanındaki En Çok Sevdikleri Oyun Aleti	Çocukların Yaş Durumu			Toplam
	7-9 yaş	10-12 yaş	13-15 yaş	
Salıncak	26	70	2	98
Kaydırak	5	13	0	18
Tırmanma elemanı	4	13	0	17
Tahterevalli	1	8	0	9
Diğer	3	4	1	8
Hiç gitmiyorum	12	7	0	19
Toplam	51	115	3	169

Şekil 4.83: Ankete katılan öğrencilerin yaş durumu ile oyun alanındaki en çok sevdikleri oyun aletinin karşılaştırılması

Tablo 4.77: Ankete katılan öğrencilerin oyun aletleri dışında, oyun alanında oynadıkları oyunlar

Öğrencilerin Oyun Alanında Oynadıkları Oyunlar	Sıklık	Yüzde (%)
Saklambaç	36	12
Koşma, yakalamaca	29	11
Futbol	29	11
Voleybol	24	9
Ebeleme	23	9
Yerden yüksek	22	8
Kum	16	6
İp atlarım	15	6
Basketbol	12	4
Bisiklete binerim	8	3
Evcilik	7	3
Ortada fare	6	2
Scoter'a binerim	2	1
Diğer	21	8
Fikri yok	19	7
Toplam	270	100

Şekil 4.84: Ankete katılan öğrencilerin oyun aletleri dışında, oyun alanlarında oynadıkları oyunlar

Çocukların oyun alanlarında oyun elemanları dışında oyun oynayıp oynamadıkları ya da ne tür oyunlar oynadıkları oyun alanı tasarımı ve oyun alanı tahsisi açısından önemli bir etkidir.

Oyun alanlarına giden çocuklar buralarda, oyun elemanları dışında oynadıkları pek çok oyun saymışlardır. Bunların başında %12 ile saklambaç gelir. %11'lik oranlarla, koşma yakalamaca ve futbol oyunları ikinci sırada yer alır. % 9'luk oranlarla voleybol ve ebeleme oyunları da üçüncü sırayı alır. Daha sonra sırasıyla % 8 ile yerden yüksek oyunu, % 6'lık oranlarla 'ip atlarım' ve 'kum oynarım' diyenler, % 4 ile

'basketbol oynarım' % 3'lük oranlarla 'bisiklete binerim' ve 'evcilik oynarım' diyenler , % 2 ile ortada fare, % 1 ile 'paten kayarım' ve skuter'a binerim diyenler gelmektedir.

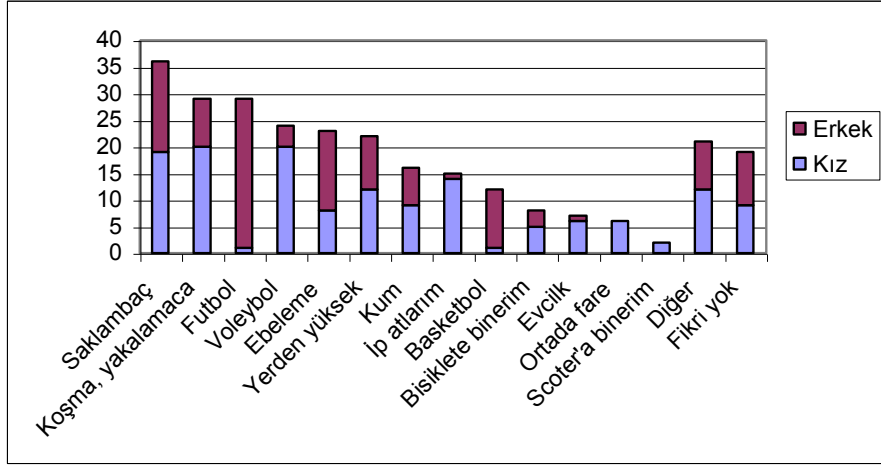
Oyun alanlarında oyun araçları dışında oynanılan oyunlarda cinsiyet faktörü büyük rol oynar. Örneğin saklambaç, koşma yakalamaca, voleybol gibi oyunların daha çok kızlar tarafından oynandığı, futbol basketbol ve ebeleme oyunlarının erkekler tarafından daha çok oynandığı görülmektedir.(Şekil 4.85).

Oyun alanlarında oyun alanlarında oyun elemanları dışında oynanan oyunlarda yaşları büyük olan çocuklar basketbol, futbol ve voleybol gibi top oyunlarına yönelirken, yaşları küçük olan çocuklar daha çok kumla oynama, aralarında geliştirdikleri ebeleme, yerden yüksek, evcilik gibi bir takım oyunlar oynamaktadırlar. (Şekil 4.86)

Çocuk oyun alanlarında oynanan bu oyunlar oyun alanı tasarımına yön verici etmenler olarak alınabilir. Oyun alanlarında mini bir kale, file ve mini basket potası gibi elemanlar eklenebilir. Koşma yakalamaca, ebeleme, yerden yüksek gibi grup oyunları için daha boş alanlar bırakılabilir. Çocuklar arasında en çok oynanan oyun olan saklambaç oyununa imkan verecek, saklanılacak mekanlar oluşturulabilir.

Tablo 4.78: Ankete katılan öğrencilerin cinsiyet durumu ile oyun aletleri dışında, oyun alanında oynadıkları oyunların karşılaştırılması

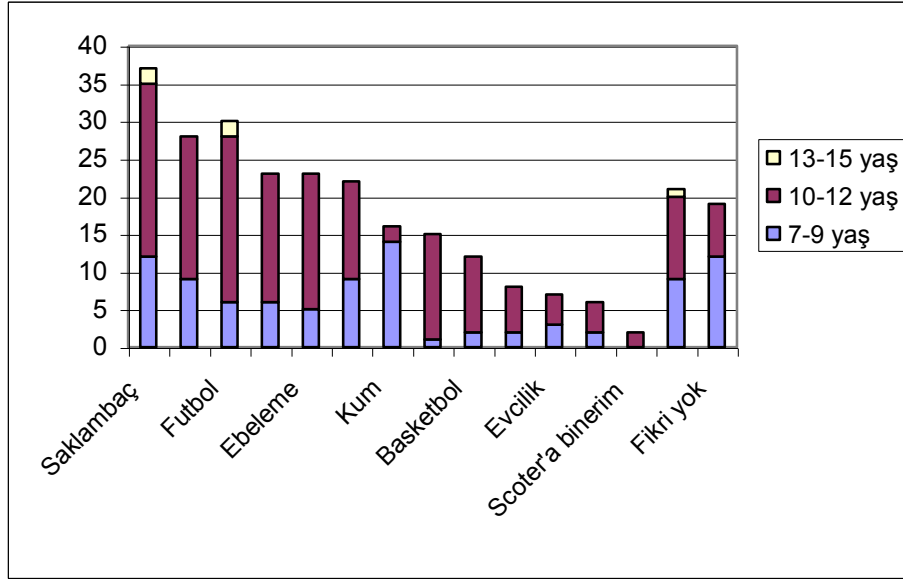
Öğrencilerin Oyun Alanında Oynadıkları Oyunlar	Cinsiyet Durumu		Toplam
	Kız	Erkek	
Saklambaç	19	17	36
Koşma, yakalamaca	20	9	29
Futbol	1	28	29
Voleybol	20	4	24
Ebeleme	8	15	23
Yerden yüksek	12	10	22
Kum	9	7	16
İp atlarım	14	1	15
Basketbol	1	11	12
Bisiklete binerim	5	3	8
Evcilik	6	1	7
Ortada fare	6	0	6
Skuter'a binerim	2	0	2
Diğer	12	9	21
Fikri yok	9	10	19
Toplam	144	125	269

Şekil 4.85: Ankete katılan öğrencilerin cinsiyet durumu ile oyun aletleri dışında, oyun alanında oynadıkları oyunların karşılaştırılması

Tablo 4.79: Ankete katılan öğrencilerin yaş durumu ile oyun aletleri dışında, oyun alanında oynadıkları oyunların karşılaştırılması

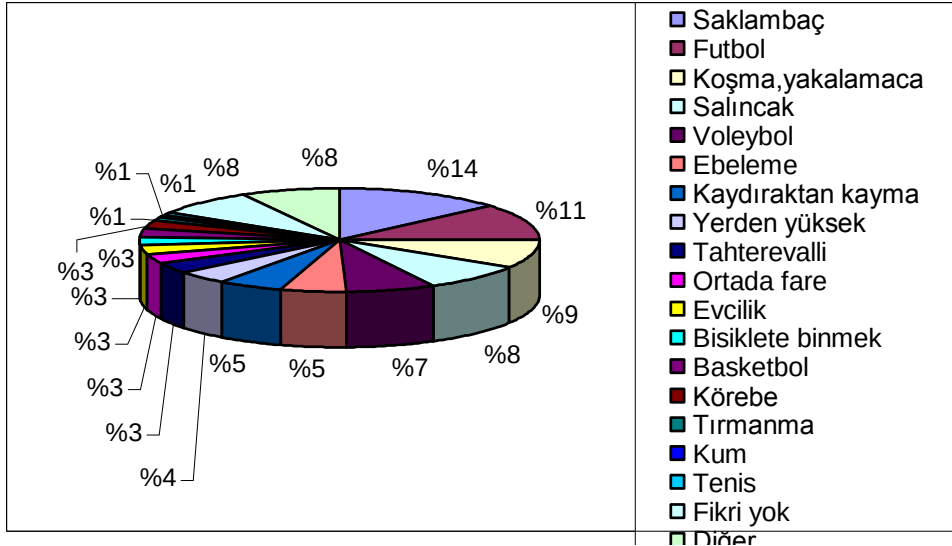
Öğrencilerin Oyun Alanında Oynadıkları Oyunlar	Öğrencilerin Yaş Durumu			Toplam
	7-9 yaş	10-12 yaş	13-15 yaş	
Saklambaç	12	23	2	36
Koşma, yakalamaca	9	19	0	29
Futbol	6	22	2	29
Voleybol	6	17	0	24
Ebeleme	5	18	0	23
Yerden yüksek	9	13	0	22
Kum	14	2	0	16
İp atlarım	1	14	0	15
Basketbol	2	10	0	12
Bisiklete binerim	2	6	0	8
Evcilik	3	4	0	7
Ortada fare	2	4	0	6
Skuter'a binerim	0	2	0	2
Diğer	9	11	1	21
Fikri yok	12	7	0	19
Toplam	92	172	5	269

Şekil 4.86: Ankete katılan öğrencilerin yaş durumu ile oyun aletleri dışında, oyun alanında oynadıkları oyunların karşılaştırılması

Tablo 4.80: Ankete katılan öğrencilerin oyun alanında arkadaşlarıyla en çok oynadıkları oyunlar

Öğrencilerin Oyun Alanında Arkadaşlarıyla En Çok Oynadıkları Oyunlar	Sıklık	Yüzde
Saklambaç	32	13
Futbol	27	11
Koşma,yakalamaca	21	9
Salıncak	20	8
Voleybol	17	7
Ebeleme	13	6
Kaydıraktan kayma	12	5
Yerden yüksek	10	4
Tahterevalli	8	3
Ortada fare	7	3
Evcilik	7	3
Bisiklete binmek	6	3
Basketbol	6	3
Körebe	6	3
Tırmanma	3	1
Kum	2	1
Tenis	2	1
Fikri yok	19	8
Diğer	19	8
Toplam	239	100

Şekil 4.87: Ankete katılan öğrencilerin oyun alanında arkadaşlarıyla en çok oynadıkları oyunlar

Çocukların oyun alanlarında arkadaşlarıyla en çok ne tür oyunları oynadıkları oyun alanı tasarımı ve oyun alanı tahsisi açısından önemli bir etkidir.

Oyun alanlarına giden çocuklar buralarda, arkadaşlarıyla birlikte oynadıkları pek çok oyun saymışlardır. Bunların başında %14 ile saklambaç gelir. %11'lik oran ile futbol ikinci sırada yer alır. % 9'luk oran ile koşma, yakalamaca oyunu da üçüncü sırayı alır. Daha sonra sırasıyla % 8 ile salıncak, % 7'lik oran ile voleybol, % 5'lik oranlarla ebeleme ve 'kaydırağdan kayarım' diyenler gelmektedir. % 4'lük oran ile yerden yüksek, % 3'lük oranlarla tahterevalli, ortada fare, 'evcilik oynarım', 'bisiklete binerim' 'basketbol ve körebe oynarım' diyenler gelmektedir. % 1 ile de tırmanma, tenis ve kum ile oynayanlar yer alır.

Oyun alanlarında çocukların arkadaşlarıyla en çok oynadıkları oyun türleri cinsiyete göre değişir. Örneğin saklambaç, koşma yakalamaca, voleybol, gibi oyunlar daha çok kızlar tarafından oynanan oyunlar, futbol basketbol ve ebeleme oyunları, kaydırağdan kayma daha çok erkekler tarafından oynanan oyunlar olduğu görülmektedir.(Şekil 4.88)

Oyun alanlarında çocuklar arkadaşlarıyla daha çok grup şeklinde oynanan oyunları oynamaktadırlar.

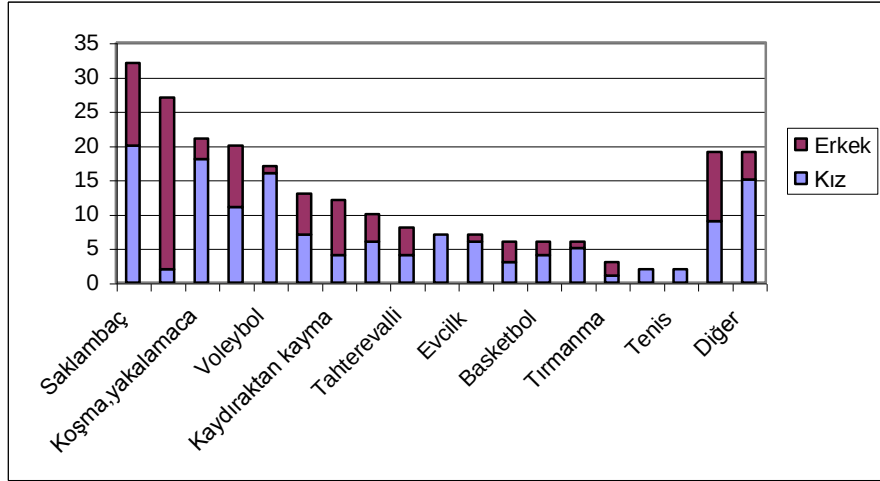
Burada da yaşları büyük olan çocukların futbol ve voleybol tenis gibi top oyunlarını tercih ederken, yaşları küçük olan çocuklar daha çok kumla oynama, aralarında geliştirdikleri ebeleme, yerden yüksek, evcilik gibi bir takım oyunlar oynamayı tercih

ettikleri görülmektedir. Ayrıca yaşı küçük olanlar da bisiklete binme isteği daha yoğundur. (Şekil 4.89)

Çocuk oyun alanlarında çocukların arkadaşlarıyla birlikte en fazla oynadığı oyunlar da oyun alanı tasarımında belirleyici kriterler olabilir. Buradan da bir önceki sonuçları çıkarmamız mümkündür. Oyun alanlarında mini bir kale, file ve mini basket potası gibi elemanların zorunluluğu bir kere daha ortaya çıkmıştır. Koşma yakalamaca, ebeleme, yerden yüksek gibi grup oyunları için daha boş alanlar bırakılabilir. Çocuklar arasında en çok oynanan oyun olan saklambaç oyununa imkan verecek, saklanılacak mekanlar oluşturulabilir. Ayrıca bisiklete binilecek alanlar oluşturulmalı, bisiklet yolları yapılmalıdır.

Tablo 4.81: Ankete katılan öğrencilerin cinsiyet durumu ile oyun alanında arkadaşlarıyla en çok oynadıkları oyunların karşılaştırılması

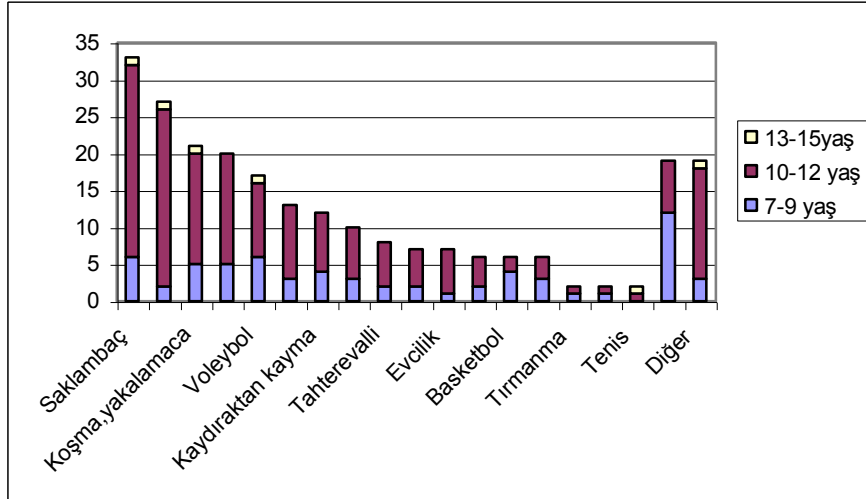
Oyun Alanında Arkadaşlarıyla En Çok Oynadıkları Oyunlar	Cinsiyet Durumu		Toplam
	Kız	Erkek	
Saklambaç	20	12	32
Futbol	2	25	27
Koşma,yakalamaca	18	3	21
Salıncak	11	9	20
Voleybol	16	1	17
Ebeleme	7	6	13
Kaydırağdan kayma	4	8	12
Yerden yüksek	6	4	10
Tahterevalli	4	4	8
Ortada fare	7	0	7
Evcilik	6	1	7
Bisiklete binmek	3	3	6
Basketbol	4	2	6
Körebe	5	1	6
Tırmanma	1	2	3
Kum	2	0	2
Tenis	2	0	2
Fikri yok	9	10	19
Diğer	15	4	19
Toplam	142	95	237

Şekil 4.88: Ankete katılan öğrencilerin cinsiyet durumu ile oyun alanında arkadaşlarıyla en çok oynadıkları oyunların karşılaştırılması

Tablo 4.82: Ankete katılan öğrencilerin yaş durumu ile oyun alanında arkadaşlarıyla en çok oynadıkları oyunların karşılaştırılması

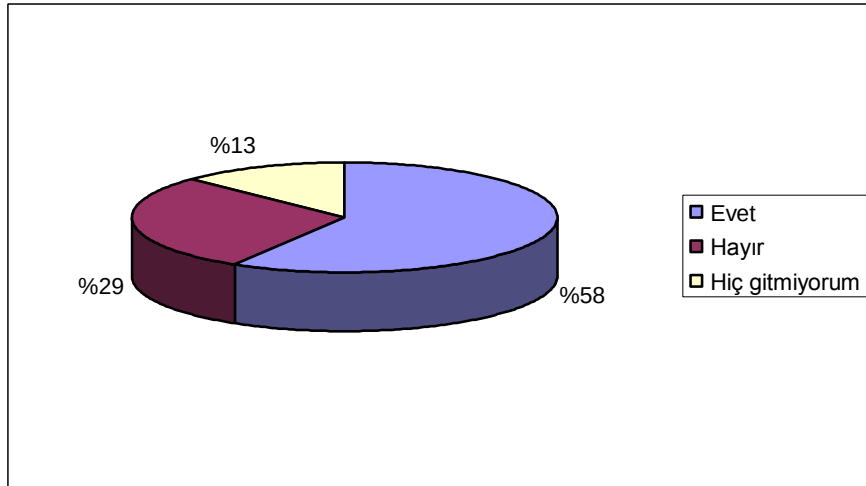
Öğrencilerin Oyun Alanında Arkadaşlarıyla En Çok Oynadıkları Oyunlar	Öğrencilerin Yaş durumu			Toplam
	7-9 yaş	10-12 yaş	13-15yaş	
Saklambaç	6	26	1	32
Futbol	2	24	1	27
Koşma,yakalamaca	5	15	1	21
Salıncak	5	15	0	20
Voleybol	6	10	1	17
Ebeleme	3	10	0	13
Kaydıraktan kayma	4	8	0	12
Yerden yüksek	3	7	0	10
Tahterevallı	2	6	0	8
Ortada fare	2	5	0	7
Evcilik	1	6	0	7
Bisiklete binmek	2	4	0	6
Basketbol	4	2	0	6
Körebe	3	3	0	6
Tırmanma	1	1	0	3
Kum	1	1	0	2
Tenis	0	1	1	2
Fikri yok	12	7	0	19
Diğer	3	15	1	19
Toplam	65	166	6	237

Şekil 4.89: Ankete katılan öğrencilerin yaş durumu ile oyun alanında arkadaşlarıyla en çok oynadıkları oyunların karşılaştırılması

Tablo 4.83: Ankete katılan öğrencilerin gittikleri oyun alanını dışında başka oyun alanına gitme durumu

Öğrencilerin Gittikleri Oyun Alanı Dışında Başka Oyun Alanına Gitme Durumu	Sıklık	Yüzde (%)
Evet	88	58
Hayır	43	29
Hiç gitmiyorum	19	13
Toplam	150	

Şekil 4.90: Ankete katılan öğrencilerin gittikleri oyun alanı dışında başka oyun alanlarına gitme durumu

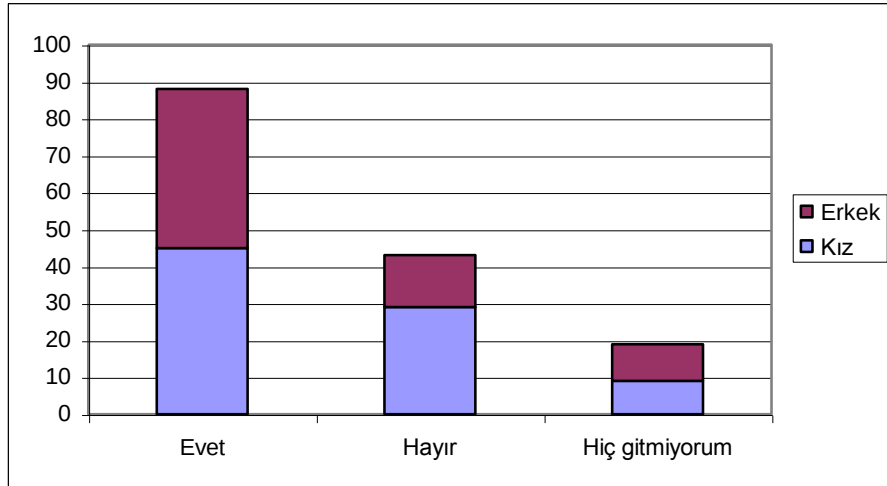
Ankete katılan çocuklardan % 58'i her zaman gittiği oyun alanı dışında başka oyun alanlarına gittiğini belirtmiş, %29'u da başka oyun alanlarına gitmediğini söylemiştir.

Sürekli gitmiş olduğu oyun alanlarından başka oyun alanlarına gittiğini belirten çocuklardan çoğunluğu kızdır. Başka oyun alanlarına gitmediğini söyleyenlerin de büyük çoğunluğu kızdır. (Şekil 4.91)

Sürekli gitmiş olduğu oyun alanlarından başka oyun alanlarına gittiğini belirten çocuklardan çoğunluğu 10-12 yaş grubundadır. Bunu 7-9 yaş grubundakiler ve 13-15 yaş grubundakiler takip eder. Başka oyun alanlarına gitmediğini söyleyenlerin de çoğunluğu 10-12 yaş grubundadır. (Şekil 4.92)

Tablo 4.84: Ankete katılan öğrencilerin cinsiyet durumu ile gittikleri oyun alanını dışında başka oyun alanına gitme durumunun karşılaştırılması

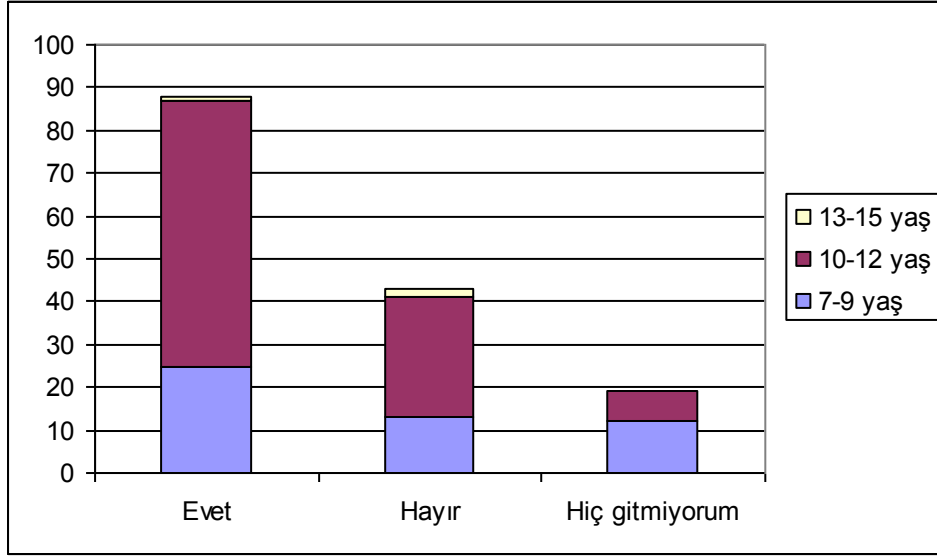
Gittikleri Oyun Alanı Dışında Başka Bir Oyun Alanına Gitme Durumu	Cinsiyet Durumu		Toplam
	Kız	Erkek	
Evet	45	43	88
Hayır	29	14	43
Hiç gitmiyorum	9	10	19
Toplam	83	67	150

Şekil 4.91: Ankete katılan öğrencilerin cinsiyet durumu ile gittikleri oyun alanını dışında başka oyun alanına gitme durumunun karşılaştırılması

Tablo 4.85: Ankete katılan öğrencilerin yaş durumu ile gittikleri oyun alanını dışında başka oyun alanına gitme durumunun karşılaştırılması

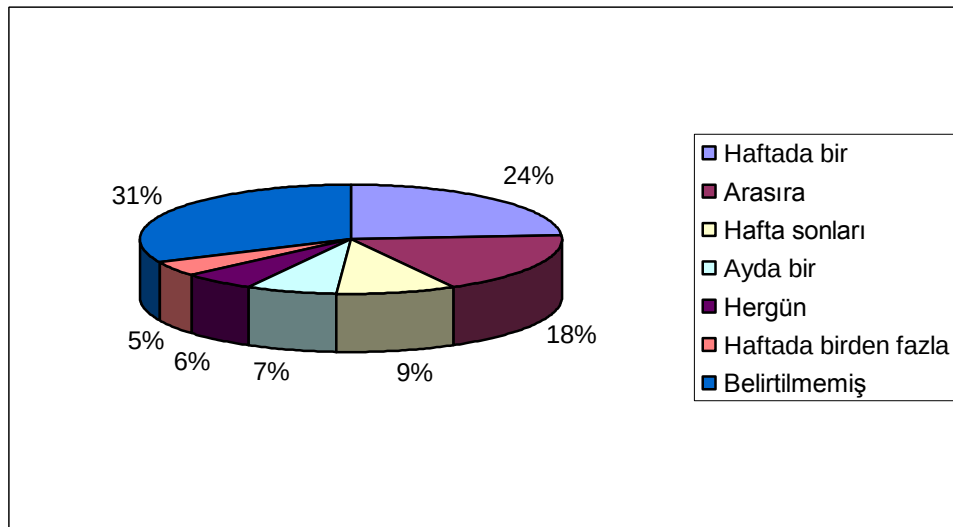
Gittikleri Oyun Alanı Dışında Başka Bir Oyun Alanına Gitme Durumu	Öğrencilerin Yaş Durumu			Toplam
	7-9 yaş	10-12 yaş	13-15 yaş	
Evet	25	62	1	88
Hayır	13	28	2	43
Hiç gitmiyorum	12	7	0	19
Toplam	50	97	3	150

Şekil 4.92: Ankete katılan öğrencilerin yaş durumu ile gittikleri oyun alanı dışında başka oyun alanına gitme durumunun karşılaştırılması

Tablo 4.86: Ankete katılan öğrencilerin başka oyun alanlarına gitme sıklığı

Öğrencilerin Başka Oyun Alanlarına Gitme Sıklığı	Sıklık	Yüzde (%)
Haftada bir	21	24
Arasıra	16	18
Hafta sonları	8	9
Ayda bir	6	7
Her gün	5	6
Haftada birden fazla	4	5
Belirtilmemiş	28	31
Toplam	88	100

Şekil 4.93: Ankete katılan öğrencilerin başka oyun alanlarına gitme sıklığı

Sürekli gittiği oyun alanı dışında başka oyun alanlarına gittiğini söyleyen çocuklar buralara % 24'ü haftada bir sıklıkla, %18'i arasına, % 9'u hafta sonları, % 7'si ayda bir, % 6'sı her gün, % 5'i de haftada birden fazla sıklıkla gitmektedirler. (Şekil 4.93).

Tablo 4.87: Ankete katılan öğrencilerin oyun alanlarında oynamak istedikleri oyunlar

Öğrencilerin Oyun Alanlarında Oynamak İstedikleri Oyunlar	Sıklık	Yüzde (%)
Futbol	17	9
Bisiklete binmek	16	9
Saklambaç	16	9
Başka oyun oynamak istemiyorum	15	8
Kaydırak	11	6
Salıncak	10	5
Evcilik	8	4
Tahterevalli	7	4
Patenle kaymak	7	4
Koşma,yakalamaca	7	4
Basketbol	7	4
Voleybol	6	3
İp atlamak	6	3
Her türlü oyun oynamak istiyorum	5	3
Yerden yüksek	3	2
Arkadaşlarımla topluluk içinde oynamak isterdim	3	2
Skuter'a binmek	3	2
Tenis	2	1
Körebe	2	1
Kumla oynamak	2	1
Oyun evi	2	1
Fikri yok	19	10
Diğer	11	6
Toplam	185	100

Çocukların oyun alanlarında oynamak istediği oyunların başında % 9'luk üç grup, futbol, bisiklete binme ve saklambaç oyunlarını isteyerek ilk sıraları oluşturmuşlardır. Çocukların % 8'i oyun alanlarında başka oyun oynamak istemediğini söylemiştir. % 6'sı kaydırak, % 5'i salıncak istediğini belirtmiştir. % 4'lük beş grup, oyun alanlarında evcilik oynamayı, tahterevalli, patenle kaymak ve koşma, yakalamaca ve basketbol oynamayı istemektedirler. % 3'lük üç grup voleybol oynamayı, ip atlamayı ve her türlü oyun oynamayı istediğini söylemiştir. Kalan % 2'lik ve %1'lik gruplar da, yerden yüksek oynamayı, arkadaşlarıyla topluluk içinde oynamayı, skuter'a binmeyi, tenis oynamayı, kumla oynamayı, körebe oynamayı ve oyun evi istemişlerdir.

Çocukların cinsiyetine göre oyun alanlarında oynamak istedikleri oyunlar farklılık göstermektedir. Bisiklete binmek, evcilik, tahterevalli, patenle kaymak, koşma yakalamaca, voleybol, ip atlamak, skuter'a binmek ve 'arkadaşlarımla topluluk

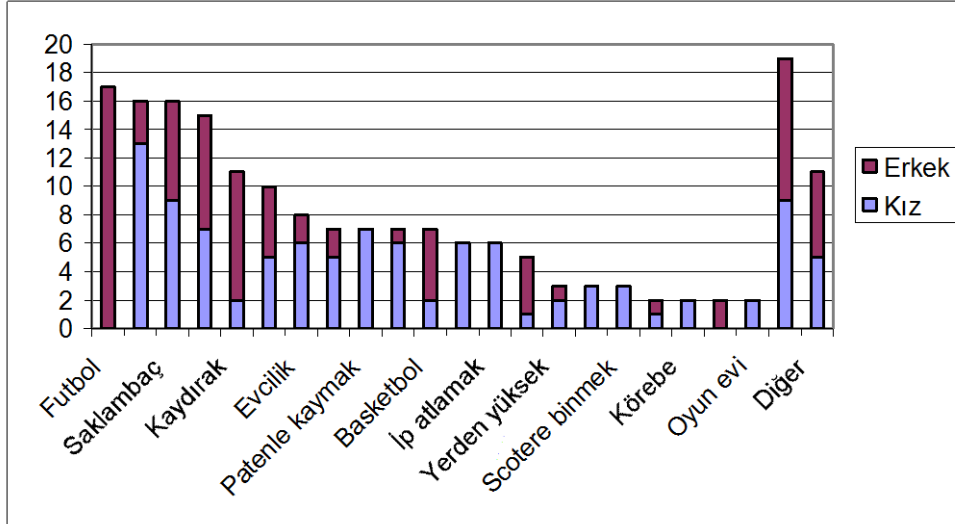
içinde oynamak istiyorum’ diyenlerin hepsi ya da çoğunluğu kızdır. Erkekler ise futbol, basketbol gibi top oyunlarında, kaydırağdan kayma oyunlarında çoğunluktadır. Ayrıca oyun alanlarında ‘her tür oyun oynamak isterim’ diyenlerin de çoğunluğu erkektir. (Şekil 4.94)

Çocukların oyun alanlarından değişik beklentileri vardır. Üsküdar’da yer alan oyun alanları çocukların bu beklentilerinin tümüne cevap verici nitelikte değildir. Mevcut oyun alanlarının çocukların isteklerine göre düzenlenmesi veya yeni oyun alanları tahsisinde bunların etken kabul edilmesi gerekliliği vardır.

Okul çağındaki öğrencilerin oyun alanlarından beklentileri okul öncesi çocuklara göre daha çeşitlenmektedir. Okul öncesi çocuklar için, salıncak, kaydırak, tahterevalli gibi donatılarla oluşturulan oyun alanları yeterli olmaktadır. Okul çağındaki çocuklar ise oyun alanlarında bulunan oyun araçlarının yaşlarına uygun olması yanında futbol, basketbol, voleybol, tenis alanları gibi mini top alanları, bisiklet binme, paten ve skuter kayma yerleri, koşma yakalamaca, saklambaç oyunları için geniş alanlar oluşturulmasını istemektedirler.

Tablo 4.88: Ankete katılan öğrencilerin cinsiyet durumu ile oyun alanlarında oynamak istedikleri oyunların karşılaştırılması

Öğrencilerin Oyun Alanlarında Oynamak İstedikleri Oyunlar	Kız	Erkek	Toplam
Futbol	0	17	17
Bisiklete binmek	13	3	16
Saklambaç	9	7	16
Başka oyun oynamak istemiyorum	7	8	15
Kaydırak	2	9	11
Salıncak	5	5	10
Evcilik	6	2	8
Tahterevalli	5	2	7
Patenle kaymak	7	0	7
Koşma,yakalamaca	6	1	7
Basketbol	2	5	7
Voleybol	6	0	6
İp atlamak	6	0	6
Her türlü oyun oynamak istiyorum	1	4	5
Yerden yüksek	2	1	3
Arkadaşlarımla topluluk içinde oynamak isterdim	3	0	3
Skuter’a binmek	3	0	3
Tenis	1	1	2
Körebe	2	0	2
Kumla oynamak	0	2	2
Oyun evi	2	0	2
Fikri yok	9	10	19
Diğer	5	6	11
Toplam	102	83	185

Şekil 4.94: Anket katılan öğrencilerin cinsiyet durumu ile oyun alanlarında oynamak istedikleri oyunların karşılaştırılması

Tablo 4.89: Anket katılan öğrencilerin oyun alanlarında en çok nelerin eksikliği duydukları

Öğrencilerin Oyun Alanlarında En Çok Eksikliğini Duyduğu Unsurlar	Sıklık	Yüzde (%)
Hiç bir şeyin eksikliğini duymuyorum	35	21
Tahterevalli	15	9
Dönme dolap, atlı karınca	14	8
Oyuncak arabalar, tren yok	10	6
Salıncak	9	5
Kaydırak	9	5
Spor alanı, voleybol, tenis	9	5
Arkadaşlarımın eksikliğini duyuyorum	8	5
Su, wc, lavya	6	4
Tırmanma elemanı	6	4
Bisiklet yolları	5	3
Oyun elemanları bozuk, paslı	4	2
Paten, skuter kayma yerleri yok	4	2
Oyun evi	3	2
Yeşil alanlar, çim, ağaçlar	3	2
Oyun aletleri çok az, alan geniş değil	3	2
Temizlik, çöpler toplanmıyor	2	1
Kendimi güvende hissetmiyorum	1	1
Fikri yok	19	12
Toplam	165	100

Çocuklar oyun alanlarında toplamda % 66'lık bir oranla eksikliği duyduğu çok çeşitli unsurlar belirtmişlerdir. %21'lik bir oran ise hiçbir şeyin eksikliği duymuyorum demıştır.

Çocuklardan % 9'u oyun alanlarında en çok tahterevalli eksikliğini belirtmiştir. % 8'i dönme dolap ve atlı karınca gibi oyun elemanlarının, %6'sı oyuncak arabalar, çarpışan arabalar ve oyuncak tren gibi unsurların eksikliğini duyduklarını belirtmişlerdir % 5'lik dört grup oyun alanlarında salıncak, kaydırak gibi oyun elemanları, spor alanları, voleybol, tenis, alanları ve arkadaşlarının eksikliğini duyduğunu belirtmişlerdir. % 4'lük iki grup oyun alanlarında, wc, lâvabo ve su gibi unsurların ve tırmanma elemanlarının eksikliğini duymaktadır. % 3'ü bisiklet yollarının eksikliğini, %2'lik beş grup oyun elemanlarının bozuk ve paslı olduğunu, paten ve skuter kayma yerlerinin olmadığını, oyun evi, yeşil alanlar ve ağaçlık ve çim alanlarının eksikliğini, oyun alanlarının dar olması ve oyun elemanlarının çok az olması eksikliğini belirtmişlerdir. %1'lik iki grup da oyun alanlarının temiz olmadığını, çöplerin toplanmadığını ve oyun alanlarında kendilerini güvende hissetmediklerini belirtmişlerdir.

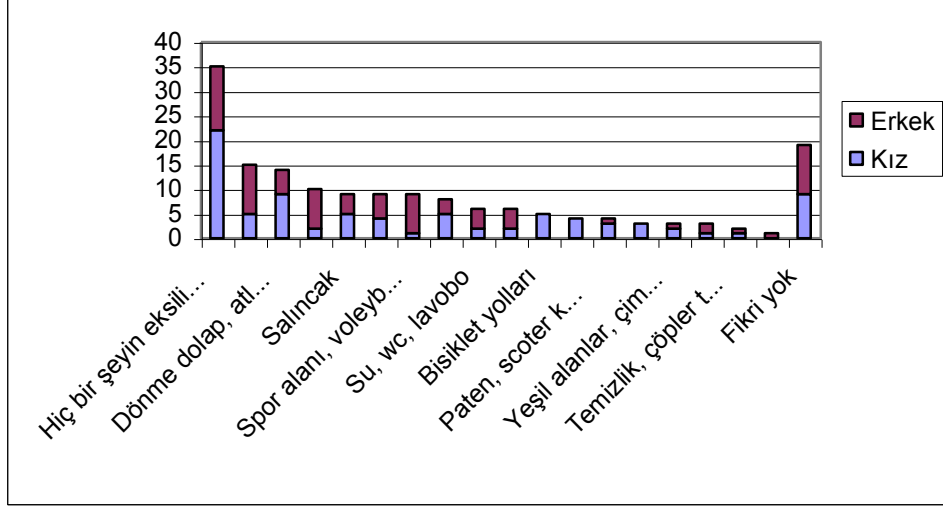
Öğrencilerin cinsiyetine göre oyun alanlarında eksikliğini duyduğu unsurlar değişiklik göstermektedir. Tahterevalli, spor alanı, tırmanma elemanı, oyuncak araba tren, kaydırak, su, wc, lâvabo gibi eksikliklerini belirtenler çoğunlukla erkektir. Kızlar ise daha çok arkadaşlarının eksikliğini duyduğunu, bisiklet yolları, paten ve scoter kayma yerlerinin eksikliğini, oyun elemanlarının bozuk ve paslı olduğunu, oyun evi ve yeşil alanların az olduğunu belirtmişlerdir. (Şekil 4.95)

Oyun alanlarında çocukların eksikliğini duyduğu unsurlar yaş durumlarına göre de değişmektedir. Okul çağındaki öğrencilerin oyun alanlarından beklentileri okul öncesi çocuklara göre daha çeşitlenmektedir. Okul öncesi çocuklarda, salıncak, kaydırak, tahterevalli gibi donatılarla oluşturulan oyun alanları yeterli olmaktadır. Okul öncesi çağda yeterli olan bu oyun elemanlarının eksikliği 7. 8 ve 9 yaşlarındaki çocuklarca da hissedilmektedir. Okul çağında olan çocuklar özellikle 10 ve 11 yaşlarında ise oyun alanlarında bulunan oyun araçlarının yaşlarına uygun olması yanında futbol, basketbol, voleybol, tenis alanları gibi mini top alanları, bisiklet binme, paten ve scoter kayma yerleri gibi unsurların eksikliği duyulmaktadır. (Şekil 4.96)

Çocukların yaşı büyüdükçe bireysel oyunlara değil toplu halde oynanan oyunlara yönelme olmaktadır.

Tablo 4.90: Ankete katılan öğrencilerin cinsiyet durumu oyun alanlarında en çok nelerin eksikliğini duyduklarının karşılaştırılması

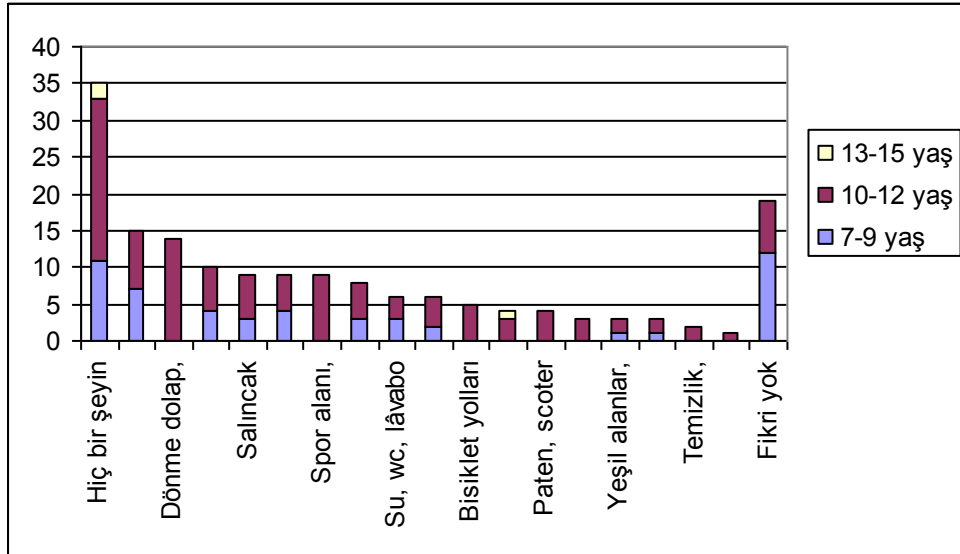
Öğrencilerin Oyun Alanlarında En Çok Eksikliğini Duyduğu Unsurlar	Cinsiyet Durumu		Toplam
	Kız	Erkek	
Hiç bir şeyin eksikliğini duymuyorum	22	13	35
Tahterevalli	5	10	15
Dönme dolap, atlı karınca	9	5	14
Oyuncak arabalar, tren yok	2	8	10
Salıncak	5	4	9
Kaydırak	4	5	9
Spor alanı, voleybol, tenis	1	8	9
Arkadaşlarının eksikliğini duyuyorum	5	3	8
Su, wc, lâvabo	2	4	6
Tırmanma elemanı	2	4	6
Bisiklet yolları	5	0	5
Oyun elemanları bozuk, paslı	4	0	4
Paten, skuter kayma yerleri yok	3	1	4
Oyun evi	3	0	3
Yeşil alanlar, çim, ağaçlar	2	1	3
Oyun aletleri çok az, alan geniş değil	1	2	3
Temizlik, çöpler toplanmıyor	1	1	2
Kendimi güvende hissetmiyorum	0	1	1
Fikri yok	9	10	19
Toplam	85	80	165

Şekil 4.95: Ankete katılan öğrencilerin cinsiyet durumu oyun alanlarında en çok nelerin eksikliğini duyduklarının karşılaştırılması

Tablo 4.91: Ankete katılan öğrencilerin yaş durumu oyun alanlarında en çok eksikliğini duyduğu şeylerin karşılaştırılması

Öğrencilerin Oyun Alanlarında En Çok Eksikliğini Duyduğu Şeyler	Öğrencilerin Yaş Durumu			Toplam
	7-9 yaş	10-12 yaş	13-15 yaş	
Hiç bir şeyin eksikliğini duymuyorum	11	22	2	35
Tahterevalli	7	8	0	15
Dönme dolap, atlı karınca	0	14	0	14
Oyuncak arabalar, tren yok	4	6	0	10
Salıncak	3	6	0	9
Kaydırak	4	5	0	9
Spor alanı, voleybol, tenis	0	9	0	9
Arkadaşlarımın eksikliğini duyuyorum	3	5	0	8
Su, wc, lâvabo	3	3	0	6
Tırmanma elemanı	2	4	0	6
Bisiklet yolları	0	5	0	5
Oyun elemanları bozuk, paslı	0	3	1	4
Paten, scoter kayma yerleri yok	0	4	0	4
Oyun evi	0	3	0	3
Yeşil alanlar, çim, ağaçlar	1	2	0	3
Oyun aletleri çok az, alan geniş değil	1	2	0	3
Temizlik, çöpler toplanmıyor	0	2	0	2
Kendimi güvende hissetmiyorum	0	1	0	1
Fikri yok	12	7	0	19
Toplam	51	111	3	165

Şekil 4.96: Ankete katılan öğrencilerin yaş durumu oyun alanlarında en çok nelerin eksikliğini duyduklarının karşılaştırılması

Tablo 4.92: Ankete katılan öğrencilerin oyun alanlarını kendileri yapsaydı neler yapacakları

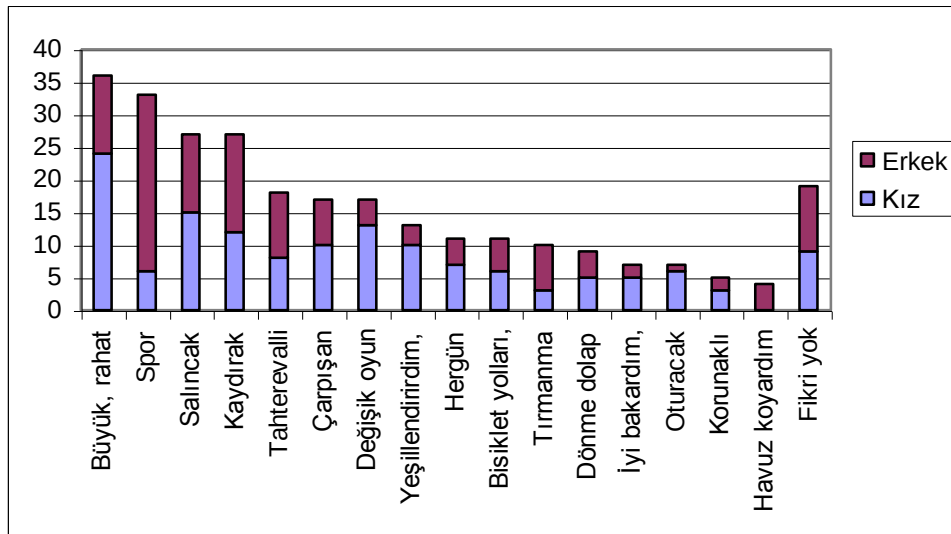
Öğrencilerin Oyun Alanlarını Kendileri Yapsaydı Neler Yapacakları	Sıklık	Yüzde (%)
Büyük, rahat istediğim her şeyi yapabileceğim bir oyun alanı	36	13
Spor alanları(futbol, basket, voleybol, tenis)	33	12
Salıncak koyardım	27	10
Kaydırak koyardım	27	10
Tahterevalli koyardım	18	7
Çarpışan arabalar koyardım	17	6
Değişik oyun araçları (oyun evi,tren, gondol,hayvanlı oyuncaklar) koyardım	17	6
Yeşillendirirdim, ağaç,çiçek ekerdim	13	5
Her gün oynayabileceğim, güzel, eğlenceli bir park	11	4
Bisiklet yolları, paten, scoter kayma yerleri	11	4
Tırmanma elemanı	10	4
Dönme dolap	9	3
İyi bakardım, her gün temizlerdim	7	3
Oturacak yerler,bank, çay bahçesi	7	3
Korunaklı yapardım	5	2
Havuz koyardım	4	1
Fikri yok	19	7
Toplam	271	100

Ankete katılan çocuklar, oyun alanlarını kendileri yapsaydı neler yapacakları konusunda çok çeşitli şeyler saymışlardır. En fazla söylenenlerden, %13 ile ‘büyük rahat, istediğim her şeyi yapabileceğim’ bir oyun alanı isteği ilk sırayı almaktadır. % 12 ile ‘futbol, basket, voleybol, tenis oyunlarına imkan verecek spor alanları yapardım’ diyenler ikinci sırayı, %10’luk iki grup ‘salıncak ve kaydırak koyardım’ diyenler üçüncü sırayı almaktadır. Daha sonra sırasıyla %7 ile ‘tahterevalli’, %6’lık iki grup, ‘çarpışan arabalar’, ‘oyun evi, tren, gondol, hayvanlı oyuncaklar gibi değişik oyun araçları koyardım’ diyenler gelmektedir. Çocukların % 5’i ‘oyun alanlarını yeşillendirirdim’, ‘ağaç dikerdim’, ‘çiçek ekerdim’, % 4’lük üç grup, ‘her gün oynayabileceğim, güzel, eğlenceli bir park yapardım’, ‘bisiklet yolları, paten, skuter kayma yerleri yapardım’ ve ‘tırmanma elemanları koyardım’ demiştir. %3’lük üç grup ‘dönme dolap koyardım’, ‘iyi bakardım her gün temizlerdim’, ‘oturacak yerler, bank, çay bahçesi koyardım’, % 2’si ‘korunaklı yapardım’ ve ‘havuz koyardım’ demiştir.

Çocukların cinsiyetine göre oyun alanlarını kendileri yapsalardı neler yapacakları konusunda da farklılıklar vardır. ‘Tahterevalli, spor alanı, tırmanma elemanı, kaydırak havuz koyardım’ diyenler çoğunlukla erkektir. Kızlar, daha çok ‘büyük rahat istediğim gibi bir oyun alanı yapardım, bisiklet yolları, paten ve skuter kayma yerleri yapardım, oturacak yerler, çay bahçesi yapardım ve parkı yeşillendirirdim korunaklı yapardım’ demiştir. (Şekil 97).

Tablo 4.93: Ankete katılan öğrencilerin cinsiyet durumu ile oyun alanlarını kendileri yapsaydı neler yapacakları

Öğrencilerin Oyun Alanlarını Kendileri Yapsaydı Neler Yapacakları	Kız	Erkek	Toplam
Büyük, rahat istediğim her şeyi yapabileceğim bir oyun alanı	24	12	36
Spor alanları(futbol, basket, voleybol, tenis)	6	27	33
Salıncak koyardım	15	12	27
Kaydırak koyardım	12	15	27
Tahterevalli koyardım	8	10	18
Çarpışan arabalar koyardım	10	7	17
Değişik oyun araçları (oyun evi,tren, gondol,hayvanlı oyuncaklar) koyardım	13	4	17
Yeşillendirirdim, ağaç,çiçek ekerdim	10	3	13
Her gün oynayabileceğim, güzel, eğlenceli bir park	7	4	11
Bisiklet yolları, paten, scoter kayma yerleri	6	5	11
Tırmanma elemanı	3	7	10
Dönme dolap	5	4	9
İyi bakardım, her gün temizlerdim	5	2	7
Oturacak yerler,bank, çay bahçesi	6	1	7
Korunaklı yapardım	3	2	5
Havuz koyardım	0	4	4
Fikri yok	9	10	19
Toplam	142	129	271

Şekil 4.97: Ankete katılan öğrencilerin cinsiyet durumu ile oyun alanlarını kendileri yapsaydı neler yapacakları

Üsküdar'daki Halil Rüştü İlköğretim Okulu Öğrencileri İle Yapılan Anket Sonuçlarının Genel Değerlendirilmesi

Üsküdar'da çocuk oyun alanlarının kullanımı, kalitesi ve yeterlilik durumunun saptanması için oyun alanlarının gerçek kullanıcıları olan çocukların düşüncelerinin öğrenilmesi amacıyla. Üsküdar Merkezde yer alan Halil Rüştü İlköğretim Okulu öğrencileriyle yapılan anket değerlendirmesinin sonuçları aşağıda belirtilmiştir.

Anket yapılan öğrencilerden kız öğrenciler çoğunluktadır. En çok, haftada bir sıklıkla oyun alanlarına kız öğrenciler gitmektedir. Erkek öğrenciler ise haftada birden fazla, ya da her gün oyun alanlarına gitmektedir.

Anket uygulaması 2.sınıftan 6.sınıf dahil tüm sınıf öğrencilerine uygulanmıştır. Hemen hemen birbirine yakın cevaplar veren öğrenciler yaşlarına göre gruplandırılmıştır. Buna göre 10-12 yaş, 7-9 yaş ve 13-15 yaş grubu oluşturulmuştur. Oyun alanlarının kullanımı bu yaş gruplarının görüşleri dahilinde değerlendirilmiştir.

Öğrencilerin çoğunun annesi ev hanımıdır. Çalışan annelerin ise çoğu memur ve işçidir. Babalar ise çoğunlukla serbest meslek sahibi ve esnaftır. Aileler genellikle orta ve düşük gelir grubundadır.

Öğrenciler, devam ettikleri okul merkezde yer aldığı merkezdeki pek çok mahalleden gelmektedirler. Oturdıkları mahalleler birbirine çok yakındır. Çoğunun mahallesinde çocuk oyun alanı bulunmakta, bulunmayanlar ise ya yakınındaki mahalledekine ya da sahildeki oyun alanlarına gitmektedirler. Buradan, çocuklar tarafından çocuk oyun alanlarının yoğun bir şekilde kullanıldığı ortaya çıkmaktadır mahallesinde oyun alanı olmadığı için ve oyun alanlarını yaşına göre küçük bulduğu ('büyüdüğüm için') için gitmeyenler de bulunmaktadır.

Çocuk oyun alanı kullanım sıklığı da oyun alanlarının mahallelerinde olup olmamasına göre değişim göstermektedir. Oyun alanlarına, 'her gün, haftada birde fazla sıklıkla gidiyorum' diyenler daha çok, 'mahallemizde oyun alanı var' diyen çocuklardır. 'Ayda bir', ya da 'haftada bir sıklıkla oyun alanlarına gidiyorum' diyenler de daha çok, 'mahallemizde oyun alanı yok ama başka yerlerdeki oyun alanlarına gidiyorum' diyen çocuklardır. Çocuklar oyun alanlarına gittikleri zaman bütün kullanım sıklıklarında, 1-2 saatlerini oyun alanlarında geçirirler. Oyun alanlarında büyük çocukların tam ya da yarım günlerini geçirdikleri görülmemiştir. Küçük çocuklar daha çok yarım gün ve tam günlerini oyun alanlarında geçirmektedir.

Çocuklar oyun alanlarına daha çok oyun araçları için gitmektedirler. Ayrıca yaşlılarıyla beraber olmak, eve yakın olduğu için, grup oyunları için ve tüm bunlar için oyun alanlarına gitmektedirler. Oyun alanlarına gitme nedenleri yaş durumuna göre değişim göstermektedir. Yaşı küçük olanlar daha çok, oyun alanlarına oyun araçları için gitmektedir. Yaşı büyük olanlar ise yaşlılarıyla beraber olmak ve grup oyunları oynamak için oyun alanlarına gitmektedir. 13 yaş ve yukarısındaki çocuklar ise oyun alanlarına gitmediklerini belirtmişler ankete katılmak istememişlerdir. Buna neden olarak da oyun alanlarının kendi yaşlarına hitap etmediğini ve onların oyunları, özellikle top oyunları için yeterli alanların olmadığını söylemişlerdir. Buradan diyebiliriz ki ebeveyn anketlerinin sonuçlarından da yola çıkarak Üsküdar'daki çocuk oyun alanları daha çok 4 ve 12 yaş grubu çocuklara hitap eden alanlardır.

Çocuklar oyun alanlarına en çok aileleri ile birlikte gitmektedirler. Ailesiyle birlikte oyun alanlarına gidenlerin çoğunluğu kızdır. Arkadaşlarıyla ya da tek başına gidenlerin ise çoğunluğu erkektir. Yaşları küçük olan çocuklar da oyun alanlarına aileleri ile birlikte gitmektedirler. Yaşı büyük olan çocuklar tek başına ve arkadaşları ile birlikte oyun alanlarına gitmektedirler.

Çocuklar, çoğunlukla çocuk oyun alanlarında rahat ve özgürce hareket edebildiklerini belirtmişlerdir. Oyun alanlarında donatılar yerleştirildikten sonra kalan boş alanlar çocukların oyunları için çok önemlidir. Çocukların gözünde oyun alanlarındaki boş alan miktarları çoğunlukla yeterli bulunmuştur. Fakat yaşları büyüdükçe oyun alanlarındaki boş alan miktarının oyunları için yeterli olmadığını belirtenler de vardır. Üsküdar'daki çoğu oyun alanında donatılardan arta kalan alanlar çocukların koşup oynaması için yeterli değildir. Koşup oynayan çocuklar için diğer oyun elemanları daima bir tehlike unsurudur. Örneğin, salıncakların ortada oynayan bir çocuğa çarpması gibi. Ayrıca okul çağı çocukların çoğunlukla istedikleri top oyunları için yeterli alanların olmadığı da belirtilmiştir.

Çocukların oyun alanlarında en çok sevdikleri oyun elemanı salıncaktır. Daha sonra kaydırak gelmektedir. Salıncak ve kaydırak oyun elemanlarının vazgeçilmez elemanlarıdır. Salıncak en çok kızlar tarafından tercih edilen oyun elemanı iken kaydırak ve tırmanma elemanları en çok erkekler tarafından tercih edilmektedir. Yaşlar büyüdükçe salıncak ve kaydırakın tercih edilme oranı düşmektedir. Büyük çocuklar daha çok top oyunlarından futbol ve voleybol, basketbol gibi oyunları oynamak istediklerini belirtmişlerdir.

Ankete katılan öğrenciler çocuk oyun alanlarında, oyun elemanları haricinde, saklambaç, koşma-yakalamaca, futbol, voleybol basketbol, ebeleme gibi oyunlar

oynadıklarını belirtmişlerdir. Ayrıca oyun alanlarında, kumla oynayanlar, ip atlayanlar, bisiklete ve skuter'a binenler, kumla oynayanlar bulunmaktadır. Oyun alanlarında oynanan saklambaç, koşma yakalamaca, voleybol en çok kızların oynadığı oyunlardır. Erkekler ise daha çok futbol, basketbol, kaydırağdan kayma gibi oyunları tercih etmektedir. Yaşı küçük olan çocuklar salıncak, kumla oynama, evcilik gibi oyunları tercih ederken, yaşı büyük olan çocuklar daha çok futbol, basketbol voleybol gibi kurallı oyunları tercih etmektedir. Oyun alanlarında oyun elemanları dışında oynanan oyunlar oyun alanının tasarımında çeşitli ip uçları verir. Örneğin, çocukların en çok oynadıkları oyun olan saklambaç oyunu için saklanılacak mekanlar yaratılmalı, koşma yakalamaca için donatıların yerleri çok iyi ayarlanarak bolca açık alanlar bırakılmalıdır.

Çocukların çoğunluğu, en fazla haftada bir sıklıkla olmak üzere, sürekli gittikleri oyun alanı dışındaki oyun alanlarına gitmektedirler. Başka oyun alanlarına çocuklar daha çok aileleriyle birlikte gitmektedirler.

Öğrencilerle yapılan anket değerlendirmesi sonucunda çocukların arkadaşlarıyla birlikte oyun alanlarında en çok oynamak istedikleri oyunların başında, futbol ve saklambaç oynamak ve bisiklete binmek istekleri gelmektedir. Daha sonra, Kaydırağdan kayma, salıncak binme, evcilik oynama, patenle kayma, koşma-yakalamaca oynama, basketbol ve voleybol oynama isteklerini belirtmişlerdir. Ayrıca ip atlamak, arkadaşları ile birlikte topluluk içinde oynamak, tenis oynamak ve bir oyun evi isteği sonra gelen istekler arasındadır. Çocukların cinsiyetine göre oyun alanlarında oynamak istedikleri oyunlar farklılık göstermektedir. Bisiklete binmek, evcilik, tahterevalli, patenle kaymak, koşma yakalamaca, voleybol, ip atlamak, skuter'a binmek ve arkadaşlarıyla topluluk içinde oynamak istiyorum diyenlerin hepsi ya da çoğunluğu kızdır. Erkekler ise futbol, basketbol gibi top oyunlarında kaydırağdan kayma oyunlarında çoğunluktadır. Ayrıca oyun alanlarında her tür oyun oynamak isterim diyenlerin de çoğunluğu erkektir.

Çocukların oyun alanlarında yapmak istediği pek çok şey ve oynamak istediği pek çok oyun bulunmaktadır. Alan bulma zorluğu çekilen sıkışık Üsküdar'da yer alan oyun alanları çocukların bu isteklerinin tümüne cevap verici nitelikte değildir. Mevcut oyun alanlarının bu isteklere göre düzenlenmesi veya yeni oyun alanları tahsisinde bunların etken kabul edilmesi gerekliliği vardır.

Okul çağındaki öğrencilerin oyun alanlarından beklentileri okul öncesi çocuklara göre daha çeşitlenmektedir. Okul öncesi çocuklarda, salıncak, kaydırak, tahterevalli gibi donatılarla oluşturulan oyun alanları yeterli olmaktadır. Okul çağındaki çocuklar ise oyun alanlarında bulunan oyun araçlarının yaşlarına uygun olması

yanında futbol, basketbol, voleybol, tenis alanları gibi mini top alanları, bisiklet binme, paten ve skuter kayma yerleri, koşma yakalamaca, saklambaç oyunları için geniş alanlar oluşturulmalıdır.

Çocukların oyun alanlarında en çok eksikliğini duyduğu oyun elemanlarının başında tahterevalli gelmektedir. Çocuklar oyun alanlarını büyük eğlence merkezlerinde gördükleri donatılarla özdeşleştirmektedir. Nitekim dönme dolap, atlı karınca, oyuncak araba ve tren isteği bunu göstermektedir. Salıncak ve kaydırak eksikliği, spor alanlarının bulunmayışı, su, w.c, lavobo, tırmanma elemanı, bisiklet yollarının bulunmayışı sayılan eksikliklerdir. Ayrıca oyun elemanlarının bozuk ve paslı olması, mevcut oyun elemanlarının yetersiz, alanlarının dar olması, paten kayma yerlerinin, oyun evinin bulunmayışı, yeşil alanların ve ağaçların eksikliği duyulmaktadır.

Oyun alanlarında eksikliği duyulan unsurlar çocukların cinsiyetine göre değişmektedir. Erkekler daha çok spor alanları, kaydırak tahterevalli, çarpışan arabaların eksikliğini duyarken, kızlar en çok paten ve skuter kayma yerlerinin eksik olduğunu, oyun evi, yeşil alanların eksik olduğunu belirtmişlerdir.

Yaş durumuna göre de oyun alanlarında eksikliği duyulan elemanlar farklılık göstermektedir. Okul öncesi dönemde salıncak, kaydırak gibi elemanların yeterli olduğu fakat okul çağı çocuklarda bu elemanların eksikliği çok fazla duyulmamaktadır. Onlar daha çok futbol, voleybol, basketbol, tenis gibi top oyun sahalarının, bisiklete binme ve paten kayma yerlerinin eksikliğini duymaktadırlar.

Anket yapılan öğrenciler, oyun alanlarının tasarımını kendileri yapsaydı nasıl bir oyun alanı yapacakları konusunda, istediklerini, oyun alanlarına neler yerleştireceklerini belirtmişlerdir. Öğrencilerin büyük çoğunluğu, rahat, istedikleri her şeyi yapabilecekleri büyük bir oyun alanı istemişlerdir. Daha sonra, futbol, basketbol, voleybol ve tenis alanlarının olduğu spor alanları isteği gelmektedir. Salıncak, kaydırak, tahterevalli vazgeçilmez oyun araçlarıdır. Çocuklar oyun alanlarında çarpışan arabalar, oyuncak tren, gondol, hayvanlı oyuncaklar ve oyun evi gibi değişik isteklerde bulunmuşlardır. Çocuk oyun alanlarını yeşillendirip çiçek ekeceklerini, bisiklet yolu, paten ve skuter kayma yerleri yapacaklarını, dönme dolap koyacaklarını, her gün oynayabilecekleri eğlenceli bir park yapacaklarını belirtmişlerdir. Ayrıca parkı her gün temizleyip iyi bakacaklarını, havuzu olan korunaklı bir oyun alanı yapacaklarını eklemişlerdir.

Sonuç olarak çocuk oyun alanı tasarımı yapılırken, yukarıda yapılan tespitlerin dikkate alınması önemlidir. Çocukların oyun alanlarına hangi gözle baktıkları ya da görmek istedikleri oyun alanı şeklinin ne olduğu, bu tespitler sonucunda ortaya

ıkılmaktadır. Saydıkları bu unsurlar mevcut oyun alanlarında eksikliğini hissettiği, özlemini duyduğu Şeyler olduğu için mevcut oyun alanlarının ve yeni düzenlenecek oyun alanlarının tasarımında bunların göz önüne alınması gerekmektedir.

skdar ilçesi, park ve ocuk oyun alanı konusunda İstanbul'un diğer ilçelerine göre Şanslı sayılabilecek durumdadır. Alan olarak tabi ki yetersizdir fakat pek çok ilçeye göre park ve ocuk oyun alanı sayısı fazladır. O yüzden mevcut oyun alanlarının yenilenmesi yapılırken çocukların isteklerinin göz önüne alınmasında fayda vardır.

5. GENEL DEĞERLENDİRME VE SONUÇ

Kentlerin yeşil alan sistemlerinin bir parçası olan çocuk oyun alanları, 0-15 yaş grupları arasındaki çocukların yararlanabileceği oyun alanları olarak tanımlanmaktadır. Bir veya birkaç konut yerleşmesinin yararlanabileceği, çeşitli fonksiyonlara cevap verebilecek şekilde düzenlenmektedirler. Küçüklerin oyun alanlarının sağlanmasının yanında, yetişkinlerin de küçük çapta belirli sportif davranışlarını karşılayacak biçimde düzenlenen bölümleri içerirler. Büyüklükleri, ilgili konut birimlerinin yapı ve nüfus yoğunluğu, sosyal ve ekonomik koşulları ve bunların ileriye dönük nüfus projeksiyonlarına göre saptanması gereken aktif açık alanlardır.

Bu çalışmanın amacında; İstanbul kent bütünü içinde yer alan, Üsküdar İlçesi'ndeki çocuk oyun alanlarının mevcut durumu ile ilgili olarak, donatı sayısı ve estetik durumu, sert zemin yeşil alan oranı, alansal özellikleri, konumu ve ulaşım özelliklerine bağlı olarak kalitesi ve yeterliliğinin belirlenmesi hedeflenmiştir. Bunun için de, ilçedeki mevcut 149 adet çocuk oyun alanının %98'i tek tek dolaşarak gözlem yapılmış, çocuk oyun alanları kullanımı ile ilgili olarak ebeveyn ve çocuklarla yapılan anket soruşturması ile, çocuk oyun alanlarının kullanımı, bu kullanımlardan beklentileri saptanmaya çalışılmıştır.

Araştırmada; mevcut çocuk oyun alanlarının her biri, yukarıda sayılan donatı sayısı ve estetik durumu, sert zemin yeşil alan oranı, alansal özellikleri, konumu ve ulaşım özelliklerine ilişkin, kötüden iyiye doğru alınan kriterlere puanlar verilerek, bu puanların toplamı sonucunda, belirlenen kalite dilimlerine oturtulmuştur. (EK A). Donatı estetik durumu değerlendirilirken; 2 katsayısı alınarak, kötü=2, orta=4, iyi=6, çok iyi=8 puan olarak nitelendirilmiştir. Sert zemin-yeşil alan oranı durumu; 1 katsayısı alınarak, hiç yeşil alan olmaması durumu;1 puan, sert zemin alanının, yeşil alandan fazla olması durumu; 2 puan, sert zemin alanının, yeşil alana eşit olması durumu; 3 puan, yeşil alanın, sert zemin alanından fazla olması durumu ise; 4 puan olarak nitelendirilmiştir. Alansal büyüklük durumu değerlendirilirken; 2 katsayısı alınarak, 0-500 m²=2, 501-1000 m²=4, 1001-3000 m²=6, 3001-5000 m²=8, 5001-8000 m² =10, 8000 m²'den büyük olması durumu ise 12 puan olarak nitelendirilmiştir. Konum durumu değerlendirilirken; 1 katsayısı alınarak, oyun alanlarının, 1.derece yollarla çevrili olması durumu; 1 puan, konutlar arasında olması; 2 puan, deniz kıyısında olması; 3 puan, park içinde olması; 4 puan olarak nitelendirilmiştir. Çocuk oyun alanlarının ulaşım durumu değerlendirilirken de; 2

katsayısı alınarak; kötü=2, orta=4, iyi=6, çok iyi=8 puan olarak nitelendirilmiştir. Oyun alanlarının kalite durumu ise bu ele alınan kriterlerin, en düşük ve en yüksek değerleri toplanarak, kötü ve çok iyi kaliteli olma durumu belirlenmiş, orta ve iyi olma durumu aralığı da eşit olarak dilimlenmiştir. Bu durumda, 8-13 puan arası; kötü (D), 14-19 puan arası; orta (C), 20-25 puan arası; iyi (B), 26-36 puan arası; çok iyi (A) kalitede çocuk oyun alanı olarak nitelendirilmiştir. Kalite saptaması yapılırken, çocuk oyun alanlarının, donatı ve alansal özelliklerine bağlı olarak, ulaşım ve konum konularıyla beraber yeterlilik durumu da saptanmaya çalışılmıştır. Bunlara göre aşağıdaki sonuçlar elde edilmiştir:

Üsküdar İlçesi'ndeki çocuk oyun alanlarının, ele alınan kriterler çerçevesinde yapılan değerlendirmede; çocuk oyun alanlarının %3' ünün; A (çok iyi), %17'sinin; B (iyi), %41'inin; C (orta), %39'unun (D) kötü durumda oldukları belirlenmiştir. Bu durumda ilçedeki çocuk oyun alanlarının büyük bir çoğunluğunun, orta ve kötü kalitede oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Üsküdar'daki oyun alanlarının kalite durumuna bağlı olarak dağılımına bakıldığında; kötü ve orta kalitedeki oyun alanları, merkez mahallelerinden, Selami Ali, Toygar Hamza, Tavaşi Hasan Ağa, Ahmet Çelebi ve Valide Atik mahallelerinde yoğun olarak yer almaktadır. Ayrıca, Ümraniye'ye yakın mahallelerinden, Cumhuriyet, Kısıklı, Ferah ve Kadıköy İlçesi'ne komşu mahallelerinden, Esat Paşa, Örnek ve Ünalın Mahalleleri'nde de yoğun olarak yer alan, oyun alanlarının çoğunluğu orta ve kötü kalitedirler. (EK B).Oyun alanlarının seyrek olarak yer aldığı, ilçenin kuzey mahallelerindeki oyun alanları, genellikle orta kalitededirler. İyi kalitedeki oyun alanları ise; merkeze yakın, Acıbadem, Altunizade, Barboros, İcadiye Mahalleleri'nde ve ilçenin batısında bulunan Bulgurlu Mahallesi'nde bulunmaktadır. Ayrıca çok iyi durumda bulunan 5 oyun alanı, İcadiye, Acıbadem, Bulgurlu, Ünalın ve Örnek Mahalleleri'nde bulunmaktadır.

Çocuk oyun alanlarının, bu şekildeki kalite durumuna göre dağılımının, ele aldığımız kriterlere bağlı olarak değişim göstermesi yanında, yerinde yapılan gözlemler ve anket sonuçlarına göre, çevrede yaşayan insanların sosyal yapısının da bu değişimde etkili olduğu görülmüştür. Özellikle, mahallelerde yaşayan insanların gelir durumlarına bağlı olarak, oyun alanları kaliteleri de değişmektedir. İyi kalitedeki oyun alanları, orta ve ortanın üstü gelir grubundakilerin oturdukları mahallelerde yer almaktadır. Düşük gelirliilerin oturduğu mahallelerdeki oyun alanları da çoğunlukla kötü durumdadır.

İlçedeki oyun alanlarının alansal büyüklük olarak dağılımına bakıldığında; oyun alanlarının büyük bir çoğunluğunun çok küçük olduğu görülmektedir. (EK B). Oyun alanlarının % 77'si 0-250 m², % 17'si 250-500 m², % 5'i 500-1000 m², % 1'i de 1000

m²'den fazladır. Çocuk oyun alanlarının, Üsküdar'ın merkez ve merkeze yakın mahallelerinde ve Ümraniye'ye yakın mahallelerinde sayı olarak fazla olduğu görülmektedir. Her ne kadar sayı olarak fazla görünseler de alan olarak oldukça yetersiz kalmaktadırlar. Kuzey bölgesindeki oyun alanları hem sayı, hem de alan olarak oldukça azdır. Alansal büyüklük olarak, merkezdeki oyun alanlarının yoğunluğu 250 m² den küçüktür. Bunun nedeni; merkez bölgesinin, eski yerleşim olmasından dolayı yoğunluğunun fazla olmasıdır. Oyun alanları için buralarda geniş alanlar bulunması oldukça zordur. Gelişme alanlarında büyüklüğü 500 ve 1000 m² ve 1000 m²'den büyük oyun alanları bulunmaktadır. Buraları sonradan gelişen alanlar olduğu için oyun alanları için geniş alanlar ayrılmıştır. Bu mahallelerde büyüklük ve sayı olarak oyun alanı fazla olsa da genel olarak değerlendirildiğinde çok yetersiz kalmaktadır. Özellikle kuzey bölgesinde yok denecek kadar az oyun alanının bulunması bu yetersizliği daha da ortaya çıkarmaktadır. Üsküdar İlçesi'nde bugün mevcut 149 adet çocuk oyun alanı bulunmaktadır. Bunların hepsi park içindedir ve toplam alanları 32.312 m² dir. İlçede şu an oyun çağında olan çocuk sayısına göre yapılan hesaplamalarda, kişi başına 0,25 m² alan düşmekte olduğu bulgusu elde edilmiştir. Şehircilik ilke ve esaslarına göre ortalama, 10 m² /kişi, imar mevzuatına göre de 1,5 m²/kişi olduğu düşünülürse, çocuk oyun alanlarının çok yetersiz olduğu sayısal olarak da ortaya çıkarılmıştır.

Oyun alanlarının konumu ve ulaşılabilirliği, yerleşmenin nüfus yoğunluğu, yapı yoğunluğu ve yerleşme modeli faktörlerinden etkilenmektedir. Çocuk oyun alanlarının yer seçimi yapılırken, etki alanları ve ulaşılabilirliklerinin göz önüne alınması gerekliliği vardır. Üsküdar İlçesi'ndeki oyun alanları, bu bağlamda incelendiğinde, bu kriterlerin dikkate alındığı pek söylenemez. 500 m olarak alınan etki alanı değerlendirmesine göre, kuzey bölgesine ve iç kesimlere hizmet veren yeterli sayıda ve büyüklükte oyun alanı yoktur. İlçedeki çocuk oyun alanları konum olarak, hepsi park içindedir. Bu, oyun alanlarının güvenli olması, çocukları oynarken, ebeveynlerin de oturup dinlenebileceği alanların olması açısından önemlidir. Fakat oyun alanları, park içinde bulunsalar da bazıları, trafik güvenliği açısından sakıncalı konumdadırlar. Cadde üzerinde bulunan, çocukların tek başına ulaşamayacağı kadar trafik akışının olduğu, can güvenliği açısından sakıncalı konumda olan oyun alanları bulunmaktadır. Konut birimleri ile oyun alanları arasındaki yaya akışının sürekli trafik yollarıyla kesintiye uğradığı pek çok oyun alanı bulunmaktadır. Üsküdar'ın kuzey bölgesindeki oyun alanlarının ise ulaşım açısından en büyük sorunu eğimden dolayı, ulaşımın merdivenlerle sağlanmasıdır. Çok sayıda basamaklı, dik merdivenler, çocukların oyun alanlarına kolayca ulaşabilmesini engellemektedir.

Konum olarak park içinde olup, konutlar arasında kalan oyun alanları da mevcuttur. Bu oyun alanlarındaki sık rastlanan ulaşım sorunları, parka geçiş yollarının kısıtlı olması, oyun alanlarına komşu arsa sahiplerinin, geçiş için yol vermemesidir. Özellikle, ortak kullanıma ayrılan bir alan olmasına rağmen, site içinde kalan bazı parkların, çocuk oyun alanlarının kullanımının, site sahiplerince engellendiği, görülen en önemli sorunlardandır. Ayrıca konutlar arasına sıkışıp kalan çocuk oyun alanları, çoğu zaman çeşitli gerekçelerle şikayet unsuru olmaktadır. En çok gürültü faktöründen dolayı şikayet gelmektedir. Bu tür şikayetlere, sıkışık bir yapılaşmaya sahip merkez bölgesindeki oyun alanları için daha çok rastlanmaktadır.

Çocuk oyun alanlarının tümünde bulunan donatılar çeşitlilik ve sayı olarak tespit edilmiştir. Donatılar sayı ve çeşitlilik açısından beklenenin çok altında olduğu gibi estetik olarak da çoğunlukla kötü ve orta durumdadırlar. Ayrıca oyun alanlarında görülen en önemli özellik, donatıların yaş gruplarına göre çeşitlenmemesidir. Hep aynı tipte ve aynı yaş grubunun kullanabileceği donatılar mevcuttur. Oyun alanlarındaki donatılar genellikle 4-12 yaş grubundaki çocuklara hitap etmektedir. 0-3 yaş ve 13-15 yaş grubu çocukların çok fazla yararlanabileceği donatılar mevcut değildir. 0-3 yaş grubu çocuklar için oyun alanlarındaki zemin güvenliği ve temizliği çok önemlidir. Oyun alanlarının çoğu, gerek zemin güvenliği, gerekse hijyenik olması açısından, bu yaş grubu çocukların oynayabileceği nitelikte değildir. Zemin kaplaması olarak kullanılan kum hiçbir oyun alanında uygun kalınlıkta ve özellikte değildir. Düşme hallerinde yaralanmalara sebebiyet verebilmektedir. 13-15 yaş grubundaki çocuklar için ise, tercih ettikleri organize spor oyunları için geniş alanlara ihtiyaç vardır. Büyüklük olarak çok küçük olan oyun alanlarında, oyun elemanlarıyla beraber, grup oyunları ve top oyunları için alan ayırmak mümkün olmamaktadır. Spor oyunları için alan ayırmak zor olduğu gibi, sadece oyun elemanlarının yerleştirilmesi halinde bile, çocukların koşup oynayabileceği çok dar alanların kaldığı oyun alanları bulunmaktadır. Bu durumdaki oyun alanlarında donatılar, özellikle salıncaklar, hareket halindeki çocuklar için tehlike oluşturabilmektedir.

İlçedeki oyun alanlarında çoğunlukla geleneksel tarzda donatılar kullanılmaktadır. Bu tarz oyun elemanları malzeme olarak, demirden olup, bakımsız, genelde boyaları dökülmüş, paslı durumdadırlar. Üsküdar'ın merkez mahallelerindeki oyun alanlarında bulunan oyun elemanları genellikle bu tarz oyun elemanlarıdır. Bunun yanında, kombine oyun elemanı olarak nitelendirilen, kaydırak, tırmanma elemanı, bazen salıncak gibi elemanların bir arada yer aldığı oyun elemanları bütünü çok sayıda parkta yer almaktadır. Bu elemanlarda çocuk güvenliği açısından, daha çok Dünya Sağlık Teşkilatı'nın kabul ettiği LLDPE (Liner Low Density Polyethylen) hammaddeli plastik malzemenin kullanılması tercih edilir. Fakat Üsküdar'daki oyun

alanlarında kullanılan kombine oyun elemanları tek tip, tamamen metal malzemeli ve yüksektir. Farklı platformları birbirine bağlayan, zincirli köprüleri bulunmaktadır. Bunlar küçük çocuklar için tehlike oluşturan unsurlardır. Ayrıca bu oyun elemanlarının kaydırakları paslanmaz çeliktir. Bunlarda; uygulama hatalarından kaynaklanan, ergonomik olmayan durumlar söz konusudur. Plastik malzemeli kombine oyun elemanı ancak beş oyun alanında bulunmaktadır. Bu tür kombine oyun elemanların tamamen ticari kaygıdan dolayı, sürekli aynı tarz olarak oyun alanlarında kullanılması da monotonluk yaratmaktadır.

Üsküdar İlçesi, yeşil alan olarak, İstanbul'un en şanslı yerleşmelerinden biri olmasına rağmen, mevcut yeşil alan miktarı standartların altında kalmaktadır. Çocuk oyun alanları olarak da İstanbul'un diğer yerleşmelerine göre şanslı sayılmaktadır. Fakat, yine de alan olarak standartların çok altındadır. Kalite değerlendirmesinde ise çocuk oyun alanlarının çoğunun kötü ve orta kalitede olduğu belirlenmiştir. Bu saptamalara, tüm oyun alanlarına ilişkin, birebir gözlem metoduna ek olarak, burada yaşayan çocuk oyun alanı kullanıcıları olan, farklı oyun çağı çocuklarıyla ve çocuklarını oyun alanlarına getiren ebeveynlerle. anket çalışması sonucunda ulaşılmıştır. Oyun alanlarında ebeveynlerle ve Üsküdar'da bir ilköğretim okulu öğrencileri ile yapılan bu anket çalışmaları sonucunda, her iki grup için, oyun alanı kullanımına ilişkin, beklentileri, bu beklentilerin sosyal yapı ile ilgili olarak değişen yüzü, kısaca kullanım özellikleri ve yoğunlukları hakkında aşağıdaki bulgular elde edilmiştir.

Ebeveynlerle yapılan anketlerde; oyun alanlarının daha çok ev hanımları ve çocuklarının kullanımında olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Okul öncesi çocuklara sahip olan ebeveynlerin, oyun alanlarına daha sık geldikleri, özellikle 4-6 yaş grubunda çocukları olan ebeveynlerin, oyun alanlarını daha sık kullandıkları görülmüştür.

Oyun alanları en çok doğma büyüme İstanbullu, çoğu lise ve üniversite mezunu olan ebeveynler tarafından kullanılmaktadır. Gelir olarak da orta ve ortanın üstü gelir grubundakiler, çoğu ev sahibi olan ve apartman dairesinde oturanlar, çocuklarını daha çok oyun alanlarına getirmektedir. Yani oyun alanı kullanımı sosyal yapıya bağlı olarak değişmektedir. Eğitim durumu ve gelir durumu iyi olan aileler, çocuklarını en az, haftada bir oyun alanına götürme gerekliliğinin önemli olduğunu düşünmektedirler.

Ebeveynler çocuklarını, havanın iyi olmasına göre en çok, 'haftada birden fazla' ve 'her gün' sıklıklarıyla oyun alanlarına götürmekte ve en fazla 1-2 saatlerini oyun alanlarında geçirmektedirler. Oyun alanı kullanım sıklığı yoğun olmasına rağmen, oyun alanlarında geçirilen vakit 1-2 saatle sınırlıdır. Bunun nedeni, oyun alanlarında

zaman zaman yoğunluk artışı ile oyun elemanlarında sıra beklemek, büyüklerin oturmaları için yer bulunmayışının yanında, çocuk için de çekici mekanların yaratılmamış olması ve oyun elemanlarının davet edici olmamasıdır.

Ebeveynlerin büyük bir çoğunluğu, oyun alanlarını, cadde üzerinde olması, tinerci ve serseri tipli insanların bulunması, temiz olmaması, çöplerin yerlere atılması ve toplanmaması gibi çevresel etmenler, oyun elemanlarının; bozuk ve paslı olması, çocuklarının yaşlarına uygun olmaması, zemin güvenliğinin olmaması, kedi ve köpeklerin kumları pisletmesi gibi donatılara ilişkin nedenlerle güvensiz bularak memnuniyetsizliklerini belirtmişlerdir.

Ebeveynler, yapılan anket çalışmasının sonunda çocukları için nasıl bir oyun alanı istediklerini belirtmişlerdir. Sonuç olarak, her açıdan temiz, hijyenik, bakımlı, çocuklarını tek başına bırakabilecekleri güvenli, çocuklar için yeterli sayıda, plastik malzemeli modern oyuncakların olduğu oyun alanı istekleri çoğunluktadır. Çocuk oyun alanlarının caddelere karşı korunaklı olmasını, yeşili bol, çocukların içinde rahatça koşup oynayabileceği, çocukların yaşına uygun güvenli oyuncakların bulunduğu, eve yakın olmasını istemektedirler. Ayrıca top oyunlarının oynanabileceği, kedi ve köpeklerin giremediği, w.c. si, lavabosu olan, eğitici oyuncakların, oyun kulübesi gibi grup oyunlarına imkan veren donatıların olduğu bir oyun alanı istemektedirler. Zeminin güvenli olduğu, serseri tipli insanların giremediği, güvenlik görevlisi bulunan, oyuncak tren, dönme dolap gibi elemanların bulunduğu eğlenceli bir oyun alanı isteklerini de eklemektedirler.

Ebeveyn anketlerine göre, oyun alanlarını, en çok okul öncesi dönem (4-6 yaş) çocuk grubunun kullandığı ortaya çıkmıştır. Dolayısıyla beklentiler de bu yöndedir. Oyun alanlarından beklentiler çok fazladır. Bu beklentilerin, yeni oyun alanlarının yapımında ve mevcut olanların yenilenmesi esnasında göz önüne alınması, tasarıma ışık tutması açısından önemlidir.

Oyun alanlarının asıl kullanıcıları olan çocuklardan birebir bilgi almak amacıyla yapılan anketlerde de okul çağı çocuklarının oyun alanları ile ilgili beklentileri saptanmıştır. Öğrencilerin ailelerinin çoğu orta ve düşük gelirlidir. Çocukların oyun alanı kullanım sıklığı, mahallerinde oyun alanı olup olmamasına göre değişmektedir. Mahallerinde oyun alanları bulunan çocuklar oyun alanlarını daha sık kullanmaktadır.

Çocuklar oyun alanlarına daha çok oyun araçları için gitmektedirler. Ayrıca yaşlılarıyla beraber olmak, eve yakın olduğu için, grup oyunları için ve tüm bunların hepsi için oyun alanlarına gitmektedirler. Oyun alanlarına gitme nedenleri yaş

durumuna göre değişim göstermektedir. Yaşı küçük olanlar daha çok, oyun alanlarına oyun araçları için gitmektedir. Yaşı büyük olanlar ise yaşlılarıyla beraber olmak ve grup oyunları oynamak için oyun alanlarına gitmektedir. 13 yaş ve yukarıdaki çocuklar ise oyun alanlarına gitmediklerini belirtmişler ankete katılmak istememişlerdir. Buna neden olarak da oyun alanlarının kendi yaşlarına hitap etmediğini ve onların oyunları, özellikle top oyunları için yeterli alanların olmadığını söylemişlerdir. Öğrenci anketlerine göre oyun alanlarının 7 ve 12 yaş aralığındaki çocuklarca kullanıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Ebeveyn anketlerinin sonuçlarından da yola çıkarak Üsküdar'daki çocuk oyun alanlarının daha çok 4 ve 12 yaş grubu çocukların kullanımında olan alanlar olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anket yapılan öğrenciler oyun alanlarının tasarımını kendileri yapsalardı, nasıl bir oyun alanı yapacakları konusunda, istediklerini, yazılı olarak ve resim yaparak belirtmişlerdir. Öğrencilerin büyük çoğunluğu, rahat, istedikleri her şeyi yapabilecekleri büyük bir oyun alanı istemişlerdir. Daha sonra, futbol, basketbol, voleybol ve tenis alanlarının olduğu spor alanları isteği gelmektedir. Yaptıkları resimlerde, salıncak, kaydırak, tahterevalli vazgeçilmez oyun araçlarıdır. Çocuklar oyun alanlarında çarpışan arabalar, oyuncak tren, gondol, hayvanlı oyuncaklar ve oyun evi gibi değişik isteklerde bulunmuşlardır. Daha önce görmüş oldukları eğlence merkezleri donatılarından etkilenmişlerdir ve bunu beklenti olarak yansıtmışlardır. Çocuk oyun alanlarını yeşillendirip çiçek ekeceklerini, bisiklet yolu, paten ve skuter kayma yerleri yapacaklarını, dönme dolap koyacaklarını, her gün oynayabilecekleri eğlenceli bir park yapacaklarını belirtmişlerdir. Ayrıca parkı her gün temizleyip iyi bakacaklarını, havuzu olan korunaklı bir oyun alanı yapacaklarını eklemişlerdir.

Yukarıda değerlendirilen, Üsküdar İlçesi'ndeki çocuk oyun alanlarının mevcut durumu ile ilgili olarak, donatı sayısı ve estetik durumu, sert zemin yeşil alan oranı, alansal özellikleri, konumu ve ulaşım özelliklerine bağlı olarak kalitesi ve yeterliliğinin belirlenmesi için yapılan gözlemlerden elde edilen ve ebeveynlerle ve öğrencilerle yapılan anket sonuçları bizi aşağıdaki genel sonuçlara ulaştırmıştır:

Çocuk oyun alanlarının yerleşim alanları içindeki dağılımı homojen bir yapı göstermemektedir. Bunun nedenlerinden biri; kaçak yapılaşmanın getirdiğı yoğunluğa bağlı olarak, sonradan yapılan planlarda alanların, özel yerleşim alanları olarak düzenlenmesi, bu planlarda çocuk oyun alanlarının yeterli sayı ve özellikte planlanmamasıdır. Uygulama imar planlarında da çocuk oyun alanı dağılımının homojen bir yapıda olmadığı görölmektedir. Belediyeler, kendi mülkiyetlerinde olan, yeşil alan olarak ayırdıkları alanların bazılarını, bağımsız çocuk oyun olarak ya da park içinde çocuk oyun alanı olarak ayırırlar. Bu alanlar, planda homojen olarak

dağılmadıkları gibi, bulundukları yerin nüfus yapısına bağlı olarak, hitap edeceği yaş gruplarına göre gerekli m²/ çocuk oranını vermemekte ve yerleşim alanları içindeki ulaşım mesafelerine dikkat edilmemektedir. Yani oyun alanı olarak ayrılan bu alanlarda, ulaşılabilirlik konusu ve yaş gruplarına göre yeterli alanların sağlanması göz ardı edilmektedir.

Mevcut çocuk oyun alanları da daha çok okul öncesi çocukların ihtiyaçlarını karşılayacak niteliktedirler. Buna karşılık, çok düşük oranlarda olmasına rağmen 13-15 yaş grubundaki çocuklar da bu oyun alanlarından yararlanmak durumundadırlar. Oyun alanlarındaki donatıların yaş gruplarına göre çeşitlenmemesinin yanında, belediyelerin kullandıkları oyun elemanlarında bir standartlık söz konusudur. Belediyeler düzenlemesini yaptıkları oyun alanlarına, genelde aynı tip oyun alanları koymaktadırlar. Bunların oyun alanlarına yerleştirilmesi de çoğu zaman uygun tasarımlar olmamaktadır. Üsküdar'da 'iyi' sınıflamasına giren oyun alanları dahi, tasarımdan yoksundur. Tamamen ticari kaygıdan dolayı, klasikleşmiş, aynı tip, kombine oyun elemanlarının bir çok oyun alanında kullanılması, monotonluk yaratmaktadır. Ayrıca, kombine oyun elemanlarının Üsküdar'daki oyun alanlarında kullanılan türleri, farklı yaşlardaki çocukların fiziksel yeteneklerine göre değildir.

Çocuk oyun alanlarındaki bitkilendirme de, genellikle peyzaj planlama kriterlerine uymamaktadır. Çocukların, renk ve form olarak dikkatini çekecek türler kullanılmamaktadır. Oyun alanlarında genellikle mevcut ağaçlar, özellikle çam ağaçlarına yoğun bir şekilde rastlanmaktadır. Yeni dikilenler de büyümesi uzun yıllar alacak ağaç türleridir. Bitkilendirmesi yapılmamış bir çok oyun alanı olmakla birlikte, bitkilendirmesi yapılan fakat, bitkilerin o yerin çevre ve iklim şartlarına uyum sağlayamamasından dolayı kurumuş olan oyun alanları da mevcuttur.

Çocuk oyun alanlarının kamu yararına yönelik olarak açık alan tesisi olarak kurulması, belediyelerin görevlerindendir. Üsküdar'daki parkların ve çocuk oyun alanlarının bakımı, Üsküdar İlçe Belediyesi Park ve Bahçeler Müdürlüğü bünyesinde çalışan kişilerce yapılmaktadır. Bir kişi 5 parkın bakımını üstlenmiştir. Haftada bir, parklar dolaşarak, bakımı ile ilgili denetimler yapılmaktadır. Oyun alanındaki donatıların bozuk olanları tespit edilip tamir edilmesi sağlanmaktadır. Fakat parkların bakımı ile ilgili işler yetersiz kalmaktadır. Bunun nedeni personel azlığı, donatıların bakımı ve yenilenmesi için ödenek sıkıntısının yaşanmasıdır.

Sayılan bu olumsuzluklara bağlı olarak; çocuk oyun alanları, kullanım amacı olarak, daha çok oyalanmaya, hava alamaya ve zaman geçirmeye dönük alanlardır. Donatı, oyun elemanları, düzenlenmiş oyun mekanlarına yönelik eksikliklerden dolayı

kullanım yoğunlukları fazla olmasına rağmen kullanım süreleri çok kısa olan alanlardır.

Bu sonuçlara göre, mevcut ve yeni yapılacak çocuk oyun alanlarının düzenlenmesine yönelik olarak, aşağıdaki önerilerde bulunulmuştur:

Uygulama İmar Planlarında çocuk oyun alanlarının alansal büyüklüğüne ve homojen dağılımlarına dikkat edilmelidir.

Yeniden açılacak iskan alanlarında, önerilen nüfus yoğunluklarına ve farklı yaş gruplarına ilişkin, kabul edilen yürüme mesafeleri uygulamalara yansıtılmalıdır. Yaş gruplarına dayalı olarak ulaşılabilirlik 400-800 m' den daha büyük boyutlarda olmamalıdır. Alansal olarak büyüklükleri de farklı yaşlardaki çocukların hareketliliğinin ve oyun biçimlerinin farklı olmasına göre sağlanmalıdır. Yeni yapılacak olan çocuk oyun alanlarının başarılı olması için yerleşme planlarında, tasarım kriterlerini sağlayacak şekilde çocuk oyun alanlarının yerleri ayrılmalıdır. Özellikle yoğun trafikten ve benzeri tehlikelerden arınmış olan alanlar oyun alanı olarak seçilmelidir.

Yapı ve nüfus yoğunluğu çok yüksek olan kent bölgelerinde oluşturulmak istenen toplu konut düzenlemelerinde, bunların ortaklaşa olarak yarattıkları mekanlarda çocuk oyun alanları düzenlenmelidir.

Mülkiyeti belediye ait olan, kamu kullanımına açık alanlar ya da diğer kamu kurumlarına ayrılan alanlar, sürekli olarak olmasa bile geçici olarak çocuk oyun alanları olarak kullanılabilirler. Ayrıca okulların etki alanında kalan konut bölgelerinde, çocuk bahçesi olmayan ve kuruluş olanakları olmayan alanlarda Milli Eğitim Bakanlığı ile işbirliği kurularak okul bahçeleri çocuk oyun alanı olacak şekilde düzenlenmelidir.

Mevcut oyun alanlarının yeniden düzenlenmesi için ilk olarak, alan olarak genişletilmesine çalışılmalıdır. Bu, ancak park içindeki oyun alanları için söz konusu olabilecek durumdur. Park içinde yer almayan çocuk oyun alanlarında büyütebilme olanağı olmamasından dolayı bu tür oyun alanlarında, donatı ve mekan tasarımları açısından iyileştirilmelere gidilmelidir. Mevcut oyun alanları alansal büyüklük olarak yetersiz olmalarına rağmen, yaş gruplarının gerektirdiği biçim ve anlayış ile donatıldıklarında yararlı olabilir. Yeniden ele alınarak düzenlenecek çocuk oyun alanları, çocukların beden ve ruh gelişimlerini sağlayıcı, okul öncesi ve okul çağı çocuklarının eğitimine katkıda bulunabilecek, onlara kişilik kazandıracak şekilde yenilenmeleri gerekmektedir. Böylelikle, oyun alanları, oyalanma amaçlı ve can

sıkıldıkça kullanılmalarından çok, çocukların eğitimi, kişiliklerini geliştirici, doğa sevgisi aşılayan alanlar olarak, oyun alanlarının kullanma yoğunluğu ve süreleri artacaktır.

Çocuk oyun alanlarının bitkilendirmesinde, oyunların yoğunlaştığı alanlarda, ağaçlara yer verilmeli, kullanılan ağaçlar tırmanılması kolay olmayan, düz gövde yapısında olmalıdır. Oyun alanlarında, canlı renklere sahip, renk ve tür kompozisyonlarına, etkili çiçek ünitelerine yer verilmelidir. Bu, çocuğa doğa sevgisi aşılması açısından önemlidir. Ayrıca, çocuk güvenliği ve gürültü açısından önlem almak amacıyla oyun alanlarının etrafına tel örgüler örmek yerine, uygun formdaki çalı ve ağaçlar çit olarak kullanılmalıdır. Farklı oyun mekanları arasındaki ayırım da, bitkisel elemanlar kullanılarak yapılabilir. Bitkiler kullanılarak çocukların saklanılacağı mekanlar yaratılabilir. Gereksiz yasaklamalardan kaçınmak için, yeşil alanların olduğu yerlerdeki yer örtücü ve çimler basılmaya dayanıklı türlerden seçilmelidir. En önemlisi de oyun alanlarında seçilen bitki ve ağaçların meyvelerinin zehirli olmamasına dikkat edilmelidir.

Çiçekli ağaççıklar olarak; Süs elması, süs kirazı, erguvan, süs eriği, meyveli ağaçlar olarak; malta eriği, Trabzon hurması, ayva, erik, kiraz ağaçları kullanılabilir. Fena kokulu, zehirli, dikenli çok fazla çiçek tozu yapan (İğde, İstanbul mimozası, kavak, porsuk, zakkum vb.) ağaç ve ağaççıklar kullanılmamalıdır.

“Üsküdar İlçesi’ndeki Çocuk Oyun Alanlarının Yeterlilik ve Kalite Açısından İncelenmesi” konulu bu tezde amaçlanan, çocuk oyun alanlarının mevcut durumu ile ilgili olarak, donatı sayısı ve estetik durumu, sert zemin yeşil alan oranı, alansal özellikleri, konumu ve ulaşım özelliklerine bağlı olarak kalitesi ve yeterliliğinin belirlenmesi konusunda, elde edilen sonuçlara göre; donatılara, alan özellikleri, konum ve ulaşım özelliklerine ilişkin kalite ve yeterliliklerinin artırılmasını amaçlayan plan ve projelerin yapılması gerekmektedir.

KAYNAKLAR

Adler, A., 2000. Çocuk Eğitimi, Cem Yayınevi, İstanbul

Altın Yıllar, 1994-1999. Üsküdar Belediyesi, İstanbul

American Society For Testing and Materials-ASTM www.astm.org

Bayazıt, N., ve Çelik P.Y., 2001. Günümüz kent ortamlarında çocuk oyun elemanlarına bir yaklaşım, *I. Uluslar Arası Kent Mobilyaları Sempozyumu*, İstanbul Büyük Şehir Belediyesi, İstanbul, 9-11 Mayıs, S.309-313

Beltzig, G., 1987. Kindersplelplrtze mit hohem Spielwert, Bauverlag GmbH, Berlin.

Chamberlin, A.O., 1998. Toplu konut alanları ile kent parkları içerisindeki çocuk oyun alanlarının karşılaştırılması, *Yüksek Lisans Tezi*, İ.T.Ü Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul

Cooper, M.C., Francis, C., 1990. People Places Design Guidelines For Open Space.

Çakır, H., 1997. Çocukların algılamasında etkili olan mimari parametrelerin belirlenmesi, *Yüksek Lisans Tezi*, İ.T.Ü Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul

Çelik, Y.P., 2002. Görme Özü ve Oyuncak Tasarımı, *Mimarist, 3 Aylık Mimarlık Kültür Dergisi*, 4,117

Çetiner, A., 1991. Şehircilik Çalışmalarında Donatım İlkeleri, İ.T.Ü. Baskı Atölyesi, İstanbul

Dünden Bugüne İstanbul Ansiklopedisi, 1994. Cilt 7, Kültür Bakanlığı ve Tarih Vakfı Ortak Yayını, İstanbul

Erdem, N., 2001, Çocuk oyun alanlarında kullanılan oyun elemanları üzerine bir araştırma, *I. Uluslar Arası Kent Mobilyaları Sempozyumu*, İstanbul Büyük Şehir Belediyesi, İstanbul, 9-11 Mayıs, S.291-300

Eriksen, A., 1995. Playground Design-Outdoor Environments For Learning And Development, Van Nostrand Reinhold Company, Newyork

Esbensen, S.,1987. The Early Chidhood Playground: An Outdoor Classroom, High/Scope Educational Research Foundation, Ypsilanti, Michigan

Fanuscu, M.,1994. Çocuk Oyun Alanları, İ.Ü. Orman Fakültesi Dergisi, Seri B, Cilt 44, Sayı 1-2, İstanbul

Frost, J And Sunderlin, S., 1995. When Children Play, Association For Childhood Education İnternational, US

- Gülersoy, Ç.**, 1994. İstanbul Ansiklopedisi, Cilt 2, Kültür Bakanlığı ve Tarih Vakfı Ortak Yayını, İstanbul
- Heseltine, P., and Holborn, J.**, 1987, Playgrounds: The Planning, Design And Constuction Of Play Environments, Mithell, London
- Işın Plastik Sanayi Ve Ticaret Ltd.Şti** www.isinplastic.com
- Kobayashi, H.**, 1988. Contemporary Japanese Landscape, Process Architecture Co. Ltd. Tokyo, Japan
- Köknel, Ö.**, 1997. İnsanı Anlamak, Altın Kitaplar Yayın Evi, İstanbul
- National Association For The Education Of Young Children-NAEYC**, www.naeyc.org
- National Recreation and Park Association-NRPA** www.nrpa.org
- Özgen, Y., ve Aytuğ, A.**, 1992. Kullanıcı Eğilimleri Açısından Çocuk Oyun Alanları, İ.Ü. Orman Fakültesi Dergisi. Seri A, Cilt 42, Sayı 2, İstanbul
- Pamay, B.**, 1978. Kentsel Peyzaj Planlaması, İ.Ü. Orman Fakültesi Yayını, İstanbul
- Pamay, B.**, 1979. Park ve Bahçe Sanatı, İ.Ü. Orman Fakültesi Yayını, İstanbul
- Planlama Raporu**, 1995. Üsküdar Planlama Müdürlüğü, İstanbul
- Ruske, G.**, 1982. Spiel & Holdz, Deutsche Verlags Anstalt GmbH, Stuttgart
- Themes, T.**,1999. Let's Go Outside! Designing The Early Childhood Playground, High/Scope Educational Research Foundation, Ypsilanti, Michigan
- Topalfakıoğlu, G.C.**, 2002. Üsküdar İlçesi'ndeki yeşil alanların kullanımının ve kullanıcılarının memnuniyet derecelerinin değerlendirilmesi: Büyük Çamlıca Korusu, Fethi Paşa Korusu ve Doğancılar Parkı, *Yüksek Lisans Tezi*, İ.T.Ü Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul
- U.S. Consumer Product Safety Commission-CPSC** www.cps.gov
- Yıldızcı, A.C.**, 1982. Kentsel Yeşil Alan Planlaması ve İstanbul Örneği, *Doçentlik Tezi*, İ.T.Ü. Mimarlık Fakültesi, İstanbul
- Yıldızcı, A.C.**, 1998. Doğa Düzenleme Dersi Notları
- Zengin, F.**,1987 İlköğretim okullarında açık alan performansının değerlendirilmesi ve okul oyun alanları için tasarım kriterleri, *Yüksek Lisans Tezi*, İ.T.Ü Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul
- Zulliger, H.**, 2000. Çocukta Oyunla Tedavi, Cem Yayınevi, İstanbul
- 2000 Yılı Nüfus Sayımları Sonuçları**, Devlet İstatistik Enstitüsü, www.die.gov.tr

EK A: ÜSKÜDAR İLÇESİ'NDEKİ ÇOCUK OYUN ALANLARININ ÖZELLİKLERİ VE KALİTESİ
DEĞERLENDİRMEDE ALINAN KRİTERLER

DONATI ESTETİK DURUMU	SERT ZEMİN YEŞİL ALAN ORANI	ALANSAL BÜYÜKLÜĞÜ	KONUM	ULAŞIM	KALİTESİ
		(Katsayı= 2)			
		0-500 m2= 2			
(Katsayı= 2)	(Katsayı= 1)	501-1000m2= 4	(Katsayı= 1)	(Katsayı= 2)	
Kötü = 2	Hiç Yeşil Alan Yok= 1	1001-3000m2= 6	1.Der. Yollarla Çevrili= 1	Kötü= 2	26-36= A
Orta= 4	Sert Zem. Al.> Yeşil Al. Al.= 2	3001-5000m2= 8	Konutlar Arasında= 2	Orta= 4	19-25= B
İyi= 6	Sert Zem. Al.= Yeşil Al. Al.= 3	5001-8000m2= 10	Deniz Kıyısında= 3	İyi= 6	14-18= C
Çok iyi= 8	Sert Zem. Al.< Yeşil Al. Al.= 4	8000 < + = 12	Park İçinde= 4	Çok iyi= 8	8-13 = D

EK A: ÜSKÜDAR İLÇESİ'NDEKİ ÇOCUK OYUN ALANLARININ ÖZELLİKLERİ VE KALİTESİ

S.NO	MAHALLE	PARKIN ADI	YEŞİL ALAN(m ²)	GEZ. DİN.ALANI (m ²)	ÇOCUK OYUN AL(m ²)	SPOR ALANI (m ²)	TOPLAM (m ²)	SALINCAK (Ad.)	TAHTERAVALLI(Ad.)	KAYDIRAK(Ad.)	TIRMANMA(Ad.)	KOMBİNE OYUN SİSTEM	DONATI ESTETİK DURUM	SERT ZEM. YEŞİL AL. O	ALANSAL BÜYÜKLÜK	KONUMU	ULAŞIM	KALİTESİ
1	ACIBADEM	Erdem P.	847	450	150	338	1785	2	2	2	1		2	4	2	4	6	18-C
2	ACIBADEM	Menekşe P.	754	235	140		1129	4	2	1	1		2	4	2	4	6	18-C
3	ACIBADEM	Valievleri P.	1057	75	150		1282	3	2	1	1		2	4	2	4	4	16-C
4	ACIBADEM	Acıbadem P.	2047	1327	309	410	4093	2	1			E	4	4	2	4	6	20-B
5	ALTUNİZEDE	Huzur P.	3500	1201	500	910	6111	4	4	2	2		6	4	4	4	8	26-A
6	ALTUNİZEDE	Mesut Baban P.	2700	866	300	338	4204	3		1	1		4	4	2	4	6	20-B
7	ALTUNİZEDE	Karayolları P.	500	280	200		980	2	2	1	1		4	3	2	2	4	15-C
8	ALTUNİZEDE	Sümerbank P.	1300	321	150	300	2071	2		2	1		2	4	2	2	4	14-C
9	ALTUNİZEDE	Pınar P.	926	250	217		1393					E	2	4	2	2	4	14-C
10	ALTUNİZEDE	Barış Manço P.	408	135	27		570	donatısı yok						4	2	1	4	13-D
11	ALTUNİZEDE	Atıf Bey P.	200	66	130		396	2	2	1	1		2	1	2	4	4	13-D
12	ALTUNİZEDE	Yeniköy P.	3282	898	204	371	4755	2	2	1		E	4	4	2	4	8	22-B
13	ALTUNİZEDE	75. Yıl Cumhuriyet P.	10558	1350	300	365	12573					E	8	4	2	4	8	26-B
14	FERAH	Ferah P.	1514	431	400		2345	2				E	6	2	2	4	4	18-C
15	FERAH	Salih Solman Piknik Al.	5100	635	300		6035	4				E	4	4	2	4	6	20-B
16	FERAH	Evren P.	1390	680	280		2350	4	4	2	2		2	4	2	4	4	16-C
17	FERAH	Çocuk Evi Bah.	74	250	70		394					E	6	1	2	2	6	19-C
18	FERAH	Taşlıbayır P.	474	158	124		756	4	2	1	1		2	4	2	2	4	18-C
19	FERAH	Gündoğdu P. 1	1206	120	110	220	1656	4		1			2	4	2	4	2	14-C
20	FERAH	İrmak P. 2	954	931	50	374	2309	donatısı yok						2	2	4	1	9-D
21	FERAH	İrmak P.1	1020	600	100		1720	2	2	1	1		2	4	2	2	4	14-C
22	FERAH	Denizciler P.	670	122	120		912	donatısı yok						4	2	2	4	12-D
23	KISIKLI	Akasya P.	202	80	140		422					E	4	2	2	2	4	14-C

EK A: ÜSKÜDAR İLÇESİ'NDEKİ ÇOCUK OYUN ALANLARININ ÖZELLİKLERİ VE KALİTESİ

24	KISIKLI	Hacı Arıfbey P.(1)	716	124	50		890	2	2		1		2	1	2	1	2	10-D
25	KISIKLI	Hacı Arıfbey P.(2)	125	116	144		385					E	2	1	2	1	2	8-D
26	KISIKLI	Samanyolu P.	1383	371	66		1820					E	6	4	2	2	6	20-B
27	KISIKLI	İlkbahar P.	768	128	80	200	1176	2	2	1			2	2	2	2	4	12-D
28	KISIKLI	Çakaldağ P.	497	72	71		640	donatısı yok						4	2	1	2	9-D
29	KISIKLI	Alemdağ P.	376	139	117		632	donatısı yok						4	2	2	4	12-D
30	KISIKLI	Eksioğlu P.	1780	1113	112	338	3343	2	2				2	2	2	2	4	12-D
31	ÖRNEK	Buhara P.	6516	2323	1550	728	11117	4				E	6	4	6	4	6	26-A
32	ÖRNEK	Atatürk P. 1	1500	800	700		3000	4	2	2	1		2	3	4	2	4	15-C
33	ÖRNEK	G.22 - G.24 P.	1300	1150	350		2800	6	2	1	1		2	2	2	2	4	12-D
34	ÖRNEK	G-57 P.	600	400	262	338	1600	4	2	1	1		2	2	2	2	4	12-D
35	ÖRNEK	G-30 P.	1000	250	400		1650	4	2	1	1		2	4	2	2	4	14-C
36	ÖRNEK	G-49 P.	1257	630	420		2307	4	2		1		2	2	2	2	6	14-C
37	ÖRNEK	Gökkuşuğu P.	346	140	32		518					E	2	4	2	1	2	11-D
38	ÖRNEK	Kutlubahçe P.	511	235	224	2015	2985	4	2	1	1		2	2	2	1	2	9-D
39	ÖRNEK	Çamlıca Sitesi P.	1900	494	350	338	3082	donatısı yok						4	2	2	4	12-D
40	ÜNALAN	Ünalan P.	5083	595	230	292	6200	2				E	6	4	2	4	4	22-B
41	ÜNALAN	75. Yıl Kültür Merkezi	2306	2580	77	2050	7013					E	6	2	2	4	4	18-C
42	ÜNALAN	Tepeüstü P.	746	228	150		1124	2	2	1	1		4	4	2	4	4	18-C
43	ÜNALAN	Üçgül P.	2355	726	205	2569	5855	donatısı yok						4	2	4	4	14-C
44	ABDULLAH AĞA	Yağcılar P.	275	200	100		575	2	2		1		4	2	2	4	4	14-C
45	BAHÇELİEVLER	Çernobil Barış P.	1050	590	300		1940	2	2	1	1		2	2	2	1	2	9-D
46	BAHÇELİEVLER	Bahçelievler P.	1200	325	212	338	2075	4	2	1			4	4	2	1	4	15-C
47	BAHÇELİEVLER	Tufan P.	4600	1369	153	665	6787	4	2	1			4	4	2	4	4	18-C
48	BAHÇELİEVLER	Çamlıktepe 2 P.	1065	369	76	961	2471	donatısı yok						4	2	4	6	16-C
49	BAHÇELİEVLER	Lekeci Nuri P.	1822	604	261	580	3267	4	2			E	2	4	2	4	2	14-C
50	BEYLERBEYİ	Arabacılar P.	230	200	170		600	2		1			4	2	2	2	4	14-C
51	BULGURLU	Sağlık Ocağı	606	663	719		1988					E	6	2	4	4	4	20-B
52	BULGURLU	Dostluk P. Ve Karş.	5319	2228	300	676	8523	2				E	8	4	2	4	4	22-B
53	BULGURLU	Altıncı P.	559	93	100	198	950	4	2	1	1		2	2	2	1	4	11-D
54	BULGURLU	Altıncı P. 2	863	297	180		1340					E	8	1	4	2	6	21-B
55	BULGURLU	Ata-1 P.	1265	220	525	240	2250	4	2	1	1		4	3	2	4	6	19-C

EK A: ÜSKÜDAR İLÇESİ'NDEKİ ÇOCUK OYUN ALANLARININ ÖZELLİKLERİ VE KALİTESİ

56	BULGURLU	Çamlık P.	1222	667	333		2222	2	6	2			4	4	2	4	6	20-B
57	BULGURLU	Hanımseti P.	1627	479	56		2162					E	4	4	2	4	2	16-C
58	BULGURLU	İzzettinbey P.	1802	250	42	316	2410	2				E	4	4	2	4	6	20-B
59	BULGURLU	Küçük Çamlıca P.	1251	190	250	420	2111	donatısı yok						4	2	2	4	12-D
60	BULGURLU	Mimoza P.	6131	1158	161	330	7780	2	2			E	8	4	2	4	8	26-A
61	BULGURLU	Hanımeli P.	909	778	115		1802	donatısı yok						3	2	2	4	11-D
62	BULGURLU	Dutdibi P.	444	103	83		630					E	4	2	2	1	4	13-D
63	BULGURLU	Bulgurlu P.	580	150	120		850	2				E	6	4	2	1	4	19-C
64	BULGURLU	Levkent P.	321	298	72	324	1015	2	2				4	3	2	2	4	15-C
65	BURHANİYE	Kağıtçıbaşı P.	459	207	157		823	4		1	1		2	2	2	2	4	12-D
66	BURHANİYE	Abdullahaga P.	1271	164	135		1570					E	4	4	2	1	4	15-C
67	BURHANİYE	Burhaniye P.	844	130	102		1076					E	8	4	2	2	4	20-B
68	EMEK	Emek P.	240	60	150		450	2	2	1	1		4	2	2	2	4	14-C
69	EMNİYET	Emniyet P.	237	145	98	320	800					E	6	2	2	1	4	15-C
70	EMNİYET	Aziziye P.	1585	617	196	257	2655											
71	FETİH	Yazgülü P.	1300	524	150	280	2254	2	2	1	1		2	2	2	1	4	11-D
72	FETİH	Fetih P.	2500	800	300		3600	2	2		1		2	4	2	4	2	14-C
73	FETİH	Günaydın P.	2275	394	182	258	3109	4	2	1	1		4	4	2	2	6	18-C
74	GÜZELTEPE	Aydın P.	620	600	200		1420	4	2	1			2	2	2	4	4	14-C
75	GÜZELTEPE	Son Durak P.	64	236	80		380					E	4	2	2	2	4	14-C
76	GÜZELTEPE	Yıldırım Beyazıt P.	910	257	265		1432	2	2		1	E	2	4	2	4	2	14-C
77	HAVUZBAŞI	Soğuksu P.	654	184	138		976					E	4	4	2	1	4	15-C
78	HAVUZBAŞI	Ortadere P.	300	140	201		641					E	4	3	2	1	4	14-C
79	KANDİLLİ	Küçük Park			113		113	2	2		1		2	2	2	2	4	12-D
80	KANDİLLİ	İç Park	150	284	200	338	972	2	4	1	1		4	2	2	2	4	14-C
81	KANDİLLİ	Ayışığı P.	2350	165	154		2669	2	2			E	4	4	2	1	4	15-C
82	KIRAZLITEPE	Kirazlıtepe P.	7388	1300	176	436	9300	2				E	6	4	2	4	6	22-B
83	KIRAZLITEPE	Hasıppaşa P.	220	110	270		600	donatısı yok						4	2	2	4	12-D
84	KÜÇÜKSU	Sedirli P.	865	542	210		1617	4	2	1	1	E		3	2	4	4	13-D
85	KÜPLÜCE	Küplüce P.	5173	591	135	267	6166	2				E	6	4	2	4	4	20-B
86	YAVUZTÜRK	Yavuztürk P.	4330	800	170		5300	4		1	1		2	4	2	4	2	14-C

EK A: ÜSKÜDAR İLÇESİ'NDEKİ ÇOCUK OYUN ALANLARININ ÖZELLİKLERİ VE KALİTESİ

87	YAVUZTÜRK	Alzambak P.	1344	298	191	210	2043	4	2	1	1		4	4	2	4	4	20-B
88	CUMHURİYET	Karlıdere P.1	1726	506	610		2842	4	4	1	1		2	4	4	1	2	13-D
89	CUMHURİYET	Araç P.	796	140	130	209	1275	2	2	1	1		2	4	2	1	2	11-D
90	CUMHURİYET	Turgut Reis P.	415	169	129	272	985	2	2		1	E	2	4	2	1	2	11-D
91	CUMHURİYET	Suleyman Kule P.	659	356	105		1120	2	2			E	6	4	2	1	4	17-C
92	CUMHURİYET	Ayvacic P.	292	356	150		798	2	2	1	1		2	1	2	1	2	8-D
93	CUMHURİYET	Halicılar P.	283	147	90		520	donatısı yok						2	2	2	4	10-D
94	ESATPAŞA	Esatpaşa P.	2412	1400	650	338	4800	6	6	3	3		4	4	4	4	4	20-B
95	ESATPAŞA	Aşık Veysel P.	6320	2515	1077	702	10614	6	4			E	6	4	6	4	6	26-A
96	ESATPAŞA	Papatya P.	2491	1500	350	676	5017	6		1	1		2	4	2	4	4	16-C
97	ESATPAŞA	Yeşilova P.	427	450	260	338	1475	4	2	1	1		2	2	2	2	2	10-D
98	ESATPAŞA	M.Akif Ersoy P.	3654	500	200	2300	6654	4	2	1	1	E	6	4	2	4	4	22-B
99	ESATPAŞA	Öztürk P.	324	220	264		808	2	2	1	1		2	2	2	1	2	9-D
100	ESATPAŞA	İnönü P.	1300	135	55		1490	donatısı yok						4	2	4	2	12-D
101	ESATPAŞA	Yunus Emre P.	8752	5861	655	461	15729	donatısı yok						4	4	4	4	18-C
102	ESATPAŞA	Sazanlar P.	421	90	139	340	990	4		1	1		2	1	2	1	2	8-D
103	ESATPAŞA	Atilla P.	2767	196	112		3075	donatısı yok						4	2	4	4	14-C
104	AHMET ÇELEBİ	Abdulvahap Yıldırım P.	1319	1084	264	200	2867					E	4	2	2	2	4	14-C
105	AYAZMA	Ayazma P.	537	208	167	303	1215					E	4	2	2	2	4	14-C
106	AYAZMA	Tulumbacılar P.	484	180	173		837	4		1	1		4	2	2	2	4	14-C
107	BARBAROS	Bahar P.	3084	1208	604	870	5766					E	6	4	4	4	6	24-B
108	BARBAROS	Barbaros P.	622	309	135	378	1444	2				E	2	1	2	4	6	15-C
109	BARBAROS	Şişecam P.	862	550	300	338	2050	4	2	1	1	E	2	1	2	4	6	15-C
110	BARBAROS	Cumhuriyet P.	1726	678	156	282	2842	3	2	1	1		2	3	2	4	4	15-C
111	BARBAROS	Fahri Erdoğmuş P.	3346	1341	150	1700	6537	2				E	6	4	2	4	4	20-B
112	BARBAROS	Seyit Ahmet P.	962	81	122		1165	donatısı yok					4	4	2	4	4	18-C
113	BARBAROS	Gökyüzü P.	465	147	78		690						4	4	2	1	4	15-C
114	H.ÇAVUŞ	Çavuşdere P.	5023	608	220	216	6067	4	2	1	1		4	4	2	4	4	18-C

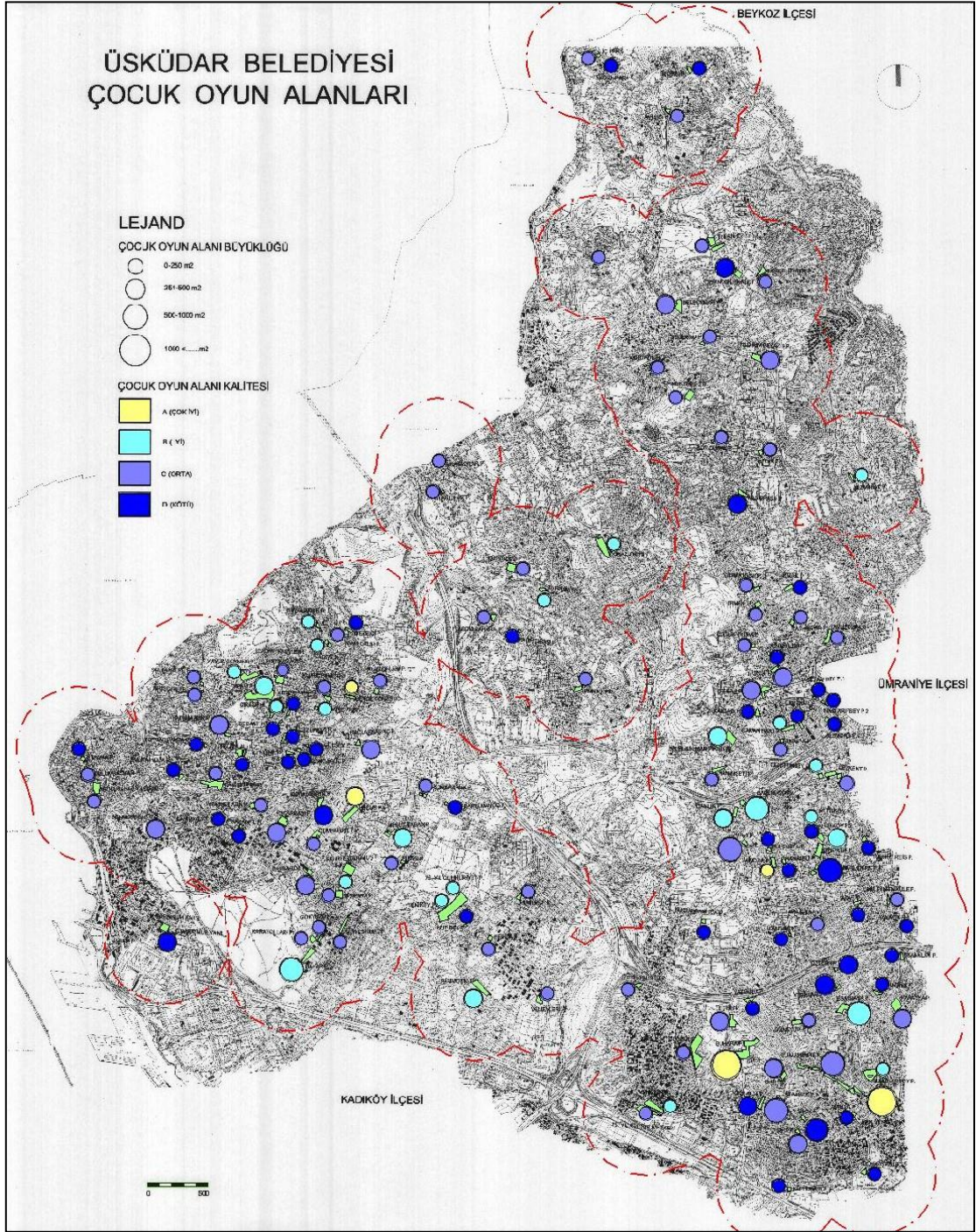
179 EK A: ÜSKÜDAR İLÇESİ'NDEKİ ÇOCUK OYUN ALANLARININ ÖZELLİKLERİ VE KALİTESİ

115	H.H. HATUN	Fıstıkağacı P.	2200	1100	200		3500	4	4	2	2		2	4	2	4	6	18-C
116	H.H. HATUN	Sultantepe P.	371	200	180		751	4	2				4	2	2	2	4	14-C
117	H.H. HATUN	Kirişçi Ali P.	37	40	80		157	2	2	1	4		4	2	2	2	4	14-C
118	H.H. HATUN	Yavuz Gökmen P.	2946	583	208	276	4013	4	2			E	6	4	2	4	4	20-B
119	İCADİYE	Kuruçeşme P.	700	866	160		1726					E	6	2	2	1	4	15-C
120	İCADİYE	Kurtçelebi P.	536	207	163		906	2	2	1	1		4	4	2	2	2	14-C
121	İCADİYE	Karanfil P.	325	187	22		534	2					2	1	2	2	2	9-D
122	İCADİYE	İcadiye P.	700	350	220	280	1550						6	4	2	2	6	20-B
123	İCADİYE	İcadiye Kreş Bah.	450	200	150		800	donatısı yok						3	2	2	4	11-D
124	İCADİYE	İmam Galip P.	418	254	130	230	1032	2	2	1			2	3	2	4	4	15-C
125	İCADİYE	Şenol Güneş P.	1003	440	126	240	1809					E	8	4	2	4	8	26-A
126	İHSANİYE	Harem P.	338	394	177		909	donatısı yok						2	2	1	2	7-D
127	KUZGUNCUK	Kuzguncuk P.	896	722	235	287	2140					E	4	4	2	4	6	20-B
128	KUZGUNCUK	Dereçi P.	150	80	120		350	4	2	1	1		2	1	2	2	4	11-D
129	PAZARBAŞI	Pazarbaşı P.	2164	719	401	460	3744	4	2	1	1	E	2	4	2	2	4	14-C
130	PAZARBAŞI	Fıstıklıbayır P.	750	600	250		1600	donatısı yok						2	2	2	4	10-D
131	SELAMİ ALİ	Bağlarbaşı İç P.	230	115	505		850	6	2	1	1		2	1	4	2	6	15-C
132	SELAMİ ALİ	Bakü P.	3200	750	424	676	5050					E	6	4	2	4	6	22-B
133	SELAMİ ALİ	Anıt Park	406	85	150		641	2	2	1	1		4	4	2	4	6	20-B
134	SELAMİ ALİ	Çinili P.	470	230	110		810	donatısı yok						3	2	2	4	11-D
135	SELAMİ ALİ	Katibim Aziz P.	180	250	250	338	1018	donatısı yok						2	2	2	4	10-D
136	SELAMİ ALİ	Kerpiçhane P.	350	219	150		719	2	1	1	1		2	1	2	2	6	13-D
137	SELAMİ ALİ	Secaat P.	200	95	100		395	2	2	1	1		2	1	2	2	4	11-D
138	SELAMİ ALİ	Üzümkızı P.	350	216	200		766	2	2	1			2	1	2	2	4	11-D
139	SELAMİ ALİ	Goncagül P.	224	110	192		526	2	2	1	1		2	1	2	2	4	11-D
140	SELAMİ ALİ	Gülsev P.	350	154	120		624	2	2		1		2	1	2	2	4	11-D
141	SELAMİ ALİ	Orkide P.	1382	397	85	330	2194	2		1	1		6	4	2	2	6	20-B

EK A: ÜSKÜDAR İLÇESİ'NDEKİ ÇOCUK OYUN ALANLARININ ÖZELLİKLERİ VE KALİTESİ

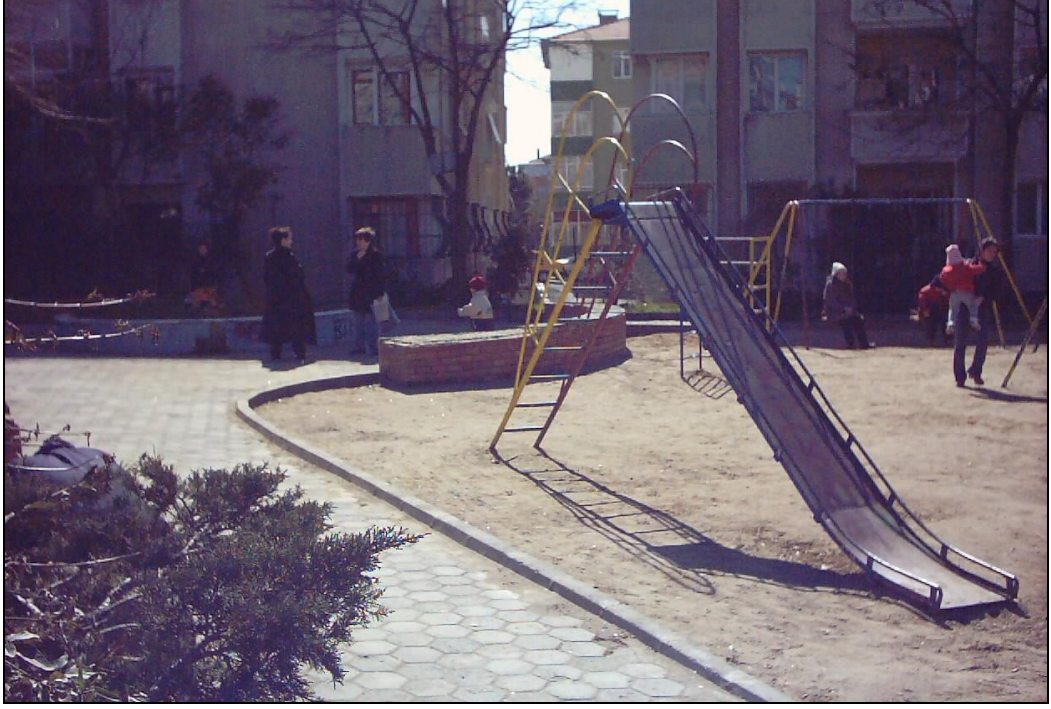
142	SELAMİ ALİ	Selami Ali P.2	1245	115	119		1479	donatısı yok					4	2	4	4	14-C	
143	SELİMİYE	İç Park(muh.kar.)	372	560	180		1112	2				E		2	2	1	4	9-D
144	SELİMİYE	İç Park(muh.yanı)	363	297	370		1030	donatısı yok					2	2	2	4	10-D	
145	T.HAMZA	Evliya Hoca P.	268	105	150		523	2	2	1	1		2	3	2	2	4	13-D
146	T.HAMZA	Toygarhamza P.	150	89	100		339	4	2				2	2	2	2	2	10-D
147	T.HASANAĞA	Dönmedolap P.	346	240	320		906	6	2	1	1		4	2	2	2	4	14-C
148	VALİDE-İ ATİK	Kasımağa P.	263	73	58		394	2			1		2	3	2	2	4	13-D
149	VALİDE-İ ATİK	Valide-I Atik P.	700	303	200		1203	4	2	1	1		4	4	2	2	6	18-C
TOPLAM			216470	76134	32312	32948	357864	295	164	74	72							

EK B: ÇOCUK OYUN ALANLARININ BÜYÜKLÜKLERİ VE KALİTESİ

Şekil B.1: Üsküdar Belediyesi Çocuk Oyun Alanları

EK C ÜSKÜDAR İLÇESİ ÇOCUK OYUN ALANLARI ÖRNEK DETAY FOTOĞRAFLARI

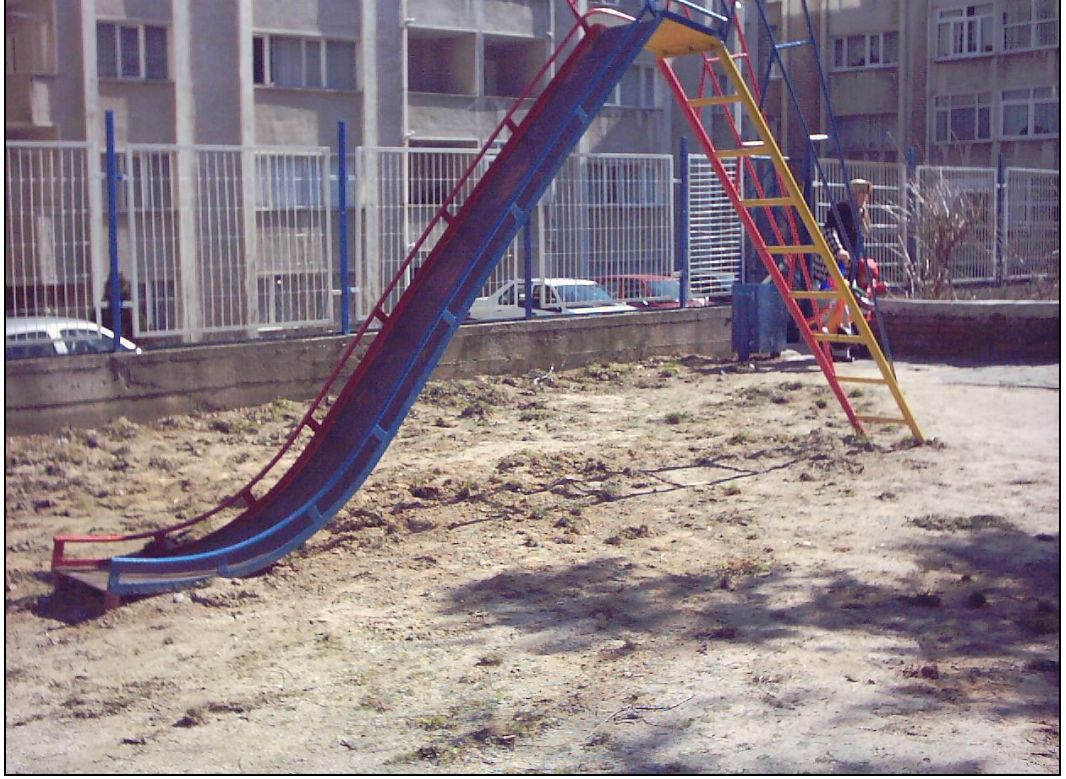

Şekil C.1: Zemine yapışmış, ergonomik olmayan geleneksel kaydırak, (Menekşe Parkı, Çocuk Oyun Alanı, Acıbadem-Üsküdar, 2003.)

Şekil C.2: Tırmanma elemanı ve spiral kaydırdan oluşan kombine oyun elemanı, çöp kutusu ve oturma grupları. (Huzur Parkı-1, Çocuk Oyun Alanı, Acıbadem-Üsküdar, 2003.)

EK C ÜSKÜDAR İLÇESİ ÇOCUK OYUN ALANLARI ÖRNEK DETAY FOTOĞRAFLARI

Şekil C.3: Uygunsuz zemin, çok yüksek geleneksel kaydırak ve ergonomik olmayan bir yerleşim. (Huzur Parkı-2, Çocuk Oyun Alanı, Acıbadem-Üsküdar, 2003.)

Şekil C.4: Uygunsuz zemin, ergonomik olmayan, geleneksel tahterevalli. (Huzur Parkı-2, Çocuk Oyun Alanı, Acıbadem-Üsküdar, 2003.)

EK C ÜSKÜDAR İLÇESİ ÇOCUK OYUN ALANLARI ÖRNEK DETAY FOTOĞRAFLARI

Şekil C.5: Farklı yaş gruplarına hitap eden bakımlı oyun elemanları. (Acıbadem Parkı, Çocuk Oyun Alanı, Acıbadem-Üsküdar, 2003.)

EK C ÜSKÜDAR İLÇESİ ÇOCUK OYUN ALANLARI ÖRNEK DETAY FOTOĞRAFLARI

Şekil C.6: Metal malzemeli kombine oyun elemanı. (Şişecam Parkı, Çocuk Oyun Alanı, Barboros-Üsküdar, 2003.)

Şekil C.7: Geniş aralıklı zincirli geçiş köprüsü. (75. Yıl Cumhuriyet Parkı, Çocuk Oyun Alanı, Altunizade-Üsküdar, 2003.)

EK C ÜSKÜDAR İLÇESİ ÇOCUK OYUN ALANLARI ÖRNEK DETAY FOTOĞRAFLARI

Şekil C.8: Uygunsuz zemin ve bozuk geleneksel oyuncaklar. (Gökyüzü Parkı, Çocuk Oyun Alanı, Barboros-Üsküdar, 2003.)

Şekil C.9: Uygunsuz zemin (cam kırıkları) ve bozuk geleneksel oyuncaklar. (Goncagül Parkı, Çocuk Oyun Alanı, Selami Ali-Üsküdar, 2003.)

EK C ÜSKÜDAR İLÇESİ ÇOCUK OYUN ALANLARI ÖRNEK DETAY FOTOĞRAFLARI

Şekil C.10: Düzenli yer kaplaması, tırmanma elemanı, kaydırtan oluşan kombine oyun elemanı ve salıncak. (Fahri Erdoğan Parkı, Çocuk Oyun Alanı, Barboros-Üsküdar, 2003.)

EK C ÜSKÜDAR İLÇESİ ÇOCUK OYUN ALANLARI ÖRNEK DETAY FOTOĞRAFLARI

Şekil C.11: Uygunsuz zemin, kırık salıncak ve bakımsız diğer oyun elemanları.
(Üzümkızı Parkı, Çocuk Oyun Alanı, Selami Ali-Üsküdar, 2003.)

EK C ÜSKÜDAR İLÇESİ ÇOCUK OYUN ALANLARI ÖRNEK DETAY FOTOĞRAFLARI

Şekil C.12: Uygunsuz zemin, geleneksel oyun elemanları. (Orkide Parkı, Çocuk Oyun Alanı, Selami Ali-Üsküdar, 2003.)

Şekil C.13: Uygunsuz zemin, geleneksel oyun elemanları. (Katibim Aziz Parkı, Çocuk Oyun Alanı, Selami Ali-Üsküdar, 2003.)

EK C ÜSKÜDAR İLÇESİ ÇOCUK OYUN ALANLARI ÖRNEK DETAY FOTOĞRAFLARI

Şekil C.14: Uygunsuz zemin, geleneksel oyun elemanları. (Anıt Parkı, Çocuk Oyun Alanı, Selami Ali-Üsküdar, 2003.)

EK C ÜSKÜDAR İLÇESİ ÇOCUK OYUN ALANLARI ÖRNEK DETAY FOTOĞRAFLARI

Şekil C.15: Çok dik kaydırak (Erdem Parkı, Çocuk Oyun Alanı, Acıbadem-Üsküdar, 2003.)

Şekil C.16: Uygulama hatalı yerleşim, geleneksel bozuk oyun elemanları. (Bağlarbaşı İç Parkı, Çocuk Oyun Alanı, Selami Ali-Üsküdar, 2003.)

EK C ÜSKÜDAR İLÇESİ ÇOCUK OYUN ALANLARI ÖRNEK DETAY FOTOĞRAFLARI

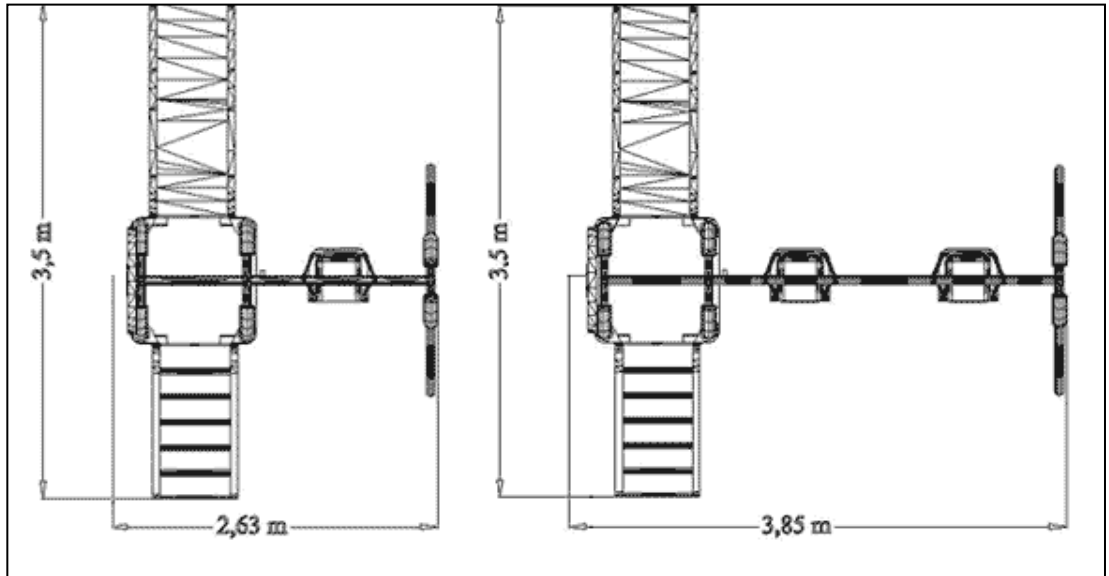

Şekil C.17: Yüksek, küçük yaş gruplarına hitap etmeyen oyun elemanları. (Bakü Parkı, Çocuk Oyun Alanı, Selami Ali-Üsküdar, 2003.)

EK:D ÇOCUK OYUN ALANI OYUN ELEMANLARI ÖRNEKLERİ

Alan: 5.80 m x 3.45 m, Yükseklik: 2.05 m.

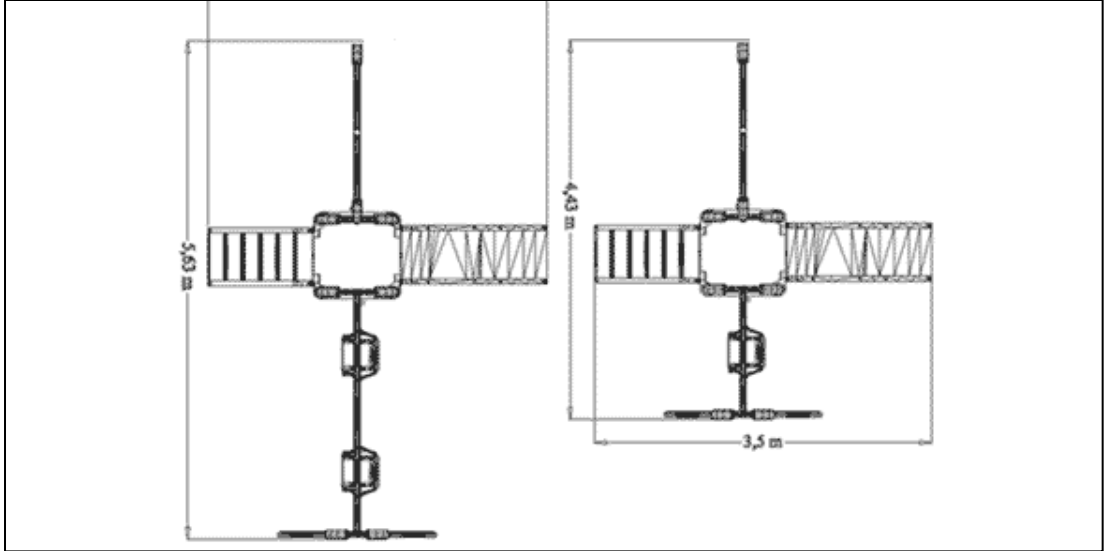

Şekil D.1: Tırmanma elemanı, kaydırak ve salıncaktan oluşan oyun elemanı; görünüş ve planı, www.isinplastic.com, 2003.

EK:D ÇOCUK OYUN ALANI OYUN ELEMANLARI ÖRNEKLERİ

Alan: 5.80 m x 3.45 m, Yükseklik: 2.55 m.

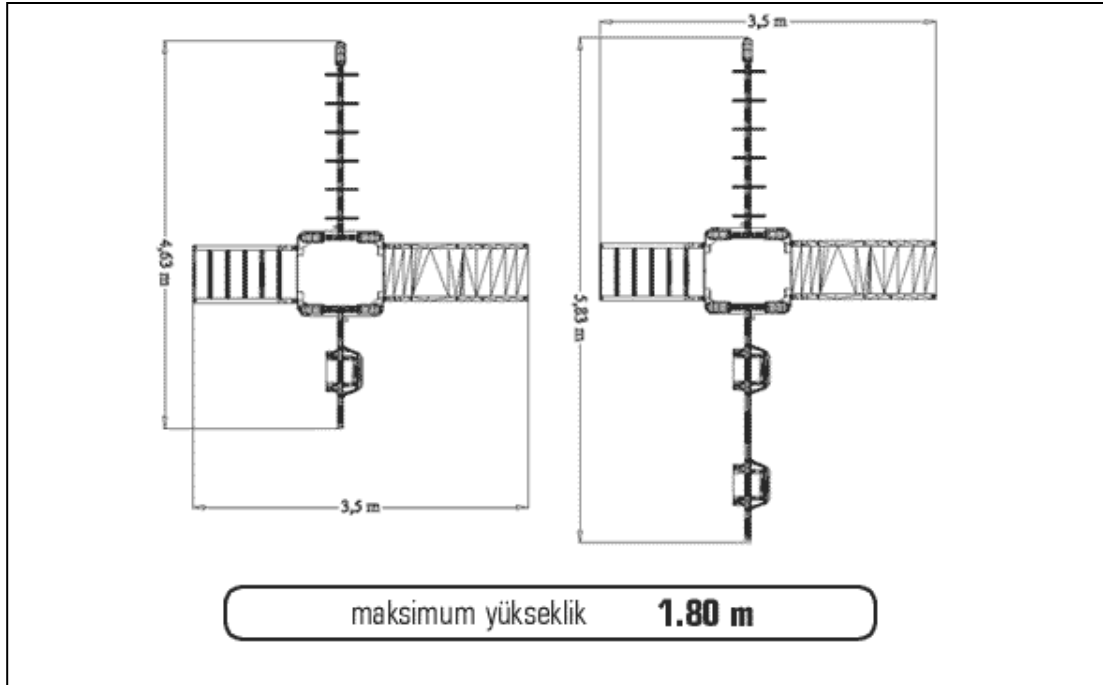

Şekil D.2: Tırmanma elemanı, kaydırak ve salıncaktan oluşan oyun elemanı; görünüş ve planı, www.isinplastic.com, 2003.

EK:D ÇOCUK OYUN ALANI OYUN ELEMANLARI ÖRNEKLERİ

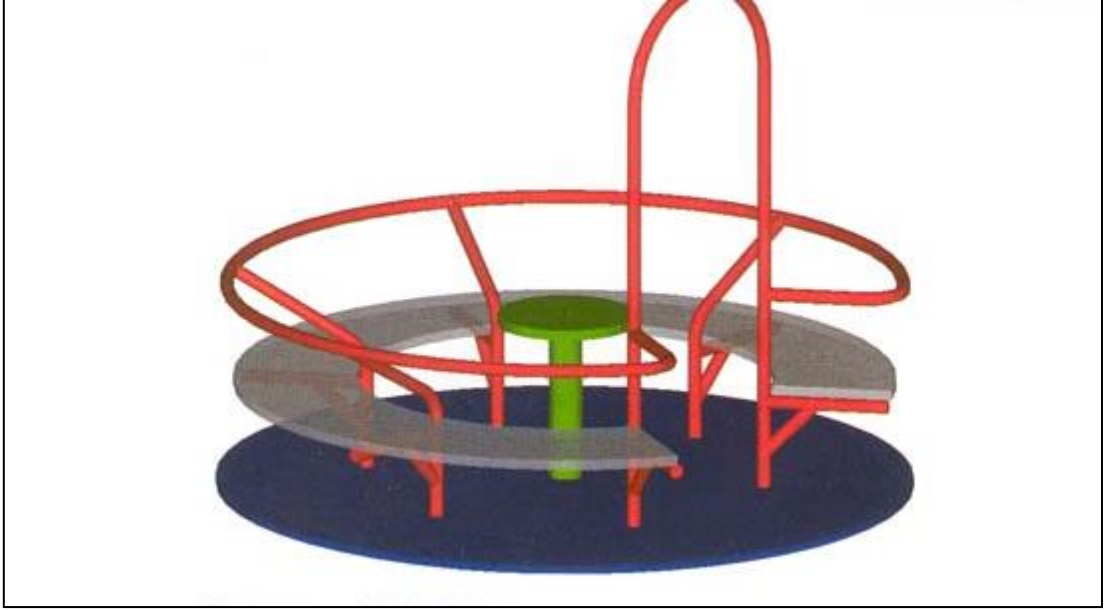

Alan: 5.80 m x 5.30 m, Yükseklik: 2.05 m.

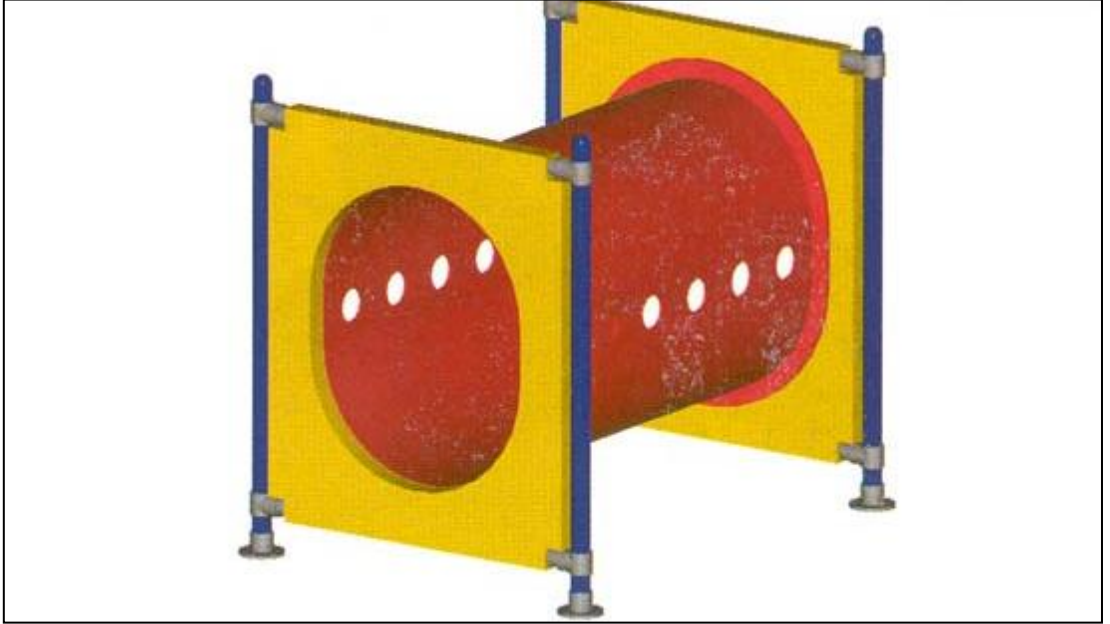

Şekil D.3: Tırmanma elemanı, kaydırak ve salıncaktan oluşan oyun elemanı; görünüş ve planı, www.isinplastic.com, 2003.

EK:D ÇOCUK OYUN ALANI OYUN ELEMANLARI ÖRNEKLERİ

Şekil D.4: Fırıldak, (Çap: 2 m, Yükseklik: 3.05), isinplastic.com, 2003.

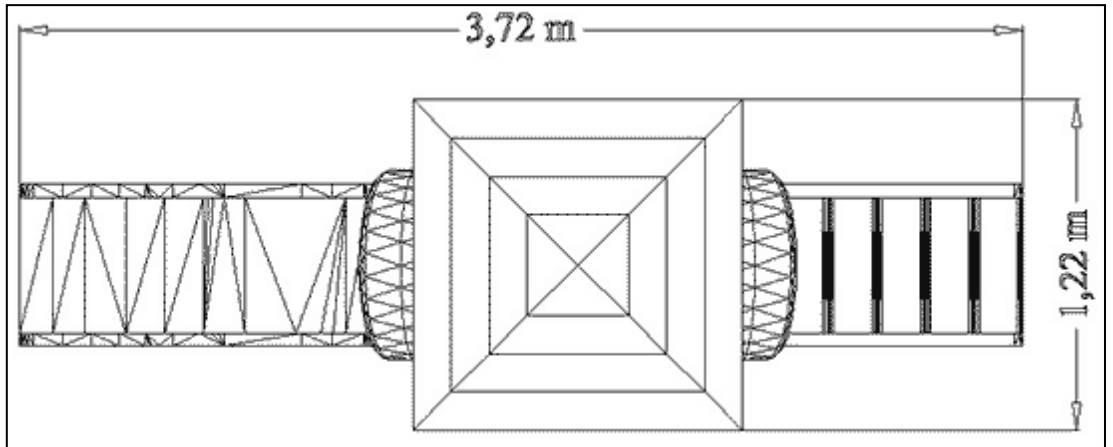

Şekil D.5: Tünel, (Alan:1.10 m x 1.40 m, Yükseklik: 1.25)

EK:D ÇOCUK OYUN ALANI OYUN ELEMANLARI ÖRNEKLERİ

Alan: 7.10 m x 1.25 m, Yükseklik: 2.75 m.

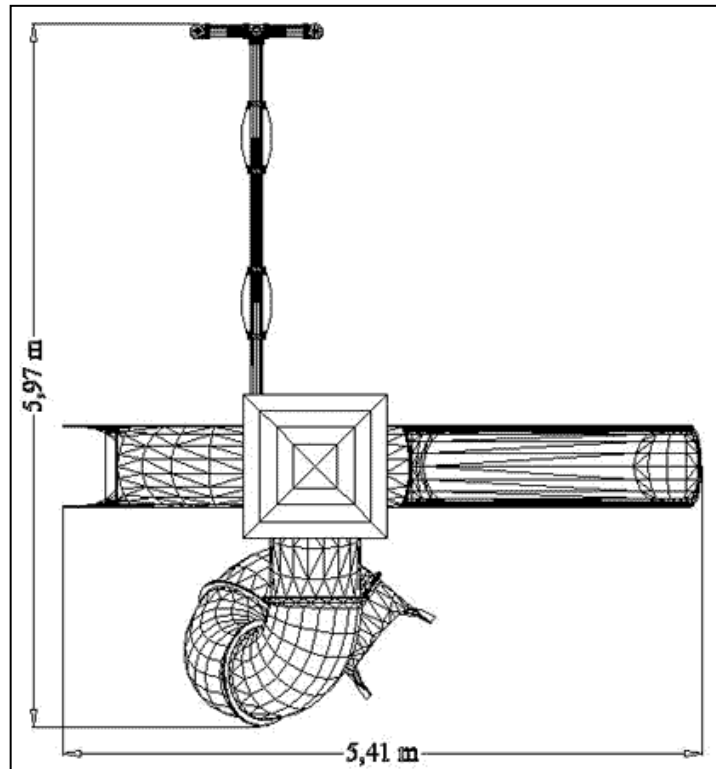

Şekil D.6: Tırmanma elemanı ve kaydıraftan oluşan oyun elemanı; görünüş ve planı, www.isinplastic.com, 2003.

EK:D ÇOCUK OYUN ALANI OYUN ELEMANLARI ÖRNEKLERİ

Alan: 7.40 m x 4.90 m, Yükseklik: 3.75 m.

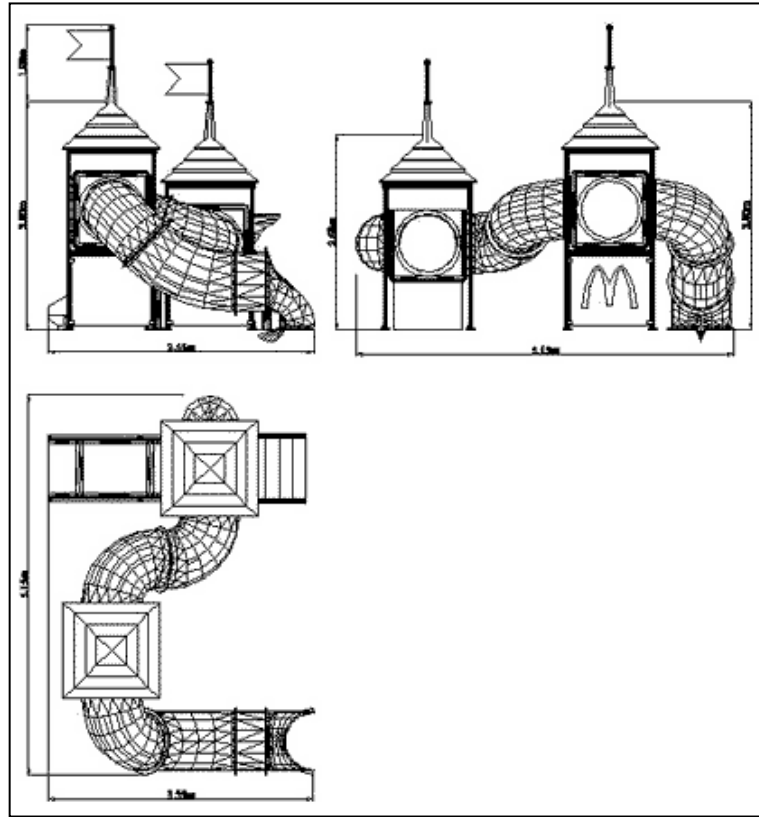

Şekil D.7: Tırmanma elemanı, kaydırak, spiral kaydırağtan oluşan oyun elemanı; görünüş ve planı, www.isinplastic.com, 2003.

EK:D ÇOCUK OYUN ALANI OYUN ELEMANLARI ÖRNEKLERİ

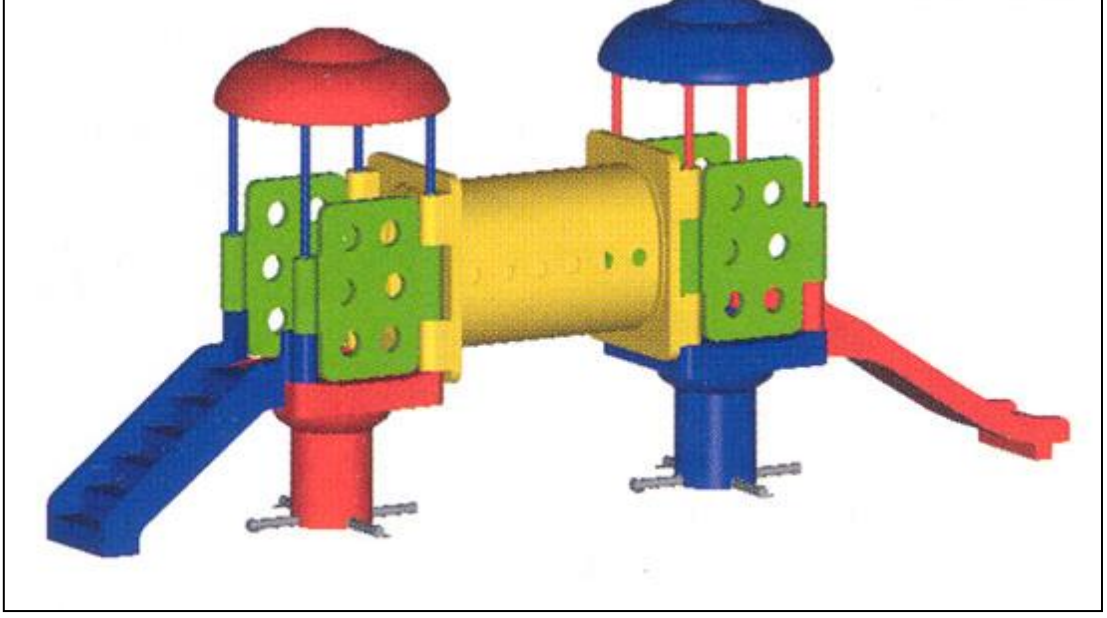

Alan: 5.10 m x 5.90 m, Yükseklik: 3.10 m.

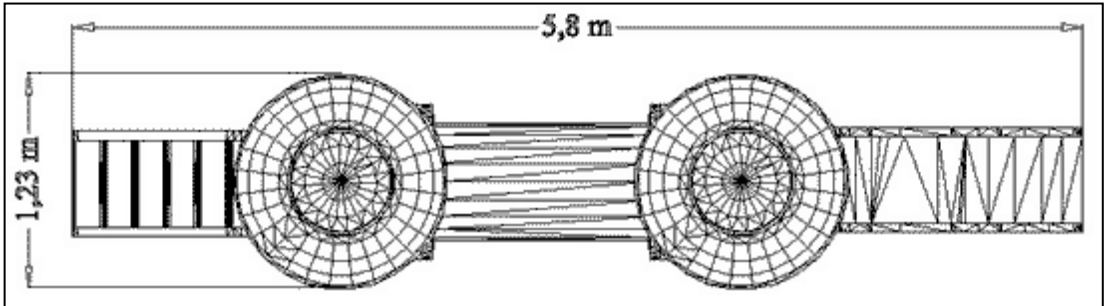

Şekil D.8: Tırmanma elemanı, tünel, spiral kaydırağından oluşan oyun elemanı; görünüş ve planı, www.isinplastic.com, 2003.

EK:D ÇOCUK OYUN ALANI OYUN ELEMANLARI ÖRNEKLERİ

Alan: 1.20 m x 8.20 m, Yükseklik: 2.45 m.

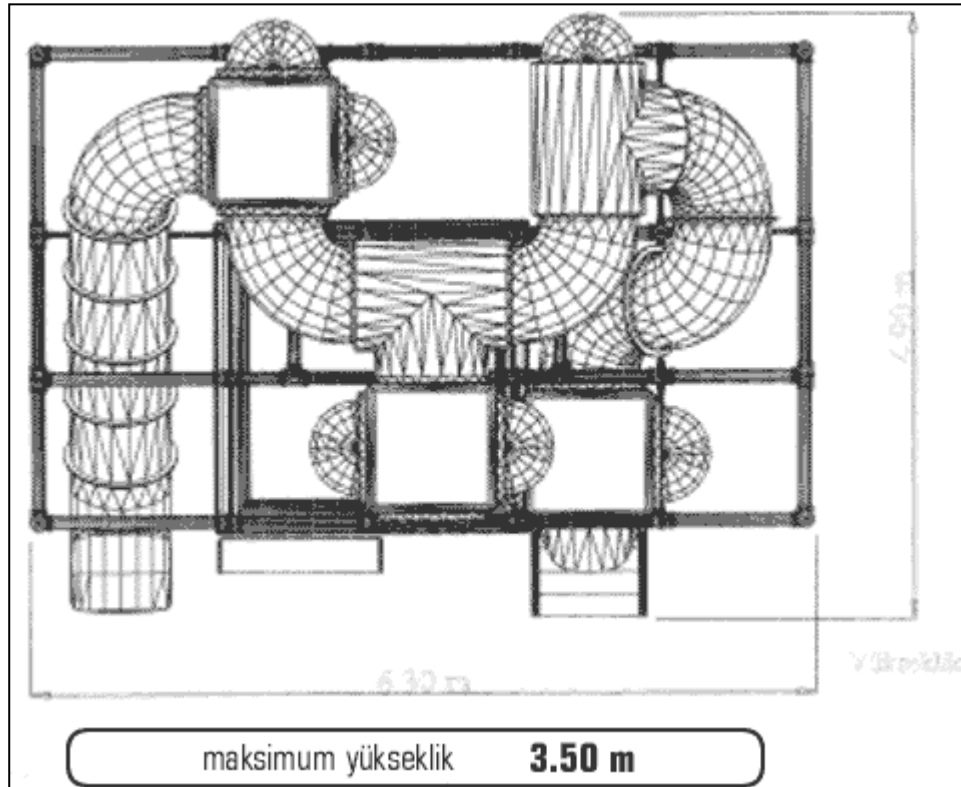

Şekil D.9: Tırmanma elemanı, tünel, kaydıraktan oluşan oyun elemanı; görünüş ve planı, www.isinplastic.com, 2003.

EK:D ÇOCUK OYUN ALANI OYUN ELEMANLARI ÖRNEKLERİ

Alan: 6.00 m x 6.25 m, Yükseklik 3.20 m.

Şekil D.10: Oyun dünyası, tünel, spiral kaydırak, tırmanma elemanından oluşan oyun elemanı; görünüş ve planı, www.isinplastic.com, 2003.

EK E: EBEVEYNLER ve HALİL RÜŞTÜ İLKÖĞRETİM OKULU ÖĞRENCİLERİ İLE
YAPILAN ANKET SORULARI

EBEVEYNLERLE YAPILACAK ANKET SORULARI

EBEVEYNLERİN ÖZELLİKLERİ
A. SOSYO-DEMOGRAFİK YAPI,

1. Cinsiyet
 - a) Kadın
 - b) Erkek
2. Yaş
 - a) 17-20
 - b) 21-25
 - c) 26-30
 - d) 31-40
 - e) 41<....
3. Medeni hali
 - a) Evli
 - b) Bekar
 - c) Eşinden ayrılmış
4. Doğum yeriniz?
.....
5. Kaç yıldır İstanbul'da oturuyorsunuz?
.....
6. Kaç çocuğunuz var?
 - a) 1
 - b) 2
 - c) 3
 - d) 4
 - e) 5<...
7. Çocuklarınızın yaşları nedir?
.....
8. Eğitim durumunuz.
 - a) Okur yazar değil
 - b) İlkokul
 - c) Ortaokul
 - d) Lise
 - e) Üniversite
9. Meslek
 - a) İşçi
 - b) Esnaf
 - c) Tüccar
 - d) Emekli
 - e) Serbest meslek
 - f) Ev hanımı
 - g) Öğretmen
 - h) Mühendis
 - i) Bankacı
 - j) Mimar
 - k) Diğer

10. Gelir durumu
 - a) 0-100 milyon
 - b) 100-300 milyon
 - c) 300-500 milyon
 - d) 500-1 milyar
 - e) 1 milyar üstü
11. Konut Sahipliliği
 - a) Kiracı
 - b) Ev sahibi
 - c) Diğer
12. Konut tipi
 - a) Müstakil ev bahçeli
 - b) Müstakil ev bahçesiz
 - c) Apartman dairesi
 - d) Site
 - e) Diğer

B. ÇOCUK OYUN ALANI KULLANIM BİLGİLERİ

13. Çocuğunuz genellikle nerede oynuyor?
 - a) Evde
 - b) Bahçede
 - c) Sokakta
 - d) Parkta
 - e) Çocuk oyun alanı
 - f) Okul
 - g) Diğer
14. Çocuğunuzu hangi sıklıkla oyun alanına getiriyorsunuz?
 - a) Her gün
 - b) Haftada bir
 - c) Ayda
 - d) Haftada birden fazla
15. Çocuk oyun alanında ne kadar vakit geçiriyorsunuz?
 - a) 1-2 saat
 - b) Yarım gün
 - c) Tam gün
16. Neden bu çocuk oyun alanını tercih ediyorsunuz?
 - a) Çocuğum hoşlandığı için
 - b) Eve yakın
 - c) Güvenli olduğu için
 - d) Oyun aletleri için
 - e) Grup oyunları için
 - f) Diğer
17. Bu oyun alanının güvenli olduğunu düşünüyor musunuz?
 - a) Evet
 - b) Hayır
18. “Hayır” ise, neden güvenli olduğunu düşünmüyorsunuz?
.....
.....

19. Çocuğunuz oyun alanında hangi elemanı tercih ediyor?

- a) Salıncak
- b) Tahterevallı
- c) Kaydırak
- d) Tırmanma elemanı
- e) Diğer

20. Eksikliğini hissettiğiniz çocuk oyun elemanı var mı?

.....

.....

.....

21. Bu oyun alanında çocuğunuzla beraber vakit geçiriyor musunuz? Neden?

- a) Evet.....
-
-
- b) Hayır.....
-
-

22. Size göre bu oyun alanı bakımlı ve temiz mi?

- a) Evet
- b) Hayır

23. “Hayır” ise,size göre aksayan yönler nelerdir?

.....

.....

.....

24.Çocuğunuz için nasıl bir oyun alanı yapılmasını isterdiniz?

.....

.....

.....

Yardımlarınızdan dolayı teşekkürler...

İLKÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİ İLE YAPILACAK ANKET SORULARI

1. Cinsiyet
 - a) Kız
 - b) Erkek
2. Yaşınız.
.....
3. Kaçınıcı sınıftasınız?
.....
4. Anne ve babanızın mesleği nedir?
Anne Baba.....
5. Hangi mahallede oturuyorsunuz?
.....
6. Mahallenizde ya da yakınınızda çocuk oyun alanı var mı?
 - a) Var .(7.sorudan itibaren cevaplayınız)
 - b) Yok ama olmasını istiyorum.(22.soruya geçiniz.)
 - c) Yok ama başka yerlerdeki oyun alanlarına gidiyorum.(7.sorudan itibaren cevaplayınız)
7. Bu çocuk oyun alanına ne sıklıkla gidiyorsunuz?
 - a) Hiç gitmiyorum. Çünkü(22.soruya geçiniz)
 - b) Her gün
 - c) Haftada bir
 - d) Haftada birden fazla
 - e) Diğer
8. Çocuk oyun alanına niçin gidiyorsunuz?
 - a) Oyun araçları için
 - b) Grup oyunları için
 - c) Yaşıtlarımla beraber olmak için
 - d) Eve yakın olduğu için
 - e) Hepsi
 - f) Diğer
9. Çocuk oyun alanına gittiğinizde ne kadar vakit geçiriyorsunuz?
 - a) 1-2 saat
 - b) Yarım gün
 - c) Tam gün
10. Bu oyun alanına, kiminle gidiyorsunuz?
 - a) Tek başıma
 - b) Ailemle
 - c) Bakıcımla
 - d) Diğer
11. Bu oyun alanında,daha çok kimlerle oynuyorsunuz?
 - a) Arkadaşlarımla
 - b) Ailemle
 - c) Kendi kendime
 - d) Bakıcımla
 - e) Diğer
12. Gittiğiniz bu oyun alanında rahat ve özgürce hareket ediyor musunuz?
 - a) Evet
 - b) Hayır

13. Size göre, gittiğiniz oyun alanındaki boş alanlar oyunlarınız için yeterli mi?

- a) Az
- b) Yeterli
- c) Çok fazla

14. Gittiğiniz oyun alanında en çok hangi oyun aletini seviyorsunuz?

- a) Salıncak
- b) Tahterevallı
- c) Kaydırak
- d) Tırmanma elemanı
- e) Diğer.....

15. Oyun aletleri dışında ,oyun alanında hangi oyunları oynuyorsunuz?

.....

.....

.....

16. Arkadaşlarınızla oyun alanında en çok hangi oyunları oynuyorsunuz?

.....

.....

.....

17. Gittiğiniz bu oyun alanı dışında başka oyun alanlarına gidiyor musunuz?

- a) Evet
- b) Hayır

18. “Evet” ise, ne sıklıkta gidiyorsunuz?

.....

.....

.....

19. Gittiğiniz çocuk oyun alanında başka neler yapmak ve ne tür oyunlar oynamak istersiniz?

.....

.....

.....

20. Gittiğiniz çocuk oyun alanında en çok nelerin eksikliğini duyuyorsunuz?

.....

.....

.....

21. Bu oyun alanını kendiniz yapsaydınız, neler yapardınız?

.....

.....

.....

22. Hayalinizdeki çocuk oyun alanının resmini yapar mısınız?(Lütfen arkadaki boş sayfayı kullanınız)

Yardımlarınızdan dolayı teşekkürler...

EK F: HALİL RÜŞTÜ İLKÖĞRETİM OKULU ÖĞRENCİLERİYLE YAPILAN ANKET
ÇALIŞMASI İÇİN GEREKLİ YERLERDEN ALINAN İZİN BELGELERİ

EK G: HALİL RÜŞTÜ İLKÖĞRETİM OKULU ÖĞRENCİLERİNİN ÇİZMİŞ
OLDUKLARI, “HAYALLERİNDEKİ ÇOCUK OYUN ALANI”
RESİMLERİNDEN ÖRNEKLER

ÖZGEÇMİŞ

1975 Denizli İl'i, Acıpayam İlçesi'nde doğan Gülhan Cetin, ilk öğrenimini Acıpayam Atatürk İlkokulu'nda tamamladıktan sonra, 1992'de Acıpayam Lisesi'nden mezun olmuştur. 1992 yılında İ.T.Ü Mimarlık Fakültesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü'nde başlamış olduğu lisans eğitimini 1997 yılında tamamlamıştır. Aynı yıl girdiği, Eret Mimarlık Şehircilik Ltd.Şti.'de 'şehir plancısı' olarak çalışmaya devam etmektedir.

2000 yılında başlamış olduğu, İ.T.Ü Fen Bilimleri Enstitüsü Şehir ve Bölge Planlama Anabilim Dalı Peyzaj Planlama Programı Yüksek Lisans Eğitimi kapsamındaki, "Üsküdar İlçesi'ndeki Çocuk Oyun Alanlarının Yeterlilik ve Kalite Açısından İncelenmesi" konulu tezine, 2002 yılında başlamış ve halen devam etmektedir.